

รูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย :
กรณีศึกษาเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
และเขตพื้นที่ 3 จังหวัดภาคเหนือ



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

372.21

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ส 691 ร

รูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย :
กรณีศึกษาเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และเขตพื้นที่
3 จังหวัดภาคเหนือ. กรุงเทพฯ : สกศ. 2554.
203 หน้า

1. การส่งเสริมการอ่าน
2. เด็กปฐมวัย
3. ชื่อเรื่อง.

รูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย : กรณีศึกษาเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และเขตพื้นที่ 3 จังหวัดภาคเหนือ

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 57/2554

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2554

จำนวน

2,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 0-2668-7123 ต่อ 2510,2512,2516

โทรสาร 0-2243-1129, 2668-7329

web site :<http://www.onec.go.th>

ผู้พิมพ์

ห้างหุ้นส่วนจำกัด อีเลฟเว่นสตาร์ อินเตอร์เทรด

99/142 หมู่ 7 ซ.พหลโยธิน 54 ถนนพหลโยธิน แขวงสายไหม

เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220

โทร. 0-2523-3810

โทรสาร 0-2734-7143

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจัดทำโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย : กรณีศึกษาเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่ห่างไกลด้วยโอกาส 3 จังหวัดภาคเหนือด้วยเป้าหมายหลัก คือ การสร้างรูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัยในกลุ่มเด็กด้วยโอกาส ให้มีโอกาเข้าถึงหนังสือ โดยหวังว่าแนวความคิดและตัวอย่างนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้เลี้ยงดูเด็ก พ่อแม่ และผู้ปกครองในการพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยเฉพาะนายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป นักวิจัยที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องนี้มาอย่างต่อเนื่อง และหวังว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครู พ่อแม่ และผู้ปกครองในการพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

คำนำ

บทที่ 1	บทนำ	1
บทที่ 2	ความสำคัญในการส่งเสริมการรักการอ่าน	5
บทที่ 3	กระบวนการส่งเสริมการรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย : ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่ 3 จังหวัดภาคเหนือ	24
บทที่ 4	ผลสำเร็จที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการ รักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย : กรณีศึกษาเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่ 3 จังหวัด ภาคเหนือ	59
บทที่ 5	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	78
บรรณานุกรม		
ภาคผนวก		
1	หนังสือดีในดวงใจของเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูและพี่เลี้ยง	91
2	ตัวอย่างแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยมีหนังสือเป็นสื่อสำคัญ	111
3	ตัวอย่างแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัย	135
4	คู่มือการสอน	146
5	ความคิดเห็นของครู	203

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สรุปผล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก ได้ดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัย : กรณีศึกษาโรงเรียนในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่ห่างไกลด้วยโอกาส 3 จังหวัดภาคเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อสร้างภาคีด้านการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัย ศึกษาและพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านแก่วัยปฐมวัย อายุ 3 – 5 ปีในรูปแบบกรณีศึกษาชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และเขตพื้นที่ห่างไกลใน 3 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำพูน พร้อมสร้างรูปแบบการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผ่านกระบวนการส่งเสริมการอ่าน นำสู่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ โดยเฉพาะพ่อแม่กับลูก ครูและผู้ดูแลเด็กกับเด็ก อันเป็นปัจจัยสำคัญในเรื่องความรัก ความอบอุ่นในครอบครัวไปพร้อม ๆ กับการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กได้เป็นอย่างดี

กลุ่มตัวอย่างของโครงการประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส 15 โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ห่างไกลด้วยโอกาสใน 3 จังหวัดภาคเหนือ คือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำพูน รวมจำนวนเด็ก 3,154 คน

กระบวนการดำเนินงานเริ่มด้วย

1. การจัดประชุมเพื่อทำความเข้าใจในพื้นที่ ภาคใต้ และ ภาคเหนือ โดยเชิญผู้บริหาร และผู้ที่ได้รับมอบหมายที่จะต้องดำเนินงานมารับฟังวัตถุประสงค์ แนวคิดและแนวทางการดำเนินงานโครงการ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งทำได้
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ดำเนินงานตามมา โดยจะแตกต่างกันระหว่าง 2 ภูมิภาค คือ ภาคใต้จะใช้โรงเรียนเป็นหน่วยงาน ภาคเหนือใช้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหน่วยงาน ต่อจากนั้นก็
3. จัดประชุมในพื้นที่ดำเนินงาน โดยภาคใต้มีการประชุมและอบรมพร้อมเยี่ยมพื้นที่ 9 ครั้ง ภาคเหนือ 4 ครั้ง

4. การคัดสรรหนังสือให้ความสำคัญอย่างมากโดยคำนึงถึงวัยของเด็กเป็นสำคัญ หนังสือแต่ละเล่มที่จะนำมาใช้กับเด็กในแต่ละวัย จึงมีความเหมาะสม และสนองต่อความต้องการในแต่ละด้านของเด็กในวัยนั้น ๆ หนังสือที่โครงการสนับสนุนจะเป็นหนังสือภาพสำหรับเด็กวัย 0 – 5 ปี ประมาณแห่งละ 80 - 132 เล่ม พร้อมสมุดบันทึกการอ่าน

5. การอบรมเชิงปฏิบัติการ แบ่งเป็น 2 ส่วนคือส่วนกลางอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาเด็กปฐมวัย 6 เดือน – 6 ปี ด้วยกระบวนการหนังสือเล่มแรก Bookstart และการพัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย 0 – 5 ปี ณ สถาบันปัญญาภิวัฒน์ กรุงเทพมหานคร ส่วนพื้นที่ดำเนินการก็อบรมเป็นระยะๆ เนื้อหาการอบรม เช่น พัฒนาการของเด็กปฐมวัย 0 – 6 ปี เหตุและผลที่ต้องอ่านหนังสือให้เด็กฟัง : อ่านหนังสือให้เด็ก ความรู้และเทคนิคการใช้หนังสือกับเด็ก อบรมและเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นต้น

จากการจัดกระบวนการอบรมและเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ทำให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเนื้อหา ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของการสอนตามหลักสูตรปฐมวัยอย่างถ่องแท้ ทำให้วิเคราะห์ความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดรวบยอดของเรื่องที่จะสอนไม่ได้ จึงเขียนแผนการสอนแบบเดิม ๆ ที่ยึดตัวครูเองเป็นศูนย์กลาง **ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิด ปิดความสามารถ ขาดกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง** และไม่สามารถประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมใกล้ตัวทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้ อีกทั้งแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ยังคงยึดอยู่กับ**ความจำมากกว่าความเข้าใจ**

ที่สำคัญ คือ นอกจากครูขาดประสบการณ์ในการเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยแล้ว ยังยึดติดอยู่กับแผนการสอนสำเร็จรูปที่มีขายตามท้องตลาด ที่ครูไม่ได้มีไว้เพื่อเป็นตัวอย่าง หรือเป็นต้นแบบในการนำมาปรับกระบวนการให้เหมาะกับท้องถิ่นตน แต่มีไว้**เพื่อลอกเป็นหลัก** การจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จึงเป็นไปอย่างไม่เข้าใจและไร้ทิศทาง เป็นแผนการเรียนการสอนแบบแยกส่วน (Fragmented Knowledge) และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Center) ซึ่งก็ต้องยอมรับว่ากระบวนการเช่นนี้ยังคงมีอยู่ในโรงเรียนส่วนใหญ่ของประเทศไทย **ที่สำคัญ คือ ครูยังขาดทักษะการอ่านหนังสือ** ไม่สามารถสรุปสาระจากการอ่านนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กได้

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลควรมีนโยบายด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านอย่างชัดเจน กับประชากรในทุกกลุ่มอายุ และกลุ่มทางสังคม เริ่มด้วยการปรับปรุงและพัฒนาห้องสมุดทุกแห่ง ให้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของเด็กและชุมชนอย่างแท้จริง และจัดให้มีบรรณารักษ์ที่มีคุณภาพทำงานอย่างเต็มเวลา ที่จะช่วยกระตุ้นให้ **“คน”** ในสังคมอ่านหนังสือให้มากขึ้น ด้วยกระบวนการที่เอื้อให้คน

เข้ามาใช้ห้องสมุด เช่น มีการเปิดบริการตลอดวัน มีการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดอย่างหลากหลาย สม่่าเสมอ และต่อเนื่อง มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือให้เพียงพอสำหรับประชาชน และตรงกับความสนใจและความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชน โดยมียุทธศาสตร์การกระจายหนังสือให้เข้าถึงเด็ก ยุทธศาสตร์รณรงค์ให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมการอ่าน ยุทธศาสตร์ส่งเสริมให้มีหนังสือที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสม ยุทธศาสตร์ปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัยและจัดอุปสรรคต่อการอ่านของเด็ก

บทที่ 1

บทนำ

การอ่านถือเป็นหนทางสำคัญแห่งการสะสมทุนของชีวิต เพราะถือเป็นชุมทรัพย์ทางสติปัญญาที่จะนำพาให้คนก้าวออกไปจากโลกแคบ ๆ สู่โลกที่กว้างใหญ่ไพศาลอย่างไร้พรมแดน การอ่านจึงถือเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างเสริมภูมิปัญญาของคนไทยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพชีวิต และสติปัญญาของคนในชาติต่อไป

การอ่านเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตในปัจจุบัน เป็นพฤติกรรมนำสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยเพราะเป็นการเสริมสร้างสติปัญญา สร้างองค์ความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ และพัฒนาความรู้สึกลึกซึ้งคิด เพราะเมื่ออ่านแล้ว ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจเรื่องราว ค้นหาความหมาย ทำให้ค้นพบแนวคิดที่ดีที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตของตนได้

การอ่านไม่เพียงก่อให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา พัฒนานิสัยรักการเรียนรู้ ซึ่งจะงอกงามทำให้กลายเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เท่านั้นแต่ยังเป็นกิจกรรมที่ส่งผลทางบวกทั้งต่อระดับปัจเจกบุคคลและระดับครอบครัว ซึ่งหากพฤติกรรมรักการอ่านเกิดขึ้นได้อย่างแพร่หลายในประเทศไทย อนาคตสังคมไทยย่อมมีพลเมืองที่มีความรู้ สามารถนำพาประเทศให้ฝ่าฟันอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพและมั่นคง ดังเช่นประเทศที่เจริญแล้ว ที่มีจำนวนประชากรที่อ่านออกเขียนได้จำนวนมาก

หากเด็กมีนิสัยรักการอ่าน และอ่านได้อย่างแตกฉานจะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพราะการอ่านนั้นมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนรู้ การปลูกฝังให้คนไทยรักการอ่านจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องเร่งทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มพ่อแม่ และผู้เลี้ยงดูเด็กที่จะเป็นจุดเริ่มต้นค้นคว้าหา**องค์ความรู้**จากการอ่าน เพื่อการสร้างปัญญาและพัฒนาตนเองนำสู่การปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาเด็กอย่าง**ผู้รู้**อันจะส่งผลให้เด็กได้เกิดการพัฒนาสมรรถนะอย่างเหมาะสมตามวัย อีกทั้งยังเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการปลูกฝังพฤติกรรมรักการอ่านของเด็กตั้งแต่วัยเล็กด้วยความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและอบอุ่นไปด้วยบรรยากาศแห่งการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากหนังสือทั้งเรื่อง ภาพ และสัมผัสเสียงที่อ่อนโยนของพ่อแม่จะเป็นตัวกระตุ้นทำให้เด็กเกิดความสนใจใคร่รู้ เริ่มจากการเป็นผู้ฟังสู่การเป็นผู้อ่านที่ดีต่อไป

เพื่อให้การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศ การสร้างนิสัยรักการอ่าน จึงจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่ช่วงปฐมวัย โดยต้องเป็นกระบวนการต่อเนื่องมาตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์ กระทั่งคลอด แล้วเข้าวัยทารกที่พัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสมอง จินตนาการ และการเรียนรู้ต่าง ๆ กำลังเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ จนกระทั่งเด็กโต และสามารถอ่านได้ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการเช่นนี้ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นนิสัยที่หยั่งรากลึก เพราะเด็กเล็กนั้นหากประทับใจในสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วจะเป็นความทรงจำที่ฝังใจไปจนโตหรือประทับใจไปชั่วชีวิต

ดังกล่าวข้างต้น

กอบกับรัฐบาลประกาศให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ ช่วง 10 ปีนี้ จึงถือเป็นช่วงสำคัญ เพราะเป็นนิมิตหมายอันดี ที่องค์กรทุกภาคส่วน ในทุกระดับ ทั้งภาครัฐและเอกชนควร ร่วมกันจัด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างครบวงจรอายุ โดยเริ่มตั้งแต่วัยทารก เพื่อนำประเทศไทยเข้าสู่การเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมรักการอ่าน ทัดเทียมอารยประเทศ

เหตุนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และ มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก ดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัย : กรณีศึกษาโรงเรียนในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่ห่างไกลด้อยโอกาส 3 จังหวัดภาคเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อสร้างภาคีด้านการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัย แล้วศึกษาและพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านแก่วัยปฐมวัย อายุ 3 – 5 ปีในรูปแบบกรณีศึกษาชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และเขตพื้นที่ห่างไกลใน 3 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำพูน พร้อมสร้างรูปแบบการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผ่านกระบวนการส่งเสริมการอ่าน นำสู่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ โดยเฉพาะพ่อแม่กับลูก ครูและผู้ดูแลเด็กกับเด็ก อันเป็นปัจจัยสำคัญในเรื่องความรัก ความอบอุ่นในครอบครัวไปพร้อม ๆ กับการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กได้เป็นอย่างดี

พื้นที่ดำเนินงาน และกลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่ดำเนินงาน และกลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1.โรงเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

- จังหวัดยะลา
- จังหวัดปัตตานี
- จังหวัดนราธิวาส

2.ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่

- จังหวัดเชียงใหม่
- จังหวัดเชียงราย
- จังหวัดลำพูน

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ชื่อโรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็ก/ศูนย์การเรียนรู้	จำนวนเด็ก(คน)
1	ยะลา	เมือง	อนุบาลประณีต	507
2		เมือง	อนุบาลศรีบำรุง	166
3		เมือง	บ้านตลาดใหม่	64
4		เมือง	วัดลำใหม่	21
5		บันนังสตา	นิคมพัฒนาภาคใต้	37
6	ปัตตานี	เมือง	บ้านรูสมิแล	96
7		เมือง	ชุมชนบ้านยูโย	104
8		ยะหริ่ง	ยะหริ่ง	66
9		แพะลาน	บ้านวังกว้าง	116
10		มายอ	บ้านนุดน	30
11		โคกโพธิ์	อนุบาลสว่างวิทย์	178
12	นราธิวาส	รือเสาะ	ภัทริยาอนุบาล	150
13		สุไหงโกลก	อนุบาลบ้านสุซาดา	194
14		ตากใบ	บ้านสมถวิล	193
15		สุไหงปาตี	ประชานุเคราะห์	159
16	ลำพูน	ป่าซาง	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านมะกอก	38
17	เชียงราย	เชียงของ	ห้องสมุดประชาชน อ.เชียงของ	20
18			กลุ่มผู้รู้ภาษาไทยหมู่บ้านเวียงดอนชัย	20
19			กลุ่มผู้ไม่รู้ภาษาไทยหมู่บ้านทุ่งพัฒนา	20
20			หมู่บ้านสบสม	20
21			ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ	20
22			ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง	33
23			โรงเรียนอนุบาลเชียงของ	111
24			โรงเรียนอนุบาลลูกรัก	200
25			จันทรดีเนอสเซอรี่	45
26			โรงเรียนบ้านหัวเวียง	28
27	เชียงใหม่	แม่วาง	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านใหม่ปางเดิม	53
28			ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพันตน	30
29			ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศิริชัยนิมิตร	20
30			โรงเรียนอนุบาลร่มฉัตร	180

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ชื่อโรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็ก/ศูนย์การเรียนรู้	จำนวนเด็ก(คน)
31			ศูนย์ อสม.ประจำหมู่บ้าน บ้านกาด	180
32			ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดอนเปา	20
33			โรงเรียนเทศบาลวัดดอนเปา	35
รวมทั้งสิ้น				3,154



บทที่ 2

ความสำคัญในการส่งเสริมการรักการอ่าน

หนังสือเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างรอบด้านและเป็นสื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต หลายประเทศได้ลงทุนกับเรื่องการอ่านหนังสือของเด็กและเยาวชนโดยมีโครงการส่งเสริมการอ่านเกิดขึ้นมากมาย เพื่อที่จะกระจายหนังสือให้ถึงมือเด็ก อันจะนำไปสู่นิสัยใฝ่เรียนรู้รักการอ่าน สามารถพัฒนาความคิดได้อย่างกว้างไกล และเพื่อให้หนังสือเป็นสื่อของการสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งในครอบครัวและชุมชน จากการที่อารยประเทศได้ใช้หนังสือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น เพราะเชื่อว่านอกจากอาหารกายที่ช่วยให้เด็กเจริญเติบโตทางสรีระแล้ว อาหารสมองก็ยังเสริมสร้างปัญญา มโนคิด ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างดี ส่งผลให้ชาติเจริญรุ่งเรืองต่อไปในอนาคต อาทิเช่น **ประเทศเกาหลีที่มีวัฒนธรรมการอ่านสร้างชาติ** สามารถรณรงค์ให้ประชาชนสำนึกถึงเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านและกระตุ้นให้คนอ่านหนังสือ โดยกำหนดให้ในปี 1993 เป็นปีแห่งหนังสือและปี 1994 ประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการอ่านหนังสือและห้องสมุด โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของเกาหลีสนับสนุนและร่วมผลักดันให้เป็น**สังคมที่มีหนังสือเป็นศูนย์กลาง** ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงหนังสือได้ทุกที่ ทุกเวลา นอกจากนั้นทางรัฐบาลวางแผนที่จะเพิ่มเงินสนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือดีๆ อีกทั้งช่วยผลิตและให้ความรู้แก่ผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพกิจการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ นอกจากนี้ในการประชุมสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจการพิมพ์แห่งเอเชียแปซิฟิก ระหว่างการประชุม APPA ประจำปี 2003 ณ ประเทศอินเดีย มร. ยูเห่เซียง ประธานสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจการพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้เปิดเวทีสัมมนาที่จะผลักดันให้**ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเป็นสังคมแห่งการอ่านหนังสือ** ประเทศจีนได้มีการซื้อลิขสิทธิ์หนังสือจากต่างประเทศ เพื่อเปิดโลกการอ่านและพัฒนาคนในชาติ จำนวน 7,000 เรื่อง เมื่อปี 2000 และเพิ่มขึ้นเป็น 10,000 เรื่องในปี 2002

ประเทศสิงคโปร์อ่านหนังสือ 17 เล่มต่อคนต่อปี มาเลเซีย 40 เล่มต่อคนต่อปี ประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น 50 เล่มต่อคนต่อปี และล่าสุดจากการสำรวจประเทศเวียดนามก็มีสัดส่วนผู้อ่านหนังสือมากกว่าประเทศไทยด้วย แต่ในประเทศไทยการอ่านหนังสือของเด็กและเยาวชนไทยกลับอยู่ในระดับต่ำมาก และสัดส่วนการอ่านหนังสือจะยิ่งลดต่ำลงเมื่อมีอายุมากขึ้นตามลำดับเมื่อเทียบกับต่างประเทศ จะเห็นว่าคนไทยอ่านเพียง 5 เล่มต่อคนต่อปี ถือว่าปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตจากการที่ประชาชนขาดความรู้จากการอ่านหนังสือ (ข้อมูลจากเอกสารประกอบการนำเสนอการอ่านเป็นระเบียบวาระแห่งชาติ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

นอกจากนี้ มีกิจกรรมอื่นที่เด็กและเยาวชนชอบทำมากกว่าการอ่านหนังสือแล้วยังพบว่า

บรรยากาศแวดล้อมในบ้าน โรงเรียน และชุมชนยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบ่มเพาะนิสัยรักการอ่านของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการมีห้องสมุดที่ให้บริการแก่เด็กไม่เพียงพอ และมีหนังสือที่ไม่หลากหลาย

ข้อมูลจากเอกสารประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนอ(ร่าง) ระเบียบวาระแห่งชาติ : การอ่านหนังสือ

ความเป็นมา

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นรากฐานของการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ รัฐบาลจึงมีมติเห็นชอบสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศไทยในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

เมื่อวันจันทร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551 รัฐบาลได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา โดยกำหนดนโยบาย 8 ประการ ข้อ 2.1.1 กำหนดให้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้องกัน ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา และสร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพื่อเร่งรัดการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ชัดเจน กระทรวงศึกษาธิการจึงดำเนินการเรื่องการอ่านหนังสือและประกาศให้เป็นระเบียบวาระแห่งชาติ

กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญและความจำเป็นในเรื่องการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านหนังสืออย่างมาก ดังนั้นวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 กระทรวงศึกษาธิการจึงนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้กำหนด วันที่ 2 เมษายน ของทุกปีเป็น “วันหนังสือเด็กแห่งชาติ” เนื่องจากวันที่ 2 เมษายน ตรงกับวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้ทรงมีพระปรีชาสามารถทางด้านอักษรศาสตร์ ทรงประพันธ์บทพระราชนิพนธ์สำหรับเด็กไว้หลายเล่ม และทรงสนพระราชหฤทัยด้านการส่งเสริมการอ่านในเด็กและเยาวชนตลอดมา ยิ่งไปกว่านั้น วันที่ 2 เมษายน เป็นวันหนังสือเด็กสากล และเป็นนิมิตหมายอันดียิ่งในการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านและพัฒนาหนังสือเด็ก เพื่อสื่อสันติภาพไปทั่วโลกเป็นการย้ำให้ชาวโลกตระหนักถึงจิตใจรักสันติอันเป็นพื้นฐานของชาวไทยด้วย และในปี พ.ศ.2548 นี้ เป็นปีมหามงคลที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระชนมายุ 50 พรรษา สมควรที่จะมีกิจกรรมเพื่อเฉลิมพระเกียรติในด้านหนังสือเด็ก

หลังจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการเรื่องการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2549 จัดทำแผนกลยุทธ์การดำเนินงาน 3 แผนกลยุทธ์ กิจกรรมหลัก 18 กิจกรรม โดยแผนกลยุทธ์ทั้ง 3 แผน เป็นแผนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสู่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เพื่อมุ่งสร้างพื้นฐานค่านิยมที่ดีต่อการอ่าน รวมทั้งเป็นแผนเพื่อพัฒนาห้องสมุดสถานศึกษา/ประชาชน หรือแหล่งเรียนรู้ สนองความต้องการกลุ่มผู้อ่านในพื้นที่ และเป็นแผนภาคีประชาสัมพันธ์ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และต่อเนื่องในปี 2550 กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนิน

โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยกำหนดจัดงานมหกรรมการอ่าน เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาและส่งเสริมสังคมไทยเป็นสังคมฐานความรู้

นอกจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังมีกระทรวง หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและ เอกชนร่วมดำเนินการ เพื่อพัฒนา ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านถึง 32 องค์กร ดำเนินการสนับสนุนและสร้าง วัฒนธรรมการอ่านให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ให้คนไทยทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ได้อ่านหนังสือ และส่งเสริม สนับสนุนให้มีการผลิตหนังสือดี มีคุณภาพ ราคาเหมาะสม

ความสำคัญของการอ่าน

กระบวนการสร้างสติปัญญาของมนุษย์นั้น หนทางหนึ่งที่เป็นหนทางสำคัญคือ “การ อ่าน” ไม่ว่าจะเป็นการอ่านหนังสือหรือสื่อใดๆ ก็ล้วนแต่มีความสำคัญต่อการสร้างพฤติกรรมแห่ง “การ เรียนรู้ตลอดชีวิต” ทั้งสิ้น ยิ่งถ้ามีขั้นตอนการบ่มเพาะที่เหมาะสม น่าสนใจ ได้รับความรู้สึก และปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ จะทำให้นุคคลนั้นมีนิสัยรักการอ่าน นำสู่การพัฒนาความคิดได้อย่างกว้างไกลไม่สิ้นสุด

การอ่านเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตในปัจจุบัน เป็นพฤติกรรมที่สำคัญในการเรียนรู้ การ อ่านจัดเป็นทักษะหนึ่งในสี่ทักษะที่สำคัญ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน การอ่านจะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการ ทางด้านสติปัญญา สิ่งที่จะตามมาจากการอ่านคือการคิด เพราะเมื่ออ่านแล้วจะต้องทำความเข้าใจ เรื่องราว ความหมายของสิ่งที่อ่าน การอ่านจึงผูกพันกับเรื่องของการคิดอย่างแยกจากกันไม่ออก เมื่อ อ่านก็จะเกิดความคิด จินตนาการตามเรื่องราวที่ได้อ่าน และประโยชน์ที่ตามมาก็คือการอ่านจะช่วยใน เรื่องของพัฒนาการทางด้านภาษาอีกด้วย

นอกจากนั้น การอ่านจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่างๆ แก่ผู้อ่าน ดังนี้

1. การอ่านจะช่วยให้อ่านค้นพบแนวคิดที่ดีที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้
2. การอ่านจะช่วยให้อ่านได้สาระความรู้มากกว่าการหาความรู้ในวิธีการอื่นๆ ทั้งนี้ เพราะผู้อ่านสามารถอ่านเพื่อค้นหาความรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่
3. การอ่านช่วยพัฒนาให้เกิดกระบวนการคิดและจินตนาการอันเป็นการส่งเสริมให้ สมองดี มีสมาธิ เพราะขณะที่อ่านผู้อ่านจะพิจารณาวิเคราะห์ และวินิจฉัยเนื้อหาสาระไปพร้อมกัน แล้วนำไป ปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีต่อชีวิตของตนเอง ครอบครัว และสังคมการอ่าน “หนังสือ” จึงถือได้ว่ามี ความสำคัญเป็นลำดับต้นของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ เพราะการอ่านหนังสือนอกจากจะช่วยพัฒนา สติปัญญาของมนุษย์ โดยช่วยให้เกิดกระบวนการคิด เกิดจินตนาการ เกิดองค์ความรู้ ความคิดใหม่ๆ ที่ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้แล้ว ยังมีส่วนช่วยให้อ่านที่อ่านหนังสืออย่างพิจารณาวิเคราะห์ สามารถนำ เนื้อหาสาระมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทั้งตนเองและสังคม

เมื่อมองไปสู่อนาคต โลกในอนาคตจะเป็นโลกที่ขับเคลื่อนและตัดสินใจด้วยความรู้ นั้น หมายถึงสังคมไทยต้องเตรียมความพร้อมให้กับคนไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อรับกับสถานการณ์ ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงนี้ได้ นี่คือการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการเพื่อทำให้เด็กไทยที่จะเติบโตเป็น อนาคตของชาติมีความสามารถในการเรียนรู้ มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

ทางสังคม มีความสามารถในการตัดสินใจที่จะเลือกสรรสิ่งต่างๆ มาใช้ประโยชน์กับประเทศชาติได้อย่างเหมาะสม

การอ่านหนังสือไม่เพียงก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาด้านสติปัญญา การพัฒนานิสัยรักการเรียนรู้ ซึ่งจะงอกงามทำให้กลายเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เท่านั้น แต่ยังถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อทางบวกทั้งต่อระดับปัจเจกบุคคลและระดับครอบครัว ซึ่งหากกิจกรรมรักการอ่านสามารถเกิดขึ้นได้อย่างแพร่หลายในประเทศไทย ย่อมคาดคะเนได้ว่าในอนาคตสังคมไทยย่อมจะมีพลเมืองที่มีความสามารถ ที่จะนำพาประเทศให้ฝ่าฟันอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมั่นคงและเต็มไปด้วยคุณภาพ

เพื่อให้การอ่านและการใช้หนังสือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศ จึงเป็นที่มาของการรวมกลุ่มจัดตั้งเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการอ่านให้กับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ทั้งภาครัฐและเอกชนไม่น้อยกว่า 32 องค์กร อาทิเช่น หน่วยงานระดับกระทรวง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุขกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงยุติธรรม สำนักงานรัฐมนตรี (กรมประชาสัมพันธ์) กรุงเทพมหานคร สมาคม องค์กรเอกชน เช่น สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ TK -Park สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย สมาคมไทสร้างสรรค์ มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก เป็นต้น เครือข่ายดังกล่าวได้ร่วมกันจัดทำจดหมายเปิดผนึกเพื่อเสนอต่อรัฐบาลให้ส่งเสริมการอ่านหนังสือเป็นระเบียบวาระแห่งชาติ

สภาพปัจจุบันและปัญหา

สำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจเมื่อปี 2544 รายงานเกี่ยวกับการศึกษาและการอ่านหนังสือไว้ว่า เด็กและเยาวชนไทยอายุ 10 – 14 ปี อ่านหนังสือเฉลี่ยเพียงวันละ 1.28 นาที อายุ 15 – 24 ปี อ่านหนังสือเฉลี่ยวันละ 3.47 นาที อายุ 25 - 29 ปี อ่านวันละ 2.84 นาที และวัยที่อ่านมากที่สุดคืออายุ 60 ปี ขึ้นไป อ่านวันละ 4.43 นาที เท่ากับว่าในภาพรวมคนไทยอ่านหนังสือเฉลี่ย 2.99 นาทีต่อคนต่อวัน

ต่อมาในปี 2548 สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการสำรวจสถิติการอ่านหนังสือของคนไทยด้านการใช้เวลาในการอ่านหนังสือ พบว่า คนไทยใช้เวลาอ่านหนังสือเฉลี่ยวันละ 1.59 ชั่วโมงโดยมีอัตราการอ่านหนังสือเฉลี่ย 5 เล่ม/คน/ปี และได้สำรวจถึงพฤติกรรมกรรมการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2548 พบว่า เด็กประถมศึกษาตอนปลายจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 10 -14 ปี เป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนการอ่านหนังสือมากที่สุดถึงร้อยละ 95 จากนั้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นอายุ 15 – 24 ปี สัดส่วนการอ่านหนังสือลดลง เป็นร้อยละ 83 และเมื่อเข้าสู่ผู้ใหญ่อายุ 15 – 59 ปี สัดส่วนการอ่านหนังสือยิ่งลดลงอีก เหลือเพียงร้อยละ 65 และยังสามารถสำรวจเพิ่มเติมเรื่องพฤติกรรมกรรมการอ่านหนังสือของเด็กพบว่า ส่วนใหญ่แล้ว พฤติกรรมการอ่านจะเป็นการอ่านตามหน้าที่ ไม่ได้อ่านเพราะเกิดจากนิสัยรักการอ่าน โดย

ประเภทหนังสือที่เด็กวัย 6 – 9 ปี และ 10 -14 ปี อ่านมากที่สุดคือ อ่านตำราเรียน ร้อยละ 46 และ 33 รองลงมาคือ การ์ตูน ร้อยละ 29 และ 26 อ่านหนังสือความรู้ทั่วไป ร้อยละ 13 และ 14 ในขณะที่เด็กวัยรุ่น อายุ 15 – 24 ปี อ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุด ร้อยละ 23 รองลงมาคือหนังสือนวนิยายและการ์ตูน ร้อยละ 19 และอ่านหนังสือตำราเรียนเท่ากับนิตยสารคือ ร้อยละ 15

ในปี 2549 กระทรวงศึกษาธิการทำการสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า นักเรียนอ่านหนังสือโดยเฉลี่ยรวม 360 บรรทัด/วัน/คน หรือ 17 หน้า/คน/วัน หรือ 9 เล่ม/เดือน/คน และข้อมูลจากโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ OECD/PISA เกี่ยวกับความรู้และทักษะในการอ่านของนักเรียนอายุ 15 ปี ปรากฏว่า นักเรียนไทยยังค่อนข้างห่างไกลมาตรฐานของ OECD ที่เน้น “การอ่านเพื่อการเรียนรู้” โดยสรุปจากข้อมูลต่างๆ จะเห็นได้ว่า สังคมไทยยังไม่เป็นสังคมแห่งการอ่าน ในขณะที่เอแบคโพลได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของเด็กและเยาวชนอายุ 12 – 23 ปี เรื่องการอ่านหนังสือ ในกรุงเทพฯ เชียงใหม่ ชลบุรี และสงขลา จำนวน 4,920 คน ช่วงเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม 2549 พบว่าเยาวชนใช้เวลาอ่านหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือเรียนเฉลี่ยวันละ 52 นาที และกิจกรรมที่เยาวชนชื่นชอบที่สุดคือการคุยโทรศัพท์ เล่นอินเทอร์เน็ต ดูโทรทัศน์-วีซีดี เล่นกีฬา ฟังวิทยุ ตามด้วยการอ่านหนังสือเป็นลำดับสุดท้าย เยาวชนร้อยละ 43 บอกว่าชอบคุยโทรศัพท์มากกว่าอ่านหนังสือ นอกจากนั้นยังได้มีการสำรวจว่าเด็กไทยดูโทรทัศน์ เล่นเกม และเล่นอินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 8 ชั่วโมง/วัน แต่ใช้เวลาอ่านหนังสือเพียง 1.3 ชั่วโมง/วัน ยิ่งอายุมากขึ้น สัดส่วนการอ่านยิ่งลดต่ำลง และปัจจัยที่ไม่สนับสนุนการอ่านของเยาวชนคือ ไม่มีเวลาว่างร้อยละ 44.1 มีกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจกว่า ร้อยละ 29 หนังสือมีราคาแพง ร้อยละ 25.2 ไม่รักการอ่าน ร้อยละ 24.1 หนังสือที่สนใจ ร้อยละ 22.9 หาซื้อ/ยืมยาก ร้อยละ 16.4 หนังสือไม่ดึงดูดใจ ร้อยละ 15.8

เมื่อพิจารณากรณีของต่างประเทศพบว่า ประเทศเกาหลีที่มีวัฒนธรรมการอ่านสร้างชาติ สามารถรณรงค์ให้ประชาชนสำนึกถึงเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านและกระตุ้นให้คนอ่านหนังสือ โดยกำหนดให้ในปี 1993 เป็นปีแห่งหนังสือและปี 1994 ประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการอ่านหนังสือและห้องสมุด โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของเกาหลีสนับสนุนและร่วมผลักดันให้เป็นสังคมที่มีหนังสือเป็นศูนย์กลาง ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงหนังสือได้ทุกที่ ทุกเวลา นอกจากนั้นทางรัฐบาลวางแผนที่จะเพิ่มเงินสนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือดีๆ อีกทั้งช่วยผลิตและให้ความรู้แก่ผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพกิจการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ นอกจากนี้ในการประชุมสมาคมผู้ประกอบการกิจการพิมพ์แห่งเอเชียแปซิฟิก ระหว่างการประชุม APPA ประจำปี 2003 ณ ประเทศอินเดีย มร. ยูหะยียง ประธานสมาคมผู้ประกอบการกิจการพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้เปิดเวทีสัมมนาที่จะผลักดันให้ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเป็นสังคมแห่งการอ่านหนังสือ ประเทศจีนได้มีการซื้อลิขสิทธิ์หนังสือจากต่างประเทศ เพื่อเปิดโลกการอ่านและพัฒนาคนในชาติ จำนวน 7,000 เรื่อง เมื่อปี 2000 และเพิ่มขึ้นเป็น 10,000 เรื่องในปี 2002

ในเรื่องของอัตราเฉลี่ยการอ่านหนังสือของประชากรต่อปีต่อคนของต่างประเทศพบว่า

ประชาชนในประเทศสิงคโปร์อ่านหนังสือโดยเฉลี่ย 17 เล่มต่อคนต่อปี มาเลเซียอ่านหนังสือโดยเฉลี่ย 40 เล่มต่อคนต่อปี สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นอ่านหนังสือโดยเฉลี่ย 50 เล่มต่อคนต่อปี และล่าสุดจากการสำรวจประเทศเวียดนามก็มีสัดส่วนผู้อ่านหนังสือมากกว่าประเทศไทยด้วย เมื่อเทียบกับต่างประเทศ ประเทศไทยอัตราการอ่านหนังสือโดยเฉลี่ยของเด็กและเยาวชนไทยกลับอยู่ในระดับต่ำมาก คือ 5 เล่มต่อปีต่อคน และสัดส่วนการอ่านหนังสือจะยิ่งลดต่ำลงเมื่อมีอายุมากขึ้นตามลำดับ ถือว่าปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตจากการที่ประชาชนขาดความรู้จากการอ่านหนังสือ

นอกจากนี้ในเรื่องของการใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ พบว่า คนไทยใช้เวลาว่างอ่านหนังสือเพียงร้อยละ 4.4 ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วจะใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือเรียนประมาณร้อยละ 30 ตัวอย่างเช่น ประเทศเกาหลีมีประชากรที่ใช้เวลาว่างอ่านหนังสือถึงร้อยละ 56 เป็นต้น

นอกจากเรื่องของกิจกรรมอื่นที่เด็กและเยาวชนชอบทำมากกว่าการอ่านหนังสือแล้วยังพบว่าบรรยากาศแวดล้อมในบ้าน โรงเรียน และชุมชนยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบ่มเพาะนิสัยรักการอ่านของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการมีห้องสมุดที่ให้บริการแก่เด็กไม่เพียงพอและมีหนังสือที่ไม่หลากหลาย



ความสำคัญในการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัย อ่านทำไม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้พระบรมราชโองการพระราชนิพนธ์แก่คณะสมาชิกห้องสมุดทั่วประเทศ ในโอกาสที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2514 ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

...หนังสือ เป็นการสะสมความรู้ และทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้างมา ทำมา คิดมาแต่โบราณกาลจนทุกวันนี้ หนังสือจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นคล้าย ๆ ธนาคารความรู้ และเป็น ออมสิน เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์ก้าวหน้าโดยแท้ ...

...หนังสือเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการที่จะทำให้คนเรามีความก้าวหน้า เพราะว่ามีคนทุกคนเกิดมาแล้ว ต้องหัด ต้องเรียนทั้งในทางกายทั้งในทางใจเพื่อที่จะมีความสามารถ และมีความรู้ที่จะดำรงชีพได้...

...หนังสือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาทั้งกายทั้งอาชีพ ทั้งความรู้วิชาการ ทั้งการค้นคว้าและในที่สุดในความพอใจในทางจิตใจของมนุษย์ชั้นสูงที่สุด จนกระทั่งถ้าคนใด อยากรู้ความรู้ในด้านจิตวิทยาหรือในด้านปรัชญาจนกระทั่งอาจอยากที่จะเรียนทางธรรมะหรือ ศาสนา จนกระทั่งเป็นคนที่สามารถไปสู่ความสุขที่แท้จริงคือความนิ่งในจิตใจ เป็นผู้รอบรู้ แท้ ๆ ก็ย่อมต้องอาศัยหนังสือเพราะหนังสือเป็นการสะสมความรู้และทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ ได้สร้างมาทำมาคิดมาแต่โบราณกาลจนทุกวันนี้ หนังสือจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นคล้าย ๆ ธนาคารความรู้และเป็นออมสิน เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์ก้าวหน้าได้โดยแท้...(หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก ฉบับวันที่ 12 มิถุนายน 2549 หน้า 11)

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี

...ต้องมีหนังสือสำหรับเด็กเล็ก ต้องมีกระบวนการที่ทำให้แม่หรือพี่เลี้ยง ถ่ายทอดสู่เด็กตั้งแต่เล็ก มันจะเป็นกระบวนการเรียนรู้ให้กับเซลล์สมองของเด็ก เดียวนี้เรารู้ว่าคนมีเซลล์สมองที่ทำงานเป็นเซลล์สมองจริง ๆ ประมาณแสนล้านเซลล์ แต่ละเซลล์ถ้าเรากระตุ้นตา หู จมูก ลิ้น กาย ได้มากเท่าไรก็จะทำให้แขนขาของเซลล์ไปเชื่อมกับเซลล์อื่นได้เร็ว เช่น เซลล์ที่มองเชื่อมกับเซลล์ที่คิด หรือ เซลล์ที่ได้ยินเชื่อมกับเซลล์ที่คิด ซึ่งเซลล์หนึ่ง ๆ ออกแขนขาที่วานี้ได้อย่างมากที่สุด 2 หมื่นแขนขา ถ้าเราจะให้มีการงอกสูงสุดคือ 2 หมื่นคูณแสนล้าน ทารกก็เช่นกัน เด็กที่อาหารไม่พอดนอนอยู่ในห้อง หรือ อาหารไม่ดี เซลล์พวกนี้จะไม่เจริญ เด็กที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ ไม่ได้รับการสื่อสารการเชื่อมต่อของเซลล์จะ น้อย หรือเด็กที่ไปเสพยาบ้า เซลล์จะหายไปแล้วแขนขาของเซลล์จะน้อย ที่เราบอกว่าถ้ากินยาบ้ามันจะ โง่ ก็เป็นแบบนี้.....สิ่งสำคัญก็คือจะสื่ออย่างไรให้เด็กเขาได้รับรู้ถึงอรรถรสของภาษา แล้วเรื่องคุณงาม ความดีก็อยู่ในนิทาน ในหนังสือหมด จะให้เด็กได้รับรู้เรื่องอะไรก็ได้ไว้นั้น...

ศ.น.พ.เกษม วัฒนชัย

...เด็ก ๆ ไม่ชอบการสั่งสอนด้วยวาจา ดังนั้นหนังสือน่าจะเป็นตัวช่วยในการสอนลูกได้ ...เพราะในหนังสือมีเรื่องราวและมีชีวิตอยู่ มันจะเข้าไปอยู่ในใจเด็กได้มากกว่าที่จะสอนเขาเป็นคำพูด เหมือนเราจะสอนเด็กว่าอย่าทำอย่างนั้นอย่างนี้นะ ต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ เด็กจะเบื่อมาก ...นิทานอีสป เป็นหนังสือที่มีคติสอนใจ ..นอกจากลูกจะมีคุณธรรม ความอ่อนโยน ยังได้เข้าถึงจิตใจผู้อื่นได้ดีอีกด้วย ทำให้เด็กมีความเห็นอกเห็นใจ เป็นคนที่เข้าใจคนอื่น ...แล้วยิ่งถ้าได้นั่งอ่านด้วยกันพ่อแม่ลูก ก็จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวอีกด้วย...(มติชนรายวัน ฉบับที่ 9436 [หน้าที่ 4] ประจำวันที่ 9 มกราคม 2547)

ศ.พญ.นงพงา ลิ้มสุวรรณ

...หนังสือ... มีความสำคัญมากต่อพัฒนาการของเด็ก เปรียบเสมือนอาหารมื้อหนึ่งของ วัน และเป็นอาหารมื้อสำคัญมาก เพราะเป็นทั้งอาหารสมองและอาหารใจของลูก... สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ เด็กควรมีหนังสือภาพอยู่ใกล้ตัว... เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการ ลักษณะนิสัย และความสนใจที่ ต่างกัน แล้วแต่สภาพของครอบครัว อย่างไรก็ตาม ถ้าเด็กมีหนังสือภาพอยู่ใกล้ตัวในช่วงอายุประมาณ 8 - 10 เดือน เด็กทุกคนจะแสดงความสนใจหนังสือ...(นิตยสาร kids&family__ปีที่ 10 ฉบับที่ 109 เมษายน 2548)

พรอนงค์ นิยมคำ

... เด็กที่ไม่เคยมีใครเล่านิทาน อ่านหนังสือให้ฟัง ก็จะหมดความกระหายใคร่รู้ หมด ความอยากฝัน ...การอ่านหนังสือให้ลูกฟังวันละนิดนั้น ...ภาษาที่ลูกได้ฟัง ได้ซึมซับรับรู้ เป็นสะพานที่ พ่อแม่ได้สร้างเชื่อมลูก โยงใยเข้าสู่การผจญภัย ความตื่นเต้น สนุกสนาน สร้างจินตนาการอันเป็น รากฐานที่สำคัญของชีวิต เท่า ๆ กับการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของพ่อแม่ลูกเข้าด้วยกัน...(แปลและ เรียบเรียงหนังสือเรื่องสร้างนิสัยรักการอ่านให้ลูกน้อย, ทาดาชิ มัตซึอิ , 2536)

นิดดา หงส์วิวัฒน์

...จิม เทรลิส (Jim Trelease) นักการศึกษาผู้พยายามสื่อเรื่องการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง กล่าวถึงการศึกษามากมายที่พิสูจน์แล้วว่า การอ่านหนังสือให้เด็กฟังจะเป็นการเพิ่มพูนคำศัพท์ กระตุ้น ความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เด็กมีความสนใจยาวนานขึ้น เพิ่มพูนพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก ข้อสำคัญ คือสร้างนิสัยรักการเรียนและการอ่านของเด็ก รวมถึงสร้างสายสัมพันธ์ทางจิตใจระหว่างพ่อแม่และลูก ที่ สำคัญการอ่านหนังสือให้เด็กฟังทำให้เด็กฉลาด และเมื่อเขาฉลาด ก็ชอบอ่านชอบเรียน เมื่อเขาชอบ เรียนเขาก็อยากเรียนสูงๆ และเมื่อเรียนสูงก็จะไต่เต้างานที่ดีทำ ซึ่งเป็นผลมาจากการรักการอ่านทั้งสิ้น... เรียบเรียงหนังสือเรื่อง (“อ่านหนังสือให้ลูกฟัง”,The-Read-Aloud Handbook , Jim Trelease , 2537)

รองศาสตราจารย์ ดร.นวลศิริ เปาโรหิตย์

...การอ่านทำให้เกิดจินตนาการ หนังสือไม่มีรูปภาพ มีข้อเขียน พออ่านแล้วจะคิดจินตนาการตามไป และการอ่านให้ความสุนทรีย์ ความละเอียดอ่อน เป็นพื้นฐานที่ดึงเด็กออกจากความรุนแรงได้ ซึ่งพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กวัยรุ่นที่ชอบยกพวกตีกัน ส่วนหนึ่งเกิดจากการอ่านหนังสือน้อยและเลียนแบบพฤติกรรมรุนแรงจากสื่อประเภทที่เห็นภาพ อย่างละครผิดหวังก็ดื่มสุรา ขว้างแก้ว ตบตีผู้หญิง หรือแพ้กัต้องยกพวกไปตีกัน ขณะที่หนังสือส่วนใหญ่ไม่มีเล่มไหนที่สอนให้คนไปตีกัน แม้จะเป็นหนังสือที่รบราฆ่าฟันกัน มักจะลงท้ายว่า ธรรมะชนะอธรรม ถ้าอ่านดีๆ จะมีคำสอนอยู่ตลอด คนที่เขียนจะถ่ายทอดประสบการณ์ออกมา คนอ่านจะเรียนรู้ประสบการณ์จากหนังสือนั้นได้มาก จะเป็นการฟอรั่มบุคลิกภาพของคนไปโดยไม่รู้ตัว...(จากหนังสือ เรื่อง ก่อนจะถึงวันนั้น)



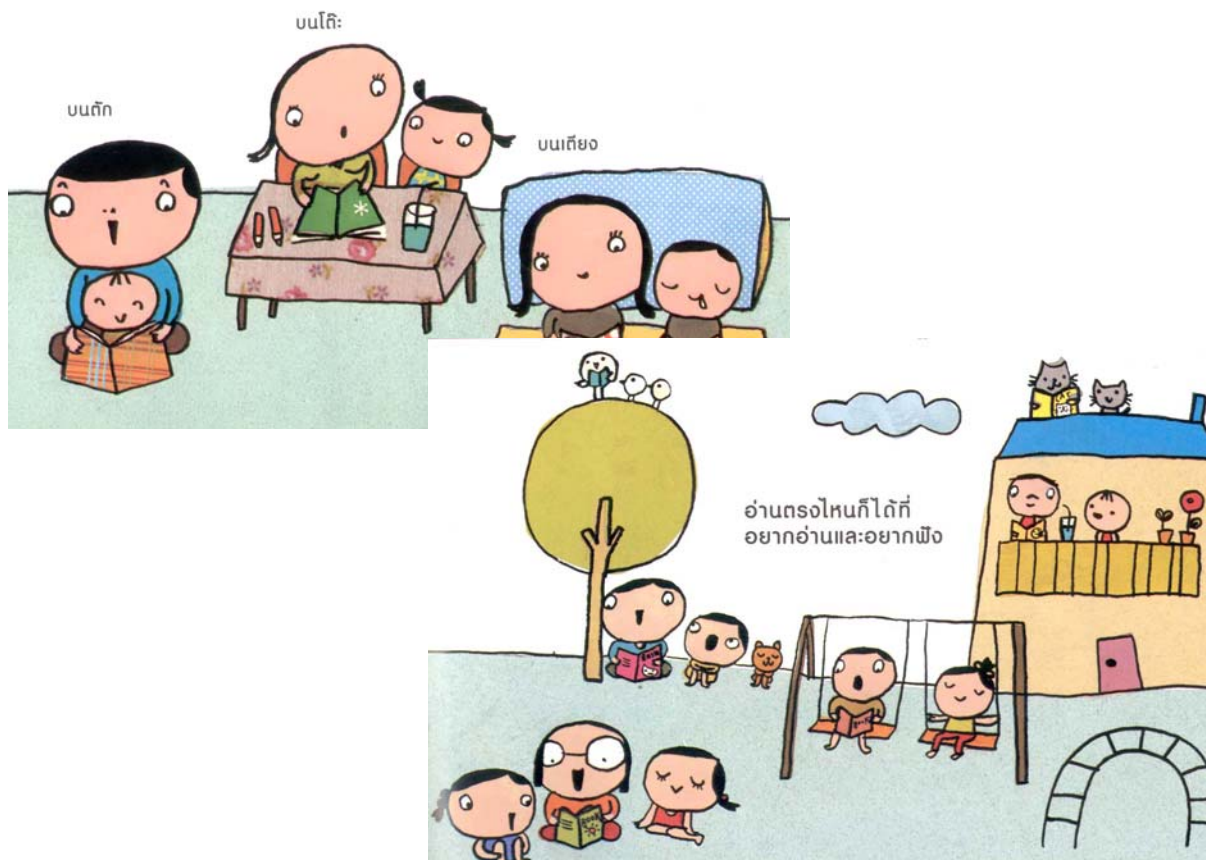
อ่านที่ไหน

ศาสตราจารย์ประเวศ วะสี (2540) ได้กล่าวไว้ในบทความหนังสือเอาลูกรักคืนมา ...ถ้าพ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังก่อนนอน หรือเมื่อมีเวลาว่างจะเป็นประโยชน์หลายอย่าง เพราะเด็กชอบฟังนิทานต่าง ๆ ที่สนุก เขาจะได้ยินเสียงของพ่อแม่ คนที่เขารู้ว่ารักเขามากที่สุด พ่อแม่เองก็มีความสุข

การอ่านเรื่องที่สนุกให้ลูกฟังประจำทุกคืนลูกจะหลับไปอย่างมีความสุข ซึ่งนอกจากจะกระตุ้นสมองให้เจริญเติบโตแล้วที่สำคัญตอนหลังเด็กจะอ่านเองเพราะเกิดความเคยชินจากที่พ่อแม่อ่านให้ฟังอยู่เสมอ ๆ จนกลายเป็นนิสัยรักการอ่าน

การสร้างให้เด็กรักการอ่านหนังสือ มีความสุขอยู่กับการอ่านหนังสือต่อไปนั้นสำคัญอย่างมากเพราะจะทำให้เขาได้แหล่งความรู้ต่าง ๆ ดังนั้นการที่จะไปเกาะอะไรต่าง ๆ จะน้อยลง..

เราอ่านหนังสือที่ไหน



อ่านเมื่อไร

รองศาสตราจารย์กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ อาจารย์ประจำสาขาวรรณกรรมสำหรับเด็ก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กล่าวว่า...การอ่านสำคัญต่อเด็กมาก เด็กๆ เรียนรู้จากการอ่านมากกว่าการเรียนรู้จากสื่ออื่น ๆ ที่สำคัญพ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นคนรักการอ่าน และจะต้องคอยกระตุ้นส่งเสริมให้ลูก ๆ รักการอ่านด้วย ไม่ควรให้เด็กเรียนรู้จากสื่ออื่น ๆ มากเกินไป ควรเริ่มปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน โดยให้ลูกได้อ่านนิทาน หรือพ่อแม่เป็นคนอ่านหนังสือให้ลูกฟังเป็นประจำ ซึ่งจะช่วยปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรมไปด้วย และเมื่อเด็กอ่านมากก็จะสะสมคำศัพท์ได้มาก เด็กก็จะเก่งไปโดยปริยาย...

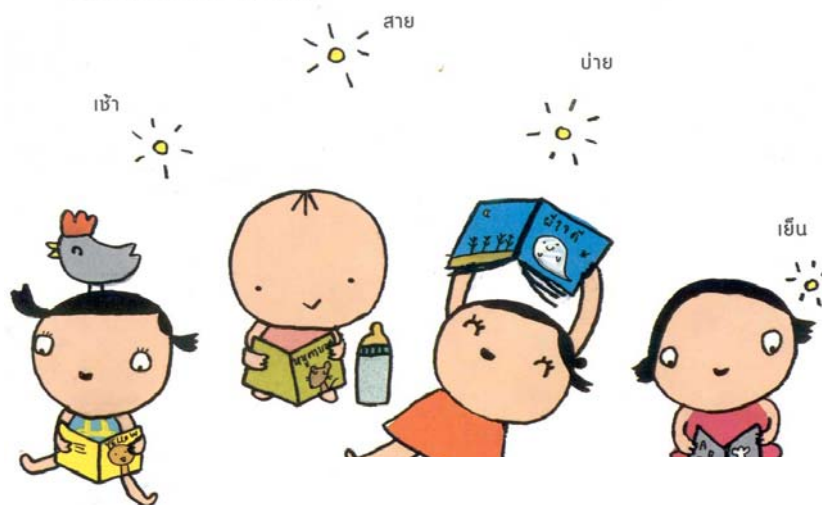
พญ.เสาวภา วชิรโรจน์ไพศาล ได้กล่าวไว้ในนิตยสารรักลูก ปีที่ 23 ฉบับที่ 269 มิถุนายน 2548 ...พ่อแม่หลายท่านคงจะเกิดคำถามใจในว่า ควรจะอ่านหนังสือให้ลูกฟังเมื่ออายุเท่าไร คำตอบก็คือยิ่งเล็กมากเท่าไรก็ยิ่งดี นักจิตวิทยาเชื่อว่าถ้าพ่อแม่พูดกับลูกได้ ก็ควรอ่านให้ลูกฟังได้ และสามารถอ่านให้ลูกฟังได้ทุกคืน ประมาณ 10 - 15 นาที หากทำเช่นนี้ พ่อแม่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงในความ

ฉลาดของลูกอย่างไม่น่าเชื่อ .. เด็กวัยนี้มักจะชอบให้อ่านหรือเล่านิทานเรื่องเดิมให้ฟังซ้ำหลาย ๆ รอบ.. เด็กวัยนี้จะช่างสงสัย ถามโน่นถามนี่อยู่แล้ว บางเรื่องที่พ่อแม่ตอบไม่ได้ ให้บอกลูกว่า เดี๋ยวเราไปหาคำตอบในหนังสือกันดีกว่า ...ลูกจะเกิดการเรียนรู้ว่า เมื่ออยากรู้เรื่องอะไรสามารถหาคำตอบได้จากหนังสือ เป็นการวางพื้นฐานรักการอ่าน เมื่อลูกโตขึ้นก็จะส่งผลให้ลูกรักที่จะอ่านหนังสือ และชอบค้นคว้าหาคำตอบจากหนังสือในที่สุด ...



รองศาสตราจารย์ ดร.นวลศิริ เปาโรหิตย์ กล่าวไว้ในหนังสือก่อนจะถึงวันนั้น...พ่อแม่ควรจะอ่านหนังสือให้ลูกฟังเมื่อเด็กอายุเท่าไร คำตอบก็คือ ยิ่งเด็กมากเท่าไรก็ยิ่งดี แม้กระทั่งเด็กที่เกิดใหม่ นักจิตวิทยาเชื่อว่า ถ้าคุณพูดกับลูกได้ คุณก็ควรอ่านให้ลูกฟังได้ และคุณก็สามารถอ่านให้ลูกฟังได้ทุกคืน คืนละประมาณ 10-15 นาที ถ้าคุณสามารถเช่นนี้ คุณจะเห็นการเปลี่ยนแปลงในความฉลาดของลูกคุณอย่างไม่น่าเชื่อ ... ได้มีการทดลองของพ่อแม่คู่หนึ่งที่เผชิญมีลูกปัญญาอ่อน ทั้งพ่อและแม่ไม่ยอมทอดทิ้งความหวัง และอ่านหนังสือให้ลูกฟังทุกวัน วันละสิบเล่ม ปรากฏว่า แม่หนุ่มน้อยสามารถอ่านหนังสือได้เอง เมื่อเธออายุได้เพียง 5 ขวบ คุณอาจไม่ต้องอ่านให้ลูกฟังถึงวันละสิบเล่ม (เพราะลูกคุณไม่ได้ปัญญาอ่อน แต่ถ้าคุณจะลองก็คงไม่มีอะไรเสียหาย และน่าจะเป็นผลดีเสียด้วยซ้ำ) จะอ่านเวลาใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นก่อนนอนเสมอไป ...โปรดอย่าบอกว่าคุณไม่มีเวลา เพียงสิบนาทีต่อวัน คุณจะมิให้ลูกไม่ได้เชี่ยวชาญ หรือ แต่ข้อสำคัญ อย่าบังคับเด็ก โปรดเข้าใจว่า เด็ก ๆ ทุกคนชอบฟังนิทานก่อนนอนอยู่แล้ว การที่พ่อแม่หาหนังสือมาอ่านให้ลูกฟัง ควรจะเป็นการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น และเมื่อคุณทำไปลองสังเกตพัฒนาการของเด็ก แล้วคุณจะรู้สึกว่าคุณมีความพยายามของคุณมีผลคุ้มค่าจริงๆ ...

เราอ่านเมื่อไหร่ดี



อ่านอย่างไร

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ แพทย์หญิงชนิกา ตู้จินดา กล่าวไว้ว่าพ่อแม่ที่พูดคุยกับลูกบ่อย ๆ จะช่วยส่งเสริมสติปัญญาของลูกให้ฉลาด ดั่งวิจัยจากประเทศตะวันตกพบว่า เด็กเล็กที่พ่อแม่พูดคุย เล่นกับลูกเสมอ ๆ จะมีไอคิวสูงกว่าเด็กที่พ่อแม่ไม่ค่อยพูดคุยหรือเล่นกับลูก จึงเป็นการยืนยันว่า ความใกล้ชิด เอาใจใส่ลูก โดยเฉพาะการพูดคุย การเล่น การอ่านนิทาน ให้ลูกฟัง มีส่วนกระตุ้นให้เด็ก กระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็นเป็นพื้นฐานการศึกษาด้วยตนเอง คิดเอง ทำเอง รู้จักเลือกทำในสิ่งที่ดี ที่สำคัญเด็กจะมีทักษะในการพูดและการใช้ภาษาโดยเริ่มจากการอ่านนิทานให้ลูกฟังก่อน ให้ลูกเล่าจากนิทาน กระตุ้นทั้งการอ่าน การพูด การเล่าเรื่อง และจินตนาการ ทำให้ลูกฉลาดทั้งการรู้ การเล่น และการเล่านั่นเอง...(นิตยสาร Mother&Care ฉบับที่ 48 ธันวาคม 2551)

...การอ่านหนังสือเป็นการเรียนรู้ที่ดียิ่งสำหรับเด็ก โลกหนังสือกว้างใหญ่ไพศาล ไม่มีขอบเขต เท่าที่เด็กอยากค้นหาด้วยตนเอง การมีผู้ใหญ่ช่วยชี้แนะตั้งแต่เล็กๆ ให้อ่านหนังสือดีมีสาระจะช่วยยกระดับสติปัญญาและจิตใจของเด็ก ซึ่งนอกจากได้ความรู้แล้ว หนังสือยังช่วยกล่อมเกลาความรู้สึกนึกคิด คุณธรรม จริยธรรมด้วย ฉะนั้น การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็กเป็นสิ่งสำคัญและควรทำอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่วัยทารกด้วยหนังสือนิทานตามวัยอันควร โดยมีผู้ใหญ่ใจดีช่วยเอื้อให้เด็กเกิดจินตนาการอย่างเหมาะสมตามวัย...(นิตยสาร Mother&Care ฉบับที่ 41 พฤษภาคม 2551)

ซึ่งสอดคล้องกับแพทย์หญิงศิริกุล อิศรานุรักษ์ ...สมองคนเราเติบโตมากที่สุดถึงร้อยละ 87 ในช่วงอายุ 0 - 6 ปี ซึ่งถือเป็นช่วงทองที่จะส่งเสริมพัฒนาการของเด็กมากที่สุด การอ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นการพัฒนาทักษะชีวิต ขณะที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือภาพให้ฟัง เด็กจะฟังและไล่สายตามองรูปภาพ พวกเขาไม่ได้ดูอย่างคนนอก แต่ดูอย่างคนในเล่ม เด็กจะจินตนาการตัวเองเข้าไปอยู่ในโลกของหนังสือ เป็นโลกเดียวกันกับตัวละครที่ชื่นชอบและพร้อมจะเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากตัวละครในโลกหนังสือ กลับออกมาใช้ในโลกลงชีวิตจริง

...จึงไม่น่าแปลกใจที่เด็ก ๆ จะใช้คำพูดและภาษาแบบเดียวกับในหนังสือวาดภาพเลียนแบบหนังสือและหัดเขียนตัวอักษรในแบบเดียวกันกับที่เคยเห็น อีกทั้งยังเลียนแบบตัวละครที่ประทับใจ มีความรู้สึกและอารมณ์ร่วมไปกับตัวละครในหนังสือ สิ่งที่เกิดขึ้นในขณะที่เด็กกำลังฟังหรือฟังจบแล้วหากมีผู้ใหญ่แนะนำส่งเสริมอย่างใกล้ชิดเสมอเท่ากับเป็นการฝึกทักษะชีวิตให้แก่เด็ก ๆ ...

พญ.นิตยา คชภักดี ...ในการอ่านหนังสือกับลูกแต่ละครั้ง ควรจะมีวิธีการอ่านที่หลากหลาย ไม่ใช่เอาลูกมานั่งตักแล้วอ่าน ๆ ไปเรื่อย ๆ แต่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับลูกโดยตรง ควรจะมีการสลับท่าทางบ้าง เช่น ถ้าเอาลูกนั่งตักแล้วอ่านไปด้วยกัน ชี้ชวนดูไปด้วยกันสักพัก ก็อาจจะต้องหันมานั่งประจันหน้ากันบ้าง แล้วก็ดูรูปไปด้วยกัน เราจะได้มองเห็นหน้าลูกของเราไปด้วยได้ ...หัวใจของการอ่านหนังสือกับลูกที่สำคัญคือต้องมีการเปลี่ยนหลาย ๆ ท่า ต้องมีการมองเห็น สบตา เพื่อให้ลูกได้ดูว่าปากเขาพูดอะไร แล้วเราก็ชี้ให้เขาดู จับมือเขาไปสัมผัสรูปภาพในหนังสือ เพราะสำหรับช่วงอายุนี้นี้ การที่ลูกสามารถเชื่อมโยงประสาทสัมผัสต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญ เช่น ฟังแม่พูดก็รู้ว่าแม่กำลังพูดถึงเนื้อหาในหนังสือที่มองเห็นอยู่ เป็นต้น ...นอกจากช่วยเรื่องพัฒนาการด้านสมองและทางร่างกายอื่นๆ การที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่อย่างใกล้ชิดระหว่างอ่านหนังสือ ยังทำให้ลูกเรียนรู้เรื่องทักษะทางสังคม และความสุขเมื่อได้สนุกสนานไปกับกิจกรรมการอ่านยังช่วยให้ลูกพัฒนาทักษะทางอารมณ์และการตอบโต้ทางอารมณ์ความรู้สึกกับพ่อแม่... (นิตยสารรักลูกปีที่ 21 ฉบับที่ 248 กันยายน 2546)

Barbara Rowley บรรณาธิการนิตยสาร Parenting ...อ่านออกเสียง ในระดับหนึ่ง การให้เด็กเล่นกับหนังสือตามใจชอบเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน ไม่ใช่เรื่องใหญ่อะไรถ้าเด็กไม่สนใจหนังสือ ใช้เวลาสั้น ๆ เด็ก ๆ ให้ความสนใจสิ่งต่าง ๆ ในระยะเวลาสั้นๆ เวลาเพียง 10 นาที หรือแม้แต่ 5 นาที ถือว่านานแล้ว ได้ตอบกับหนังสือ ให้เด็กหาของง่าย ๆ เช่น ดวงตา เด็กๆ หรือดอกไม้สวย เอมี พลินน์ ผู้อำนวยการศูนย์ครอบครัวแบงก์สตรีทในนิวยอร์ก กล่าวไว้ว่า "คุณนำสิ่งที่เกิดขึ้นบนหน้ากระดาษ มาเป็นการโต้ตอบ

ระหว่างคุณกับลูก" ให้เด็กนำ ถ้าเด็กฉวยหนังสือไปจากคุณ เพื่อนำไปสำรวจเองตามใจชอบ ให้ปล่อยเขาไป กอดเด็กไว้บนตักตอนที่เด็กดูหนังสือ การเล่นกับหนังสือจะนำไปสู่การอ่าน เช่นเดียวกับการเล่นกับอาหารเป็นก้าวแรกของการเรียนรู้การกินอาหารด้วยตัวเอง... การเลือกหนังสือให้เด็กก่อน ควรดู..ความคงทน เด็กเล็ก ๆ ไม่ดูแลรักษาหนังสือ ซึ่งเราไม่ควรบังคับเด็กให้ทำเช่นนั้น จึงควรซื้อหนังสือกระดาษแข็งวัยนี้ไม่เหมาะสำหรับหนังสือป๊อปอัพ 3 มิติน่ารัก ๆ ที่ฉีกขาดง่าย มีทางเลือกให้สำรวจตรวจตรา กระดาษแวววาว เป็นปุย มีพื้นผิวให้เล่น หรือมีสิ่งเคลื่อนไหว หรือมีกลิ่นจะดีมาก เหล่านี้อาจดูเป็นลูกเล่น แต่เด็กเล็ก ๆ ชอบมาก พาเด็กไปห้องสมุดหรือร้านหนังสือ ให้เด็กดูหนังสือทำจากกระดาษแข็งที่มีสีสันสดใส มีปุ่มกดได้ มีผ้านุ่ม ๆ คอยดูว่าเด็กชอบอะไร เพื่อช่วยตัดสินใจว่าจะเลือกเล่มไหนกลับบ้าน รูปวาดสิ่งของต่างๆ สายตาเด็กเล็ก ๆ (และสมอง) จะเบิกบานเมื่อเห็นวัตถุที่จดจำได้ หนังสือที่มีรูปภาพสิ่งของในชีวิตประจำวันเป็นทางเลือกที่ดี ไม่ต้องมีพล็อตเรื่องมาก เด็กยังไม่ต้องการพล็อต และยังไม่เข้าใจเนื้อเรื่อง (ดังนั้น คุณไม่ต้องอ่านเนื้อความเลยก็ได้ ถ้าคุณแล้วเด็กไม่ได้สนใจ หรือคุณไม่สนใจ) ... (แปลจาก The Joy of Reading Newsweek, May 2003 โดย Fay)

รองศาสตราจารย์เกริก ยूनพันธ์ อาจารย์สาขาวรรณกรรม สำหรับเด็ก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ... พ่อแม่ควรเล่นนิทานที่มี ตัวละครฉลาด ๆ ให้ลูกฟัง หรือพูดคุยเรื่องใกล้ตัว ที่เด็กควรรู้ในทุกๆ เรื่อง สม่่าเสมอ เมื่อลูกอ่านหนังสือได้เองพ่อแม่ต้องหาหนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กฉลาดรู้ ฉลาดเล่น และนำเอาเรื่องเหล่านั้นมาเล่าให้ฟังซ้ำแล้วซ้ำอีกด้วยความประทับใจ สิ่งเหล่านี้จะเกิดเป็นไปตามธรรมชาติทำให้เด็กฉลาดรู้ ฉลาดเรียน ฉลาดเล่น และกล้าแสดงออก...(นิตยสาร Mother&Care ฉบับที่ 48 ธันวาคม 2551)

นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี ... การอ่านเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการเพิ่มพูนสติปัญญาเด็ก การอ่านมีหลายรูปแบบ เช่น พ่อแม่อ่านให้ฟัง ลูกอ่านเพื่อผลิตเพลิน สร้างปัญญา หรือถ่ายทอดสู่ผู้อื่น ในยุคปัจจุบันการอ่านมีทั้งจากหน้าจอคอมพิวเตอร์และหนังสือ แต่การอ่านจากหนังสือมีความเป็นธรรมชาติ สัมผัสความรู้สึกนึกคิดของผู้แต่งอย่างแท้จริง ได้อรรถรส กลิ่นอายจากการอ่านหนังสือ และการสัมผัสตัวอักษรจากตัวหนังสือ ทำให้เด็กเข้าถึงหัวใจของการรักการอ่านได้อย่างดี พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่าง ให้หนังสือเข้าถึงเด็กได้ง่าย เลือกหนังสือให้เหมาะกับวัย และต้องไม่แพลงจนเกินไป... หัวหน้าคลินิกเพื่อนวัยทีน กุมารแพทย์ สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ (นิตยสาร Mother&Care ฉบับที่ 41 พฤษภาคม 2551)

เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป กรรมการผู้จัดการมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก ... เริ่มตั้งแต่ในขวบปีแรก ถ้าพ่อแม่อ่านหนังสือออกเสียงดัง ๆ เด็กจะแสดงความสนใจ ด้วยการจ้องหน้าพ่อแม่ที่อยู่ใกล้ ๆ เมื่อเห็นพ่อแม่ยิ้มรับ หยอกล้อด้วย เด็กจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ มั่นคงทางอารมณ์ และมีความสุขร่วมกับพ่อแม่ในโลกของหนังสือ ในขวบปีต่อมา เมื่อพ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังแล้วชวนเด็กแสดงพฤติกรรมตามตัวละครในหนังสือ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ชีวิตอย่างมีมิติที่ลึกซึ้ง นอกจากการอ่านจะพัฒนาเด็กบนพื้นฐานของความรัก ความอบอุ่นแล้ว เด็กยังได้รับการกระตุ้นประสาทสัมผัสทุกส่วน ทั้งตา หู ฟัง จมูก ได้กลิ่น

พ่อแม่ สัมผัสกายพร้อมกับใจ ที่สำคัญคือตัวละครสนุกๆ ในหนังสือเป็นเพื่อนแสนดีที่พาเด็กเพลิดเพลิน สนุกสนานกับการเรียนรู้คุณธรรม ศีลธรรมพื้นฐานและทักษะชีวิตโดยที่พ่อแม่ ไม่ต้องมานั่งปากเปียกปากแฉะสอนอีกด้วย ที่สำคัญที่สุดคืออยากให้เด็กเป็นอย่างไร เลือกรูปหนังสืออย่างนั้นให้กับเด็ก เรื่องอย่างนี้ใครทำใครได้ พ่อแม่คนไหนอ่านลูกของคนนั้นก็... (นิตยสาร Mother&Care ฉบับที่ 41 พฤษภาคม 2551)

รศ.ดร.จิตตินันท์ เดชะคุปต์ ...การอ่านมีความหมายความสำคัญกับชีวิตเด็กอย่างมาก คุณพ่อคุณแม่ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน รักหนังสือตั้งแต่เล็ก โดยให้เด็กคุ้นเคยกับ รูปเล่มหนังสือ ฟังเรื่องราวจากหนังสือที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจ เช่น เด็กเล็กควรเป็นหนังสือภาพที่มีรูปเล่ม ขนาดเล็ก ทนทานต่อการหยิบจับเล่น ต่อมาอาจเป็นหนังสือนิทานคำกลอนง่าย ๆ สั้น ๆ มีรูปภาพสีสันสดใสใกล้ตัวเด็ก จนกระทั่งเป็นหนังสือนิทานที่มีเรื่องราว มีตัวละครพูดโต้ตอบกัน คุณพ่อคุณแม่ที่จัดเวลาอ่านหนังสือให้ลูกฟังเป็นประจำ พร้อมชี้ชวนดูภาพ พูดคุย ชักถามกัน ลูกจะซึมซับแบบอย่างของนิสัยรักการอ่านจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เป็นการเปิดโลกการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง... (นิตยสาร Mother&Care ฉบับที่ 41 พฤษภาคม 2551)



อ่านอะไร

รศ.สุพรรณิ วราทร ...วิธีพิจารณาเลือกหนังสือให้ลูก โดยเริ่มเลือกจากความสนใจของลูกก่อน แล้วจึงพิจารณารูปเล่ม วิธีการนำเสนอ เพราะหนังสือดีไม่จำเป็นต้องมีข้อความเยอะแยะเสมอไป การเล่าเรื่องด้วยภาพก็เป็นการกระตุ้นจินตนาการได้อีกทาง จากนั้นจึงมาดูส่วนเนื้อหาว่าหนังสือนี้อ่านแล้วให้อะไร ซึ่งหนังสือเด็กควรมี...เรื่องราวของการได้รับความรัก และการแสดงความรักต่อผู้อื่น เรื่องราวที่สร้างความรู้สึกรอบอุ่น มั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ เรื่องราวของการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนหรือในครอบครัว เรื่องราวของการประสบความสำเร็จมีความแปลกใหม่ให้การเรียนรู้ มีความงาม...หนังสือดีต้องทำให้เกิดคำถามแล้วมีการคลี่คลายให้คำตอบ เด็กจะได้สนุกกับการลุ้นและเรียนรู้ไปพร้อมกัน... (นิตยสาร kids&family ปีที่ 10 ฉบับที่ 109 เมษายน 2548)

วิริยะ สิริสิงห์...หนังสือสำหรับเด็ก เรื่องจะน้อยแต่รูปภาพจะมาก บางเรื่องอาจไม่มีเรื่องราวที่เขียนเป็นตัวหนังสือ มีแต่ภาพทั้งเล่ม บางเรื่องก็มีเรื่องราวเพียงหน้าละไม่กี่คำนอกนั้นเป็นรูป...รูปในหนังสือเด็กเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะในภาพจะมีเรื่องราวแฝงเร้นอยู่มากมาย ... (บันทึกคุณแม่ ปีที่ 2 ฉบับที่ 14)

น.พ.อุดม เพชรสังหาร ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน สถาบันรักลูก ...การอ่านหนังสือสามารถเกิดพัฒนาการในด้านการเรียนรู้ทั้งใน ด้านนิสัยที่รักการเรียนรู้ ความคิดจินตนาการ แต่การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ต้องอาศัยเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งก็คือหนังสือ เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้านๆ แต่หนังสือสำหรับเด็กมีน้อยมากเพราะว่าเมื่อผลิตออกมา กว่าจะขายต้องใช้เวลาหลายปี และหนังสือเด็กมีราคาที่ยากขึ้นสูงเพราะมีขั้นตอนการผลิตที่ซับซ้อน ประณีต วัสดุที่ใช้ต้องไม่เป็นพิษต่อตัวเด็ก ทุกอย่างต้องเริ่มต้นที่พ่อแม่ เพราะถ้าพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี มีนิสัยรักการอ่านและอ่านหนังสือให้ลูกฟังอย่างสม่ำเสมอเด็กก็จะมีนิสัยรักการอ่านรักการแสวงหาความรู้ต่อไป...

พรอนงค์ นิยมคำ เลขานุการมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก ...หนังสือภาพสำหรับเด็กคือสื่อที่ดีที่สุดสำหรับเด็กให้ลูกฉลาดรู้ ฉลาดเล่น และฉลาดเล่า หนังสือภาพที่พ่อแม่อ่านให้ลูกฟังเป็นการปูพื้นฐานให้ลูกสนใจ ใฝ่รู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือ พร้อมทั้งสร้างจินตนาการให้คิดต่อเรื่องราวในหนังสือสามารถนำมาเชื่อมโยงไปสู่การเล่น การฟังเรื่องราวจากหนังสือซ้ำแล้วซ้ำเล่าจะนำไปสู่ความสามารถในการเล่าโดยธรรมชาติ...(นิตยสาร Mother&Care ฉบับที่ 48 ธันวาคม 2551)

นพ.พงษ์ศักดิ์ เจริญงามเสมอ สูติ-นรีแพทย์ ...การอ่านหนังสือเป็นแหล่งความรู้สำคัญของเด็ก ซึ่งไม่จำเป็นต้องอ่านเฉพาะหนังสือวิชาการเท่านั้น หนังสืออื่นๆ หรือแม้แต่หนังสือพิมพ์ก็ถือเป็น แหล่งข้อมูลใหญ่ การทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน นอกจากได้รับความรู้ ความบันเทิง และข่าวสารแล้ว เด็ก ยังได้ฝึกสมาธิเพราะต้องตั้งใจอ่าน จนจบ ฝึกรวบรวมและเรียบเรียง ความคิดจากเรื่องที่อ่าน อันเป็นบันไดเพื่อฝึกถ่ายทอดความคิดนั้นออกมาผ่านการเขียนและบอกเล่าต่อไป...(นิตยสาร Mother&Care ฉบับที่ 41 พฤษภาคม 2551)



ดังกล่าวข้างต้น

จะเห็นว่า ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยนั้นมีพฤติกรรมตามธรรมชาติที่ **สนใจใคร่รู้** **อยาก** **ดู** **อยากเป็น** **อยากเล่น** **อยากลอง** จึงชอบเลียนแบบผู้ใหญ่ เลียนแบบผู้คนรอบข้าง เลียนแบบตัวละคร หรือตัวการ์ตูนที่สร้างความประทับใจด้านใดด้านหนึ่ง ไปพร้อม ๆ กับความกระตือรือร้น ตื่นตา ตื่นใจและตื่นเต็นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพราะทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่ น่าสนใจและใคร่เรียนรู้ทั้งสิ้น

หนังสือ จึงเป็นช่องทางในการเรียนรู้ที่ดีอีกทางหนึ่ง เพราะเป็นกระบวนการบันทึกความรู้ ความคิด จินตนาการ สุนทรียภาพ ประสบการณ์ อุดมคติ และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งผู้เขียนทุกคนล้วนมีการศึกษาวิจัยไตร่ตรองว่าดีแล้ว ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว จึงเรียบเรียงด้วยภาษาและวิธีการนำเสนอที่ดีตามวิถีและความถนัด เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้อ่าน **หนังสือจึงได้รับการยอมรับในวงกว้างว่าเป็นสื่อความรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการคิด และนำสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ**

รูปธรรมของการใช้หนังสือกับเด็กตั้งแต่ยังอยู่ในวัยทารก ที่ประสบผลสำเร็จอย่างดีนั้นมีอยู่มากมาย จากการวิจัยของนักวิชาการด้านเด็กในประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ที่ประสบความสำเร็จครั้งยิ่งใหญ่ ในการดำเนินงานโครงการหนังสือเล่มแรก Bookstart ที่มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็กได้ศึกษาแนวความคิดเรื่อง Bookstart จากประเทศอังกฤษที่เริ่มใช้หนังสือกับเด็กตั้งแต่ยังอยู่ในวัยทารก ในปีพ.ศ. 2546 แล้วนำมาทดลองใช้ในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2547 โดยการสนับสนุนจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ด้วยการจัดชุดหนังสือเล่มแรก Bookstart มอบให้พ่อแม่ จำนวน 106 ครอบครัว นำไปใช้กับลูกอายุ 6 – 9 เดือน โดยมีกระบวนการง่าย ๆ คือ ให้อุ้มลูกนั่งตัก แล้วสื่อรักด้วยหนังสือ พ่อแม่จะอ่านเมื่อไรก็ได้ และอ่านที่ไหนก็ได้ ที่สำคัญที่สุด คือต้องอ่านทุกวัน วันละ 5 – 15 นาที

โครงการประสบความสำเร็จอย่างดี นับแต่ปีแรกของการดำเนินงาน

จากการศึกษาพบว่า ชุดหนังสือเล่มแรก Bookstart นอกจากจะทำให้เด็กน้อยในวัยขวบปีแรกนั้นเรียนรู้ได้มากมายอย่างน่ามหัศจรรย์แล้ว ยังทำให้บรรยากาศในบ้านอบอุ่น พ่อแม่ลูกได้ใกล้ชิดกันและมีความสุขร่วมกันมากขึ้น อีกทั้งยังพบการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนในพฤติกรรมการเล่นของเด็กคือพ่อแม่และผู้เลี้ยงดูเด็กใช้เวลาไปกับเด็กร้องเพลง เล่น เล่นนิทาน และอ่านหนังสือกับเด็กมากขึ้น

อีกทั้งทางโครงการหนังสือเล่มแรก Bookstart โดยการสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เฝ้าดูพฤติกรรมของเด็กกลุ่มนี้มาโดยตลอด 7 ปี

พบว่า

ในช่วงวัย 0 - 3 ปี ที่พ่อแม่ และผู้ดูแลเด็กใช้หนังสือกับเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจนเด็กอายุ 3 – 6 ปี ครบวัยเข้าเรียน กระบวนการหนึ่งที่สำคัญในการส่งผ่านเด็กจากบ้านสู่รั้วโรงเรียน หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ การทำความเข้าใจเรื่องความสำคัญของการใช้หนังสือกับเด็ก พร้อมกับ

มอบหนังสือ ภาพสวย ๆ เนื้อเรื่องสนุกสนาน มีชีวิตชีวาให้ครูและผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้เห็นความสำคัญและนำหนังสือไปใช้ในการพัฒนาเด็ก แล้วพร้อมที่จะต่อยอดในการเล่านิทาน และอ่านหนังสือให้เด็กฟัง

จนกระทั่งครบ 6 ปีของการสร้าง และพัฒนากระบวนการ ไปพร้อม ๆ กับการลงทำงานในพื้นที่เพื่อเฝ้าดูพฤติกรรมของเด็กและครอบครัว สิ่งที่พบอย่างเด่นชัด คือ องค์กรความรู้ที่สามารถยืนยันได้อย่างมั่นคงว่าหนังสือ คือ การบ่มเพาะเมล็ดพันธุ์แห่งความสุข ในครอบครัวอย่างได้ผล ซึ่งพ่อแม่ ครู และผู้ดูแลเด็กต้องใช้เวลาและเอาใจใส่ในความต้องการของเด็กอย่างเข้าอกเข้าใจพัฒนาการตามวัย หนังสือกลายเป็นตัวช่วยที่ดี เพราะเด็กทุกคนไม่ชอบการถูกสั่งให้ต้องทำโน่น ทำนี่ตามผู้ใหญ่ ต้องการแล้วบงการให้เด็กทำ หนังสือจึงกลายเป็นตัวช่วยที่สนุกสนานและมีสีสันในการสอนเด็ก เพราะในหนังสือมีเรื่องราวและมีความเป็นชีวิตปรกาฏอยู่ มีตัวละครที่สนุกสนาน ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในทุกเรื่องตามลักษณะที่พึงประสงค์ของพ่อแม่ที่ต้องการบ่มให้เกิด หนังสือจึงทำให้เด็กซึมซับพฤติกรรมที่ดีและละพฤติกรรมที่ไม่ดีอย่างเป็นธรรมชาติ โดยที่เด็กไม่รู้ตัวเลยว่ากำลังถูกสอน ทั้งในเรื่องศีลธรรมพื้นฐาน คุณธรรมแง่คิดในการใช้ชีวิตที่มีคุณภาพ รวมทั้งเรื่องมารยาททางสังคม และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ดังนั้น

ถ้าอยากให้เด็กเป็นอย่างไร ให้เลือกหนังสืออย่างนั้นอ่านให้เด็กฟัง
ถ้าอยากให้เด็กมีคุณธรรมด้านใด ให้เล่านิทานอย่างนั้นให้เด็กฟัง



บทที่ 3

กระบวนการส่งเสริมการรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย : ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่ห่างไกลด้อยโอกาส 3 จังหวัดภาคเหนือ

นัยร้อยปี

ที่ผู้คนต่างเชื่อกันว่าบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และสติปัญญา เป็นสิ่งที่ติดตัวแต่ละคนมาแต่กำเนิด การเลี้ยงดู การอบรมบ่มสอน สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนได้บ้างในระดับหนึ่ง แต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงธรรมชาติที่ติดมาแต่กำเนิดของคนได้

แต่วันนี้ จากหลักฐานการทดลองและงานวิจัยของนักวิชาการทางการแพทย์ นักพัฒนาการเด็ก นักจิตวิทยา นักการศึกษา และพ่อแม่ พบว่า ชีวิตของเด็กแต่ละคน เกิดมาพร้อมกับเซลล์สมอง 1 ล้านเซลล์ และเซลล์สมองนี้มีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย โดยจะมีการเชื่อมโยงกันอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต แล้วจะค่อย ๆ เจริญเติบโตเป็นขั้นเป็นตอน ไปจนถึงตลอดชีวิต นั่นหมายถึง หน้าต่างของโอกาส (Window of Opportunity) จะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ ตลอดชีวิต เพียงแต่ในช่วงวัยเด็ก สมองจะมีการยืดหยุ่นมาก แต่พอมีอายุมากขึ้นศักยภาพของความยืดหยุ่นจะค่อย ๆ ลดน้อยถอยลง แต่ไม่ใช่เรียนรู้ไม่ได้

สมอง เป็นทรัพย์สินสมบัติอันมีค่ามากที่สุดของมนุษย์แต่ละคน เพราะมนุษย์อาศัยสมองเป็นเครื่องเรียนรู้ และการเรียนรู้เป็นสิ่งประเสริฐที่สุดของมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์ที่มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด สามารถเรียนรู้ให้บรรลุอะไรก็ได้ คือ บรรลุความจริง บรรลุความงาม และบรรลุความดี เช่น อิศราภาพ สุข และไมตรีจิตอันไพศาล (ประเวศ วะสี , 2543)

ในปัจจุบันนี้ทุกประเทศจึงให้ความสำคัญในการจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาสมองของคนตั้งแต่ยังมีชีวิตเป็นเด็กหน่ออ่อนอยู่ในท้องแม่กระทั่งมีชีวิตรอดออกมาหายใจนอกท้องแม่ได้

เมื่อลืมตามองโลกนับแต่วันแรกเกิดถึง 6 ขวบปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่สมองมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วถึงเกือบร้อยละ 90 หลังจากนั้นวงจรการเรียนรู้ จะยังคงเจริญเติบโตได้ต่อไปเรื่อย ๆ จนตลอดชีวิต เพียงแต่ต้องใช้กระบวนการที่เหมาะสมและถูกต้องตามวัย ซึ่งจะมีความซับซ้อนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับเพิ่มเติมจากพ่อแม่ ครู ผู้ดูแลเด็ก และบุคคลรอบข้างในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้อ

กิจกรรมสำคัญในการกระตุ้นพัฒนาการทางสมองของเด็ก ได้แก่

1. เสี่ยงเพลงและดนตรี

เด็กทุกคนคุ้นเคยกับเสียงเต้นของหัวใจของแม่ที่อบอุ่นตั้งแต่อยู่ในท้อง เสี่ยงเพลงเบา ๆ ต่อจากเสียงเต้นของหัวใจของแม่ ช่วยเพิ่มศักยภาพสมองของเด็กได้เป็นอย่างดี การให้เด็กได้ฟังเพลง

กล่อม หรือเสียงดนตรีเบา ๆ จังหวะสบาย ๆ ทำให้สมองเกิดการพัฒนาเครือข่ายเซลล์สมองที่ดีขึ้น เด็กจึงสามารถฟังเพลงได้หลากหลายตั้งแต่เกิด ทั้งเพลงช้า เพลงเร็ว ขึ้นอยู่กับอารมณ์ จนถึงวัย 3 – 6 ปี เด็กตอบสนองต่อเสียงดนตรีได้ดี มีการรับรู้เรื่องจังหวะ และทำนองดีขึ้น กระทั่งสามารถร้องเพลงต่าง ๆ ได้ แม้เพียงไปบ้าง แต่เมื่อพ่อแม่ ครูและผู้ดูแลเด็ก เป็นผู้ช่วยที่ดีด้วยการร้องไปพร้อม ๆ กับเด็ก หรือร้องให้ฟัง แล้วให้เด็กร้องตามซ้ำ ๆ จนเด็กเกิดความมั่นใจ และสามารถร้องเองได้อย่างคล่องปาก แล้วร้องร่วมกับเพื่อนๆ พร้อมทำท่าประกอบได้อย่างเป็นจังหวะ

2. กิจกรรมเคลื่อนไหว

กิจกรรมเคลื่อนไหว เป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้เกิดการเชื่อมโยงเซลล์สมองที่ควบคุมการเคลื่อนไหว เช่น การเดิน การวิ่ง การปีนป่าย ซึ่งจะเกิดมากในช่วง 4 ปีแรกของชีวิตที่ร่างกายมีพัฒนาการตามวัย โดยธรรมชาติอย่างสอดคล้องกันทั้งทางร่างกาย ทางสมอง ทางสังคมและสติปัญญา นั่นหมายถึง เมื่อสมองและร่างกายของเด็กอยู่ในภาวะที่พร้อม และได้รับการกระตุ้นที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมที่เอื้อ เด็กจะเริ่มคลาน เดิน ปีน ป่าย และวิ่งได้

กระบวนการพื้นฐานที่กระตุ้นให้เด็กได้เคลื่อนไหว คือ การเคลื่อนไหวอย่างอิสระ โดยใช้จังหวะ ดนตรี หรือเพลงให้เด็กได้เคลื่อนไหวตาม แล้วจัดกระบวนการที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้มากขึ้นตามไปด้วย เช่น เมื่อให้จังหวะ เล่นดนตรี หรือเปิดเพลง ให้เด็กได้เคลื่อนไหว 3 ลักษณะคือ

- ๑ เคลื่อนไหวอิสระ
- ๑ เคลื่อนไหวตามจังหวะ
- ๑ เคลื่อนไหวอย่างมีท่าทางประกอบเนื้อเพลง

3. การเล่น

เด็กรู้จักวิธีการเล่นมาตั้งแต่เด็กจึงมีการพัฒนาการเล่นมากขึ้นและกว้างขวางขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ตื่นจนหลับ อย่างไรก็ตามรู้จักเหน็ดเหนื่อย การเล่นทำให้ประสาทสัมผัสของเด็กได้รับการกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก จะส่งผลให้เซลล์ในสมองมีการเชื่อมประสานกันมากขึ้น เยื่อหุ้มใยประสาทมีความหนาแน่นมากขึ้นจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาความสามารถของเด็กมากขึ้นจนกลายเป็นความฉลาดในมิติต่าง ๆ ดังนั้นการเล่นของเด็กนอกจากจะเป็นการใช้เวลาอย่างเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนรู้และหาประสบการณ์แล้ว ยังเป็นหนทางที่ดีที่สุดอีกทางหนึ่งในการพัฒนาสมองของเด็กอีกด้วย

การเล่นถือเป็นกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นที่เด็กเล่นด้วยตนเองตามลำพัง เช่น การเล่นของเล่นที่มีสีสัน ของเล่นที่มีเสียง ของเล่นที่มีการเคลื่อนไหว ของเล่นที่มีรูปทรงต่าง ๆ การเล่นกับเด็กด้วยกัน เช่น การเล่นของเล่นด้วยกัน การวิ่งเล่นด้วยกัน การเล่นเกมบทบาทสมมุติ การเล่นเกมแบบชีวิตประจำวันของผู้ใหญ่ และการเล่นที่หลากหลาย เช่น บล็อกขนาดต่าง ๆ ของเล่นลากจูง พุ่ตบอบลหรือกิจกรรมเคลื่อนไหวในที่โล่งแจ้ง รวมถึงการเล่นเครื่องเล่นต่าง ๆ ล้วนเป็นส่วนหนึ่ง

ของการเตรียมความพร้อมพื้นฐานที่ดี เพราะการเล่นดังกล่าว ทำให้เด็กมีการสังเกต มีการนับจำนวน มีการจำแนก แยกแยะผ่านของเล่น โดยเฉพาะของเล่นที่ไม่สำเร็จรูปที่ทำให้เด็กต้องขบคิดและต่อยอดความคิดอย่างไม่สิ้นสุด

4. ศิลปะ

ศิลปะ เป็นกระบวนการที่สร้างประสบการณ์อย่างหลากหลายให้เด็ก เพราะการที่เด็กได้วาดภาพ ระบายสี ฉีก ปะ แปะ และปั้น ล้วนส่งผลให้เซลล์ของสมองเด็กเปิดการเชื่อมโยงทันที เพราะขณะที่เริ่มทำกิจกรรมศิลปะ เป็นช่วงที่เด็กเริ่มใช้ความคิด และควบคุมการเคลื่อนไหว เด็กจึงเกิดพัฒนาการที่ดี ทั้งในด้านการรู้จักตัวเอง การสร้างแรงจูงใจ ความอดทน ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น และการแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะตนผ่านกระบวนการทางศิลปะ

5. การเล่านิทาน อ่านหนังสือ

การเล่านิทาน และอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เป็นกระบวนการสำคัญที่เด็กได้รับการกระตุ้นทางสายตา โดยการมองรูปภาพจากหนังสือ และตัวหนังสือที่อยู่ในแต่ละหน้า ถึงแม้ว่าเด็กยังเล็ก อ่านหนังสือไม่ออก แต่หูของเด็กได้ยินภาษาสนุกรสนานที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง ขณะเดียวกับที่สมองได้รับสัญญาณจากตา จึงถูกกระตุ้นให้เกิดการสร้างวงจรการรับรู้เก็บไว้ในสมอง นอกจากการอ่านหนังสือจะทำให้เซลล์สมองแตกก้านแล้ว ยังทำให้เด็กเกิดความสุข และอารมณ์ดี หนังสือ จึงถือเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี เพราะมีตัวละครที่สนุก มีสีสันของภาพที่สวยงาม อีกทั้งการพูดคุยทั้งก่อนเล่า ระหว่างเล่า และคำถามหลังการเล่านิทานอ่านหนังสือ ทำให้เด็กเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และมากมายโดยไม่รู้ตัว



การส่งเสริมการรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่ 3 จังหวัดภาคเหนือ

เด็กทุกคนเกิดมาด้วยความพร้อมที่จะเรียนรู้ จึงสามารถสื่อสารภาษาที่ถูกกำหนดมาตามธรรมชาตินับแต่ลืมตามองโลก เริ่มด้วยการสื่อสารความรู้สึกตามความต้องการทางธรรมชาติผ่านกิริยาท่าทาง สีหน้า แววตาและน้ำเสียง

ปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเริ่มต้นเรียนรู้ในทุกเรื่อง ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวจึงล้นเกล้าสนใจทั้งสิ้น โดยเฉพาะสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยได้สัมผัส จึงเร้าให้เด็กเข้าหา พ่อแม่และผู้ใหญ่รอบตัวจึงต้องเรียนรู้ให้เข้าใจ แล้วจัดกิจกรรม ให้เป็นกิจกรรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ให้เด็กมีความสามารถตามวัย ตามความแตกต่างของแต่ละคน จนเกิดมีความเชื่อมั่นในตนเอง และภาคภูมิใจในสิ่งที่ทำได้และได้ทำ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นการเตรียมให้มีความพร้อมเพื่อศึกษาเรื่องอื่น ๆ ที่ยากขึ้น กว้างขึ้นและในมิติที่ลึกซึ้งมากขึ้น ในระดับต่อไปเท่านั้น แต่ยังเป็นการเตรียมพัฒนาความสามารถตามวัยและทักษะชีวิตของเด็กได้อย่างดีอีกด้วย

๑ สภาพทั่วไป

๑ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ที่ดูสภาพทั่วไปแล้วอาจไม่แตกต่างไปจากบ้านอื่นเมืองอื่น มีป่าเขา เรือกสวนไร่นา ตึกราม บ้านช่อง มีศิลปวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน แต่ถ้ามองอย่างละเอียด จะพบว่าผู้คนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าวนี้มีความแตกต่างจากจังหวัดอื่น นับแต่ผู้คนที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ มีศาสนาพุทธและศาสนาอื่นเป็นส่วนน้อย แม้ว่ามีวิถีชีวิตของผู้คนมีทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม มีความแตกต่างกัน ทางด้านนับถือศาสนา ปรัชญาความเชื่อ สังคม วัฒนธรรม และแนวปฏิบัติ แต่ผู้คนในพื้นที่นี้ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยความแตกต่างดังกล่าวไม่ได้เป็นอุปสรรคของการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันแต่ประการใด

แต่ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุผลร้อยแปดพันเก้า สร้างความเสียหายต่อขวัญกำลังใจ ทรัพย์สินกระทั่งชีวิตของผู้คนมากมายโดยเฉพาะเด็ก ๆ อย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ส่งผลให้เด็กจำนวนมาก ต้องเผชิญกับความรุนแรงและความสูญเสียทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เด็กจำนวนมากเป็นกำพร้าเพราะพ่อแม่เสียชีวิตหรือสูญหาย ส่งผลกระทบทางจิตใจอย่างรุนแรง มีครอบครัวประสบเหตุการณ์ ทำให้ตกอยู่ในภาวะถูกทอดทิ้ง หรือไม่ได้รับการดูแลอย่างเต็มที่ เด็กที่เคยตกอยู่ในภาวะยากลำบาก กลับตกอยู่ในสภาวะที่ยากลำบากกว่าเดิม เด็กจึงต้องการความช่วยเหลือในทุกด้านที่สำคัญเร่งด่วนคือการเยียวยาสภาวะจิตใจเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติ และคงความร่าเริงแจ่มใสตามวัยที่ควร ซึ่งจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการช่วยเหลือ และเอาใจใส่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ด้วยการวางแผน และดำเนินการดูแลในระยะยาว

๖ เขตพื้นที่ห่างไกลด้อยโอกาส 3 จังหวัดภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน โดยเฉพาะชุมชนคนชนเผ่าพื้นเมือง ทั้งชนเผ่าขมุ เผ่าม้ง และเผ่าเย้าหรือเมี่ยน ที่ยังคงวิถีชาวชนเผ่า ยังคงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมทั้งภาษา การกิน การอยู่ การครองตน และการแต่งกายบางส่วนไว้ แม้ปัจจุบันนี้มีสาธารณูปโภคครบ ทั้งไฟฟ้า ประปาและการติดต่อสื่อสารโดยโทรศัพท์ ทำให้ความเจริญเข้าถึงชุมชนและส่งผลต่อเด็ก ๆ ทั้งทางตรงและโดยอ้อม ทำให้เห็นวิถีชีวิตที่หลากหลาย และหิวหยาของคนที่พื้นถิ่นอื่น โดยเฉพาะคนเมืองมากขึ้น ทำให้เข้าถึงองค์ความรู้ที่ทันสมัยได้สะดวกขึ้น จึงมีความรู้ ความเข้าใจนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนาสติปัญญามากขึ้น ซึ่งหลายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรภาคธุรกิจ และองค์กรทางศาสนา โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการที่มีความพยายามอย่างยิ่งในการหารูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้เด็กชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลเช่นนี้ ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ในกลุ่มเด็กที่มาโรงเรียนไม่ได้ มีการนำโรงเรียนไปสู่เด็ก ๆ แม้ไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกแบบโรงเรียนทั่วไป แต่ทำให้เด็กทุกคนได้เรียนหนังสือ ได้ฟัง ได้หัดพูด หัดอ่าน หัดเขียนภาษาไทยและเรียนรู้เหมือนเด็กทั่วไป พร้อม ๆ กับภาษาถิ่น ตลอดจนเรียนรู้ถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า การดูแลสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นของตน

สังคมไทยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และเขตพื้นที่ห่างไกลด้อยโอกาสใน 3 จังหวัดภาคเหนือดังกล่าวมีความละเอียดอ่อนในการดำรงชีวิตที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กทั้งทางตรงและโดยอ้อม เพื่อให้เด็กพัฒนาความสามารถตามวัยได้อย่างเต็มที่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก คือบุคคลสำคัญจึงต้องร่วมมือ ร่วมใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้เด็กสามารถเรียนรู้ ไปพร้อมกับการแสวงหาความรู้ด้วยประสบการณ์จริง ด้วยความคิดจากสมอง ความรู้สึกจากหัวใจ และการเคลื่อนไหวจากร่างกาย เพื่อเป็นข้อมูลที่หยั่งรากลึกไปสู่ชีวิตแห่งการเรียนรู้ของเด็กในทุกด้าน โดยไม่แบ่งแยกโลกทางสติปัญญาออกจากโลกทางสุนทรีย์ และต้องสามารถหาองค์ความรู้จากท้องถิ่นของตนได้มากกว่าเรื่องที่ไกลตัว

โครงการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย : กรณีศึกษาเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่ห่างไกล ด้อยโอกาส 3 จังหวัดภาคเหนือจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และ ผู้ดูแลเด็กเพราะถือเป็นกลไกหลักของการพัฒนาให้เด็กเจริญเติบโตทั้งด้านความคิด ทักษะคติและโลกทัศน์โดยมีหนังสือภาพสำหรับเด็กเป็นเครื่องมือสำคัญ



กระบวนการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัยเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่ห่างไกลด้วยโอกาส 3 จังหวัดภาคเหนือ

1. การประชุมปรึกษาพบปะพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ

การทำงานใน 2 พื้นที่ เริ่มต้นในรูปแบบเดียวกัน คือ การพบปะพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ กับทั้งผู้บริหารองค์กร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ที่สนใจและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กระบวนการดำเนินงาน ผลที่ต้องการของโครงการ หรือการรู้เขา รู้เรา ถือเป็น การประเมิน ความสนใจเบื้องต้นอย่างจริงจังในการเข้าร่วมโครงการของคนทุกระดับ ในทุกพื้นที่

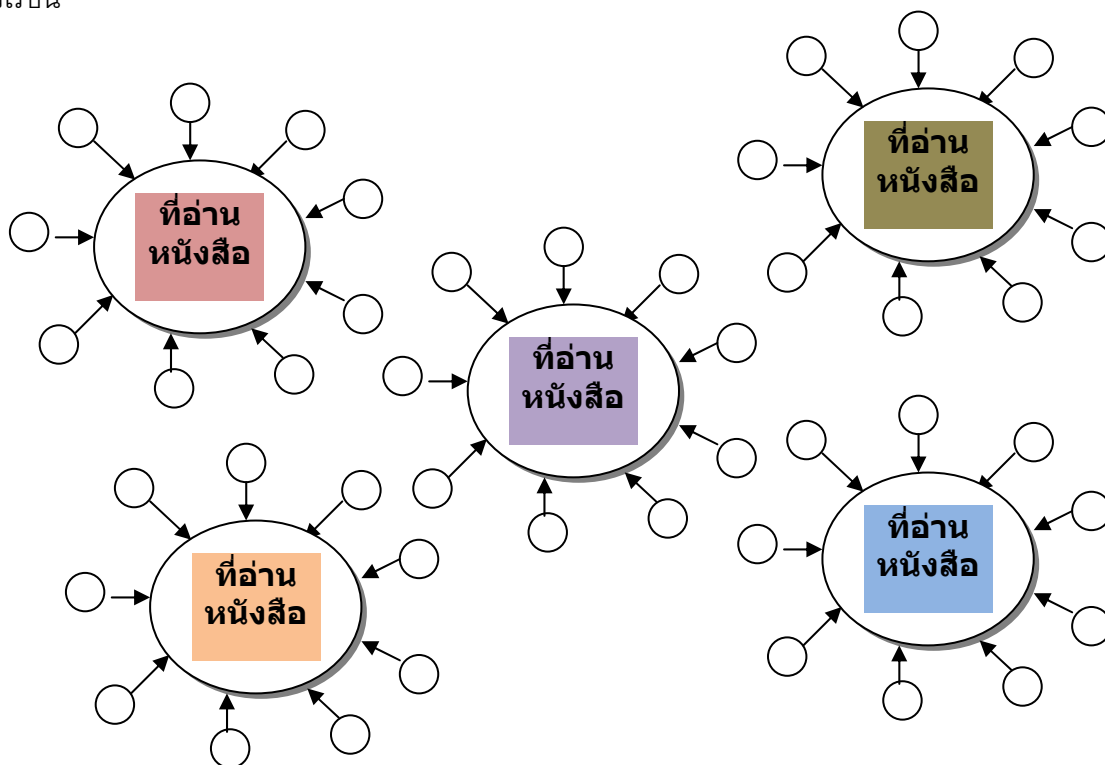
ซึ่งกลุ่มเป้าหมายใน 2 พื้นที่นั้นมีความเหมือนกัน คือ ผู้บริหารองค์กรและเจ้าหน้าที่ กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ที่ได้พูดคุยนอกรอบอย่างไม่เป็นทางการนั้น มีความต้องการเข้าร่วมโครงการ อย่างตั้งอกตั้งใจ ชักถามถึงขั้นตอน กระบวนการและภารกิจหลักของการทำงานอย่างผู้สนใจใฝ่รู้ ในขณะที่ ส่วนน้อยที่มีความวิตกกังวลกับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะกลายเป็นภาระเพิ่มขึ้น เรื่องนี้สังเกตได้จากแววตา ท่าทาง และน้ำเสียงที่ชักถามถึงภารกิจที่ต้องทำ แต่ท้ายสุดไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใดก็ตาม **ต้องรับงานใหม่** เนื่องจากผู้บริหารเห็นความสำคัญ และประโยชน์ที่ประชาชนในพื้นที่ของตนจะได้รับประโยชน์ จึงรับ แนวความคิด และภารกิจที่ทางโครงการนำเสนอ นำสู่การคิดหาแนวทางและกระบวนการในการทำงาน ร่วมกัน อย่างเหมาะสมกับเงื่อนไขของคนและข้อจำกัดของพื้นที่

ผลจากการพูดคุย ทำให้เห็นสภาพความเป็นจริงและข้อจำกัดของพื้นที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน ทางโครงการจึงต้องตัดสินใจปรับกระบวนการทำงานตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้เบื้องต้นว่าใน 2 พื้นที่ศึกษาจะดำเนินงานในรูปแบบเดียวกัน คือ

1. เลือกพื้นที่ดำเนินการจังหวัดละ 1 ชุมชน ชุมชนละ 5 แห่ง รวม 15 แห่ง
2. คัดสรรบุคคลที่มีจิตสาธารณะและมีทักษะของนักประชาสัมพันธ์ที่ดี มีความพร้อมในการเป็น แกนนำในการสร้างนิสัยการรักการอ่านให้แก่คนในชุมชนของตน โดยมีคุณสมบัติเบื้องต้น ดังนี้
 - ต้องเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน
 - มีความรักที่จะเป็นแกนนำในการสร้างนิสัยการรักการอ่านให้แก่คนในชุมชนของตน
 - มีความสุขในการชี้ชวนให้พ่อแม่และผู้ใหญ่ในชุมชนทดลองนำหนังสือไปใช้กับเด็กปฐมวัย
 - ชอบติดต่อพบปะ พูดคุย และชอบการอธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคคลอื่น และชอบ บริการผู้อื่น
3. จัดอบรมแกนนำเพื่อให้เข้าใจและมีความรู้เรื่องพัฒนาการและการสร้างนิสัยการรักการอ่านใน เด็กปฐมวัย
4. จัดมุมหนึ่งของบ้านแกนนำให้เป็นที่อ่านหนังสือ โดยเน้นความสะดวก และความสบาย นำ เข้ามานั่งอ่านหนังสือ

5. ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เลี้ยงดู และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เข้ามาอ่านหรือยืมหนังสือไปอ่าน และ/หรือนำไปใช้กับเด็ก

6. แกนนำแต่ละคน รับผิดชอบในการให้บริการการอ่าน และยืมหนังสือแก่เพื่อนบ้านประมาณ 5 - 10 ครัวเรือน



7. สนับสนุนหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย 0 – 5 ปี แห่งละ 50 เล่ม

8. ส่งเสริมและสนับสนุนให้แกนนำจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ตามความเหมาะสมของสถานที่และความสามารถของแกนนำ

9. เปิดบริการตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

10. ในกรณีที่ไม่มีคนในชุมชนมาอ่านหนังสือที่บ้าน ให้แกนนำนำหนังสือเวียนไปนำเสนอตามบ้าน ชี้ชวนให้พ่อแม่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่าตายาย ผู้ใหญ่ในบ้าน ครู ผู้ดูแลเด็ก และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน นำหนังสือไปใช้กับเด็กโดยเฉพาะเด็กปฐมวัย 0 – 5 ปี

11. จัดทำบันทึกการใช้หนังสือ

➢ เชิงปริมาณ: ทำสถิติการอ่านและการยืมหนังสือแต่ละเล่ม

➢ เชิงคุณภาพ : เก็บข้อมูลผลการใช้หนังสือกับเด็ก

แต่เพราะเงื่อนไขของคนและข้อจำกัดของพื้นที่ การดำเนินงานของโครงการจึงต้องปรับกระบวนการในการทำงานออกเป็น 2 รูปแบบ โดยมีบางส่วนที่ทั้ง 2 พื้นที่ดำเนินการในรูปแบบเดียวกัน และในบางส่วนดำเนินการเฉพาะพื้นที่ ตามความเหมาะสม โดยแบ่งการดำเนินงาน ดังนี้

1. การดำเนินงานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

- 1.1 เลือกครูจากโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จังหวัดละ 4 – 6 แห่ง
- 1.2 สนับสนุนหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย 0 – 5 ปี แห่งละ 91 เล่ม
- 1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง
- 1.4 จัดการอบรมเพื่อให้ครู และ ผู้ดูแลเด็ก ให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการและการสร้างนิสัยการรักการอ่านในเด็กปฐมวัย
- 1.5 ครูและผู้ดูแลเด็กอ่านและวิเคราะห์หนังสือแล้วจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
- 1.6 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
- 1.7 ให้เด็กยืมหนังสือกลับไปให้พ่อแม่และผู้ปกครองอ่านให้ฟังที่บ้าน
- 1.8 พูดคุยกับเด็กและพ่อแม่และผู้ปกครองเรื่องประโยชน์ และกระบวนการในการใช้หนังสือกับเด็ก
- 1.9 บันทึกพฤติกรรมกรอ่านพร้อมผลสำเร็จที่เกิดขึ้น
 - เชิงปริมาณ:** ทำสถิติการอ่านและการยืมหนังสือ
 - เชิงคุณภาพ :** เก็บข้อมูลผลการใช้หนังสือกับเด็ก

2. การดำเนินงานในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคเหนือ

- 2.1 เลือกพื้นที่ดำเนินการจังหวัดละ 1 ชุมชน ชุมชนละ 1 – 10 แห่ง
- 2.2 ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน และครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ร่วมกันคัดสรรบุคคลและ/หรือหน่วยงานในชุมชนที่สนใจการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยการรักการอ่านในเด็กปฐมวัยในชุมชนของตน
- 2.3 จัดอบรมแกนนำ ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้สนใจทั่วไปเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการและการสร้างนิสัยการรักการอ่านในเด็กปฐมวัย
- 2.4 จัดมุมหนึ่งในบริเวณบ้านของบ้านแกนนำ โรงเรียน และ/หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ศึกษาให้เป็นที่อ่านหนังสือ
- 2.5 ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เข้ามาอ่านหรือยืมหนังสือไปอ่านและ/หรือนำไปใช้กับเด็ก
- 2.6 สนับสนุนหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย 0 – 5 ปี แห่งละ 91 เล่ม
- 2.7 เปิดบริการตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

2.8 จัดทำบันทึกการใช้หนังสือและพฤติกรรมการอ่านพร้อมผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

เชิงปริมาณ: ทำสถิติการอ่านและการยืมหนังสือ

เชิงคุณภาพ : เก็บข้อมูลผลการใช้หนังสือกับเด็ก

การจัดประชุมกับผู้บริหาร แกนนำ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ดูแลเด็กอย่างไม่เป็นทางการนี้ ทำให้คนทำงานในพื้นที่เข้าใจแนวความคิดในการทำงาน กระบวนการในการทำงาน และความคาดหวังของโครงการ ถือเป็น**การเปิดตัว เปิดความคิดนำสู่การเปิดทาง** ในการสร้างความคุ้นเคยเบื้องต้น นำสู่การร่วมกันวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมตามเงื่อนไขและข้อจำกัดของแต่ละพื้นที่

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการพบปะพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ

1. การลงพื้นที่เพื่อการพบปะพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการส่งผลให้เกิดความเคลื่อนไหวทางความคิดและพฤติกรรมของทั้งกลุ่มเป้าหมาย ครอบครัวและชุมชน ให้เริ่มเห็นความสำคัญของการอ่านและการใช้หนังสือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กตั้งแต่ยังเล็กได้ ถ้ามีใจ มีความรู้ และมีความเข้าใจใคร่ทำก็ได้ และทำได้โดยไมยาก

2. การยอมรับและชื่นชมในวัฒนธรรมที่ต่างกัน ด้วยความจริงใจต่อกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ภาษาถิ่น ทั้ง คนมุสลิม ชนเผ่าขมุ ม้ง และเย้า ความสัมพันธ์อย่าง**รู้เขา รู้เรา** เคารพในบุคลิกภาพและวัฒนธรรมของกันและกันทำให้ สัมพันธภาพเบื้องต้นราบรื่น ทำให้บรรยากาศการทำงานร่วมกันอบอุ่นดีมาก ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้เกิดความมั่นใจในการทำงานจนเกิดความสบายใจในการนำหนังสือภาพสำหรับเด็กที่เป็นภาษาไทยไปใช้กับเด็กตามไปด้วย

3. ทำให้เห็นรากฐานของปัญหาสังคม ว่าครอบครัวในสังคมชนเผ่าที่นอกจากจะด้อยโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคมแล้ว ยังขาดโอกาสในการเรียนรู้จึงเลี้ยงดูเด็กไปตามวิถีเดิม ๆ ที่ไม่ได้เสริมการเรียนรู้ ไม่ได้กระตุ้นพัฒนาการ และไม่ได้มีกระบวนการใด ๆ ในการเตรียมความพร้อมของเด็กในการเข้าสู่สังคม ในขณะที่ ในกลุ่มครอบครัวสังคมเมือง มีโอกาสมากกว่าในการเข้าถึงองค์ความรู้ เข้าถึงสวัสดิการทางสังคม แต่หลายครอบครัวกลับละเลย ใช้ชีวิตอย่างไม่ระมัดระวัง ขาดความละเอียดในการเลี้ยงดูเด็ก ครอบครัวเหล่านี้จึงคาดหวังว่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กจะเป็นที่พึ่ง โดยรับผิดชอบหน้าที่ในการอบรมบ่มสอน และ ใช้หนังสือกับเด็กได้

2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ดำเนินงาน

กลุ่มตัวอย่างพื้นที่ดำเนินการของโครงการผ่านการคัดเลือกโดยมีเงื่อนไขของการทำงานร่วมกันว่า องค์การภาคีหลัก องค์การเครือข่ายในพื้นที่ และองค์กรสังกัดของกลุ่มเป้าหมาย ต้องร่วมคิดร่วมหาแนวทางในการทำงานอย่างดีที่สุด ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ที่มีบุคลิกขององค์กรและบุคลิกของคนทำงานที่ต่างกัน เพื่อให้การทำงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างราบรื่น

องค์กรในพื้นที่ดำเนินงานต้องจัดคนทำงานที่มีเวลา และอำนาจในการตัดสินใจเบื้องต้นได้ มา รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของโครงการ นั้นหมายถึง พื้นที่ดำเนินงานทุกพื้นที่ต้องจัดบุคลากรคนหนึ่งหรือ กลุ่มหนึ่งให้รับผิดชอบ เป็นผู้ประสานงานหลักเพื่อการประสานงานกับผู้บริหาร และ/หรือเจ้าหน้าที่ ประจำโครงการเพื่อบริหารจัดการงานโครงการในพื้นที่ของตน และต้องเป็นผู้ที่สามารถรับผิดชอบและ ตัดสินใจได้ในระดับการเป็นตัวแทนขององค์กรได้

2.1 กลุ่มตัวอย่างใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงการได้รับความร่วมมือจากศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัด ชายแดนภาคใต้ (สบย. ที่ 12 ยะลา) ทำให้การเลือกพื้นที่ดำเนินการ ตรงตามเจตนารมณ์ของโครงการ เพราะการคัดเลือกพื้นที่ดำเนินงาน ถือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จตัวชี้วัดแรกของโครงการ ยิ่งเมื่อได้องค์กร ในพื้นที่ที่รู้จักมักคุ้นทุกพื้นที่เป็นอย่างดี ด้วยการประเมินความสนใจตามวัตถุประสงค์และภารกิจของ โครงการเป็นสำคัญ



พื้นที่ดำเนินงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ชื่อโรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็ก/ศูนย์การเรียนรู้	จำนวนเด็ก(คน)
1	ยะลา	เมือง	อนุบาลประณีต	507
2		เมือง	อนุบาลศรีบำรุง	166
3		เมือง	บ้านตลาดใหม่	64
4		เมือง	วัดลำใหม่	21
5		บันนังสตา	นิคมพัฒนาภาคใต้	37
6	ปัตตานี	เมือง	บ้านรูสะมิแล	96
7		เมือง	ชุมชนบ้านยูโย	104
8		ยะหริ่ง	ยะหริ่ง	66
9		แพะลาน	บ้านวังกว้าง	116
10		มายอ	บ้านบุดน	30
11		โคกโพธิ์	อนุบาลสว่างวิทย์	178

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ชื่อโรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็ก/ศูนย์การเรียนรู้	จำนวนเด็ก(คน)
12	นราธิวาส	รือเสาะ	ภัทรียานุบาล	150
13		สุโหงโกลก	อนุบาลบ้านสุฆาตา	194
14		ตากใบ	บ้านสมถวิล	193
15		สุโหงปาดี	ประชาชนุเคราะห์	159
รวมทั้งสิ้น				2,081

2.2 เขตพื้นที่ห่างไกลด้อยโอกาส 3 จังหวัดภาคเหนือ

การดำเนินงานใน 3 จังหวัดภาคเหนือ มีความยากมากกว่าพื้นที่ดำเนินงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะต้องทำความรู้จักทั้งคนและองค์กรในพื้นที่ใหม่ทั้งหมด โดยเฉพาะเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กในพื้นที่ของตน **ความง่าย**ของการทำงานอยู่ที่ระดับผู้บริหารคือ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทั้ง 3 จังหวัด เข้าใจในวัตถุประสงค์และภารกิจของโครงการ จึงสนใจเข้าร่วมโครงการ ในขณะที่เดียวกัน**ความยาก**อยู่ที่ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ และเจ้าหน้าที่บางคนที่ถูกมอบหมายให้ต้องทำงานไม่ใช่เพราะด้วยความสนใจ

การดำเนินงานใน 3 จังหวัดภาคเหนือ มีการปรับกระบวนการและพื้นที่ในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของโครงการ โดยมีพื้นที่ดำเนินงาน ดังนี้

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ชื่อโรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็ก/ศูนย์การเรียนรู้	จำนวนเด็ก(คน)
1	ลำพูน	ป่าซาง	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านมะกอก	38
2	เชียงราย	เชียงของ	ห้องสมุดประชาชน อำเภอเชียงของ	20
3			กลุ่มผู้รู้ภาษาไทยหมู่บ้านเวียงดอนชัย	20
4			กลุ่มผู้รู้ภาษาไทยหมู่บ้านทุ่งพัฒนา	20
5			หมู่บ้านสบสม	20
6			ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ	20
7			ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง	33
8			โรงเรียนอนุบาลเชียงของ	111
9			โรงเรียนอนุบาลลูกรัก	200
10			จันทร์ดีเนอสเซอรี่	45
11			โรงเรียนบ้านหัวเวียง	28
12	เชียงใหม่	แม่วาง	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านใหม่ปางเดิม	53
13			ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพันตน	30

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ชื่อโรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็ก/ศูนย์การเรียนรู้	จำนวนเด็ก(คน)
14			ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศิริชัยนิมิตร	20
15			โรงเรียนอนุบาลร่มฉัตร	180
16			ศูนย์ อสม.ประจำหมู่บ้าน บ้านกาต	180
17			ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดอนเปา	20
18			โรงเรียนเทศบาลวัดดอนเปา	35
รวมทั้งสิ้น				1,073



3. ประชุมพื้นที่ดำเนินงาน

ประชุมร่วมกับผู้บริหารทั้งระดับสูงและระดับกลาง ผู้ประสานงาน และเจ้าหน้าที่ในองค์กรพื้นที่ดำเนินงาน ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและ ผู้ดูแลเด็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน โดยการประสานงานและดำเนินงานร่วมกับศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ (สพย. ที่ 12 ยะลา) สำหรับเขตพื้นที่ห่างไกลด้อยโอกาส 3 จังหวัด ภาคเหนือ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ครู ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและแกนนำในชุมชน **ครั้งแรก**ถือเป็นการเปิดตัว **เปิดความคิด**นำสู่การ **เปิดทาง**อย่างเป็นทางการ **ครั้งต่อ ๆ** ไปเป็นการอบรม ให้ความรู้และร่วมกันวางแผนการดำเนินงานให้ เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ เพื่อจัดระบบการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการร่วมกัน ถือเป็นอีกความพยายามหนึ่งที่มุ่งหาแนวร่วมในการหารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ นำสู่การพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการใช้นิทานเป็นเครื่องมือสำคัญ เป็นการมุ่งหารูปแบบและกระบวนการทำงานร่วมกับองค์กรภาคีทั้ง ส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นทางการอย่างเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน

การปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถูกจัดการวางแผนไว้เป็นระบบ อย่างดี ด้วยเพราะองค์กรหลักในพื้นที่ คือ ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

(สบบย. ที่ 12 ยะลา) และพื้นที่ดำเนินการทุกพื้นที่ ที่ให้ความสำคัญกับภารกิจของโครงการ จึงไม่มีอุปสรรคกับการนัดประชุมในแต่ละครั้ง ทำให้พื้นที่ดำเนินงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการประชุมอบรมให้ความรู้ ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานและลงเยี่ยมพื้นที่เป็นระยะ ๆ ถึง 9 ครั้ง ครั้งละ 2 – 10 วัน แต่ในพื้นที่ใน 3 จังหวัดภาคเหนือ แต่ละพื้นที่ที่มีภารกิจมาก ส่วนใหญ่ขอขอย่นย่อเวลาในการทำงานตามภารกิจหลักของตน ทำให้ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติตามภารกิจของโครงการได้เพียง 4 ครั้ง แต่ข้อจำกัดต่าง ๆ มิใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานมากนัก ดังจะเห็นได้จากการดำเนินงานจึงถูกล่วงไปได้ในระดับดีพอสมควรในบางพื้นที่ ระดับดีในบางพื้นที่ และระดับดียิ่งในหลายพื้นที่



4. การคัดสรรหนังสือ

ในการคัดเลือกหนังสือให้เด็กนั้น ทางโครงการให้ความสำคัญอย่างมากโดยคำนึงถึงวัยของเด็กเป็นสำคัญ หนังสือแต่ละเล่มที่จะนำมาใช้กับเด็กในแต่ละวัย จึงมีความเหมาะสม และสนองตอบต่อความต้องการในแต่ละด้านของเด็กในวัยนั้น ๆ ได้อย่างลงตัว ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ทางโครงการจึงเลือกใช้ ชุด **หนังสือดีสำหรับเด็ก 6 เดือน – 6 ปี**โครงการหนังสือเล่มแรกและ **หนังสือดีสำหรับเด็กปฐมวัย 0 – 6 ปี**ที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ โครงการหนังสือเล่มแรก Bookstart เป็นหลัก เพราะเป็นชุดหนังสือที่คณะทำงานพิจารณาหนังสือสำหรับเด็ก 6 เดือน – 6 ปี ในโครงการหนังสือเล่มแรก คัดสรรเป็นหนังสือดีสำหรับเด็ก 6 เดือน – 6 ปี โครงการหนังสือเล่มแรก Bookstart โดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่คัดสรรอย่างเหมาะสมตามช่วงอายุของเด็กปฐมวัย เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์การแบ่งช่วงอายุตามหลัก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2544 และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

หนังสือที่ใช้ในโครงการนั้นจึงมี **เนื้อหาที่มีคุณค่า** สนุกสนาน ชวนติดตาม เรื่องราวเหมาะสม สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก เรื่องราวต้องกระตุ้นจินตนาการ ส่งเสริมคุณค่าทางจิตใจและอารมณ์ ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย สอดคล้องกับยุค

สมัย การนำเสนอเรื่องเด่นชัด มีการเปิดเรื่องที่น่าติดตาม ใช้ภาษาที่ง่าย ๆ ช้า ๆ ย่ำ ๆ ทวนบ่อย ๆ สื่อสารตรงไปตรงมา กระชับ ได้ใจความและความหมาย ใช้ภาษาที่สละสลวยสวยงามเป็นภาษาดีที่เหมาะสมกับเด็ก มีจังหวะ ชวนให้เด็กติดตาม และจำได้ง่าย วรรคตอนถูกต้อง และที่สำคัญ ใช้ภาษาที่จูงใจให้เด็กสนใจติดตามเรื่องลำดับถัดไป **ภาพและรูปเล่มเด่น** ภาพต้องสวยงาม เสริมจินตนาการ และดึงดูดใจให้เด็กอยากดู การออกแบบและจัดวางส่วนประกอบต่าง ๆ ลงในหน้าหนังสือได้ดี **และองค์ประกอบอื่น ๆ ดีและมีความสมบูรณ์**

หนังสือที่โครงการสนับสนุน

1. หนังสือภาพสำหรับเด็กวัย 0 – 5 ปี ประมาณแต่ละ 80 - 132 เล่ม รวม 3,168 เล่ม โดยดูจากขอบข่ายบริการ ความชัดเจนและความตั้งใจในการดำเนินงานตามภารกิจของโครงการ โดยมอบให้ 2 วาระ ดังนี้

- เริ่มโครงการ
- ลงเยี่ยมพื้นที่

2. ในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สพย.ที่ 12 ยะลา) สนับสนุนหนังสือภาพสำหรับเด็ก แต่ละ 22 เล่ม รวม 330 เล่ม

3. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ห้องสมุดประชาชน อ.เชียงของ จ.เชียงรายสนับสนุนหนังสือภาพสำหรับเด็กวัย 0 – 5 ปี จำนวน 146 เล่ม

4. หนังสือเสริมความรู้เรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยหนังสือ แต่ละ 12 เล่ม รวม 396 เล่ม

5. สมุดบันทึกการอ่าน จำนวน 3,300 เล่ม

บันทึกข้อสังเกต

ถือเป็นกรณีพิเศษที่การดำเนินงานของเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ห้องสมุดประชาชน อำเภอเชียงของ ดำเนินงานได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งบรรณารักษ์ และพ่อหลวง(ผู้ใหญ่บ้าน) กระตุ้นให้เยาวชน วัย 7 – 18 ปี เข้ามาใช้บริการในการอ่านหนังสือให้เด็ก ๆ ฟัง จนเกิดความสนใจในการขยายกลุ่มเป้าหมายการส่งเสริมนิสัยการรักการอ่านในกลุ่มเยาวชน 7 – 18 ปีไปพร้อมกัน จำนวน 8 แห่ง โดยบรรณารักษ์ขยายพื้นที่ไปยังกลุ่มเยาวชนเผ่าม้ง ชมุและเย้า จำนวน 7 แห่ง และพ่อหลวงนำไปขยายผลในกลุ่มเยาวชนบนภูเขา 1 แห่ง โดยทางโครงการสนับสนุนหนังสือดีสำหรับเด็กและเยาวชนอายุ 0 – 6 ปี และ 7 -18 ปี แต่ละ 76 เล่ม รวมทั้งสิ้น 608 เล่ม

โดยสรุปแล้ว ทางโครงการสนับสนุนหนังสือเพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยการรักการอ่านในพื้นที่โรงเรียนในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และโรงเรียนในเขตพื้นที่ห่างไกล ด้อยโอกาส ใน 3 จังหวัดภาคเหนือ ประมาณ 5,000 เล่ม และสมุดบันทึกการอ่าน จำนวน 3,300 เล่ม



5. การอบรมเชิงปฏิบัติการ

ด้วยความเชื่อในแนวความคิดของนักปราชญ์ท่านหนึ่งที่กล่าวไว้ว่า **จะปลูกพืชต้องเตรียมดิน จะกินต้องเตรียมอาหาร จะพัฒนางานต้องเตรียมคน** ดังนั้น ทางโครงการจึงมีการเตรียมการด้านการพัฒนาคนเป็นอย่างดี ด้วยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นระยะ ๆ โดยแบ่งออกเป็น

5.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการในสวนกลาง

มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก ร่วมกับ บริษัท ซี พี ออลล์ จำกัด(มหาชน) ได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาเด็กปฐมวัย 6 เดือน – 6 ปี ด้วยกระบวนการหนังสือเล่มแรก Bookstart และการพัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย 0 – 5 ปี ณ สถาบันปัญญาภิวัฒน์ กรุงเทพมหานคร โครงการได้ให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ดำเนินการของโครงการทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 3 จังหวัดพื้นที่ห่างไกลด้วยโอกาสภาคเหนือ ในกลุ่ม ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก ครู และพี่เลี้ยงเด็ก เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน โดยทางโครงการเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายทั้งหมด จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 3 วัน โดยเนื้อหาสาระการอบรมเป็นการสร้างความเข้าใจเรื่องการใช้หนังสือเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน การพัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี เป็นการสร้างความเข้าใจในกลุ่มคนทำงานกับเด็ก ให้เข้าใจในพัฒนาการ ความต้องการและความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี

5.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ดำเนินการ

โครงการมีการอบรมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการอบรมเชิงปฏิบัติการนั้นมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่ง เป็นแนวทางที่เรียบง่าย ไม่สลับซับซ้อน เนื้อหาในการอบรมเชิงปฏิบัติการในกลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครู และพี่เลี้ยงเด็กนี้ มีการนำเสนออย่างง่าย ๆ กระชับ อธิบายอย่างตรงไปตรงมา

ไม่ซับซ้อน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการบอกแนวทางในการปฏิบัติ (How To) ที่พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กสามารถนำไปปฏิบัติเองได้โดยง่ายเป็นสำคัญ

เนื้อหาในการอบรม

5.2.1 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย 0 – 6 ปี : ถือเป็นอีกประเด็นสำคัญที่ต้องสร้างความรู้ให้คนทำงาน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กเข้าใจถึงพัฒนาการของเด็ก ว่าในช่วงขวบปีแรก ถึง 6 ปีนั้นเด็กมีการเรียนรู้อย่างมากมาจนน่ามหัศจรรย์ เป็นกระบวนการในการแนะนำให้พ่อแม่และผู้เลี้ยงดูเด็กสร้างบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีเหมาะสมตามวัยเด็กจึงสามารถเรียนรู้ภาษาอย่างกว้างขวาง และลึกซึ้งได้จากหนังสือภาพดี ๆ ที่มีสำนวนภาษาที่ใช้เล่าเรื่องนั้น เป็นบทกวีที่มีโวหารสละสลวย

5.2.2 เหตุและผลที่ต้องอ่านหนังสือให้เด็กฟัง : อ่านหนังสือให้เด็กฟัง เป็นกลยุทธ์และกระบวนการที่สำคัญต่อการพัฒนาเด็ก ด้วยเพราะเด็กมีธรรมชาติที่ต้องการฟังเสียงจากผู้คนรอบข้าง พ่อแม่ ครูและผู้ดูแลเด็กจึงสามารถอ่านให้เด็กฟังตั้งแต่เล็ก อีกทั้งการอ่านหนังสือให้เด็กฟังยังสำคัญต่อการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน ได้แก่

๑ **พัฒนาการทางด้านร่างกาย** ในขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ถ้าในบางครั้งมีการกระตุ้นให้เด็กได้ขยับเนื้อขยับตัวตามเรื่องราวของหนังสือ หรือตามจังหวะของบทกลอน คำคล้องจองหรือบทร้องเล่น เมื่อเด็กเคลื่อนไหว ทำให้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายแข็งแรง

๑ **พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ** การที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กอ่านหนังสือให้ฟัง ทำให้เด็กรู้สึกสนุกและมีความสุขที่ได้ฟังเรื่องราวที่เล่า หรือบทกลอนที่อ่านและแสดงท่าทางอย่างอิสระตามความต้องการ ทำให้อารมณ์ดีและเกิดความสัมพันธ์ที่อบอุ่น ถ้าทำอย่างสม่ำเสมอเด็กจะเกิดความมั่นคงทางจิตใจ

๑ **พัฒนาการทางด้านสังคม** การที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เป็นกระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กระบวนการเช่นนี้ เป็นการปูพื้นฐานการเข้าสังคมของเด็กในอนาคตได้เป็นอย่างดี ทำให้เด็กเรียนรู้ถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในเชิงบวกตั้งแต่เล็ก

๑ **พัฒนาการทางด้านสติปัญญา** การที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ช่วยให้เด็กสามารถจดจำถ้อยคำ จำประโยคและเรื่องราวในหนังสือได้ รู้จักเลียนแบบ คำพูด เข้าใจความหมายของเรื่องที่เล่า รู้จักคิดและรู้จักจินตนาการ

5.2.3 สิ่งที่ต้องเตรียมตัวก่อนเล่านิทานให้เด็กฟัง : พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และ ผู้ใหญ่ทุกคน ถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งสำหรับเด็ก ดังนั้นเมื่อจะทำอะไรกับเด็กก็ตาม ต้องมีการเตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อม เช่นเดียวกัน การที่จะอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ต้องมีการเตรียมความพร้อมอย่างดียิ่งเพื่อใช้ช่วงเวลาในการเล่านิทานเกิดประโยชน์สูงสุด

๑ **เตรียมภาวะอารมณ์** พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กต้องตรวจสอบอารมณ์ตัวเองให้ได้ว่าอยู่ในภาวะอารมณ์ที่ดีหรือไม่ เพราะการใช้เวลากับเด็กไม่ว่าจะเล่น นิทาน อ่านหนังสือหรือทำอะไรกับเด็กก็ตาม ต้องอยู่ในภาวะที่ผ่อนคลาย จะได้เล่น ได้เล่า ได้อ่าน หรือทำอะไร ๆ กับเด็กอย่างปลอดภัย และแสดงออกถึงความรักที่แท้จริง ด้วยการกระทำที่ตั้งใจ มิใช่แสร้งเพราะเป็นหน้าที่ แม้มันเด็กตัวน้อยแค่นี้ก็ยังสามารถรับรู้ความรู้สึก และแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ของผู้ใหญ่ได้ เพราะแววตา ท่าทาง และน้ำเสียงของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก ครู พี่เลี้ยงเด็กและผู้ใหญ่ทุกคน นั้น เด็กรับรู้ได้เป็นอย่างดี

๒ **เตรียมเวลา** เวลาของผู้ใหญ่เป็นสิ่งมีค่าสำหรับเด็กทุกคน ผู้ใหญ่ทุกคนโดยเฉพาะพ่อแม่ จึงควรจัดสรรเวลาจัดตารางชีวิตของตัวเองให้ลงตัว เพื่อจะได้มีเวลาอยู่กับเด็กได้อย่างมีคุณภาพ

๓ **เตรียมความรู้** การเลี้ยงเด็กในปัจจุบันนี้ ความรักอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องมีความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กด้วย การค้นหาองค์ความรู้ มีมากมายหลายช่องทาง เริ่มตั้งแต่ ปู่ย่าตายาย ญาติพี่น้อง คนในครัวเรือน เพื่อนบ้าน หนังสือ วิทยุ หรือแม้กระทั่งจากโทรทัศน์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก ต้องรู้ว่าเด็กวัยนี้ต้องดูแลอย่างไร มีพัฒนาการอย่างไร ต้องเสริมต้องสร้าง ต้องปรับพฤติกรรมอย่างไร นิทานเรื่องใดที่สนุก เพลงใดที่จะทำให้เด็กสนใจและเคลื่อนไหวตามอย่างมีความสุข

๔ **เตรียมเสียง** การอ่านหนังสือให้เด็กฟังนั้น นอกจากต้องเตรียมตัวเตรียมใจแล้ว ควรจะมีการเตรียมเสียงด้วย เพื่อสื่อคำพูด สื่อเนื้อหาจากนิทานอย่างมีความหมายด้วย น้ำเสียงที่แสดงถึงอารมณ์ของเนื้อเรื่องที่เด็กจะได้ฟัง กระทั่งเกิดความเข้าใจและเรียนรู้ได้อย่างง่าย ๆ ด้วยการออกเสียงให้ชัดเจนไปพร้อม ๆ กับสัมผัสเสียงที่มีลีลาเสียงเล็ก เสียงน้อยให้เด็กคล้อยอารมณ์ตาม แต่เรื่องนี้ไม่ต้องกังวลใจใด ๆ แม้ไม่สามารถทำสัมผัสเสียง ให้เป็นไปตามบุคลิกภาพของตัวละครในเรื่องได้ ขอให้เชื่อมั่นเถอะว่าน้ำเสียงธรรมดา ๆ นี้แหละคือ เสียงที่ดีที่สุด ที่อ่านหนังสือให้เด็กฟังได้อย่างสนุกสนานยิ่งกว่า เพราะอ่านด้วยใจ และเด็กก็ฟังด้วยใจเช่นกัน

๕ **เตรียมท่าทาง** ถ้าต้องการให้หนังสือที่อ่านสร้างความประทับใจแก่เด็กอย่างไม่รู้ลืม ควรจะมีการวางแผนอย่างดี และเตรียมท่าทางที่เหมาะสมตามบุคลิกตัวละครในเรื่อง ในขณะที่อ่านหนังสือให้เด็กฟัง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กอาจใช้มือไม้ ข้างขา หูตา หน้าหัว เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเล่าให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง หรือใช้ตุ๊กตาข้าง ตุ๊กตาสัตว์น้อย หุ่นมือ และของเล่นอื่น ๆ มาเป็นอุปกรณ์ประกอบทำให้การอ่านหนังสือน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

๖ **เตรียมสายตา** สิ่งหนึ่งที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กพึงเตือนตนให้ตระหนักรู้ตลอดเวลา ในระหว่างการอ่านหนังสือให้เด็กฟังคือ การประสานสายตา กับเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับรู้ถึงความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย ไปพร้อม ๆ กับความสนุกสนาน การเรียนรู้ และการเกิดความรู้สึกร่วมในขณะฟัง

5.2.4 ความรู้และเทคนิคการใช้หนังสือกับเด็ก : ในการอบรมเชิงปฏิบัติการแต่ละครั้ง มีการนำเสนอความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ ไม่ซับซ้อน ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก ทุกคนสามารถนำไปใช้กับเด็กได้อย่างง่าย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการใช้หนังสือที่ทางโครงการคัดสรรให้ เพื่อการต่อยอดความคิดสู่การพัฒนาเด็กในทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม

5.2.5 หนังสือ คือ คลังภาษาของเด็ก การเรียนรู้ภาษาในชีวิตประจำวันของเด็กนั้น ถ้อยคำที่ได้ยินจะจำกัดอยู่เฉพาะคำพูดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้คนรอบข้างใช้พูดคุย สื่อสาร และพูดถึงสิ่งที่มองเห็นอยู่รอบตัว ภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษาพื้น ๆ ธรรมดา มิใช่สำนวนโวหารที่มีความลุ่มลึก แต่ภาษาจากหนังสือเป็นภาษาที่มีความงาม มีระดับการใช้ทางภาษาอย่างหลากหลาย ทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาและจัดเก็บไว้ในสมองเป็นคลังภาษาอย่างเป็นระบบ สามารถนำมาใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

5.2.6 รูปแบบการอ่านหนังสือ

1) อ่านตามต้นฉบับ การอ่านหนังสือตามต้นฉบับ เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุด แต่สิ่งที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก ควรให้ความสนใจ คืออ่านอย่างไร ให้กระทบความรู้สึกด้านใดด้านหนึ่งของเด็ก ไม่ว่าจะเป็น ความบันเทิงใจ ความสนุกสนานตื่นเต้นเร้าใจ ความรัก ความศอกเศร้า ความสุขใจ ความเสียใจ รวมถึงการปลูกความคิด จิตสำนึกให้เกิดสิ่งดี ๆ ในชีวิต อาจมีการสร้างอรรถรสในการอ่านมากขึ้น ด้วยการเพิ่มคำสนุก ๆ เข้าไป จะทำให้เกิดความสนุกสนานยิ่งขึ้น

2) อ่านโดยใช้อุปกรณ์ประกอบ ในขณะที่อ่านหนังสือให้เด็กฟัง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กอาจใช้วิธีการนำตุ๊กตาข้างผ้าหรือตุ๊กตาอื่น ๆ รวมทั้งถุงมือ หุ่นมือ หุ่นกระดาษ และการพับ การวาด การระบายสี มาเป็นองค์ประกอบในการอ่านเพื่อเร้าความสนใจและอุปกรณ์ประกอบการอ่านที่ดี คือ ส่วนประกอบของร่างกาย เช่น ทำมือเป็นหมา ไก่ เป็ด งู และอื่น ๆ อีกมากมาย

3) อ่านไปคุยไป พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก หลายคนใช้หนังสือเป็นช่องทางในการพูดคุยเพื่อต่อยอดความคิดและสอนสิ่งที่ตั้งถามให้แก่ลูกนอกเหนือจากเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ โดยในระหว่างการอ่านนั้นพ่อแม่หลายคนโยงเรื่องราวในนิทานสู่การพูดคุยกับลูกโยงพฤติกรรมของตัวละครสู่พฤติกรรมของลูก แล้วใช้เรื่องราวของตัวละครที่มีสีสันปลูกฝังสิ่งที่ตั้งถามและพฤติกรรมที่เหมาะสมให้แก่ลูก

4) อ่านไปเล่นไป พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก อาจ ใช้หนังสือเป็นการนำเข้าสู่การเล่นกับเด็ก ทำให้การอ่านสนุกสนานมากยิ่งขึ้น เพราะการฟังเรื่องราวสลับกับการเล่นตามตัวละครทำให้เด็กไม่เบื่อ

5) อ่านไปร้องไป การเตรียมความพร้อมของเด็กให้เกิดความสนใจ และมีสมาธิในการฟัง วิธีหนึ่งที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก สามารถนำมาใช้ได้และเกิดผลเป็น

อย่างดี คือ การร้องเพลงนำก่อนอ่าน ร้องเพลงประกอบระหว่างอ่าน หรือการร้องเพลงหลังการอ่าน หนังสือเช่นนี้จะทำให้การอ่านหนังสือสนุกสนานมากยิ่งขึ้น

6) อ่านไปพับไป พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กที่มีความสามารถในด้านการพับกระดาษ สามารถใช้ทักษะการพับกระดาษนี้มาสร้างความน่าสนใจในการอ่านหนังสือให้เด็กฟังมากยิ่งขึ้น โดยเมื่ออ่านจบแล้วพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครู และพี่เลี้ยงเด็ก ที่ชวนเด็กให้มาพับกระดาษเป็นตัวละครในเรื่องที่เล่า เช่น เรื่องเจ้าชายกบ ก็สอนเด็กพับกระดาษเป็นตัวกบ หรือพับเป็นมงกุฎเจ้าหญิง ซึ่งเมื่อทำเสร็จแล้วยังนำมาเป็นอุปกรณ์ประกอบการอ่านหนังสือในครั้งต่อไปได้อีกด้วย

7) อ่านไปวาดไป พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กที่มีความสามารถในด้านการวาดภาพ สามารถใช้ทักษะการวาดภาพนี้มาสร้างความน่าสนใจในการอ่านหนังสือให้เด็กฟังมากยิ่งขึ้นได้เช่นกันโดยขณะที่อ่านก็วาดภาพตัวละครและองค์ประกอบอื่น ๆ ไปพร้อม ๆ กัน อีกทั้งยังสามารถชวนเด็กให้ช่วยกันวาด หรือระบายสีได้อีกด้วย

5.2.7 อบรมและเขียนแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

โดยดำเนินการเฉพาะพื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างคือสถานศึกษา จึงเป็นความต้องการของพื้นที่ คือ การอบรมและเขียนแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งได้ร่วมมือกับศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สบย. ที่ 12 ยะลา) รับผิดชอบด้านการประสานงานในพื้นที่ ซึ่งต้องสอดคล้องกับข้อจำกัดของวิถีชีวิตของครูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ภาคใต้เป็นสำคัญ

จากการทำงานในขั้นตอนการจัดการกระบวนการอบรมและเขียนแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ทำให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเนื้อหา ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของการสอนตามหลักสูตรปฐมวัยอย่างถ่องแท้ ทำให้วิเคราะห์ความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดรวบยอดของเรื่องที่จะสอนไม่ได้ จึงเขียนแผนการสอนแบบเดิม ๆ ที่ยึดตัวครูเองเป็นศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิด ปิดความสามารถ ขาดกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง และไม่สามารถประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมใกล้ตัวทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้ อีกทั้งแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ยังคงยึดอยู่กับ**ความจำมากกว่าความเข้าใจ**

ที่สำคัญ คือ นอกจากครูขาดประสบการณ์ในการเขียนแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยแล้ว ยังยึดติดอยู่กับแผนการสอนสำเร็จรูปที่มีขายตามท้องตลาด ที่ครูไม่ได้มีไว้เพื่อเป็นตัวอย่าง หรือเป็นต้นแบบในการนำมาปรับกระบวนการให้เหมาะกับท้องถิ่นตน แต่มีไว้เพื่อ**ลอกเป็นหลัก** การจัดการกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จึงเป็นไปอย่างไม่เข้าใจและไร้ทิศทาง เป็นแผนการเรียนการสอนแบบแยกส่วน (Fragmented Knowledge) และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีครู

เป็นศูนย์กลาง (Teacher Center) ซึ่งก็ต้องยอมรับว่ากระบวนการเช่นนี้ยังคงมีอยู่ในโรงเรียนส่วนใหญ่ของประเทศไทย **ที่สำคัญ คือ ครูยังขาดทักษะการอ่านหนังสือ** ไม่สามารถสรุปสาระจากการอ่านนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กได้

ทั้งนี้ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่ทางโครงการจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ครูกว่าครึ่ง มีพัฒนาการทางความคิดอย่างชัดเจน มีการเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างหลากหลายด้วยเข้าใจถึงแก่นของหลักสูตรอย่างลุ่มลึกมากขึ้น จนสามารถวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ของเด็ก กระทั่งนำไปใช้งานได้ทั้งในระดับขยายผล และใช้ในโรงเรียนของตน

สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ทำให้ครูใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับโอกาสจากทุกภาคส่วน เช่น การเข้ารับการอบรมจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง

ในขณะที่ หนังสือซึ่งถือเป็นหัวใจในการเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ตามเป้าหมายสูงสุดของโครงการ แต่ครูกลับไม่มีเวลาอ่าน จึงนำหนังสือมาเป็นสื่อหลักในการเขียนแผนการสอนได้น้อย เพราะวิเคราะห์ไม่เป็น ตั้งคำถาม และตั้งสมมุติฐานไม่เป็น โครงการจึงปรับกระบวนการทำงาน ด้วยการจัดกิจกรรมอบรมและเขียนแผนการทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ และใกล้ชิด เพื่อให้ครูมีความต่อเนื่องทางความคิดและสามารถเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้อง

การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ สม่ำเสมอ และนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน นอกจากจะเป็นการเรียนรู้ของคนทำงาน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครู และพี่เลี้ยงเด็กแล้ว ยังเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี การพบปะ สอบถาม ชี้แจงเป็นระยะ ๆ ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ เพราะเมื่อมีเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้นแล้วมีการชี้แจงและหาทางออกร่วมกันอย่างทันต่อสถานการณ์ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิด จะถูกคลี่คลาย ก่อนที่จะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานในระยะต่อไป

กิจกรรมการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัยที่ดำเนินการในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่ห่างไกลด้วยโอกาส 3 จังหวัดภาคเหนือ

1. จัดมุมหนังสือในห้องเรียน

โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการบริหารจัดการหนังสือในรูปแบบเดียวกัน คือ จัดชุดหนังสือ ชุดละ 10 – 50 เล่ม ตามจำนวนเด็ก และพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ใช้บริการเป็นสำคัญ แล้วนำหนังสือมาจัดไว้ที่มุมหนังสือในห้อง ซึ่งการจัดชุดหนังสือแต่ละชุดนี้ ครูและผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ดูแลการเลือกหนังสือให้เหมาะสม และสอดคล้องกับแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นหลัก เพื่อสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในมิติที่ลึกซึ้งมากขึ้น

ครูและผู้ดูแลเด็ก อ่านหนังสือให้เด็กฟังประจำจนเป็นกิจวัตรประจำวัน ถ้ามีช่วงไหนที่สามารถใช้หนังสือเป็นสื่อแทรกได้ ครูและผู้ดูแลเด็กจะทำอย่างสม่ำเสมอ จนเด็กคุ้นชินว่าหนังสืออยู่ในทุกช่วงชีวิตได้ มีโรงเรียนและ/หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งใช้หนังสือกับเด็กวันละถึง 6 ช่วง คือ ตอนรับเด็กขึ้นและอยู่บนรถโรงเรียน ช่วงเช้าที่นั่งรถมาโรงเรียนและตอนเย็นที่นั่งรถโรงเรียนกลับบ้าน ช่วงเล่นนิทาน อ่านหนังสือ ช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ช่วงก่อนนอนตอนกลางวัน และช่วงที่เด็กรอพ่อแม่ผู้ปกครองมารับกลับบ้านทุกวัน ซึ่งช่วงเวลานี้มีครู หรือพ่อแม่ผู้ปกครองที่มาก่อน รับหน้าที่เป็นผู้อ่านให้เด็ก ๆ ทั้งกลุ่มฟัง หรือพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มาเร็ว แล้วใช้เวลาช่วงนี้อ่านหนังสือกับเด็กเป็นรายคนก่อนกลับบ้านทุกวัน

โดยสรุปแล้ว ช่วงเวลาที่ครูและพี่เลี้ยงเด็กใช้หนังสือกับเด็กในระยะเวลาต่าง ๆ ดังนี้

- ช่วงเล่นนิทาน อ่านหนังสือ ที่ถูกจัดเป็นตารางกิจกรรมประจำวัน
- ช่วงหลังจากกิจกรรมเสริมประสบการณ์
- ช่วงเช้าหลังเคารพธงชาติ เข้าห้องเรียน แล้วอ่านหนังสือเป็นกิจกรรมแรกของวัน ก่อนทำกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ
- ช่วงกิจกรรมวงกลม
- ช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์
- ช่วงนำหรือโยงเข้าสู่บทเรียนตามหลักสูตร
- ช่วงก่อนนอนตอนกลางวัน
- ช่วงก่อนรับประทานอาหารกลางวัน
- ช่วงหลังรับประทานอาหารกลางวัน
- ช่วงก่อนทำงานศิลปะ
- ช่วงที่เด็กป่วนห้อง ไม่สงบ ครูจะนำหนังสือมาเป็นตัวจูงใจให้เด็กกลับมามีสมาธิในการทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป

มีหลายโรงเรียนที่ให้เด็กท่องคำคล้องจองจากหนังสือ เรื่อง กุ๊กไก่ ตุ๊กตัก เท่งเต่ง และโกละเห่ ก่อนกลับบ้านทุกวัน เช่น

กุ๊กเอ๋ย กุ๊ก ไก่
พ่อแม่กุ๊กไก่
แมวเอ๋ย แมวเหมียว
พ่อแม่ไปไหน

เลี้ยงลูก จนใหญ่
รักลูกกุ๊กไก่เอ๋ย
ปราดเปรียว ว่องไว
พาลูกไปด้วยเอ๋ย



ตุ๊กตัก ตุ๊กตัก
หอมหน้อย หอมหน้อย
ทิงนอย ทิงนอย
ลอยหน้าลอยตา

กระตักนี้้วน้อย
นี้้วน้อย ตุ๊กตัก
หมาน้อยเคาะกะลา
ชะช้า ทิงนอย



จันทรเอ๋ยจันทรเจ้า
ขอน้ำ ขอนนม
พัดเอ๋ยพัดกระดาศ
พ่อแม่พัดให้

ขอข้าว ขอนม
ให้ลูกน้อยหน้อยเอ๋ย
ขาดแล้วพับใหม่
ลูกน้อยหลับสบายเอ๋ย



แหงะแหง แหงะแหง
หันขวา หันซ้าย
ตะลุ้ง ตุ้งแซ่
แห่ยาย แห่ตา

พ่อแม่อยู่ไหน
อยู่ไหน แหงะแหง
เขาแห่ใครมา
ตุ้งซ่า ตุ้งแซ่



ทุกครั้งที่นำหนังสือออกมาให้เด็กอ่าน ครูและผู้ดูแลเด็กจะให้เด็กนั่งเป็นวงกลม แล้วสอนวิธีจับและเปิดหนังสือทีละหน้าอย่างถูกต้อง พร้อมบอกเด็ก ๆ ทุกครั้งว่าหนังสือทำด้วยกระดาษ จึงขาดได้ง่าย ถ้าเปิดแรงหรือไม่ถนอมหนังสืออาจขาด หรือชำรุดได้ เมื่อขาด หรือชำรุดจนซ่อมไม่ได้เด็ก ๆ จะหมดโอกาสที่จะได้อ่านหนังสือสนุก ๆ เล่มนั้น แล้วเวียนหนังสือให้เด็กทุกคนจับและทดลองฝึกการเปิดหนังสือ ถ้าเด็กคนใด ยังเปิดไม่ถูกต้อง ครู ผู้ดูแลเด็กจะเข้าไปจับมือเด็กเปิดไปที่หน้าจนถูกต้อง เด็กจึงรู้วิธีการเปิดหนังสืออย่างดี หนังสือจึงชำรุดเสียหายน้อย

2. หนังสือคือสะพานแห่งความรักและสะพานแห่งความรู้จากพ่อแม่สู่ลูก

โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเริ่มสานสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวของเด็กด้วยการให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับลูกหลานตนเองและเด็กคนอื่น ที่ล้วนเป็นลูกหลานเพื่อนผองน้องพี่ในชุมชนเดียวกัน มีทั้งการเชิญเข้ามาทำความสะอาด จัดเตรียมและร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพระใหญ่ วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ด้วยการพาเด็ก ๆ ไปทำบุญที่วัดร่วมกัน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมวันพ่อและวันแม่แห่งชาติ

โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในพื้นที่ดำเนินการ มีการประชุมพ่อแม่ ผู้ปกครองครั้งใหญ่ปีละ 2 ครั้งคือช่วงเปิด และปิดภาคเรียน และการประชุมย่อยตามภารกิจและกิจกรรมพิเศษ ครูและผู้ดูแลเด็กจึงได้มีการจัดประชุมเฉพาะกิจเพื่อการสร้างความเข้าใจถึงกระบวนการพัฒนาเด็กโดยใช้หนังสือเป็นเครื่องมือสำคัญ พร้อมชี้ชวนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กมาเยี่ยมหนังสือไปอ่านให้ลูกหลานฟังที่บ้าน โดยส่วนใหญ่แล้ว โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดระบบการให้ยืมหนังสือทุกวันศุกร์แล้วนำมาคืนในวันจันทร์ ส่วนในช่วงระหว่างสัปดาห์ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ครูและผู้ดูแลเด็ก ได้ใช้หนังสือในการอ่านและสอนเพื่อการสนับสนุนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ที่ร่วมกันจัดทำ และ/หรือแผนการสอนตามหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอจนเป็นกิจวัตร

อุปสรรค : พ่อแม่ ผู้ปกครองและ/หรือผู้เลี้ยงดูเด็กบางคนอ่านหนังสือไม่ออก

๑ **วิธีการแก้ปัญหา :** แนะนำให้อ่านภาพ อ่านชีวิต ใช้หนังสือชี้ชวนและพูดคุยกับเด็ก เช่น ชี้ชวนและพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับหนังสือเรื่อง **เจ้าหมูหุห้าย** โดยถามว่า **เห็นอะไรบ้าง** (หมู กระต่าย แมว นก ลิง กระรอก) **นี่ตัวอะไร มีสัตว์ทั้งหมดกี่ตัว** ฯลฯ



การอ่านหนังสือที่บ้านนั้นก่อประโยชน์อย่างมากเพราะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับเด็ก โดยเฉพาะพ่อแม่กับลูก ปู่ย่าตายายกับหลาน และผู้ใหญ่ในบ้านกับเด็กอย่างเห็นได้ชัด พ่อแม่ ผู้ปกครองจำนวนมาก รู้จักใช้หนังสือให้เกิดประโยชน์มากขึ้นด้วยการใช้เรื่องราวในหนังสือ ใช้บุคลิกภาพตัวละครสนุก ๆ มาเป็นตัวเ้าให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ กระทั่งสามารถแก้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์บางประการ และสร้างพฤติกรรมดี ๆ ในเด็กได้ เช่น อ่านหนังสือ เรื่อง **กุกไก่ ปวดท้อง** ให้เด็กที่ชอบกินลูกกวาดฟัง อ่านหนังสือ เรื่อง **กุกกิ้งท้องผูก** และ **หนูนิดไม่อยากกินผัก** ให้เด็ก ๆ ที่ไม่ชอบกินผักฟัง อ่านหนังสือ เรื่อง **กุกกิ้งหัวเหม็น** ให้เด็กไม่ชอบอาบน้ำฟัง หรืออ่านหนังสือ

เรื่อง **เจ้าหมูหุหาย** ให้เด็ก ๆ ที่ชอบเอะอะ ส่งเสียงดังโวยวาย และชอบแก่งคนอื่นฟัง ซึ่งพ่อแม่ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่า เรื่องอย่างนี้ไม่ต้องดู ไม่ต้องบ่นเด็ก ๆ เลย แค่อ่านหนังสือให้ฟัง เด็กจะปรับพฤติกรรมของตนเองทีละน้อยอย่างเป็นธรรมชาติ เพราะเรื่องราวที่สนุก และตัวละครที่มีชีวิตชีวาทำให้เด็กประทับใจนั้นได้เป็นผู้บอกเด็กด้วยตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม

เด็กทุกคนขอยืมหนังสือไปให้พ่อแม่ ผู้ปกครองอ่านให้ฟังที่บ้านทุกสัปดาห์ โดยเฉพาะเล่มที่ครูอ่าน พูดถึง แนะนำ หรือเล่าให้ฟังในสัปดาห์นั้น ๆ จะเป็นเล่มที่ได้รับความนิยมสูงสุด จึงเกิดปัญหาเพราะหนังสือมีอยู่เล่มเดียว ครูและผู้ดูแลเด็กจึงต้องจัดระบบการยืม คือ ใครยืมก่อน ได้ก่อน

ครูและผู้ดูแลเด็ก ทั้ง 2 ฝ่ายที่ สะท้อนให้ฟังเหมือนกันว่า เล่มที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ หนังสือเรื่อง **กระต๊าก กระต๊าก** ที่เมื่อเด็ก ๆ ฟังครูอ่านลงจังหวะ และร้องเป็นเพลงตามทีอบรมมาให้ฟังเพียงครั้งแรก เด็กสามารถร้องเป็นเพลงได้เองทุกคน จึงแย่งกันยืมกลับไปให้พ่อแม่ผู้ปกครองอ่านที่บ้านมากจนเกิดขัดแย้ง จนครูต้องไกล่เกลี่ยด้วยความลำบากใจ แต่ก็ผ่านไปด้วยดี ด้วยการยืนยันในกติกาใครยืมก่อน ได้ก่อน แม้เด็กจะงอแงแต่ก็รับได้

มีพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย บางคนที่ย่านหนังสือไม่ได้ อ่านไม่แตก อ่านไม่คล่อง จะให้พี่อ่านให้น้องฟัง ไปพร้อม ๆ กับทำตามที่ครูแนะนำว่าถ้าอ่านไม่ได้ให้อ่านภาพ ใช้ภาพสวย ๆ จากหนังสือชี้ชวนพูดคุยกับเด็ก

มีบางพื้นที่ที่นายกเทศบาลสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ แต่เมื่อทางโครงการสนับสนุนและมีแนวแนะที่เป็นรูปธรรมในการ**นำเด็กสู่หนังสือ** ทำให้เด็กสนใจหนังสือและต้องการใช้หนังสือมากกว่า การนี้ **ครูและผู้ดูแลเด็ก จึงต้องบริหารจัดการนำหนังสือสู่เด็กในกิจกรรม 2 รูปแบบ สลับกันไป คือ**

1. จัดสัดส่วนเวลาให้ลงตัว แล้วสร้างกติการ่วมกันกับเด็ก ว่าช่วงเวลาใดเป็นการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ ช่วงเวลาใดเป็นเวลาแห่งการอ่าน

2. อ่านหนังสือก่อนตามเงื่อนไขที่ตกลงกัน เช่น 1 เล่ม หรือ 3 เล่ม แล้วจึงเข้าเรียนคอมพิวเตอร์

ทั้งนี้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กประเมินพ้องต้องกันอย่างชัดเจนว่า **เด็กชอบหนังสือที่เขียนเป็นคำคล้องจอง หรือคำกลอนมากกว่าหนังสือที่เขียนเป็นร้อยแก้วธรรมดา** เพราะอ่านแล้วมีจังหวะชวนฟัง มีเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ คล้ายเสียงดนตรี ทำให้เด็กจำได้ง่าย อ่านเพียงสองครั้งสามครั้ง เด็ก ๆ ก็จำได้ ท่องได้ แล้วทำเหมือนอ่านได้เร็ว เด็กจึงมีความมั่นใจในตนเองในการใช้หนังสือมากขึ้น ส่วนหนังสือที่เป็นร้อยแก้วนั้นเด็กสนใจและตื่นเต้นในครั้งแรก ๆ แล้วไม่ค่อยกลับมาหยิบทำเหมือนอ่านเองได้ เพราะจำคำและประโยคในเนื้อเรื่องไม่ได้ หรือจำได้ไม่ครบ



3. บันทึกการอ่าน

หนังสือที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ ในบางพื้นที่ถูกนำมาจัดระบบเข้าห้องสมุดของโรงเรียน แล้วให้ครู และผู้ดูแลเด็กนำไปจัดชุดหนังสือเพื่อทำมุมหนังสือในห้องหรือยืมไปอ่านให้เด็กฟังและให้พ่อแม่ ผู้ปกครองยืมกลับไปอ่านให้เด็กฟังที่บ้าน ในพื้นที่ดำเนินการที่เป็นโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนระดับอนุบาล ต่อด้วยชั้นประถมศึกษา ครูจะอนุญาตให้พี่ ๆ ที่อยู่ในช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ยืมหนังสือกลับไปอ่านให้น้องฟังที่บ้าน เป็นการขยายกลุ่มนักอ่านน้อยในระดับประถมศึกษาด้วย

โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้พ่อแม่ ผู้ปกครองบันทึกการอ่านลงในสมุดบันทึกการอ่านที่ทางโครงการจัดเตรียมไว้ให้ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ พ่อแม่ ปู่ย่าตายายและผู้ปกครองที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เกิดภาวะเครียดเพราะบันทึกไม่ได้ ครูจึงแก้ไขโดยการให้บันทึกในใจ บันทึกไว้ในความทรงจำ แล้วนำมาบอกให้ครูบันทึกให้ ว่าอ่านภาพจากหนังสือเรื่องอะไร



ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	สำนักพิมพ์	ความประทับใจ	ผู้บันทึก
กระต่าย	แฮปปี้คิดส์	น้อย	กระต่ายคือสัตว์ที่ฉลาด	
ตุ๊กตา	แฮปปี้คิดส์	น้อย	ตุ๊กตาเป็นของน่ารัก	
รถเข็น	แฮปปี้คิดส์	น้อย	ตุ๊กตาที่อยู่กับพ่อไป	
รถเข็น	แฮปปี้คิดส์	น้อย	ตุ๊กตาที่อยู่กับแม่ไป	
เจ้าหนู	แฮปปี้คิดส์	น้อย	ตุ๊กตาที่อยู่กับพ่อไป	
ปอดหัว	แฮปปี้คิดส์	น้อย	ตุ๊กตาที่อยู่กับแม่ไป	
หนูน้อย	แฮปปี้คิดส์	น้อย	ตุ๊กตาที่อยู่กับพ่อไป	
หนูน้อย	แฮปปี้คิดส์	น้อย	ตุ๊กตาที่อยู่กับแม่ไป	

ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	สำนักพิมพ์	ความประทับใจ	ผู้บันทึก
เต่าเต่า	แฮปปี้คิดส์	น้อย		
นกกระเรียน	แฮปปี้คิดส์	น้อย		
นกเป็ดน้ำ	แฮปปี้คิดส์	น้อย		
นกเป็ดน้ำ	แฮปปี้คิดส์	น้อย		
นกเป็ดน้ำ	แฮปปี้คิดส์	น้อย		

2. การใช้แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การดำเนินงานพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัยในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มลงพื้นที่ พร้อมดำเนินการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ช่วงเด็กปิดภาคเรียน จึงมีเวลามากพอในการจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จนแล้วเสร็จในระดับหนึ่ง เพื่อทดลองนำไปจัดกิจกรรมกับเด็กในภาคเรียนที่ 1 แต่ในความเป็นจริงกลับไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน เพราะโรงเรียนในพื้นที่ดำเนินการทั้งหมดต้องเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษที่ไม่ใช่การเรียนการสอนมากมาย เช่น กีฬาสี กีฬาชุมชน การจัดกิจกรรมสันหนนาการขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การรับรองแขกบ้านแขกเมือง การเข้าร่วมประกวดในโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทั้งในส่วนท้องถิ่น และ ส่วนกลาง การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่ร่วมกันจัดทำ จึงถูกเลื่อนออกไปตามภารกิจที่มีดังกล่าว กระทั่งผ่านไปถึงช่วงกลางภาคเรียนที่ 1 ครูทุกคนที่เข้าร่วมโครงการจึงเริ่มนำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้มาใช้กับเด็ก

3. การติดตามประเมินผล

หลังจากเปิดภาคเรียน ทางโครงการ โดยการประสานงานของศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สพย. ที่ 12 ยะลา) ได้ลงเยี่ยมพื้นที่ดำเนินการ พบว่าหนังสือได้ถูกกระจายไปตามโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายก่อนที่ครูจะได้รับแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็ก นั่นหมายความว่า แม้ทางโรงเรียนยังไม่ได้รับแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย แต่ได้นำหนังสือที่ทางโครงการสนับสนุนออกมาให้เด็กได้อ่านก่อนแล้ว บางโรงเรียนจัดการกระจายหนังสือไปตามห้องต่าง ๆ ทำให้เด็กได้อ่าน และยืมกลับไปให้พ่อแม่ ผู้ปกครองอ่านให้ฟังที่บ้านก่อนแล้ว

ณ เบื้องต้นจากการลงเยี่ยมพื้นที่ พบว่าแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ร่วมกันเขียน ถูกจัดเป็นกิจกรรมเสริมที่ไม่ได้ทำเป็นกิจวัตรประจำทุกวัน เพราะครูยังไม่สามารถจัดการได้ว่าจะใช้แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กที่ร่วมกันเขียนขึ้น สอนคู่ขนานไปกับแผนหลักอย่างไร อีกทั้งครูจำนวนมากยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องการใช้แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีหนังสือเป็นสื่อหลัก ด้วยเพราะขาดทักษะการใช้หนังสือกับเด็ก และมีความรู้ความเข้าใจในการใช้หนังสือในการพัฒนาเด็กน้อย

กระทั้งมีการทำความเข้าใจร่วมกันใหม่ ในกระบวนการที่ครูสามารถนำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่เขียนขึ้น เทียบเคียงกับแผนการเรียนการสอนหลัก แล้วสามารถใช้ควบคู่หรือใช้แทนกันได้ เพราะแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ร่วมกันเขียนนั้นตรงตามวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรปฐมวัยทุกประการ

ครู ร้อยละ 30 โดยประมาณ ใช้แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่เขียนขึ้นเป็นแผนหลัก

ในขณะที่ครู ร้อยละ 70 โดยประมาณ ใช้แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่เขียนขึ้นเป็นการเรียนเสริมในช่วงกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนรู้และเล่นเสรี

ทั้งนี้แหละทั้งนั้น

ไม่ว่าครูจะใช้แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่เขียนขึ้นเป็นแผนหลักหรือเป็นการเรียนเสริม แต่เด็กทุกคนรับผลที่ดีจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้หนังสือเป็นสื่อสำคัญตามเจตนารมณ์ของโครงการ

4. การขยายผล

จากการทำงานในพื้นที่ ร่วมกับศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สบย. ที่12 ยะลา) จนเกิดมรรคเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ทางศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สบย. ที่12 ยะลา) จึงขยายผลการทำงานด้วยการจัดพิมพ์ตัวอย่างแผนการสอนเป็นรูปเล่มเป็นเรื่องเป็นราวอย่างสวยงาม เพื่อมอบให้ครูและโรงเรียนในพื้นที่ดำเนินการและครูในโรงเรียนอื่น ๆ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อีกจำนวน 1,000 เล่ม

กระบวนการเฉพาะในเขตพื้นที่ห่างไกลด้วยโอกาส 3 จังหวัดภาคเหนือ

1. กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยในกลุ่มชนเผ่าด้วยหนังสือภาพสำหรับเด็ก

เครือข่ายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจมาก ด้วยเพราะเป็นการกิจกรรมกับกลุ่มชนเผ่า และกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ที่ให้ความสนใจนับแต่ลงพื้นที่ เพื่อเลือกพื้นที่ดำเนินการ มีพ่อบ้านเผ่าขมุ และแม่บ้านเผ่าม้ง ที่มีความตั้งใจให้ชนเผ่าของตน โดยเฉพาะเด็ก ได้เรียนรู้ภาษาไทยให้ได้ในระดับใช้งานได้เป็นอย่างดี เมื่อได้รู้ถึงกระบวนการในการใช้หนังสือกับเด็กปฐมวัยแล้ว จึงเข้าเป็นพื้นที่ดำเนินการที่น่าสนใจของโครงการ โดยเริ่มคิด เริ่มวางแผน และลงมือปฏิบัติด้วยความกระตือรือร้น และจริงจัง

การดำเนินงานแบ่งเป็น 7 รูปแบบ คือ

1. ห้องสมุดครอบครัว

ถือเป็นการตั้งใจแรกในการดำเนินงาน ที่พยายามนำเสนอให้พื้นที่ดำเนินการใช้หนังสือเป็นยุทธศาสตร์หลักในการผูกเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง เด็ก กับสมาชิกในครอบครัว เพื่อ**สร้างความสุขร่วมกันในโลกของหนังสือ** และผ่านต่อไปยังชุมชนของตนด้วยความเชื่อมั่นว่าพ่อแม่และสมาชิกทุกคนใน **ครอบครัว** นั้นเห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็ก และมีศักยภาพในการดูแลและส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนาที่ดีและเหมาะสม ด้วยการจัดบริบทรอบตัวเด็กให้เอื้อต่อการสร้างสติปัญญาด้วยการหาองค์ความรู้ จากหนังสืออย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ **ครอบครัวพ่อบ้านเผ่าขมุ และแม่บ้านเผ่าม้ง** ได้จัดมุมหนึ่งในบ้านของตนเป็นมุมหนังสือ แล้วชักชวนเพื่อนฝูงน้องพี่ในละแวกบ้านใกล้เคียงมาอ่าน หรือหยิบยืมไปอ่านให้เด็กฟังที่บ้านของตน

กระบวนการจัด **ห้องสมุดครอบครัว** เป็นกระบวนการสำคัญยิ่งเพราะมีสมาชิกทุกคนในครอบครัว เป็นผู้คอยช่วยเหลือทั้งนี้แม่บ้านเผ่าม้งดำเนินการเอง ในขณะที่พ่อบ้านเผ่าขมุ มีภรรยาเป็นชนเผ่าเย้าคอยเฝ้าเป็นกำลังใจ และให้ลูกสาวคนโตที่เข้าไปเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และลูกชายที่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนในชุมชนเป็น**ตัวหลักตัวจริง**ในการจัดกิจกรรมอย่างเป็นทางการขั้นเป็นตอน และอย่างเป็นทางการ ดังนี้

- ช่วยกันจัดมุมหนึ่งของบ้าน ให้เป็นมุม **ห้องสมุดครอบครัว** ที่คนในครอบครัวเป็นกลุ่มแรกที่จะมาสร้างความสุขร่วมกันในโลกของหนังสือ ด้วยการอ่านหนังสือ เพื่อสัมผัสรับความสุขที่ได้ นำไว้เป็นข้อมูล
- ดูแลบริเวณ**ห้องสมุดครอบครัว** ให้สะอาด และเป็นที่น่าเข้ามานั่งอ่านหนังสือ

- ชีวชนประชาสัมพันธ์ โดยการนำเสนอความสุข สนุกสนาน ประโยชน์ที่ได้จากการอ่านหนังสือ ให้เพื่อนบ้านเข้าใจ แล้วเข้ามาใช้บริการการอ่าน และยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้านตน
- ให้บริการการอ่าน และยืมหนังสือแก่เพื่อนบ้านทุกครัวเรือน
- ประสานงานกับห้องสมุดประชาชน เพื่อการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- นำหนังสือใส่ตะกร้าเวียนไปตามบ้านในเขตความรับผิดชอบ เพื่อการนำเสนอหนังสือดี และแนะนำหนังสือใหม่ โดยใช้ระบบหมุนเวียนกันในกลุ่มชนเผ่า
- เมื่อพ่อแม่ และ/หรือเด็กนำหนังสือมาคืน มีการพูดคุยกันในประเด็นต่าง ๆ เช่น
 - เนื้อหาของหนังสือที่อ่าน
 - ประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน
 - แนวความคิดง่าย ๆ ที่เด็ก ๆ ได้จากหนังสือ
 - ชีวชนให้นำไปชักชวนให้ผู้อื่นอ่านต่อ

ลูกสาวและลูกชายได้รับกำลังใจอย่างดีจากพ่อแม่ชนเผ่าขมุและเย้า และแม่บ้านชนเผ่าม้งก็ได้รับกำลังใจจากสามีในการทำกิจกรรมดังกล่าว ความสำเร็จสำคัญที่เหนือความคาดหมายอยู่ที่ทั้งลูกสาวและลูกชายแกนนำชนเผ่าขมุ กลายเป็นนักประชาสัมพันธ์ชั้นดีเยี่ยม ในการเชิญชวนเพื่อน ๆ ในโรงเรียนมาเป็นก๊วนนักอ่าน เมื่ออ่านได้ อ่านดีแล้วจึงพากันออกไปชวนน้อง มาฟัง โดยการประชาสัมพันธ์ให้พ่อแม่พาลูก มาฟังนิทาน โดยมีลูกสาว ลูกชายและกลุ่มเพื่อน เป็นหลักในการอ่าน แล้วกระตุ้นให้พ่อแม่ยืมไปอ่านให้ลูกฟังที่บ้านอีกด้วย

ดังกล่าวข้างต้น

ทำให้เกิดการขยายผลได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นไม่เฉพาะในกลุ่มเด็กปฐมวัยเท่านั้น แต่ขยายผลไปกลุ่มเยาวชนระดับประถมและมัธยมศึกษาอีกด้วย การนี้ ทางโครงการจึงเร่งสนับสนุนด้วยการจัดส่งหนังสือที่เหมาะสมกับวัยเยาวชน เพื่อเสริมในมุมหนังสือครอบครัว โดยทำคู่ขนานกับงานหลักของโครงการ จนเกิดผลเป็นที่น่าชื่นใจยิ่ง

อนึ่ง การอ่านหนังสือของกลุ่มพี่น้องและผองเพื่อนนั้นมีกระบวนการที่คล้ายกัน คือ

- เริ่มอ่านเป็นภาษาไทยตามต้นฉบับก่อน
 - : แม้เด็กโตบางคน ยังสะกดไม่คล่อง อ่านไม่แตก อีกทั้งมีการอ่านเกินบ้าง ขาดบ้างตามความเข้าใจ และทักษะทางภาษาไทยที่มี แต่เด็กทุกคนที่ฟังนั่งนิ่ง มีความสุข สนุกสนาน และตั้งใจฟังอย่างตั้งใจ
- อ่านเป็นภาษาถิ่นของตน

- อธิบายเรื่องราว ประกอบเรื่องเล่าจากประสบการณ์ตรงโยงเข้าสู่วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อมเป็นภาษาถิ่น
- ให้เด็ก ๆ ที่ฟังออกเสียงตาม
: กระบวนการเช่นนี้ทำให้เด็ก ๆ สามารถท่องหนังสือที่นำเสนอเป็นคำคล้องจองได้และทำเสมือนอ่านได้
- เด็กทุกคนทั้งกลุ่มดำเนินการและกลุ่มที่เข้ามาใช้บริการอ่านภาษาไทยได้ชัดเจนมากขึ้น โดยเห็นพัฒนาการอย่างชัดเจน

กระบวนการเช่นนี้ ทำให้เด็ก ๆ และสมาชิกในครอบครัวแกนนำที่ทำห้องสมุดครอบครัวมีความรู้สึกผูกพันที่ลุ่มลึกว่าหนังสือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต จึงดูแลหนังสือและจัดกิจกรรมอย่างมีความสุข ดำเนินงานอย่างแข็งขัน จริงจังและจริงใจ

แกนนำกลุ่มชนเผ่า ทั้งสองร่วมกันประเมินผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนว่า มีสิ่งดี ๆ ที่ตนได้รับมากมายจากการเป็นแกนในการนำหนังสือสู่เด็ก นำเด็กสู่หนังสือ

ดี .. ที่ได้ปรับพฤติกรรม หนังสือทำให้

- สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
- คนชนเผ่าสนใจการอ่านหนังสือภาษาไทยมากยิ่งขึ้น
- คนในชุมชนมีภาวะการเป็นผู้นำมากขึ้น
- การอ่านหนังสือทำให้คนในครอบครัวทะเลาะวิวาทลดลง มีความเอื้ออาทรต่อกันมากขึ้น
- คนในชุมชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- คนชนเผ่ามีทักษะการพูด และเขียนภาษาไทยมากขึ้น

ดี .. ที่ได้สร้างวินัย หนังสือทำให้

- คนในชุมชนมีวินัยในการอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ เคารพกติกาของสังคมมากขึ้น
- ทำให้เป็นคนในชุมชนคนมีวินัยในการอ่าน

ดี .. ที่ได้ฝึกความอดทน หนังสือทำให้

- มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น จนเห็นได้ชัด คือ มีความอดทน โดยเฉพาะอดทนรอคอยที่จะได้สิ่งดี ๆ จากการอ่านหนังสือ
- แม้ต้องอดทนแบกหนังสือหนักแสนหนัก แต่ก็มีความสุขเมื่อผู้คนในชุมชนสนใจอ่านหนังสือกันมากมาย

ดี .. ที่ได้รับผิดชอบ หนังสือทำให้

- ได้รับผิดชอบดูแลเพื่อนผองน้องพี่ที่มาอ่านหนังสือ และรับผิดชอบที่จะหาวิธีทำให้คนอ่านหนังสือมาก ๆ

ดี .. ที่ดำรงชีวิตอยู่ในความสัมพันธ์อันดี หนังสือทำให้

- มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัวและสัมพันธ์กับคนในชุมชนดีมาก

2. ทำงานร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แกนนำเผ่าม้ง มีการประสานความร่วมมือกับครูและผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ลูกวัยปฐมวัยเรียนอยู่ เพื่อให้ให้นำหนังสือที่ทางโครงการสนับสนุนไปใช้กับเด็กทุกคนในศูนย์ โดยแกนนำเข้าไปอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวันอย่างสม่ำเสมอ แล้วชี้ชวนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองพาเด็กมาอ่านหนังสือที่มุมห้องสมุดครอบครัวที่บ้านของตน ในช่วงเย็นหรือวันหยุด พร้อมกระตุ้นให้ยืมหนังสือกลับไปอ่านให้เด็กฟังที่บ้านด้วยไป

ผลจากการอ่านหนังสือให้ฟังบ่อย ๆ อ่านให้ฟังอย่างสม่ำเสมอทำให้เด็กในศูนย์สามารถจดจำถ้อยคำ จำประโยคและเรื่องราวในหนังสือได้ แล้วทำเหมือนอ่านได้ด้วยการเลียนแบบคำพูดที่ครูและผู้ดูแลเด็กอ่านให้ฟัง เมื่อฟังอ่านซ้ำ ย้ำ ทวนบ่อย ๆ เด็กจึงเกิดความเข้าใจความหมายของคำและประโยคได้ในเวลาต่อมา จากวันแรกที่ฟังครูและผู้ดูแลเด็กอ่าน เด็กค่อย ๆ เรียนรู้ที่จะพูดคำหรือประโยคในหนังสือตามคำสองคำ แล้วพัฒนามาเป็นประโยคสั้น ๆ ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

นี่คือ พัฒนาการทางภาษาที่เด่นชัดมากของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตัวอย่างการใช้หนังสือภาพ เรื่อง กุ๊กไก่ปวดท้อง หนังสือยอดนิยามของเด็ก ๆ ที่เมื่อฟังครูและผู้ดูแลเด็ก อ่านด้วยเสียงที่แสดงอารมณ์คล้ายตามอารมณ์ของตัวละครตามเนื้อเรื่อง พร้อมได้เห็นรูปสีสันทัดตึงดูดีจากหนังสือ เด็ก ๆ จึงสนุกสนาน ตั้งใจฟังอย่างใจจดใจจ่อ อย่างมีสมาธิ เมื่อไม่เข้าใจคำบางคำ หรือความบางตอน เด็ก ๆ จะขอให้ครูและผู้ดูแลเด็กอ่านซ้ำ หรือถามคำถาม นั่นแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าเด็ก ๆ กล้าแสดงออก อยากรู้อยากเห็น และเมื่อครูอ่านซ้ำตามคำขอ หรือตอบคำถามด้วยท่าทีที่สบาย ๆ ยิ่งทำให้เด็ก ๆ เข้าใจความหมายต่าง ๆ มากขึ้น มีความมั่นใจมากขึ้น และฉลาดมากขึ้น

การใช้ชีวิตประจำวันของทั้งสองกลุ่มดังกล่าวข้างต้นนั้นไม่ได้พูดภาษาไทยเลย หนังสือจึงเป็นเครื่องมือและตัวแปรสำคัญ ที่ทำให้พ่อแม่ชนเผ่าใช้ภาษาไทยกับลูกอย่างตั้งใจ และจริงจังเป็นครั้งแรก โดยพ่อแม่จะอ่านภาษาไทยก่อนแล้วค่อยแปล เป็นภาษาขมุ ม้งและเย้า ภาษาไทยบางคำที่ไม่มีใช้ในภาษาม้ง ขมุ และเย้า ก็ใช้ทับเป็นภาษาไทยเด็ก ๆ ก็เข้าใจ

3. ศาลาหนังสือของพ่อหลวง

ชุมชนหนึ่งในพื้นที่ดำเนินการ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีพ่อหลวง (ผู้ใหญ่บ้าน)

ที่ดี สนับสนุนการสร้างพฤติกรรมกรรมการอ่านในเด็ก เยาวชน ครอบครัวและชุมชน อย่างจริงจัง จึงถือเป็นโอกาสที่ดีอย่างยิ่งของมวลหมู่ลูกบ้าน

พ่อหลวง จัดศาลากลางบ้านเป็นห้องหนังสือของคนในชุมชน การทำงานประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ด้วยเพราะพ่อหลวงเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่นิ่ง สงบ แต่ดูอบอุ่น ลูกบ้านจึงรักและเกรงใจ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ใส่ใจรายละเอียดในทุกขั้นตอนของการทำงาน และทำงานอย่างทุ่มเท ด้วยเห็นความสำคัญของการสร้างนิสัยการรักการอ่านในเด็ก ครอบครัว และชุมชน ที่จะนำไปให้ชุมชนกลายเป็นชุมชนแห่งการอ่าน เป็นฐานให้คนในชุมชนทั้งปัจจุบันและอนาคตได้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในสังคมใหญ่ที่ก้าวล้ำไปกับเทคโนโลยีที่ทำให้การสื่อสารสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ทั่วโลกอย่างรวดเร็วและไร้ขอบเขต แล้วส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและโดยอ้อมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องไปอย่างไม่สิ้นสุด พ่อหลวงเชื่อว่าหนังสือน่าจะเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทำให้คนพัฒนาความคิดได้กว้างไกลอย่างไม่สิ้นสุด เมื่อคนในชุมชนอ่านหนังสือ ถือได้ว่ามีวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ ชุมชนจะได้ก้าวสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาที่มีสติสัมปชัญญะต่อไป

การปลูกฝังให้คนในชุมชนรักการอ่านจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องเร่งทำ และที่สำคัญคือพ่อหลวงตระหนักว่าต้องทำอย่างจริงจังและทำอย่างต่อเนื่อง และต้องเริ่มที่ครอบครัวที่ต้องปลูกฝังพฤติกรรมรักการอ่านในเด็ก ตั้งแต่ยังเล็ก ด้วยความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด และอบอุ่นอวลไปด้วยบรรยากาศแห่งการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากนิทานและเรื่องเล่า พร้อมภาพประกอบ ที่กระตุ้นเร้าให้เด็กสนใจ จนติดหนังสือ

กระบวนการสร้างนิสัยรักการอ่านที่ศาลาพ่อหลวง

1. เชิญชวนให้ลูกบ้านในกลุ่มพ่อแม่ที่มีลูกอยู่ในวัยปฐมวัยอาสาสมัครมาเป็นนักอ่าน เพื่อมารับผิดชอบร่วมกันในการอ่านหนังสือให้ลูกหลานของตนในชุมชนฟัง
2. จัดอาสาสมัครให้รับผิดชอบในการดูแลระบบการใช้หนังสือ
 - นำหนังสือจากบ้านพ่อหลวงออกมาบริการที่ศาลากลางบ้านทุกวัน ตอนเช้าและจัดเก็บไว้ที่บ้านพ่อหลวงทุกวันตอนค่ำ
 - ช่วยกันดูแล ซ่อมแซมหนังสือที่ชำรุด ที่สามารถซ่อมแซมได้ ในส่วนที่ชำรุดเกินซ่อม ให้จัดการทิ้งไป
3. จัดตารางการจัดกิจกรรมให้อาสาสมัคร 7 คนมาเป็นหลักในการอ่านให้เด็ก และผู้ไม่รู้หนังสือฟัง

บันทึก

1. มีลูกบ้านพาลูกหลาน ที่อยู่ในวัยเด็กปฐมวัย กว่า 70 คนมาใช้บริการที่ศาลา และยิ้มกลับไปอ่านที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ
2. หนังสือที่พ่อแม่ ผู้ปกครองยืมไปอ่านให้ลูกหลานฟังที่บ้าน ถูกนำส่งคืนอย่างดี ไม่มีชำรุด หรือสูญหาย เนื่องจากพ่อหลวงได้ทำความเข้าใจเรื่องความรับผิดชอบต่อ

ลูกบ้านเป็นอย่างดี

4. อ่านได้ อ่านดีที่โรงเรียน

ในพื้นที่ดำเนินการบางโรงเรียนที่มีเด็กตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึง ชั้นประถมศึกษา มีการนำหนังสือที่โครงการสนับสนุน มาจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ คือ **กิจกรรมสนุก ๆ ..ความสุขจากหนังสือ** หนังสือหลายเล่มมีการนำเสนอกิจกรรมที่สนุกสนาน และน่าสนใจผ่านตัวละครอย่างมีชีวิตชีวา ทำให้เด็ก ๆ เกิดจินตนาการ และตั้งใจที่จะทำตามแบบที่ตัวละครในหนังสือทำเป็นอย่างมาก ครู ผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง จึงใช้ช่องทางนี้เป็นช่องทางสำคัญในการเรียนรู้ในมิติที่ลึกซึ้งขึ้นด้วยการชวนเด็ก ๆ ทำกิจกรรมตามอย่างตัวละครทำ หรือต่อยอดจากหนังสือที่อ่าน เช่น หนังสือ **เรื่องขนมครกน่าแคะ** และ **ขนมกล้วยกระถางน้อย** ที่นำเสนอขั้นตอนการทำขนมครก และขนมกล้วย นำเสนอด้วยภาพขนมของจริง พร้อมมีสูตรการปรุงให้ไว้ทำylem จึงทำให้เด็ก ๆ กระตือรือร้นและตั้งใจในการทำขนมครกและขนมกล้วยมาก เด็ก ๆ ทุกคนตื่นเต้นกับขั้นตอนและเฝ้ารอขนมฝีมือของตนอย่างใจจดใจจ่อ



5. พี่อ่านคล่องน้องฟังเพลิน

กระบวนการเริ่มที่นำหนังสือที่ทางโครงการสนับสนุนทั้งหมดมอบให้โรงเรียนเป็นผู้บริหาร จัดการ ดูแล ให้เข้าในระบบหนังสือในห้องสมุดโรงเรียน เพื่อให้เด็กทุกคนในโรงเรียนได้อ่าน ซึ่งผลสำเร็จที่สำคัญคือ เด็กในช่วงชั้นที่ 1 คือระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ยังคงชอบอ่านหนังสือภาพสำหรับเด็ก จึงมีการยืมไปอ่านให้น้อง ๆ ฟังที่บ้านอีกด้วย

ในบางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการอ่าน และสร้างนิสัยการรักการอ่านให้เด็กระดับประถมศึกษาไปด้วยพร้อมกัน จึงมอบหมายให้ พี่ระดับประถมศึกษาปีที่ 2 - 6 เลือกหนังสือที่ตนชอบ และ**อ่านได้ อ่านดี อ่านคล่องแล้ว** ไป **อ่านดัง ฟังชัด** อ่านอย่างเกิด

อรรถรส ให้น้องอนุบาล หรือน้อง ๆ ประถมศึกษาปีที่ 1 ฟัง ทั้งในรูปแบบอ่านในกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยและอ่านให้ฟังเป็นรายคน พร้อมกับกระตุ้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กยืมกลับไปอ่านให้เด็กฟังที่บ้าน ตามเจตนารมณ์ของโครงการ การทำงานในรูปแบบนี้จึงเกิดเครือข่ายนักอ่านที่โยงใยต่อกันในวงกว้างได้เป็นอย่างดีมาก

การให้พี่อ่านหนังสือให้น้องฟัง ถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างกระบวนการที่สร้างให้เด็กมีความสุขร่วมกันในโลกของหนังสือ นำสู่พฤติกรรมกรรมการอ่านในเด็กที่ใช้การอ่านและการฟัง เป็นสะพานสร้างความสัมพันธ์ทางภาษาได้อย่างแยบยล ทั้งในฐานะผู้ฟังและผู้อ่าน ยิ่งเมื่อพี่ผู้อ่าน อ่านด้วยสัมผัสที่เข้าใจทำให้ น้องที่ฟังเกิดอารมณ์ร่วมได้ จึงเกิดความสำเร็จอย่างยิ่ง

6. อ่านหนังสือดีหลากหลายได้ตั้งแต่วัยแรก ๆ

มีการเปิดรับสมัครเด็กที่สนใจเป็นนักอ่านน้อย แล้วจัดกระบวนการในการอบรม ฝึกฝนจนเกิดทักษะการอ่านภาษาไทย กระทั่งอ่านได้ อ่านดี หรือทำเสมือนอ่านได้ อ่านดี อ่านได้อย่างสนุก และถูกภาษา อ่านออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน อ่านเสียงดัง ฟังชัด ตลอดจนฝึกฝนการอ่านอย่างมีศิลปะ รู้จักการทอดจังหวะและลมหายใจ เพื่ออ่านให้เหมือนเสียงพูดอย่างเป็นธรรมชาติ แล้วจัดกลุ่มเด็กเหล่านี้ให้รับผิดชอบในการยืมหนังสือจากห้องสมุด นำใส่กล่องออกไปวางบนเสื่อ หรือ โต๊ะใต้ต้นไม้ แล้วชี้ชวนให้เพื่อน ๆ มาอ่านหนังสือร่วมกันในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน หลังอาหารกลางวัน และหลังเลิกเรียน โดยให้เด็กที่อ่านได้อ่านด้วยตนเอง และอ่านให้เด็กอ่านไม่ได้ อ่านไม่คล่องฟัง

7 จากหนังสือสู่เสียงตามสาย

ในพื้นที่ดำเนินการบางแห่งผู้อำนวยการศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จัดวิทยากรจากภายนอก เพื่อมาสาธิตพร้อมปฏิบัติการจริง ให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการเล่านิทาน และอ่านหนังสือให้เด็กคนอื่นฟัง โดยมีครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 1 คนเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคนอื่น ๆ จำนวน 8 – 9 คน เวียนเข้ามาเป็นครั้งคราวอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้หนังสือภาพที่โครงการสนับสนุนเป็นแบบสาธิตและปฏิบัติจริง โดยหนังสือที่ได้รับความนิยมอย่างมาก คือหนังสือเล่มใหญ่ (Big Book) กุ๊กไก่ปวดท้อง ราชสีห์ชนปุ๋ยกับหนูจืดตัวจ้อย และเจ้าหมูหุหนาย ที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก ๆ ได้ดี

นักอ่านเสียงตามสายแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อ่านตอนเช้าและกลุ่มที่อ่านตอนกลางวัน นั้นหมายถึง เด็ก ๆ ในโรงเรียนและชุมชนได้ฟังนิทานเสียงตามสายวันละ 2 ครั้ง โดยในระยะหลังนี้ กิจกรรมเสียงตามสายขยายผลในวงกว้างมากขึ้น จึงต้องแบ่งเวลา ดังนี้

- วันจันทร์ วันพุธ วันพฤหัสบดีและวันศุกร์ เสียงตามสายในโรงเรียน
- วันอังคาร เด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – 6 จัดเสียงตามสายในเทศบาล ที่ออกอากาศไปยัง 8 หมู่บ้าน ซึ่งเด็ก ๆ ในโรงเรียนก็ได้ฟังพร้อมกันด้วย

การจัดกิจกรรมเสียงตามสายในโรงเรียนหรือชุมชน เป็นช่องทางสำคัญของกระบวนการแห่งการปรับภาษาเขียนให้เป็นภาษาพูดในการสื่อสาร ถือเป็นทักษะที่สูงขึ้นของการอ่านหนังสือเพื่อจับประเด็นเป็นใจความสำคัญ แล้วนำสู่การขยายผลองค์ความรู้สู่สาธารณะ อันจะก่อประโยชน์ในวงกว้างยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงควบคู่ไปกับการพูด การนำเสนอและการรับฟังไปพร้อม ๆ กันกับการสร้างความมั่นใจ และการแสดงออกในทางที่ดีแก่เด็ก เพราะการจัดกิจกรรมเสียงตามสาย ไม่ใช่มีเพียงการอ่านหนังสืออย่างเดียว ผู้ดำเนินรายการต้องมีการพูดเปิดและปิดรายการ อีกทั้งในระหว่างรายการต้องมีการพูดคุย ซึ่งกระบวนการเช่นนี้ทำให้เด็กได้ฝึกการเตรียมตัวที่ดี ฝึกการคิดวิเคราะห์และปรับข้อมูลที่มีให้เข้ากับบุคลิกของตน จนเกิดความมั่นใจในการสื่อสารออกมาเป็นคำพูดได้อย่างราบรื่น

ตัวอย่างความคิดเห็นของพ่อแม่ ผู้ปกครองและครู ต่อหนังสือในโครงการ

จากหนังสือนิทานที่ทางโครงการวิจัยฯ ได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือสำคัญของโครงการนั้น มีหนังสือหลายๆ เล่ม ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก ครู ครูพี่เลี้ยง เช่น ตั้งไข่ล้ม รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับพ่อ รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับแม่ กระต๊าก..กระต๊าก กูกไก่ ดูกติก แท้งเต้ง โอละเห่ กระต๊ากกระต๊าก กระต๊อก กระต๊าก ลูกหมี่ปวดท้อง ลูกหมี่ปวดฟัน ลูกหมี่เป็นหวัด ตลาดน้ำ..อ้าวร่อย ตลาดเช้า..อ้าวร่อย ขนมครกน้ำแคะ ขนมกล้วยกระทงน้อย กุ้งกิ้งตัวมอม กุ้งกิ้งหัวเหม็น กุ้งกิ้งท้องผูก หน่องหมี่เล่นกับพ่อ โก๊ะเลี้ยงแกะ ดอกไม้ของนางฟ้า นางฟ้าสีรุ้ง นางฟ้าปีกหาย อี้เต็งเค็ง โค้ง ม้าน้อยร้องเพลง คุณฟองนักแปร่งฟัน คุณฟองฟันหลอ ราชสีห์ชนปุ๋ยกับหนูจืดตัวจ้อย เมื่อไหร่หนูจะได้กลับบ้าน ยามเช้าเบิกบาน หีบวิเศษ กากะหนายกับเหยือกน้ำใสใบโต เหมียวเหมียวไม่อยากเหมียว เจ้าหนูหนาย กูกไก่ปวดท้อง ปากของใคร กระต่ายตื่นตูม ได้มีความคิดเห็นต่อหนังสือดังนี้

- เป็นเพลงร้องเล่นที่คุ้นเคย ร้อง เล่นมาก่อน และใช้กับเด็กๆ ได้ง่ายๆ
- ฝึกให้เด็กพูด ท่อง เล่น และแสดงบทบาทสมมติได้ง่าย
- พ่อแม่ได้เล่นการละเล่นสนุกๆ กับลูก ทำให้ทราบถึงความรัก และอยากใกล้ชิดพ่อแม่
- เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก
- เป็นตัวอย่างที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี อบอุ่น และใกล้ชิดในครอบครัว
- เป็นคำคล้องจองง่ายๆ มีคำซ้ำเยอะ จำง่ายอ่านเพียงครั้งเดียวเด็กก็จำได้ และทำเสมือนอ่านได้คล่อง
- เด็กร้องเล่นได้เร็ว เพราะคำง่าย ช้าๆ
- พ่อแม่ ยืมไปอ่านมาก เพราะภาพสวยคำคล้องจอง อ่านแล้วเสียงน่าฟัง เนื้อหา ก็มีแต่ความรัก ระหว่างพ่อแม่ลูก อ่านแล้วอึ้งใจ
- ภาพ และเนื้อหาทำให้เด็กมีจิตใจอ่อนโยนรู้ถึงความรักที่พ่อแม่มีต่อลูก

- มีการละเล่นสนุกๆ หลายอย่างให้เด็กได้เล่นตามอย่างตัวละคร
- เพลิดเพลินกับภาพประกอบที่สวยงาม สีสดใส
- เด็กเกิดจินตนาการไปตามเนื้อเรื่อง และลักษณะเด่นๆ ของตัวละครอย่างยายเช้า
- เด็กเกิดความระมัดระวังในการกินอาหารมากขึ้น ปรับพฤติกรรมหันมากินอาหารที่มีประโยชน์มากขึ้น กินขนมน้อยลง เพราะกลัวท้องแตกเหมือนยายเช้า
- เด็กรู้วิธีการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน เช่น การล้างมือ การแปรงฟัน
- เป็นการสอนสุขนิสัยของเด็กได้เป็นอย่างดี
- เด็กมีส่วนร่วมในการทำกับข้าว ทำงานในครัวกับแม่
- สร้างจิตสำนึกให้เด็กไม่พูดโกหก เพราะรู้ว่าการพูดโกหก เป็นสิ่งไม่ดี ถ้าทำจะมีผลตามมา คือคนไม่รัก เด็กไม่พูดโกหกเพราะกลัวคนจะไม่รัก
- เด็กเกิดจินตนาการสร้างสรรค์
- ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี เช่น ความมีน้ำใจต่อกัน
- เด็กรู้จักลักษณะของสัตว์ 2 เท้า 4 เท้า ทั้งรูปร่าง และเสียงตามธรรมชาติ เห็นความเป็นอยู่ของสัตว์
- เด็กรู้จักรักกัน ไม่รังแกเพื่อน ไม่รังแกคนที่ตัวเล็ก หรืออ่อนแอกว่า รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ผู้ปกครองใช้เป็นช่องทางในการสอนลูกให้รู้จักการไปโรงเรียน ส่วนพ่อแม่จะต้องทำงาน
- เด็ก ๆ ตื่นแต่เช้า
- รู้จักการแก้ปัญหา
- เนื้อเรื่องสอนการเลือกทานอาหารและเสริมคุณธรรม



บทที่ 4

ผลสำเร็จที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่าน สำหรับเด็กปฐมวัย : กรณีศึกษาเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่ 3 จังหวัดภาคเหนือ

หนังสือที่ถูกคัดสรรในโครงการ เป็นเครื่องมือสำคัญของโครงการวิจัยฯ ทำให้โครงการ ประสบผลสำเร็จอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และกลุ่มชนเผ่าขมุ ม้ง และ เย้า เขตพื้นที่ห่างไกลด้อยโอกาสใน 3 จังหวัดภาคเหนือ ที่ส่วนมากใช้ภาษาถิ่นเป็นหลักในการพูดคุย สื่อสาร ต่อเมื่อได้รับชุดหนังสือภาพสำหรับเด็กเป็นภาษาไทยจากโครงการ จึงเป็นครั้งแรกของเด็กจำนวนมากที่ได้เรียนรู้ภาษาไทย อย่างเป็นธรรมชาติจากการฟังพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กอ่านหนังสือ และพูดคุยเป็นภาษาไทยในประเด็นต่าง ๆ จากหนังสือที่อ่าน ทำให้เด็กเรียนรู้ และพูดภาษาไทยได้เร็วขึ้น ดังนี้

การดู

เมื่อเด็กได้เห็นและสนใจภาพ ทำให้เกิดความสนใจในส่วนต่าง ๆ ของหนังสือตามไป ด้วย อีกทั้งเมื่อได้ดูบ่อย ๆ จึงทำให้เด็กเกิดความเคยชินจนสามารถจดจำตัวอักษรได้ ต่อมา เมื่อเด็กดูหนังสือภาพ จึงเป็นช่องทางที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก ใช้ในการสอนการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทยได้อย่างมีชีวิตชีวาอย่างเป็นธรรมชาติ

การฟัง

โดยธรรมชาติแล้ว เด็กปฐมวัย เป็นวัยที่สนใจใฝ่รู้ในทุกเรื่องจากทุกคน และทุกสิ่งรอบตัว จึงชอบฟังพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กพูดคุย เล่าเรื่องราว เล่านิทาน และอ่านหนังสือให้ฟัง คำใหม่ที่สนุก ๆ ที่สะดุดหู และประโยคที่เรียงร้อยเป็นเรื่องราว หรือคำกลอน คำคล้องจองที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก อ่านออกเสียงอย่างถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเน้นเสียงตามบทของตัวละคร ทำให้เด็กชอบมาก จนบางครั้งอาจทำเสียงเลียนแบบตามไปด้วย หรือทำเสมือนอ่านได้

การพูด

ส่วนหนึ่งในการใช้ภาษาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กกับเด็ก คือ การพูดคุย ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการอ่านหนังสือ ที่ถือเป็นเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับเด็กเสมอ เพราะเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวพันกับหนังสือที่ฟังพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กฟังอ่านจบนั้น ทำให้เด็กสนใจฟังเรื่องราวที่มากกว่ามีอยู่ในหนังสือ จึงเป็นโอกาสที่ผู้ใหญ่จะได้สอน และเด็กจะได้เรียนรู้ภาษาไทยไปพร้อม ๆ กับแนวคิดที่ดีจากคำอธิบายของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก จนพูดภาษาไทยบางคำออกมา กระทั่งผูกคำเป็นประโยคสื่อสารได้รู้เรื่อง

ความคิดเห็นต่อหนังสือที่ได้รับอย่างไร

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูและพี่เลี้ยง ประเมินไปในทิศทางเดียวกันว่า

- หนังสือที่โครงการสนับสนุนดี**มากทุกเล่ม**
- เป็นหนังสือมีประโยชน์
- เด็กชอบเพราะรูปสวยสดใส ตัวละครน่ารัก เนื้อหาดี เข้าใจง่าย สามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันของเด็กได้
- เป็นสื่อที่อ่านง่าย
- เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย
- ให้ความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เด็กฟังได้ไม่เบื่อ
- ช่วยให้เด็กมีจิตใจดี มองโลกในแง่ดี
- เป็นตัวอย่างในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- นำเสนอตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมที่ดีในด้านการสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก
- มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาความคิด จินตนาการ ทักษะการคิด การสังเกต จนทำให้เด็กได้หันกลับไปสนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว จนเกิดคตินิยมแนวใหม่
- เด็กทุกคนสนใจจนเกิดความกระตือรือร้น เร่งเร้าให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กอ่านหนังสือให้ฟัง
- เป็นเครื่องมือสร้างสรรค้ในการสานความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก ระหว่างครูกับศิษย์ และเด็กกับผู้ใหญ่ได้เป็นอย่างดี

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กได้รับโอกาสที่ดีในการอ่านหนังสืออย่างหลากหลาย และสามารถหยิบยกแนวความคิดจากหนังสือมาใช้ได้ทุกโอกาส ไม่ว่าจะเป็นการสอนให้ทำความดี ละเลิกทำพฤติกรรมที่ไม่ดี ตลอดจนการนำเข้าสู่บทเรียน จัดประสบการณ์ หรือเป็นการสรุปบทเรียนให้แก่เด็กและด้วยสีสันที่สวยงามของภาพและเนื้อหาที่สนุกสนานเพลิดเพลิน นำสู่การรักการอ่านมากขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ

เด็กเรียนรู้คำและประโยคใหม่ ๆ จากในหนังสือที่นำเสนอการใช้ภาษา ที่มีทั้งภาษาปากที่เด็กคุ้นเคย ภาษาพูดที่มีทุกระดับนับแต่ เด็กพูดกับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่พูดกับเด็ก เด็กพูดกับเด็ก และผู้ใหญ่พูดกับผู้ใหญ่ ทำให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องการใช้ภาษาที่หลากหลายอย่างถูกต้อง และมีความรู้ทางภาษาไทยมากขึ้นทุกเรื่อง จากคำ ประโยค การใช้ภาษา และหลักภาษาไทย เช่น พยัญชนะ สระ เสียงวรรณยุกต์

นอกจากนี้ เด็กยังได้เรียนรู้คำ และประโยคที่เป็นภาษาที่สละสลวย ไพเราะในระดับภาษากวี ที่มีจังหวะ โดยเฉพาะหนังสือที่เขียนเป็นคำคล้องจอง กาพย์ โคลง ฉันท์ และกลอน ที่มีรูปแบบฉันทลักษณ์เฉพาะ หนังสือจึงเป็นสื่อสำคัญในการพัฒนาและสร้างสมรรถนะตามวัยของเด็ก เพราะทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ไปพร้อม ๆ กับพัฒนาทั้ง 4 ด้านคือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ที่สำคัญยังสามารถพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านในการเรียนรู้ภาษาได้อีกด้วย คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน นำสู่การพัฒนาการเรียนรู้ และเป็นฐานสำคัญทำให้เด็กอ่านได้ อ่านดี อ่านหนังสือแตก และอ่านหนังสือได้คล่องในระยะต่อไป

และหนังสือยังเป็นสื่อการสอนที่ดีของครู ผู้การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก ตัวอย่างที่ดีจากหนังสือ ประกอบกับความตั้งใจในการใช้หนังสือกับเด็กของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก ทำให้เด็กเรียนรู้อย่างมั่นคงและมั่นใจ ด้วยรูปธรรมที่ชัดเจนจากหนังสือ จึงกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสมาธิ มีคุณธรรม และมีความสุข

ประโยชน์ที่ครูและผู้ดูแลเด็กได้รับจากหนังสือสำหรับเด็ก ได้นั่งสวด

หนังสือทำให้ครูได้เรียนรู้พฤติกรรมของเด็ก ทำให้เข้าใจเด็ก รู้ถึงความต้องการ พัฒนาการและความสามารถตามวัยของเด็กมากยิ่งขึ้น สามารถหยิบประเด็น แนวคิดใหม่ ๆ จากหนังสือ มาใช้ในการเรียนการสอน และต่อยอดความคิดจากเนื้อหาในหนังสือได้อย่างมากมายหลากหลาย อีกทั้งการอ่านดัง ๆ ให้เด็กได้ฟังชัด ๆ ยังเป็นการฝึกหัดที่ดีทั้งเด็กและครูที่จะได้แบบฝึกหัดในการพูด และการอ่านออกเสียงคำ และประโยคอย่างถูกต้องตามอักขรวิธีนำสู่การเขียนที่ถูกต้องต่อไป

ได้สมาธิ

เรื่องราวดี ๆ ที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวาชวนติดตามทำให้ครูและผู้ดูแลเด็กที่เกิดสมาธิ นิ่ง และสงบได้ ทำให้สนุกสนานกับการจ่อจ้อรออ่านหนังสือเล่มต่อ ๆ ไป แม้จะเป็นหนังสือภาพสำหรับเด็กที่ง่าย ๆ

ได้เรียนรู้ภาษาไทยที่สวยงาม

นอกจากจะได้เรียนรู้ภาษาไทย ไวยากรณ์ที่ดี และฉันทลักษณ์ที่ถูกต้องแล้ว ครูยังได้รับความรู้จากเนื้อหาสาระของหนังสือ ซึ่งแม้จะเป็นक्रमานาน ยังมีเรื่องราวบางเรื่องที่ไม่เคยรู้มาก่อนเลยจากหนังสือเด็กแม้จะเป็นหนังสือสำหรับเด็ก แต่เมื่อครูหยิบมาอ่านยามว่าง ก็เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ได้อย่างดี ได้ผ่อนคลายความตึง คลายความเครียด อีกทั้งครูได้ฝึกการอ่านหนังสือมากขึ้น ได้พัฒนาตัวเองในการใช้ภาษา สาระ หรือการอ่านที่มีคำคล้องจองอย่างมีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้สู่เด็ก ด้วยความมั่นใจและมีความสุข

ได้สื่อการเรียนการสอน

ครูนำหนังสือนิทานภาพไปใช้คู่กับการเรียนการสอน โดย นำไปบูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เช่น หน่วยสัตว์น่ารู้ เราสามารถนำหนังสือนิทานสัตว์น่ารักมาประกอบกับการเรียนการสอนได้ เพราะในหนังสือหลายเล่มมีตัวละครที่เป็นสัตว์มากมาย สามารถนำมาบูรณาการได้

ได้ใช้เวลาที่มีค่ากับเด็ก

ครูมีเวลาได้ใกล้ชิดกับเด็กมากขึ้น ได้สื่อสารกับเด็กมากขึ้น และที่สำคัญ คือ มีหนังสือนิทานนำกลับไปอ่านให้ลูกที่บ้านฟัง

ได้สัมพันธภาพที่ดีกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง

หนังสือเป็นเครื่องมือที่ครูใช้ในการสร้างความคุ้นเคยกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพราะทำให้มีการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ชุมชนมีการพัฒนา จนเห็นความสำคัญและรักการอ่านได้ และเมื่อคนในชุมชนรักการอ่าน จึงทำให้สนใจและหันไปชอบหนังสือประเภทอื่นเพิ่มขึ้น

ได้ผู้ช่วยที่ดี

ครูสามารถนำหนังสือ มาเป็นผู้ช่วยที่ดีในการแก้ไขพฤติกรรมเด็กหรือปรับให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในทิศทางที่ดีขึ้น เพราะการสอนตรง ๆ ทำให้ครูเองก็ขุ่น ในขณะที่เด็กก็ขัดใจ แต่ตัวละครสนุก ๆ เรื่องราวที่ใกล้ตัว ทำให้เด็กซึมซับรับพฤติกรรมดี ๆ ได้โดยไม่ต้องสอน

ได้เครื่องมือในการเก็บเด็ก

ครูและผู้ดูแลเด็กใช้หนังสือเป็นเครื่องมือในการเก็บเด็ก ที่กวน ป่วนห้อง หรือไม่สนใจเข้าร่วม ด้วยการอ่านออกเสียงดัง ๆ เราความสนใจของเด็ก หรือให้เด็กหยิบหนังสือเล่มที่สนใจมาอ่านตามอัธยาศัย ทำให้เด็กนั่งนิ่งได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ที่เด็กได้รับจากหนังสือสำหรับเด็ก

การที่เด็กได้ฟังผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง น้ำเสียงที่ได้ยิน ภาพที่ได้เห็นจะช่วยสร้างอารมณ์ ความรู้สึกและจินตนาการของเด็กได้อย่างดี ส่งผลให้เซลล์สมองของเด็กทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ขึ้น อีกทั้งความคิดจากหนังสือยังเป็นการเปิดโลกแห่งการเรียนรู้ให้เด็กเกิดจินตนาการอย่างกว้างไกลไม่สิ้นสุด ช่วงเวลาในการฟังผู้ใหญ่อ่านหนังสือ จึงเป็นช่วงเวลาหรรษาที่เด็ก ๆ ตั้งตารอเพราะถือเป็นช่วงสำคัญ และวิเศษที่สุด เป็นช่วงเวลาที่เด็กได้สัมผัสถึงความรัก ความอบอุ่นของพ่อแม่ ครูและผู้ดูแลเด็กผ่านน้ำเสียงที่คุ้นชิน และท่าทีที่อ่อนโยน

หนังสือสร้างให้เด็กฉลาดและเป็นคนดีได้จริง ๆ

ความฉลาดทางสติปัญญา Intelligence Quotient : IQ หนังสือทำให้เด็กได้รับการพัฒนาสมอง ด้วยการฟังการอ่านหนังสือจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก เพราะเสียงที่ได้ยิน และภาพที่ได้เห็น ได้ไปกระตุ้นการทำงานของเซลล์สมองที่มีนับแสนล้านเซลล์ เซลล์สมองของเด็กจึงเกิดการเชื่อมโยงกับเซลล์อื่นได้อย่างรวดเร็ว เช่น เซลล์ที่มองเห็น เชื่อมกับเซลล์ที่คิด หรือเซลล์ที่ได้ยิน แล้วเซลล์สมองเหล่านี้ก็จะแตกกิ่งก้านงอกงาม จึงทำให้เด็กฉลาด

ตัวอย่างพฤติกรรมความฉลาดทางสติปัญญาของเด็กหลังจากการใช้หนังสือ

- เวลาไอ จาม หาว และหัวเราะเด็กจะปิดปาก เพราะกลัวแมลงบินเข้าห้อง เหมือนยายเข้า
- เด็กรู้จักประเภทและลักษณะของสัตว์แต่ละประเภท รวมถึงวิธีการเลี้ยงดู สัตว์เลี้ยง การปฏิบัติตนต่อสัตว์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยงที่อาจเป็นอันตรายและสามารถแสดง ความคิดเห็นว่า แม้สัตว์แต่ละตัวจะมีรูปร่างต่างกัน มีเสียงร้องไม่ เหมือนกัน แต่เป็นเพื่อนกันได้ รักกันได้ เหมือนเพื่อน ๆ ในห้อง ต้องรักกัน
- เด็กเรียนรู้และเกิดทักษะทางคณิตศาสตร์ เช่น การนับจำนวน การเรียงลำดับก่อน-หลัง และนับเพิ่มจาก 1 – 10 นับลดจาก 10 – 1 ได้ รวมถึงการเปรียบเทียบ จำแนกแยกแยะได้
- เด็กสามารถวิเคราะห์และแยกแยะ สิ่งที่กินได้และกินไม่ได้ สิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ กินอาหารที่สะอาด ปลอดภัย ไม่กินอาหารที่สีฉูดฉาด
- เด็กสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหนังสือได้ และมีความจำดีขึ้นมากเพราะมีสมาธิดีขึ้น
- เด็กสามารถตอบคำถามจากการฟังเรื่องราวที่ครูอ่านได้ดีขึ้น มีการวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นอย่างถูกต้อง
- เด็กมีจินตนาการมากขึ้น
- เด็กสนุกสนานและสามารถบอกถึงส่วนของเนื้อเรื่องและเหตุผลที่ทำให้สนุกสนานได้
- เด็กทำเหมือนอ่านหนังสือได้
- เด็กกล้าแสดงออก จำและท่องคำคล้องจองจากหนังสือได้แม่นยำ
- เด็กนำกิจกรรมจากหนังสือไปทำเป็นกิจวัตรประจำวันได้

- เด็กรู้จักป้ายสัญลักษณ์ที่บอกทั้งความปลอดภัยและอันตราย เช่น ป้ายทางหนีไฟ ป้ายเขตห้ามเข้า ป้ายระวังไฟฟ้าแรงสูง ป้ายของวัตถุไวไฟ ป้ายหัวกะโหลกไขว้ ป้ายระวังลื่น รวมทั้งโทษของไฟฟ้า เช่นมือเปียกไม่ควรไปจับปลั๊กไฟฟ้า ไม่ควรนำโลหะหรือลวดไปเสียบรูปลั๊กไฟฟ้า ฯลฯ

ความฉลาดทางอารมณ์ Emotional Quotient : EQ นอกจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านอารมณ์ด้วยความฉลาดทางอารมณ์ด้วยการแสดงออกทางอารมณ์อย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้ว หนังสือที่ทางโครงการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กได้เรียนรู้อะไร ๆ มากมาย จากพฤติกรรมของตัวละคร และยังเป็นช่องทางในการทำให้เด็กรู้จักตนเอง ไม่ดูแคลนคนอื่น รู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีน้ำใจ ให้อภัยผู้อื่น สงสารคนอื่น เป็นคนดี มีเมตตา รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น อีกทั้งตัวละครที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวา ยังเป็นต้นแบบที่ดีที่ทำให้เด็กรับรู้ถึงการควบคุมอารมณ์ รวมถึงการปลุกฝังความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยในตนเองอีกด้วย

ตัวอย่างพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กหลังจากการใช้หนังสือ

- เด็กมีน้ำใจ รู้จักแบ่งปันผู้อื่น มีเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนรอบข้าง รู้จักเห็นอกเห็นใจคนอื่นมากขึ้น
- เด็กมีมารยาทในการพูดคุย รู้จักฟัง รู้จังหวะในการพูด ไม่พูดแทรกขณะผู้อื่นกำลังพูด พูดจาดี สุภาพขึ้นไม่ตำหนิเพื่อนเมื่อทำอะไรไม่ได้ แต่จะช่วยเหลือเพื่อนแทน พูดเสียงเบาลง เพื่อไม่ให้รบกวนคนอื่น
- เด็กชอบและสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ดีขึ้น แม้ขัดแย้ง แต่ไม่รุนแรง
- เด็กไม่รังแกเพื่อนเพราะกลัวหุหายเหมือนเจ้าหนู คนที่รังแกเพื่อนก็จะถูกเพื่อน ๆ ล้อว่าเดี๋ยวกลับไปบ้านหุจะหายเหมือนหนูด้วย
- เด็กรู้จักการอดออมและขยันทำงาน
- เด็กรู้จักการให้อภัยเพื่อนถึงแม้เพื่อนจะรังแกตัวเอง
- เมื่อเห็นเพื่อนทำผิดพลาด เด็กมีความสงสารและไม่มีการซ้ำเติม

ความฉลาดในการแก้ปัญหา Adversity Quotient : AQ หนังสือภาพที่ทางโครงการสนับสนุน เป็นหนังสือที่ดีมาก เพราะทุกเรื่อง ทุกเล่มได้ “ย่อ” เรื่องยาก ให้เป็นเรื่องง่าย ทำเรื่องหนักให้เป็นเรื่องเบา และ ทำนามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้อย่างดีและแนบเนียนด้วยเนื้อหาและภาพประกอบหนังสือทุกเล่มได้นำเสนอพฤติกรรมของตัวละครอย่างสนุกสนาน ทำให้เด็กเรียนรู้วิถีของคนที่มีความ

กล้าหาญในการตัดสินใจ มีความอดทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้น มีสติในการแก้ไขปัญหาอย่างคนที่มองโลกในแง่ดี และจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

ตัวอย่างพฤติกรรมความฉลาดในการแก้ปัญหาของเด็กหลังจากการใช้หนังสือ

- เด็กกล้าแสดงออกมากขึ้น
- เด็กรู้จักการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างดี ไม่รุนแรง
- เด็กรู้ว่าการทำอะไรก็แล้วแต่ต้องมีความอดทนและทำจนสำเร็จ ตั้งใจทำไม่ย่อท้อต่อปัญหาที่เกิดขึ้น
- เมื่อมีปัญหา เด็กสามารถแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมกับวัยด้วยตัวเองก่อน ถ้าแก้ไม่ได้ เด็กรู้จักที่จะขอความช่วยเหลือ ได้อย่างเหมาะสม

ความฉลาดทางจริยธรรม คุณธรรม Moral Quotient : MQ หนังสือภาพที่ทาง

โครงการสนับสนุนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปลูกฝังศีลธรรมพื้นฐาน และสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้ซึมลึกลงในจิตใต้สำนึกของเด็กให้เป็นคนดี มีจิตสำนึกดี ไม่เห็นแก่ตัว ใช้ชีวิตอยู่อย่างไม่เบียดเบียนกัน ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่น และดูแลสังคมได้ตามสมควร เพราะหนังสือที่ดีได้แฝงสิ่งที่เด็กต้องการทั้งความรัก ความอบอุ่น การยอมรับ ความสนใจ การเล่น การกิน การอยู่ ความพิเศษ ความมหัศจรรย์ ความสวยงาม และความดีล้ำ เด็กทุกคนจึงตอบสนองต่อการฟังพ่อแม่อ่านหนังสือเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี แม้จะเป็นเล่มเดิม ๆ ฟังซ้ำแล้วซ้ำอีก เมื่อสิ่งที่เด็กได้ฟังกระทบความรู้สึกด้านใดด้านหนึ่งในจิตใจ ทำให้เด็กเกิดการสังสมและพัฒนาที่ละน้อย ๆ โดยไม่รู้ตัว

ตัวอย่างพฤติกรรมความฉลาดทางจริยธรรม คุณธรรม ของเด็กหลังจากการใช้หนังสือ

- เด็กไม่รังแกเพื่อน ไม่แก้งเพื่อน มีน้ำใจ รู้จักแบ่งปัน ไม่แก่งแย่งกัน ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน เมื่อเพื่อนมีความทุกข์ เช่น เมื่อเพื่อนทำการบ้านไม่ได้ ก็คอยแนะนำเพื่อน รู้จักขอโทษ ให้ภัยผู้อื่น และใจเย็นมากขึ้น
- เด็กรู้ว่าอะไรเป็นของตน อะไรเป็นของคนอื่น อะไรเป็นส่วนรวม และสามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม
- เด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี และถูกต้องมากขึ้น
- เด็กสามารถควบคุมตนเองให้ทำงานจนแล้วเสร็จแม้มีสิ่งเร้า
- เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง รู้กาลเทศะ พุดจาไพเราะ และพุดจามีหางเสียง ไม่แสดงความก้าวร้าว
- เด็กฝึกฝนจนรู้จักรอคอยได้

- เด็กรู้จักการให้ความรักซึ่งกันและกันไม่รังแกกัน ไม่ทำให้เพื่อนโกรธและเสียใจ
- เด็กกล้าหาญในการตัดสินใจอย่างเหมาะสมมากขึ้น
- เด็กเกิดความรู้สึกอยากทำความดี และหลีกเลี่ยงสิ่งไม่ดี

ประโยชน์ที่พ่อแม่ผู้ปกครองได้รับจากหนังสือสำหรับเด็ก

- ได้รับความรู้หลายด้านที่ไม่เคยรู้ แล้วนำไปสอนเด็กได้เป็นอย่างดี
- ได้เรียนภาษาไทยจากหนังสือ
- เกิดมีความรัก ความอบอุ่น ความผูกพัน ในครอบครัวได้อย่างแน่นแฟ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดี มีความผูกพันกันในครอบครัว มีโอกาสได้ใกล้ชิดลูกมากขึ้น พ่อ แม่ ลูก มีเวลาอยู่ด้วยกันมากขึ้น โดยเฉพาะเวลาทานข้าว หรือหลังทานข้าวเสร็จพ่อแม่ จะนำหนังสือมาอ่านให้เด็กฟัง
- สนุกเพลิดเพลินไปกับเด็ก
- เห็นเด็กมีพัฒนาการดีขึ้น โดยเฉพาะพูดภาษาไทยได้ดีขึ้นมาก พ่อแม่ก็ชื่นใจ
- ได้เห็นความก้าวหน้าด้านสติปัญญาของลูกอย่างชัดเจน ช่วยให้มีความเข้าใจในพัฒนาการของลูก
- ช่วยฝึกความรับผิดชอบของลูกในการยืม และคืนหนังสือตามเวลา
- มีเวลาทำ กิจกรรมหรืออยู่กับลูกมากขึ้น
- ได้เห็นพัฒนาการของลูกทั้งด้านการพูดและความคิด
- ได้นำหนังสือมาเป็นสื่อให้กับเด็กๆ และพ่อแม่ลูกได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และอยู่ด้วยกัน พูดคุยกันและกันได้
- มีความใกล้ชิดและร่วมสร้างสิ่งดี ระหว่างโรงเรียน ครู และเด็ก ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้ได้รู้ถึงพัฒนาการของเด็กทั้งที่อยู่ที่บ้าน และที่โรงเรียน
- รู้สึกดีใจเมื่อลูกสามารถพูดภาษาไทยได้ชัดและเรียนรู้คำบางคำที่ไม่ค่อยได้พบในชีวิตประจำวัน
- เป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กโดยใช้หนังสือเป็นสื่อ

- สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างในหนังสือกับเด็กได้ ทำให้มีอะไรทำกันในครอบครัวมากขึ้น มีความสุขร่วมกันมากขึ้น

การดำเนินงานในการจัดกระบวนการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัย ใน 2 พื้นที่ ทั้งใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และเขตพื้นที่ 3 จังหวัดภาคเหนือ ทำให้เกิดองค์ความรู้ อีกทั้งยังทำให้ประจักษ์ในความจริงเรื่องการใช้หนังสือในรูปแบบ 2 ภาษา คือ ภาษายะวีในภาคใต้ และภาษาถิ่นของชนเผ่า เช่น ม้ง เย้าและขมุ ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก ใช้ภาษาถิ่น ควบคู่ไปกับภาษาไทยในทุก ๆ กิจกรรม

จากการดำเนินงาน พบว่า

ตลอดช่วงชีวิตของเด็ก ไม่มีช่วงเวลาใดที่จะไม่เรียนรู้ จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม เพราะเมื่อตาได้เห็น หูได้ยิน ลิ้นรู้รส จมูกรู้กลิ่น ผิวกายรู้สัมผัส และใจเรียนรู้ความรู้สึก สมองจะบันทึกข้อมูล ลงไปในหน่วยความจำนั้น ทั้งด้านที่ตีที่นาประทับใจและสะเทือนใจ ซึ่งแต่ก่อนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก อาจคิดว่าหากต้องการให้เด็กเรียนรู้มาก ๆ จะต้องหาหนังสือมาใส่ความรู้ให้เยอะ ๆ เมื่อเด็กได้รับข้อมูลมาก ๆ จะได้ฉลาด แต่วันนี้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก กลุ่มนี้ได้พบว่า แหล่งความรู้มิใช่จากหนังสืออย่างเดียว แต่แหล่งความรู้มีอยู่ทั่วไป และสิ่งที่สำคัญกว่า คือ **หนังสือเล่มใน** คือตัวเด็กเองที่เป็นแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด ในการอ่าน**หนังสือเล่มนอก** ที่ทางโครงการสนับสนุนเป็นเพียงตัวช่วย ที่นำมาเสริมเท่านั้น

เด็กมีศักยภาพมากมายไม่รู้จบ บางครั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก ไม่ต้องสอนอะไรเลย แต่เด็กเป็นผู้ที่จัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง พลังใฝ่รู้ที่มีอยู่มหาศาล หลั่งไหลออกมาด้วยแรงขับเคลื่อนภายในอย่างเป็นธรรมชาติ มีชีวิตชีวา ความเป็นองค์รวมในตัวของเอง ดังจะเห็นได้ว่าเพียงกิจกรรมสนุก ๆ เพียงกิจกรรมเดียวได้บรรจุวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ธรรมชาติศึกษา จริยธรรม นิเวศวิทยาไว้ครบถ้วน และที่สำคัญที่สุดคือ การเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมการเล่นทำให้เด็กเกิดความรู้ไปพร้อมกับมีความสุขในการเรียนรู้

ดังนั้นการเรียนรู้ที่ดีของเด็กนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก ทุกคนต้องเคารพความเป็นเด็กเพราะเด็กแต่ละคนต่างมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของความกระหายใคร่รู้ (Curiosity) มีธรรมชาติที่บ่งถึงความสร้างสรรค์ (Creativity) และธรรมชาติที่บ่งถึงความสามารถในตัวเอง (Talent) ต่างกัน เด็กบางคนอาจจะมีความสามารถในตัวเองด้านใดด้านหนึ่งมากกว่าคนอื่น ๆ แต่จะหาเด็กที่ไม่มีธรรมชาติทั้งสามประการนี้เลยคงไม่มี

มีปัจจัยหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ของเด็กที่ไม่อาจมองข้ามได้ คือ เด็กแต่ละคนจะมีก้าว่างของการเรียนรู้ (Place of learning) ต่างกัน บางคนมีก้าว่างของการเรียนรู้เร็ว บางคนมีก้าว่างของการเรียนรู้ช้า ดังจะเห็นได้ว่าในบางเรื่อง เด็กบางคนที่มีก้าว่างในการเรียนรู้ในเรื่องนั้นเร็ว อาจจะสามารถเรียนรู้ได้ภายใน 20 นาทีในขณะที่บางคนมีก้าว่างของการเรียนรู้ในเรื่องเดียวกันนั้นช้ากว่า และ

อีกปัจจัยหนึ่ง คือ จังหวะการเติบโตของเด็กแต่ละคนนั้นไม่เท่ากันและไม่เหมือนกัน ด้วยเพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ในด้านสติปัญญา ความถนัด ความรู้สึกนึกคิด วัฒนธรรม ภูมิหลัง ตลอดจนด้านกายภาพ

ด้วยความตระหนักรู้ว่าการเรียนรู้และชีวิตเป็นเรื่องเดียวกัน แยกจากกันไม่ได้ การใช้หนังสือกับเด็ก จึงต้องคำนึงถึงการพัฒนาเด็กในทุกด้าน คือ ด้านพฤติกรรม อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่จัดขึ้นจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิต และเสริมศักยภาพของเด็กที่จะได้คิด วิเคราะห์ ประเมิน และสังเคราะห์ สิ่งต่าง ๆ แล้วลงมือปฏิบัติด้วยตัวของตัวเอง เพราะเมื่อเด็กได้ลงมือทำจริงแล้วเด็กจะเกิดความประทับใจจนเกิดเป็นแรงบันดาลใจอันเป็นจุดเริ่มของการสร้างสรรค์ที่ถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติที่สุด

การเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองทำในสิ่งที่เด็กเห็นจากหนังสือ เป็นการเสริมจินตนาการให้เด็กมีประสบการณ์ตรงมากขึ้น ยิ่งถ้าผู้ใหญ่ช่วยให้เด็กวิเคราะห์อย่างเป็นระบบจากการสังเกตหรือสัมผัสของจริง จะช่วยให้เด็กมีวิธีคิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น นั่นหมายถึง ถ้าพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กละเลยต่อการซักถาม แต่พยายามหยิบยื่น ข้อเท็จจริงด้วยวิธีการสอนแบบบรรยาย และมีได้กระตุ้นเพื่อให้โอกาสเด็กพยายามแก้ปัญหาหรือหาคำตอบด้วยตนเอง เด็กจะจดจำข้อเท็จจริงเท่าที่ผู้ใหญ่บอกแต่เด็กไม่เข้าใจในข้อเท็จจริงเหล่านั้นอย่างถึงแก่นและเด็กไม่สามารถนำเอาข้อเท็จจริงที่ผู้ใหญ่ป้อนให้มาใช้ในชีวิตจริงได้เลย

การตอบคำถามของเด็กจึงถือเป็นศิลปะที่ละเอียดและลึกซึ้งมาก ซึ่งบางคำถามพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก อาจจะไม่สามารถใช้ความคิด และเหตุผล แบบผู้ใหญ่ตอบได้ เพราะเด็กถามจากหัวใจและความรู้สึกของเด็ก ผู้ใหญ่ต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า การตั้งคำถามของเด็กเริ่มจากการอยากรู้เพราะมีข้อสงสัย ผู้ใหญ่จึงต้องทำตนให้เอื้อต่อการสร้างบรรยากาศให้เด็กมีความอยากรู้ อยากหาคำตอบด้วยตัวเด็กเอง ร่วมกันหาคำตอบในกลุ่มเด็ก หรือร่วมกันหาคำตอบร่วมกันระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูและพี่เลี้ยง

หนังสือดี ทำให้เด็กมีสมรรถนะในการพัฒนาตามวัยที่ดี

เด็กวัย 3 – 5 ปี เป็นช่วงเวลาที่โลกใบเล็กของเด็ก ๆ ขยายกว้างจากบ้านออกไปสู่โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเด็กต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัว ทั้งคน สิ่งของ และความเป็นไปต่างๆ ในโลกใบใหญ่

ช่วงนี้ เป็นช่วงเวลาสำคัญที่สุดอีกช่วงหนึ่งของเด็ก เพราะเป็นช่วงเวลาแห่งการสร้างรากฐาน ชีวิตและจิตใจ เพราะร่างกายเติบโตเร็ว โดยเฉพาะสมองของเด็ก

เด็กในวัยนี้จำเป็นต้องกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในการพัฒนาตามวัยอย่างจริงจัง จึงต้องส่งเสริมประสบการณ์ทั้งในบ้านและที่โรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก ต้องร่วมมือกันเตรียมความพร้อมให้เด็ก เริ่มจาก **ด้านร่างกาย** เน้นความคล่องแคล่ว

ในการเคลื่อนไหว และการใช้มือกับตา ให้ทำงานไปด้วยกัน ประสานกัน ในการวาด ปั้น และขีดเขียน เพื่อที่เด็กจะได้ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ วิทยอนุบาลได้อย่างสนุกสนานและประสบความสำเร็จ อีกทั้งยังเป็น การเตรียมกล้ามเนื้อในการเขียนหนังสือในระยะต่อไปด้วย เพราะหากเด็กไม่พร้อม และทำไม่ได้ อย่างที่เพื่อนๆ ทำ อาจเกิดความคับข้องใจ หรือเกิดความรู้สึกล้มเหลวได้ ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการสร้าง ความมั่นใจในตัวเองในอนาคต **ด้านสติปัญญา** เน้นการรับรู้ เรียนรู้ รู้จักแยกแยะ สิ่งต่างๆ ที่เหมือนกัน ต่างกัน รู้จักเชื่อมโยง สิ่งต่างๆ ที่เหมือนกัน ต่างกัน รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ และสนใจใฝ่รู้ เพื่อที่ลูกจะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้อย่างกระตือรือร้นและสนุกสนาน **ด้านการเข้าใจ และการใช้ภาษา** รู้ และอธิบายความหมายของคำ และเรื่องราว เล่าเรื่อง และจับใจความสำคัญได้ **ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม** ต้องให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้จักแบ่งปันและทำตามระเบียบ รู้จักการรับ และให้ความช่วยเหลือ รู้จักขอบคุณ และขอโทษ เป็นทักษะทางสังคมพื้นฐานที่จะช่วยให้ลูกอยู่ร่วมกับคนหมู่มากได้ และได้รับความเอ็นดูจากทุกคน

หนังสือ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สำคัญ ในการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำสู่การสร้างสมรรถนะในการพัฒนาตามวัยที่ดีที่สุด ยืนยันได้จาก ผลการศึกษา วิจัย พฤติกรรมของเด็กที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังมาโดยตลอด 6 ปี ในโครงการหนังสือเล่มแรก Bookstart ที่ พบว่าการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง และการอ่านหนังสือร่วมกับเด็ก ส่งผลต่อเด็กเป็นอย่างมาก เห็นได้ชัด จากการทดสอบตามแบบทดสอบสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย โดยสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา ร่วมกับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ ยูนิเซฟประเทศไทย ที่ทางโครงการโครงการ หนังสือเล่มแรก Bookstart นำมาวัดสมรรถนะในการพัฒนาตามวัยของเด็กกลุ่มเป้าหมาย เทียบเคียงกับ ภาพรวมของเด็กปฐมวัยในประเทศไทย จากข้อมูลการทดสอบสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย โดยพบทั้งพฤติกรรมและพัฒนาการที่ดีในทุกด้าน เมื่อเทียบกับกลุ่มเด็กในพื้นที่เดียวกัน ที่พ่อแม่ไม่ได้ อ่านหนังสือให้ฟังตั้งแต่ยังอยู่ในวัยทารก (6-9 เดือน) ซึ่งทั้งคนทำงาน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กต่างมีความเชื่อที่พ้องต้องกันว่า เป็นเพราะหนังสือ เพราะ นับตั้งแต่ปีแรกที่พ่อแม่ได้นำมาใช้กับเด็ก จนสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่น และด้วยความใกล้ชิด ทำให้ พ่อแม่มีความละเอียดในการเลี้ยงดูลูกอย่างใส่ใจ จึงเห็นช่องทางในการกระตุ้น ให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี ในทุกด้าน ทั้งการส่งเสริมให้ใช้นั่งหนังสือและเครื่องมืออื่นๆ ที่พอจะหาได้

แม้การดำเนินงานในโครงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็ก ปฐมวัย : กรณีโรงเรียนในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และโรงเรียนในเขตพื้นที่ห่างไกล ด้อย โอกาสใน 3 จังหวัดภาคเหนือ ไม่ได้จัดเก็บข้อมูลสมรรถนะตามวัยของเด็กปฐมวัยอย่างเต็มรูปแบบ แต่ จากการสังเกต สอบถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กและทดสอบบางอย่างในเด็ก กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ดำเนินงาน พบว่าก่อนเริ่มกระทั่งสิ้นสุดโครงการ พบว่าเด็กในโครงการมีสมรรถนะ ในการพัฒนาตามวัยดีขึ้นในทุกด้าน กล่าวคือ

หลังจากใช้หนังสือกับเด็กในพื้นที่ศึกษา เป็นระยะเวลา 6 เดือน จากการสอบถามพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูและผู้ดูแลเด็ก สังเกต และทดสอบบางอย่าง พบว่าเด็กในกลุ่มเป้าหมาย จำนวนร้อยละ 70 โดยประมาณ มีสมรรถนะในการพัฒนาตามวัยดีขึ้นได้แก่

ความสามารถในการเคลื่อนไหวและสุขภาวะทางกาย

การเคลื่อนไหวและการทรงตัวโดยใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่

- เด็กช่วยทำงานบ้านที่ใช้กำลังกาย เช่น กวาดใบไม้ ถูของ กวาดบ้าน ถูบ้าน บัดฝุ่นเครื่องเรือน รดน้ำต้นไม้ เก็บจานไปเก็บในที่ล้างจาน
- เด็กออกกำลังกาย เช่น เดิน วิ่ง กระโดด ปีนปาย เล่นเครื่องเล่น โยนรับลูกบอล เตะบอล หัดเดินบนไม้กระดานทรงตัว กระโดดเชือก ในบริเวณที่ปลอดภัย เล่นตั้งเตะ กระต่ายขาเดียว เขย่งก้าวกระโดด ยืนขาเดียว

การเคลื่อนไหวโดยใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

- เด็กทำกิจกรรมที่เน้นการใช้หัวแม่มือกับนิ้วชี้มากขึ้น เช่น การอ่านหนังสือ การเปิดหนังสือ
- เด็กวาด ขีดเขียน ปั่น ระบายสี และใช้กรรไกรปลายมนในงานศิลปะอย่างปลอดภัย

สุขภาวะทางกาย

โภชนาการ

- เด็กแยกแยะ สิ่งที่ยากินได้และกินไม่ได้ และรู้ว่าสิ่งที่เป็นประโยชน์และสิ่งใดไม่เป็นประโยชน์
- เด็กกินอาหารที่มีประโยชน์ และไม่กินอาหารที่อันตราย
- เด็กล้างมือก่อนกินอาหาร

สมรรถภาพทางกาย

- เด็กลดเวลาในการดูโทรทัศน์ มาใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวมากยิ่งขึ้น

ความปลอดภัย

- เด็กเข้าใจเรื่องความปลอดภัย
- เด็กรู้จักสัญลักษณ์ที่บอกทั้งความปลอดภัยและอันตราย เช่น ป้ายทางหนีไฟ ป้ายเขตห้ามเข้า ป้ายระวังไฟฟ้าแรงสูง ป้ายของวัตถุไวไฟ ป้ายหัวกะโหลกไขว้ ป้ายระวังลิ้น รวมทั้งโทษของไฟฟ้า เช่นมือเปียกไม่ควรไปจับปลั๊กไฟฟ้า ไม่ควรนำโลหะหรือลวดไปเสียบรูปลั๊กไฟฟ้า ฯลฯ

- เด็กู้จักการเล่นอย่างปลอดภัย ไม่ใช้ความรุนแรงในการเล่นทั้งการเล่นคนเดียวและการเล่นกับผู้อื่น
- เด็กู้ว่าควรทำอะไรเมื่อมีคนแปลกหน้ามาชวนให้กินขนม หรือชวนไปทำสิ่งใด

การช่วยเหลือและดูแลตัวเอง

- เด็กกินอาหารเองได้คล่องและไม่หก
- เด็กไม่กินของหมักดอง รสจัด อาหารที่ใส่ผงชูรส สีฉูดฉาด ขนมกรุบกรอบ และน้ำอัดลม
- เด็กล้างผัก ผลไม้ ก่อนนำไปรับประทาน

การขับถ่าย

- เด็กเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือ ดูแลตนเองในการขับถ่าย และใช้ห้องน้ำ
- เด็กขับถ่ายให้เป็นเวลา

การทำความสะอาดร่างกาย

- เด็กเห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาดร่างกาย
- เด็กอาบน้ำ สระผมด้วยตนเอง

การแต่งกาย

- เด็กถอดและใส่ถุงเท้า รองเท้า กางเกง และเสื้อสวมศีรษะได้เอง
- เด็กใส่รองเท้าไม่ผิดข้าง

การดูแลสุขอนามัย

- เด็กเก็บของเป็นที่เป็นที่
- เด็กเก็บที่นอนและผ้าห่มเองเมื่อตื่นนอน

พัฒนาการด้านสังคม

การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่

- เด็กแสดงความเคารพ ใช้น้ำเสียง กิริยาท่าทางที่สุภาพต่อผู้ใหญ่
- เด็กมีมารยาทในการสนทนา เช่น รู้จักฟัง รู้จังหวะในการพูด ไม่พูดแทรกขณะผู้อื่นกำลังพูด รู้จักใช้คำที่สุภาพ
- เด็กควบคุมอารมณ์และการแสดงออกอย่างเหมาะสมตามวัยของตนเอง

- เด็กสามารถบอกเล่าถึงอารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง
- เด็กไม่แสดงความก้าวร้าว
- เด็กรู้จักขอโทษ
- เด็กกล้าแสดงความคิดเห็นเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่

การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก

- เด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน
- เด็กแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยความประนีประนอม
- เด็กรู้จักการให้อภัยกันและกัน
- เด็กมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อน

พฤติกรรมกรปรับตัวทางสังคม

- เด็กสามารถรักษากฎระเบียบของห้องเรียนได้
- เด็กรู้ว่าน้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง คำพูด มีผลต่อความรู้สึกของผู้อื่น
- เด็กรู้จักการขอให้ผู้อื่นเข้ามาช่วยเหลือ
- เด็กรู้จักฟังความคิดเห็นของคนอื่นด้วย

เห็นคุณค่าของความแตกต่าง

- เด็กรู้จักการปฏิบัติตนกับผู้ต่างวัย ต่างฐานะ หรือผู้พิการได้อย่างเหมาะสม
- เช่น ผู้ทุพพลภาพ หรือตาบอด กับเด็กพิเศษ เด็กก้าวร้าว กับเด็กคนอื่นที่อาจพูดซ้ำ เข้าใจซ้ำ โดยไม่พูดจาดูถูกถากถาง เป็นต้น
- เด็กไม่แสดงความรังเกียจหรือแสดงกิริยาที่ไม่สมควร ผู้ที่มีความบกพร่องทางกาย และบกพร่องด้านอื่น

พัฒนาการด้านอารมณ์

ความคิดเกี่ยวกับตนเอง

- เด็กรู้ว่าเมื่อโกรธควรทำหรือแสดงออกอย่างไร หรือเมื่อเห็นคนอื่นกำลังโกรธ ควรทำและไม่ควรทำอะไร

การควบคุมอารมณ์ตนเอง

- เด็กไม่อาละวาด ไม่ทำร้ายสิ่งของ ผู้อื่น หรือ ทำร้ายตนเอง
- เด็กรู้จักการรอ
- เด็กรู้จักปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตกลงร่วมกัน

สมรรถนะของตนเอง

- เด็กมีส่วนร่วมในการทำงานกับพ่อแม่ ครูและพี่เลี้ยง

พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ความจำ

- เมื่อฟังพ่อแม่ ครูและพี่เลี้ยงอ่านหนังสือให้ฟังเด็ก ๆ สามารถเล่าให้คนอื่นฟังได้
- เด็กบอกได้ว่าแต่ละวันทำอะไรบ้างที่บ้านและที่โรงเรียน
- เด็กร้องเพลง ท่องบทกลอน หรือคำคล้องจองได้

การสร้างหรือพัฒนาความคิด

- เด็กเปรียบเทียบของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและเปรียบเทียบได้ว่า ใหญ่กว่า เล็กกว่า อ้วนกว่า ผอมกว่า ยาวกว่า สั้นกว่า
- เด็กจัดกลุ่มสิ่งของต่าง ๆ ได้
- เด็กเลือกหนังสือตามความสนใจด้วยตนเอง

ตรรกวิทยา และความมีเหตุผล

- เด็กรู้เหตุผลเกี่ยวกับการทำกิจวัตรในชีวิตประจำวัน เช่น ทำไมต้องแปรงฟัน ทำไมต้องล้างมือ ทำไมต้องรับประทานผัก
- เด็กอธิบายถึงเหตุที่เกิดขึ้นได้
- เด็กรู้เหตุผลเกี่ยวกับความปลอดภัย และการรักษาความปลอดภัย
- เด็กเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังได้

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

- เด็กบอกคำตอบตรงข้ามได้
- เด็กู้และสามารถบอกลักษณะที่ต่างกันของสิ่งของประเภทเดียวกัน เช่น หมาสองพันธุ์ ต่างกันอย่างไร เหมือนกันอย่างไร

ความสามารถ

- เด็กพยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเอง
- เด็กสามารถบอกถึงการแก้ปัญหาของตัวเองในหนังสือว่าเหมาะสมหรือไม่
- เด็กเล่าถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้

- เด็กมีสมาธิ

ความตั้งใจจดจ่อ

- เด็กมีความตั้งใจในการทำงานจนสำเร็จ
- เด็กมีสมาธิดี

การคิดด้านคณิตศาสตร์

- เด็กนับอวัยวะและสิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน
- เด็กสามารถบอกจำนวนครั้งที่ทำกิจวัตรในแต่ละวันได้ เช่น อาบน้ำ แปรงฟัน รับประทานข้าว ล้างมือ หวีผม วันละกี่ครั้ง
- เด็กรู้จักการทอนเงิน
- เด็กเปรียบเทียบจำนวน คน พืช สัตว์ สิ่งของได้
- เด็กเขียนตัวเลขทั้งเลขไทยและเลขอารบิกได้

ความเข้าใจปรากฏการณ์ และวิธีการแสวงหาข้อเท็จจริง ทางวิทยาศาสตร์

สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต

- เด็กรู้จักชื่อและหน้าที่ของส่วนต่างๆ ของร่างกาย
- เด็กมีความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคน สัตว์ พืช ที่มีผลต่อกัน

สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตในธรรมชาติ

- เด็กรู้ว่าในโลกนี้มีทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต
- เด็กรู้จักและเข้าใจการทำงานของเครื่องมือ เครื่องใช้ในบ้าน เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ เตาไรต์ และรู้จักวิธีใช้อย่างปลอดภัย

ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัว

ครอบครัว

- เด็กรู้ถึงความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องของตัวเขากับคนในครอบครัวและญาติพี่น้อง
- เด็กรู้บทบาทและลักษณะเฉพาะของสมาชิกในครอบครัว
- เด็กสามารถรับผิดชอบงานในหน้าที่
- เด็กปฏิบัติดีต่อพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย

ชุมชนและสังคม

- เด็กรู้ว่าอะไรหรือสิ่งใดเป็นของตน อะไรเป็นของพี่หรือของน้อง ของครอบครัว ของผู้อื่น และของส่วนรวม
- เด็กรู้จักสถานที่สำคัญและบุคคลในชุมชน
- เด็กรู้จักอาชีพต่างๆ ในสังคม

มลภาวะและการรักษาสิ่งแวดล้อม

- เด็กทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นที่
- เด็กรู้จักขับถ่ายให้เป็นที่และใช้ห้องน้ำอย่างถูกวิธี
- เด็กรู้จักการรักษาและไม่ทำลายธรรมชาติ
- เด็กรู้เรื่องผลดีของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และผลเสียของการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง มลภาวะในอากาศ ในน้ำ
- เด็กเห็นคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งของที่ซื้อ รวมทั้งตระหนักถึงการใช้จ่ายระยะเวลาในการใช้และความคุ้มค่าในการซื้อไปใช้

ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ

- เด็กตัดสินใจที่จะเลือกซื้อได้อย่างเหมาะสม
- เด็กใช้จ่ายอย่างประหยัด
- เด็กแบ่งปันสิ่งของ เอื้อเฟื้อมีน้ำใจแก่ผู้อื่น
- เด็กรู้จัก ประหยัด อดออม เพื่อซื้อสิ่งของที่ชอบด้วยตนเอง

พัฒนาการด้านภาษา

การเข้าใจและการใช้ภาษา

คำศัพท์

- เด็กพูดและอ่านหนังสือออกเสียงที่มีอักขระชัดเจน
- เด็กใช้คำต่างๆ ที่ถูกต้องและเหมาะสมตามวัยในโอกาสต่าง ๆ
- เด็กเล่านิทานและ/หรือทำเสมือนอ่านหนังสือได้
- เด็กใช้คำที่แสดงตำแหน่งแหล่งที่ได้ถูกต้อง

การเรียงคำให้เป็นประโยค

- เด็กพูดอะไรที่เป็นเชิงปฏิเสธได้

- เด็กู้จักซักถามในเรื่องต่างๆ ที่สนใจ
- เด็กสามารถร่วมในวงสนทนา และร่วมเสนอความคิดเห็นกับผู้อื่นได้
- เด็กเล่าเรื่องหรือเล่านิทานโดยใช้คำพูดของตนเอง
- เด็กทำตามคำสั่งหรือคำบอกที่มีขั้นตอนง่าย ๆ ได้

การสื่อความหมาย

การสื่อความหมายด้วยภาษาพูด

- เด็กบอกได้ว่าชอบตอนไหนของเรื่อง ชอบตัวละครตัวใด และเพราะอะไรจากนิทานและหนังสือ
- เด็กเล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ประสบมาให้ฟัง
- เด็กใช้คำพูดที่ถูกต้อง สุภาพ พุดเหมาะกับโอกาส และพูดออกเสียงชัดเจน
- เด็กแสดงความต้องการของตนเองได้

การสื่อความหมายด้วยท่าทาง และสัญลักษณ์

- เด็กู้จักสังเกตสีหน้า ท่าทาง ของผู้คนที่แสดงความรู้สึกที่ต่างกัน
- เด็กแสดงความเคารพด้วยกิริยาที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานที่

การอ่าน

- เด็กชอบอ่านหนังสือ
- เด็กอ่านหนังสือด้วยตัวเอง และ/หรืออ่านกับผู้ใหญ่
- เด็กู้จักการใช้และเก็บหนังสืออย่างทะนุถนอม และให้รู้จักวิธีจับหนังสือเปิดหนังสือ
- เด็กอ่านป้ายโฆษณา ป้ายประกาศ ชื่อร้าน บางแห่งได้
- เด็กพูดคำหรือประโยคใหม่ ๆ ที่ยาก ๆ

การเขียน

- เด็กสนใจ รักและสนุกกับการเขียน
- เด็กบอกได้ว่าตัวหนังสือที่คล้ายกัน เหมือนและต่างกันอย่างไร

พัฒนาการด้านจริยธรรม

การมีวินัยในตนเอง

- เด็กควบคุมตนเองให้ทำงานจนแล้วเสร็จแม้มีสิ่งเร้า

- เด็กทำตามสัญญาที่ให้ไว้
- เด็กควบคุมอารมณ์ของตนเอง พุดจาไฟเพราะ รู้กาลเทศะ ไม่แสดงความก้าวร้าว
- เด็กรับผิดชอบงานในส่วนที่สามารถจะทำได้
- เด็กรู้จักรอคอย

การพัฒนาเกี่ยวกับความรู้ผิดชอบชั่วดี

- เด็กเข้าใจถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ อะไรดี อะไรไม่ดี หรือมีผลอย่างไรถ้าทำหรือไม่ทำ และการกระทำเช่นไรที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและคนอื่นในสังคม ฯลฯ
- เด็กมีพฤติกรรมการกระทำที่สะท้อนถึงการทำความดี เช่น ช่วยแม่ถือของ ช่วยครูจัดโต๊ะ
- เด็กสามารถเล่าถึงพฤติกรรมที่ดีของตนเอง ของเพื่อน และของผู้อื่น
- เด็กสามารถตัดสินใจในการเลือกซื้อ เลือกใช้ เลือกรับประทาน ตามคุณค่าและประโยชน์ ไม่สิ้นเปลือง ไม่ฟุ้งเฟ้อตามโฆษณา หรือตามกระแส
- เด็กรู้จักชื่นชมความสำเร็จของคนอื่น
- เด็กไม่พูดคำหยาบ ไม่ให้ร้ายผู้อื่น

พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์

ศิลปะการแสดง

ดนตรีและการเต้นตามดนตรี

- เด็กชอบร้องเพลงคาราโอเกะ
- เด็กชอบฟังเพลง ร้องเพลง เล่นเครื่องดนตรี เต้นระบำรำฟ้อน
- เด็กร้องรำทำเพลงต่อหน้าผู้ชม
- เด็กแสดงความคิดเห็นว่าชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เพราะอะไร

ศิลปะการละคร

- เด็กกล้าแสดงออกด้านการแสดงต่าง ๆ
- เด็กเล่นสมมุติ
- เด็กแสดงละครต่อหน้าผู้ชม

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

รัฐบาลควรมีนโยบายด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านอย่างชัดเจน กับประชากรในทุกกลุ่มอายุ และกลุ่มทางสังคม เริ่มด้วยการปรับปรุงและพัฒนาห้องสมุดทุกแห่ง ให้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของเด็กและชุมชนอย่างแท้จริง และจัดให้มีบรรณารักษ์ที่มีคุณภาพทำงานอย่างเต็มเวลา ที่จะช่วยกระตุ้นให้ “คน” ในสังคมอ่านหนังสือให้มากขึ้น ด้วยกระบวนการที่เอื้อให้คนเข้ามาใช้ห้องสมุด เช่น มีการเปิดบริการตลอดวัน มีการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดอย่างหลากหลาย สม่่าเสมอ และต่อเนื่อง มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือให้เพียงพอสำหรับประชาชน และตรงกับความสนใจและความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชน

การอ่าน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นเรื่องใหญ่ของชาติ การสร้างนิสัยรักการอ่านจึงต้องทำในกลุ่มอายุ คือ

- ก่อนเกิด ระหว่างแม่ตั้งท้อง คลอด
- แรกเกิด – 1 ปี
- ปฐมวัย 1 – 6 ปี
- วัยประถม 7 – 12 ปี
- วัยรุ่น 13 – 25 ปี
- วัยทำงาน 26 – 60 ปี
- ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป

ในทุกกลุ่มอายุต้องมองใน 2 สถานะ คือ ในระบบ และ นอกกรอบ

ในทุกสถานะต้องให้ความสำคัญใน 4 ระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และ ระดับชาติ

1. ระดับบุคคล

คนไทยทุกคนต้องเข้าถึงการอ่านได้ง่าย ในสังคมต้องมีการนำเสนอหนังสือที่ดี เพื่อสนับสนุนให้คนไทยทุกคนใช้หนังสือเป็นแหล่งความรู้

- ส่งเสริมให้พ่อแม่ ปู่ย่า ตายายและผู้เลี้ยงดูเด็กร้องเพลงกล่อมเด็ก เล่านิทานให้เด็กแรกเกิดฟัง พออายุ 6 เดือนให้เริ่มใช้หนังสือภาพกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่ทิ้งการร้องเพลงกล่อม และเล่านิทานให้เด็กฟัง

- สร้างวัฒนธรรมการอ่านด้วยการส่งเสริม สนับสนุนและกระตุ้นให้คนไทยทุกคนจัดหาหนังสือที่ดี หลากหลายและน่าสนใจ มาแทนการดูโทรทัศน์ การเล่นเกม เซฟอินเทอร์เน็ท และการใช้สื่อไฮเทคโนโลยีที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม

2. ระดับครอบครัว

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้พ่อ แม่ ลูก และสมาชิกทุกคนในครอบครัวมีความสุขร่วมกันในโลกของหนังสือ
- ส่งเสริมให้พ่อแม่ ปู่ย่า ตายายและผู้เลี้ยงดูเด็กร้องเพลงกล่อมเด็ก เล่านิทาน และอ่านหนังสือให้เด็กฟังตั้งแต่แรกเกิด พออายุ 6 เดือนให้เริ่มใช้หนังสือภาพกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่ทิ้งการร้องเพลงกล่อม และเล่านิทานให้เด็กฟัง
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกครอบครัวจัดมุมหนังสือไว้ในบ้าน เป็นมุมที่ทุกคนจะได้เรียนรู้ว่าถ้าต้องการหนังสือเมื่อไรจะมาที่นี่
- ส่งเสริมให้พ่อแม่และผู้ใหญ่ในบ้านเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก โดยต้องเร่งสร้างนิสัยของผู้ใหญ่ในบ้านให้มีพฤติกรรมที่หยิบจับหนังสือเสมอ ต้องชักชวนลูกหลานให้มาเปิดหนังสือร่วมกัน และทำให้ช่วงเวลาของการอ่านหนังสือร่วมกันเป็นช่วงเวลาทองของครอบครัว

3. ระดับชุมชน

- องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยในทุกระดับ ต้องบรรจุแผนการสร้างวัฒนธรรมการอ่านไว้ในแผนงานที่ต้องดำเนินงานอย่างจริงจัง โดยมีการจัดสัดส่วนอย่างชัดเจนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น ร้อยละ 1 ของงบประมาณประจำปี หรือจัดงบประมาณต่อคนต่อปีอย่างชัดเจน
- จัดตั้งห้องสมุดในทุกชุมชน และต้องจัดระบบให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้ง่าย มีเงื่อนไขในการใช้บริการไม่มาก และไม่ยุ่งยาก มีการจัดบรรยากาศที่สบายเพื่อเอื้อให้เกิดความสนใจในการเข้ามาอ่านหนังสือ รวมทั้งบรรณารักษ์ต้องมีความทันสมัย มีเทคนิคในการเชิญชวนให้คนมารับบริการ มาอ่านหนังสือ มาเรียนรู้
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกที่ในชุมชนมีแหล่งหนังสือที่ดีสำหรับทุกคน เช่น ในบ้านมีมุมหนังสือ ในโรงพยาบาล ในสถานศึกษา ในวัด ในที่ทำการ อบต. ในสวนสาธารณะ ในห้างสรรพสินค้า และในทุกสถานที่ที่ประชาชนต้องมาทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดร่วมกัน ต้องมีมุมหนังสือหรือห้องสมุด
- ส่งเสริม และสนับสนุนให้ทุกชุมชนผลิตหนังสือเพลงกล่อมเด็ก คำร้องเล่น นิทานพื้นถิ่นและเรื่องราวความเป็นมาของท้องถิ่นตน

- ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีร้านเช่าหนังสือที่ไม่ถือเป็นธุรกิจแต่ให้มีหน้าที่ร่วมกันในการกระจายหนังสือสู่ประชาชน

4. ระดับชาติ

- ทุกรัฐบาลต้องมีนโยบายด้านการสร้างวัฒนธรรมการอ่านอย่างชัดเจน
- ทุกกระทรวงโดยเฉพาะกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ต้องถือว่านโยบายในการสร้างวัฒนธรรมการอ่านเป็นนโยบายหลักอีกนโยบายหนึ่งที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุน นับแต่การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดซื้อหนังสือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการอ่าน รวมถึงการซ่อมแซมบำรุงรักษาหนังสือ การให้ความรู้และแนะนำกระบวนการที่ทันยุคทันสมัยให้แก่ผู้รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

- ผลักดันให้การสร้างวัฒนธรรมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ แล้วเริ่มกระบวนการด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครอบครัวหันมาสนใจ และให้เวลากับลูกหลานมากยิ่งขึ้น ด้วยการสนับสนุนการมอบ **ชุดของขวัญ** ประกอบด้วย หนังสือ ของเล่น และเพลงกล่อมเด็ก โดยต้องมีการแนะนำกระบวนการในการใช้ให้แก่มารดาแรกคลอด เมื่อเด็กอายุได้ 6 เดือน ให้มอบและแนะนำกระบวนการในการใช้ **ชุดหนังสือเล่มแรก Bookstart** ทั้งนี้ต้องมีการจัดทำนโยบาย แผนปฏิบัติการเชิงบูรณาการที่ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและครบวงจร เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

- องค์การภาครัฐและเอกชนทุกแห่งต้องจัดให้มีห้องสมุด หรือมุมหนังสือในองค์กร พร้อมสร้างวัฒนธรรมการอ่านให้คนทุกคนในองค์กรด้วยการเชิญชวนและจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ

- ปรับปรุงและพัฒนาห้องสมุดทุกแห่งให้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้อย่างแท้จริง เริ่มต้นด้วยการจัดระบบให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้ง่าย เช่น เวลาในการบริการ การบริหารและบริการที่หลากหลาย มีเงื่อนไขในการใช้บริการไม่มาก และไม่ยุ่งยาก มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อให้เกิดความสนใจในการเข้ามาอ่านหนังสือที่สำคัญต้องคัดสรรบรรณารักษ์ที่มีคุณภาพเพื่อกระตุ้นให้คนอ่านหนังสือให้มากขึ้น อีกทั้งต้องจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือและจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ ตรงกับความสนใจและความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชน

- จัดสรรงบประมาณในการจัดสร้างห้องสมุดประชาชนและจัดซื้อหนังสือให้ชุมชนโดยเฉพาะในถิ่นทุรกันดารมากขึ้น

- จัดระบบในการดูแลและคุ้มครองเด็ก ครอบครัว และชุมชนในการอ่าน

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตหนังสือดีโดยนักเขียนคนไทย

- ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการแปลหนังสือดี ๆ จากต่างประเทศเพื่อให้คนไทยมีความรู้อย่างไร้พรมแดน เกิดความหลากหลายทางความคิด

- ภาครัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนผู้ผลิตให้ผลิตหนังสือดีราคาถูกลงและหนังสือดีที่ตอบสนองความต้องการของคนแต่ละวัยในแต่ละท้องถิ่น ด้วยการจัดซื้อเพื่อมอบให้คนที่มีฐานะยากจนและด้อยโอกาส รวมถึง การลดภาษีนำเข้ากระดาษ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดพิมพ์หนังสือ หรือนำภาษีที่เก็บได้จากธุรกิจการพิมพ์มาส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการผลิตหนังสือดี

- สื่อทุกประเภทควรเป็นภาคีหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องการสร้างวัฒนธรรมอ่านมากขึ้น เช่น นำเสนอต้นแบบที่ดี จัดรายการเกี่ยวกับการอ่าน แนะนำหนังสือนักเขียนและนักอ่านที่น่าสนใจ

- หน่วยงานและประชาสังคมผ่านสื่อทุกประเภทอย่างน่าสนใจ เพื่อให้เกิดผลในสังคมวงกว้าง

ยุทธศาสตร์การอ่าน

ยุทธศาสตร์	แนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>1. ยุทธศาสตร์การกระจายหนังสือให้เข้าถึงเด็ก</p>	<p>สร้างวัฒนธรรมการอ่านด้วยการส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้คนไทยทุกคนอ่านหนังสือที่ดี หนังสือที่หลากหลายและน่าสนใจ แทนการดูโทรทัศน์ การเล่นเกม เซฟอินเทอร์เน็ท และการใช้สื่อไฮเทคโนโลยีที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม</p> <p>กลุ่มอายุ 1.ก่อนเกิด ระหว่างแม่ตั้งท้อง คลอด 2.ปฐมวัย 1 – 6 ปี 3.วัยประถม 7 – 12 ปี 4.วัยรุ่น 13 – 25 ปี 5.วัยทำงาน 26 – 60 ปี 6.ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2.กระทรวงศึกษาธิการ 3.กระทรวงสาธารณสุข 4.กระทรวงวัฒนธรรม 5.กระทรวงมหาดไทย 6.กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 7.กรุงเทพมหานคร 8.มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก 9. สปสช.(สำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ) 10.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
	<p>วันหนังสือเด็กแห่งชาติ 2 เมษายน จัดการขายหนังสือในราคาเดียว 20- 40 บาท โดยเป็นหนังสือที่วางขายในตลาดอยู่แล้ว 3- 5 เล่ม สำหรับผู้อ่านกลุ่มอายุต่างๆ 0-18 ปี วิธีการจัดตั้งคณะกรรมการเลือกหนังสือ แล้วเจรจากับสำนักพิมพ์ เพื่อการจัดพิมพ์ในราคาต้นทุน กำหนดจำนวนพิมพ์ แล้ววางขายในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ และร้านหนังสือใหญ่ๆที่เข้าร่วมโครงการ</p> <p>หมายเหตุ วันที่ 2 เมษายน 2551 (2008) เป็นวัน International Book Day อยู่แล้ว ทางIBBY ได้อนุมัติให้ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตโปสเตอร์เผยแพร่ โดยมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก ร่วมกับมูลนิธิซิเมนต์ไทย ได้ร่วมกันจัดทำโดยอาจารย์จักรพันธ์ เป็นผู้วาดภาพ โปสเตอร์นี้จะเผยแพร่ไปยังประเทศสมาชิก IBBY จำนวน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2.กระทรวงศึกษาธิการ 3.กระทรวงสาธารณสุข 4.กระทรวงวัฒนธรรม 5.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 6.มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก

ยุทธศาสตร์	แนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<p>160 ประเทศ</p> <p>บันทึก ในประเทศอังกฤษมีการจัด World Book Day ขายหนังสือในราคา 1 ปอนด์ ประมาณวันที่ 21 เมษายน โดยรัฐบาลให้การสนับสนุน มีหนังสือประมาณ 10 ปกที่เข้าร่วม และสำนักพิมพ์จัดพิมพ์เล่มละ 100,000 ฉบับ จัดขายในวันเดียวทั่วประเทศ</p>	
	<p>ส่งเสริมให้พ่อแม่ ปู่ย่า ตายายและผู้เลี้ยงดูเด็กร้องเพลงกล่อมเด็ก เล่านิทานให้เด็กแรกเกิดฟัง และส่งเสริมให้พ่อแม่ใช้หนังสือเลี้ยงลูก ด้วยการมอบและแนะนำกระบวนการในการใช้ ถุงหนังสือเล่มแรก Bookstart เมื่อเด็กอายุได้ 6 เดือน ทั้งนี้ต้องมีการจัดทำนโยบาย แผนปฏิบัติการเชิงบูรณาการที่ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและครบวงจร เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2.กระทรวงศึกษาธิการ 3.กระทรวงสาธารณสุข 4.กระทรวงวัฒนธรรม 5.กระทรวงมหาดไทย 6.กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 7.กรุงเทพมหานคร 8.มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก 9.สปสช.(สำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ) 10.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
	<p>ส่งเสริมให้สถานรับเลี้ยงเด็กและโรงเรียนอนุบาล ซื้อหนังสือให้เด็กเพื่อนำกลับไปอ่านที่บ้าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2.กระทรวงสาธารณสุข 3.กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 4.กรุงเทพมหานคร 5.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 6.มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก

ยุทธศาสตร์	แนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
2. ยุทธศาสตร์รณรงค์ให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมการอ่าน	<p>โครงการหนังสือเล่มแรก (Bookstart) จัดดูหนังสือเล่มแรกสำหรับพ่อแม่ที่มีลูกอายุ6-9 เดือน เพื่อให้พ่อแม่อ่านหนังสือภาพให้ลูกฟังทุกวันอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างความสัมพันธ์โดยใช้หนังสือเป็นสื่อ และเป็นการปลูกฝังให้ลูกรักหนังสือ มีหนังสือเป็นเพื่อน อันนำไปสู่การสร้างนิสัยรักการอ่าน</p> <p>หมายเหตุ โครงการหนังสือเล่มแรกสามารถสานต่อโครงการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระยะ 9 เดือน (แรกเกิด – 6 เดือน)</p> <p>ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกครอบครัวจัดมุมหนังสือไว้ในบ้าน</p> <p>ส่งเสริมให้พ่อแม่และผู้ใหญ่ในบ้านเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก โดยต้องเร่งสร้างนิสัยของให้ผู้ใหญ่ในบ้านมีพฤติกรรมที่หยิบจับหนังสือเสมอ ต้องชักชวนลูกหลานให้มาเปิดหนังสือร่วมกัน</p> <p>องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยในทุกระดับต้องบรรจุแผนการสร้างวัฒนธรรมการอ่านไว้ในแผนงานที่ต้องดำเนินงานอย่างจริงจัง โดยมีการจัดสัดส่วนอย่างชัดเจนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น ร้อยละ 1 ของงบประมาณประจำปี หรือจัดงบประมาณต่อคนต่อปีอย่างชัดเจน</p> <p>ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกที่ในชุมชนมีแหล่งหนังสือที่ดีสำหรับทุกคน เช่น ในบ้านมีมุมหนังสือ ในโรงพยาบาล ในสถานศึกษา ในวัด ในที่ทำการ อบต. ในสวนสาธารณะ ในห้างสรรพสินค้า และในทุกสถานที่ที่ประชาชนต้องมาทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดร่วมกัน ต้องมีมุมหนังสือหรือห้องสมุด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2.กระทรวงศึกษาธิการ 3.กระทรวงสาธารณสุข 4.กระทรวงวัฒนธรรม 5.กระทรวงมหาดไทย 6.กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 7.กรุงเทพมหานคร 8.มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก 9. สปสช.(สำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ) 10.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ยุทธศาสตร์	แนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<p>จัดตั้งห้องสมุดในทุกชุมชน และต้องจัดระบบให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้ง่าย มีเงื่อนไขในการใช้บริการไม่มาก และไม่ยุ่งยาก มีการจัดบรรยากาศที่สบายเพื่อเอื้อให้เกิดความสนใจในการเข้ามาอ่านหนังสือ รวมทั้งบรรณารักษ์ต้องมีความทันสมัย มีเทคนิคในการเชิญชวนให้คนมารับบริการ มาอ่านหนังสือ มาเรียนรู้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2.กระทรวงศึกษาธิการ 3.กระทรวงสาธารณสุข 4.กระทรวงวัฒนธรรม 5.กระทรวงมหาดไทย 6.กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 7.กรุงเทพมหานคร 8.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
	<p>ทุกรัฐบาลต้องมีนโยบายด้านการสร้างวัฒนธรรมการอ่านอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการพัฒนาศังคมฯ ต้องถือว่านโยบายในการสร้างวัฒนธรรมการอ่านเป็นนโยบายหลักอีกนโยบายหนึ่งที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุน นับแต่การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดซื้อหนังสือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการอ่าน รวมถึงการซ่อมแซมบำรุงรักษาหนังสือ การให้ความรู้และแนะนำกระบวนการที่ทันยุคทันสมัยให้แก่ผู้รับผิดชอบ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2.กระทรวงศึกษาธิการ 3.กระทรวงวัฒนธรรม 4.กระทรวงมหาดไทย 5.กรุงเทพมหานคร 6.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
	<p>ปรับปรุงและพัฒนาห้องสมุดทุกแห่งให้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้อย่างแท้จริง เริ่มต้นด้วยการจัดระบบให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้ง่าย เงื่อนไขในการใช้บริการไม่มาก และไม่ยุ่งยาก มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อให้เกิดความสนใจในการเข้ามาอ่านหนังสือที่สำคัญต้องคัดสรรบรรณารักษ์ที่มีคุณภาพเพื่อกระตุ้นให้คนอ่านหนังสือให้มากขึ้นจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือและจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2.กระทรวงศึกษาธิการ 3.กระทรวงสาธารณสุข 4.กระทรวงวัฒนธรรม 5.กระทรวงมหาดไทย 6.กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ยุทธศาสตร์	แนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		7.กรุงเทพมหานคร 8.มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก 9.กระทรวงแรงงาน 10.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
3.ยุทธศาสตร์ส่งเสริมให้มีหนังสือที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสม	จัดการอบรมการทำหนังสือภาพสำหรับเด็กอายุ 0- 2 ปี โดยการเชิญวิทยากรจากต่างประเทศและ อบรมเชิงปฏิบัติการต่อโดยคนทำหนังสือในประเทศ	1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2.กระทรวงศึกษาธิการ 3.กระทรวงวัฒนธรรม 4.กรุงเทพมหานคร 5.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
	ราคาหนังสือจะถูกลงได้ต้องมีการส่งเสริมให้มีห้องสมุดในชุมชน /ศูนย์การค้า/สถานประกอบการ ฯลฯ รวมทั้งให้สถานรับเลี้ยงเด็ก และโรงเรียนอนุบาลใช้หนังสือในการเลี้ยงเด็ก	1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2.กระทรวงสาธารณสุข 3.กระทรวงมหาดไทย 4.กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 5.กรุงเทพมหานคร 6.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
	ภาครัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนผู้ผลิตให้ผลิตหนังสือดีราคาถูก และหนังสือดีที่ตอบสนองความต้องการของคนแต่ละวัยในแต่ละท้องถิ่น ด้วยการจัดซื้อเพื่อมอบให้คนที่มีความยากจนและด้อยโอกาส รวมถึง การลดภาษีนำเข้ากระดาษ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดพิมพ์หนังสือ หรือนำภาษีที่เก็บได้จากธุรกิจการพิมพ์มาส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการผลิตหนังสือดี	1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย 2.กระทรวงศึกษาธิการ 3.กระทรวงสาธารณสุข 4.กระทรวงวัฒนธรรม 5.กระทรวงมหาดไทย 6.กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 7.กรุงเทพมหานคร 8.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ยุทธศาสตร์	แนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<p>องค์กรภาครัฐและเอกชนทุกแห่งต้องจัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือในองค์กร พร้อมสร้างวัฒนธรรมการอ่านให้คนทุกคนในองค์กรด้วยการเชิญชวนและจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ</p> <p>สื่อทุกประเภทร่วมเป็นภาคีหลักในการส่งเสริม และสนับสนุนในเรื่องการสร้างวัฒนธรรมอ่านมากขึ้น เช่น นำเสนอต้นแบบที่ดี จัดรายการเกี่ยวกับการอ่าน แนะนำหนังสือนักเขียน และนักอ่านอย่างน่าสนใจ</p>	<p>สร้างเสริมสุขภาพ</p> <p>9.มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก</p> <p>ทุกภาคส่วน</p> <p>1. องค์กรสื่อสารมวลชนทุกสาขา</p>
<p>4.ยุทธศาสตร์ปกป้องเด็กจากสื่อที่เป็นภัยและขจัดอุปสรรคต่อการอ่านของเด็ก</p>	<p>จัดระบบในการดูแลและคุ้มครองเด็ก ครอบครัว และชุมชนในการอ่าน</p>	<p>1. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย</p> <p>2.กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>3.กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>4.กระทรวงวัฒนธรรม</p> <p>5.กระทรวงมหาดไทย</p> <p>6.กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> <p>7.กรุงเทพมหานคร</p> <p>8.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ</p> <p>9.มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก</p> <p>10.องค์กรสื่อสารมวลชนทุกสาขา</p>

บรรณานุกรม

1. ประมวลพระบรมราชาโองาตและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน.(254).คำพ่อสอน, กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์กรุงเทพ
2. จินตนา ไบกาชฎี. (2543). การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก, กรุงเทพฯ, สวียาสาส์น
3. วิริยะ สิริสิงห.(2537) , การสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ,กรุงเทพฯ , สวียาสาส์น
4. ทิศนา แชนมณี และคณะ.(2536) หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย , กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
5. ประคอง นิมมานเหมินทร์.(2536). นิทานพื้นบ้านศึกษา , กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ประเวศ วะสี,ศาสตราจารย์นายแพทย์.(2540). เอาจุฬารักคินมา กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน
7. วันเนาวิ ฐูเด็น .(2542).นิทานคือชีวิต ,กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของคุรุสภา
8. นวลศิริ เปาโรหิตย์.(2543).หนังสือก่อนจะถึงวันนั้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย
9. เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป,สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2550).รูปแบบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปีโดยพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
10. เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป,สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2550).รูปแบบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในเด็กอายุ 1 -3 ปีโดยพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
11. เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป,สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2550).กระบวนการทำให้ความรู้พ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
12. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2550).รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กในการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนและสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
13. เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป,สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2550).กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมเด็กปฐมวัย.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
14. เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป,สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2551).รูปแบบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในเด็กอายุ 3 -4 ปีโดยพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

15. เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป,สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2551).**รูปแบบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในเด็กอายุ 4 -5 ปีโดยพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
16. เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป,สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2551). **กระบวนการสานสัมพันธ์ดีในครอบครัวด้วยการเล่านิทานอ่านหนังสือกับลูก.** กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
17. เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป,สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2552).**รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3 – 5 ปี ตามสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย.** กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
18. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2552).**สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3 – 5 ปี แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง.** กรุงเทพฯ : บริษัท แพลน ฟอว์ คิดส์ จำกัด.
19. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2552).**สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3 – 5 ปี แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครูและอาจารย์.** กรุงเทพฯ : บริษัท แพลน ฟอว์ คิดส์ จำกัด.
20. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2553).**หนังสือดีสำหรับเด็ก 6 เดือน – 6 ปี โครงการหนังสือเล่มแรก Bookstart.** กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
21. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2553).**แนวแนะในการปฏิบัติต่อเด็กวัย 0 – 3 ปีของผู้ดูแลเด็ก ครูและอาจารย์.** กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
22. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2553).**แนวแนะในการปฏิบัติต่อเด็กวัย 3 – 5 ปีของผู้ดูแลเด็ก ครูและอาจารย์.** กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
23. เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป, กรมอนามัย , สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และ มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก(2552),**หนังสือเล่มแรก Bookstart รูปแบบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในเด็กอายุ 6 – เดือน – 6 ปี,**กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
24. เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป(2552),**สร้างลูกรักให้เป็นนักอ่าน ,**กรุงเทพฯ : บริษัท แพลน ฟอว์ คิดส์ จำกัด.
25. เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป(2553),**อ่านสนุก สนุกอ่าน ,**กรุงเทพฯ : บริษัท แพลน ฟอว์ คิดส์ จำกัด
26. พรอนงค์ นิยมค้า.(2536).**แปลและเรียบเรียงหนังสือเรื่องสร้างนิสัยรักการอ่านให้ลูกน้อย,** ทาดาชิ มัตซึอิ .กรุงเทพฯ : บริษัท แพลน ฟอว์ คิดส์ จำกัด
27. นิดดา หงส์วิวัฒน์.(2537).**เรียบเรียงหนังสือเรื่อง “อ่านหนังสือให้ลูกฟัง”,**The-Read-Aloud Handbook , Jim Trelease
28. Barbara Rowley (2536).**นิตยสาร Parenting แปลจาก [The Joy of Reading](#) Newsweek, May 2003 โดย Fay**

29. Stith Thompson , **Motif Index of Folk-Literatnre**, Volume Two. Indiana University Press,1955
30. Keneth Clark and Mary , **Introducing Folklore**. Holt , Rinehart and Winston ,Inc.,1963
31. R.T.C. Werner , **Myths and Legends of China**. Graham Brash (PTE) CTD. Singapore ,1984
32. Barry, Wade, & Magie, Moore, **Book start the first five years** : London : Book Trust , 1998
33. Book Trust (2000). **Sainsbury's Bookstart Report (2000)**
34. Dewey, J. **Experience & education**. New York : Macmillan Publishing , 1938
35. Gardner, H. **Frames of mind**_ New York : Harper Collins Publishers , 1938
36. Goodman, K. ,**What's whole in whole language ?** Portsmouth, NH : Heinemann Education Books, 1986
37. เกษม วัฒนชัย,ศาสตราจารย์นายแพทย์ .**มติชนรายวัน** ฉบับที่ 9436 [หน้าที่ 4] ประจำวันที่ 9 มกราคม 2547
38. นางพวง ลี้มสุวรรณ ,ศาสตราจารย์แพทย์หญิง .นิตยสาร[kids&family](#) ปีที่ 10 ฉบับที่ 109 เมษายน 2548
39. เสาวภา วชิรโรจน์ไพศาล ,แพทย์หญิง . [นิตยสารรักลูก](#) ปีที่ 23 ฉบับที่ 269 มิถุนายน 2548
40. [นิตยสารรักลูก](#)ปีที่ 21 ฉบับที่ 248 กันยายน 2546
41. นิตยสาร [kids&family](#) ปีที่ 10 ฉบับที่ 109 เมษายน 2548
42. นิตยสาร **Mother&Care** ฉบับที่ 48 ธันวาคม 2551
43. นิตยสาร **Mother&Care** ฉบับที่ 41 พฤษภาคม 2551

ภาคผนวก 1

หนังสือตีในดวงใจของเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูและพี่เลี้ยง



ชื่อหนังสือ	ตั้งไข่ล้ม
ผู้รวบรวม	ตุ๊ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	เบญจมาศ คำบุญมี
สำนักพิมพ์	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2551

หนังสือรวบรวมคำคล้องจอง เพลงประกอบการละเล่นและเพลงกล่อมเด็ก เช่น ตั้งไข่ล้ม นกเอี้ยง ปลาตัวเล็ก ค้างคาว จัปปุดำ จ้าจ๊ะเขือเปราะ เจ้าเนื้ออ่อนเอ๋ย ภาพประกอบที่สวยงาม ที่สามารถอ่านอย่างเป็นจังหวะและร้องเล่นกับเด็กได้อย่างอ่อนโยนและสนุกสนาน



ชื่อหนังสือ	น้องหมีเล่นกับพ่อ
ผู้แต่ง	ชิงโอะ วาทานาเบะ
ผู้สร้างภาพประกอบ	ยาสุโอะ โอโตะโมะ
ผู้แปล	พรอนงค์ นิยมคำ
สำนักพิมพ์	แพรวเพื่อนเด็ก
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ.2545

ความสัมพันธ์ที่อบอุ่นในครอบครัวเกิดขึ้นได้ง่าย ๆ เมื่อพ่อแม่เล่นกับลูก เหมือนพ่อหมีที่ชวนลูกหมีเล่นโยกเยก ชีค้อ ชีหลัง ชีม้า ตีลังกา นั่งรถไฟอย่างสนุกสนาน อ่านหนังสือให้ลูกฟังอย่างอบอุ่น และหลับครอกพือย่างมีความสุข



ชื่อหนังสือ	รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับพ่อ
ผู้แต่ง	ตุ๊ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	อะตอม
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2550

คำคล้องจองที่สั้น ๆ ง่าย ๆ ภาพสวยงาม สีสดใส สื่อสารอย่างชัดเจน ว่าลูกน้อยนั้นชอบทำอะไรกับพ่อมากมายทั้งอ่านหนังสือ ล้างรถ ฟังเพลง ชีม้าคว่ำดาว วิ่งไล่จับ เล่นโยกเยก ทายปัญหาอะไรเอ๋ยและนอนหลับนอกของพ่อ กิจกรรมเหล่านี้เสริมสร้างความผูกพันระหว่างพ่อกับลูกได้เป็นอย่างดี



ชื่อหนังสือ	รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับแม่
ผู้แต่ง	ดี๋ป๋ป๋อง
ผู้สร้างภาพประกอบ	อะตอม
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2550

คำคล้องจองที่สั้น ๆ ง่าย ๆ ภาพสวยงาม สีสดใส สื่อสารอย่างชัดเจน ว่าลูกน้อยนั้นชอบทำอะไรกับแม่ มากมายทั้งกอด หอม นึ่งผัก เล่มจ้ำจี้ ร้องรำทำเพลง ฟังแม่เล่านิทาน รวมถึงช่วยแม่ทำงานบ้าน และ ทำกับข้าวกับแม่ในครัว กิจกรรมเหล่านี้เสริมสร้างความผูกพันระหว่างแม่กับลูกได้เป็นอย่างดี



ชื่อหนังสือ	กระต๊าก กระต๊าก
ผู้แต่ง	ดี๋ป๋ป๋อง
ผู้สร้างภาพประกอบ	ณัฐวรรณ ตั้งสัจจพงษ์
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2551

คำคล้องจองง่าย ๆ ซ้ำ ๆ ย้ำให้เด็กได้จำเสียงกระต๊าก กระต๊ากอันไพเราะของไก่น้อย ที่ทำให้เพื่อน ๆ อยากร้องดูบ้างกระต๊าก แต่ร้องอย่างไรก็ไม่เหมือน ในป่าจึงท่องไปด้วยเสียง จีบต๊าก หึ่งต๊าก อีบต๊าก อู๊ดต๊าก จืดต๊าก และแปร้นต๊าก อย่างสนุกสนาน นิทานเรื่องนี้ยังสอนให้เด็กรู้ว่าเราไม่สามารถเป็นใครได้นอกจากเป็นตัวของตัวเอง



ชื่อหนังสือ	กูกไก่
ผู้แต่ง	ดี๋ป๋ป๋อง
ผู้สร้างภาพประกอบ	พรเนตร อร่ามมงคลวิชัย
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2551

คำคล้องจอง เพลงประกอบการละเล่นและเพลงกล่อมเด็กถูกนำมาเสนอใหม่ด้วยภาษาที่ดี เข้าใจง่าย ภาพประกอบสีสวยหวาน ละมุนตา ถ่ายทอดความรัก ความอบอุ่น และความสนุกสนานของครอบครัวกูกไก่ แมวเหมียว นกกระเจี๊ยบ ปูนา ปลาตะเพียน ช้าง แมงมุม ลิง กระต่าย นกและครอบครัวของเด็ก ๆ ทำให้เด็กเกิดภาพจำที่อบอุ่นได้เป็นอย่างดี



ชื่อหนังสือ	กูกโกโปดทอง
ผู้แต่ง	ตุ๊ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	นฤมล ตนะวรรณสมบัติ
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2547

คำคล้องจองน่ารัก ภาพปั้นประกอบน่าเอ็นดู สีสดใสสบายตานำเสนอเรื่องราวของกูกโกตัวเล็กที่จะทำให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ถึงการเลือกกินอาหารที่มีประโยชน์ และรู้ว่าอาหารที่มีสีสดใส เช่น ลูกกวาดสีฉูดฉาดนั้นมีสารพิษเจือปน ส่งผลเสียต่อสุขภาพ เหมือนกูกโกที่ปวดท้องจนแม่ต้องไปหาป่าหมอมหิ



ชื่อหนังสือ	ดุกดุก
ผู้แต่ง	ตุ๊ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	พรเนตร อร่ามมงคลวิชัย
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2551

คำคล้องจอง เพลงประกอบการละเล่นและเพลงกล่อมเด็กถูกนำมาเสนอใหม่ด้วยภาษาที่สวยงามและเข้าใจง่าย ภาพประกอบสีหวานชวนฝัน ถ่ายทอดช่วงเวลาแห่งความรัก ความอบอุ่น และความสนุกสนานของครอบครัวสัตว์นานาชนิดมีทั้งครอบครัวกระต่าย ค้างคาว แมว หมา นก กบ ลิง และครอบครัวของเด็ก ๆ ทำให้เด็กเกิดภาพจำที่อบอุ่นได้เป็นอย่างดี



ชื่อหนังสือ	แตงแตง
ผู้แต่ง	ตุ๊ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	พรเนตร อร่ามมงคลวิชัย
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2551

คำคล้องจอง เพลงประกอบการละเล่นและเพลงกล่อมเด็กถูกนำมาเสนอใหม่ด้วยภาษาที่สวยงามและเข้าใจง่าย ภาพประกอบสีหวานชวนฝัน ถ่ายทอดช่วงเวลาแห่งความรัก ความอบอุ่น และความสนุกสนานของครอบครัวสัตว์นานาชนิดมีทั้งครอบครัวมด ฮิปโป แพะ หมา นาก ตู๊ดตู๊ กระรอก ควาย ค่างแว่น หมูแพนด้า และครอบครัวของเด็ก ๆ ทำให้เด็กเกิดภาพจำที่อบอุ่นได้เป็นอย่างดี



ชื่อหนังสือ

ปากของใคร

ผู้แต่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์

ผู้สร้างภาพประกอบ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์

สำนักพิมพ์

เกริกยุ้นพันธ์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2545

เรื่องราวสนุก ๆ ใช้วิธีการนำเสนอภาพประกอบแบบมีมิติและเสียงร้อง ฮอ ฮอ อีบ อีบ โสก โสก เจี้ยก เจี้ยก เหมี้ยว เหมี้ยว และเอ๊ก อี้ เอ๊ก เอ๊ก จะทำให้เด็ก ๆ สนุกสนานกับการเลียนเสียงไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้ที่จะรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีเมตตาต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ



ชื่อหนังสือ

ยามเช้าเบิกบาน

ผู้แต่ง

พัชรี มีสุคนธ์

ผู้สร้างภาพประกอบ

พันธุ์แก้ว คุณิรัตน์พิศาล

สำนักพิมพ์

ห้องเรียน

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2551

หนังสือภาพที่สวยงาม เรื่องราวสนุก ๆ เล่าเรื่องราวของเด็กหญิงตัวน้อยที่น่ารัก ที่มาชวนเพื่อน ๆ ให้ตื่นแต่เช้า ด้วยความเบิกบานสดใส แล้วทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน อย่างเบิกบานและมีความสุขทุกวัน



ชื่อหนังสือ

สนุกนับสนุกแน่แม่กับลูก

ผู้แต่ง

รองศาสตราจารย์กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์

ผู้สร้างภาพประกอบ

รองศาสตราจารย์กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์

สำนักพิมพ์

อੰนนาปุ๊ค

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2552

ภาพประกอบง่าย ๆ สบายตา เขียนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประกอบเรื่องราวสนุก ๆ ของการสอนนับระหว่างคุณแม่ลูกได้แก่ ช้าง หงส์ ปู แมว แมลงเต่าทอง นกฮูก เป็ด ปลา เต่า และนก นอกจากนี้จะสอนนับจำนวนบวกแล้ว เด็กจะได้สนุกกับการออกเสียงคำคล้องจองสั้น ๆ ง่าย ๆ อย่างสนุกสนานอีกด้วย



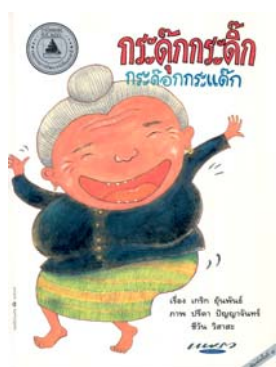
ชื่อหนังสือ	โอละเห่
ผู้แต่ง	ตี๋ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	พรเนตร อร่ามมงคลวิชัย
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2551

คำคล้องจอง เพลงประกอบการละเล่นและเพลงกล่อมเด็กได้ถูกนำมาเสนอใหม่ด้วยภาษาที่สวยงามและเข้าใจง่าย ภาพประกอบสีหวานชวนฝัน ถ่ายทอดช่วงเวลาแห่งความรัก ความอบอุ่น และความสนุกสนานของครอบครัวสัตว์นานาชนิดมีทั้งครอบครัวสุนัขจิ้งจอก เสือ นกเขา ไก่แจ้ นกกระทง หนู วัว นกยูง หมู และครอบครัวของเด็ก ๆ



ชื่อหนังสือ	กระดองลายกับกระต่ายหูเรียว
ผู้แต่ง	ตี๋ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	ณัฐพล ชัยวัฒน์
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2549

นิทานอีสปเรื่องกระต่ายกับเต่าถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นคำกลอนด้วยภาษาที่งดงาม อ่านง่าย โดดเด่นด้านการใช้คำซ้ำและคำเลียนเสียง ช่วยฝึกทักษะด้านภาษา เด็ก ๆ จะสนุกกับคำ และเรื่องราวของกระต่ายตัวหนึ่งเห็นเต่าเดินตัวมเตี้ยมจึงหัวเราะเยาะ และทำเต่าให้วิ่งแข่งกัน เมื่อถึงเวลาแข่งขันกระต่ายวิ่งไปได้สักพักไม่เห็นเต่าคลานตามมา จึงชะล่าใจนั่งเล่นและเผลอหลับไป เมื่อตื่นก็เห็นเต่าคลานเข้าเส้นชัยแล้ว



ชื่อหนังสือ	กระต๊ากกระต๊ากกระต๊ากกระต๊าก
ผู้แต่ง	เกริก ยุ้นพันธ์
ผู้สร้างภาพประกอบ	ปรีดา ปัญญาจันทร์ ชีวัน วิสาสะ
สำนักพิมพ์	แพรวเพื่อนเด็ก
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งที่ 6 พ.ศ.2548

ยายเข้าหาปากกว้างจนสัตว์ต่าง ๆ กระโดดเข้าไปในท้อง ยายเข้ากลืนนก ตั๊กแตน แมว เสือ และช้าง ทำให้ยายเข้าแน่นท้องมาก เด็ก ๆ จะใจจดใจจ่ออยู่กับสัตว์ตัวใหญ่ตัวน้อยที่เข้าไปดินกระต๊ากกระต๊ากกระต๊ากกระต๊ากในท้องยายเข้า



ชื่อหนังสือ	กระต่ายตื่นตูม
ผู้แต่ง	ตุ๋นปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	นฤมล ตนะวรรณสมบัติ
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2547

นิทานอีสปเรื่องกระต่ายตื่นตูม ถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นคำกลอนด้วยภาษาที่ดงามอ่านง่าย โดดเด่นด้านการใช้คำซ้ำและคำเลียนเสียง ช่วยฝึกทักษะด้านภาษา เด็กๆ จะสนุกกับคำ และเรื่องราวเตือนใจว่า คนเราต้องมีสติและรอบคอบ อย่าเหมือนกระต่ายที่ตกใจกับเสียงตูมจากป่าละเมาะ แล้ววิ่งหนีตื่นมาบอกจึงทำให้เพื่อน ๆ ตื่นตูม ตกอกตกใจไปด้วย



ชื่อหนังสือ	กากระหายกับเหยือกน้ำใสใบโต
ผู้แต่ง	ตุ๋นปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	กาญจนาภรณ์ ชัยวิริยนนท์
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ. 2550

นิทานอีสปเรื่องกากระหายกับเหยือกน้ำใสใบโต ถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นคำกลอนด้วยภาษาที่ดงามอ่านง่าย โดดเด่นด้านการใช้คำซ้ำและคำเลียนเสียง ช่วยฝึกทักษะด้านภาษา เด็กๆ จะสนุกกับคำ และเรื่องราวเตือนใจว่าคนเราต้องมีความอดทน ขยันหมั่นเพียร เช่นกาที่ต้องหนีความแห้งแล้งจนมาพบเหยือกน้ำ แล้วต้องใช้ความอดทนที่จะจิกหินทีละก้อน ๆ หย่อนลงในเหยือกจนสามารถตักน้ำจิบได้



ชื่อหนังสือ	กุงกิงตัวมอม
ผู้แต่ง	มนฤดี ทองกลอย
ผู้สร้างภาพประกอบ	ชาตรี ศรีพลแผ้ว
สำนักพิมพ์	แฮปปี้ คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2549

เรื่องราวน่ารัก ๆ ของเด็กหญิงตัวน้อยชื่อกุงกิงที่เล่นจนตัวเลอะเทอะ แล้วไม่ยอมอาบน้ำ เช้าวันต่อมา กุงกิงตื่นสาย จึงไปโรงเรียนทั้ง ๆ ที่ไม่ได้อาบน้ำ เพื่อน ๆ ไม่ยอมเข้าใกล้เพราะกุงกิงตัวเหม็น กุงกิงคัน แขนและขา กลับมาสารภาพกับแม่ว่าไม่ได้อาบน้ำ แม่จึงพาเธอไปอาบน้ำ กุงกิงสัญญากับแม่ว่าจะอาบน้ำทุกเช้าเย็น



ชื่อหนังสือ	กุงกิงปวดฟัน
ผู้แต่ง	มนฤดี ทองกลอย
ผู้สร้างภาพประกอบ	ชาตรี ศรีพลแผ้ว
สำนักพิมพ์	แฮปปี้ คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2549

เรื่องราวน่ารัก ๆ ของเด็กหญิงตัวน้อยชื่อกุงกิงที่มีฟันสวยเพราะแปรงฟันทุกวัน วันหนึ่งเพื่อนชวนเธอไปกินขนมที่บ้าน กุงกิงกินขนมหวานหลายอย่าง และลืมแปรงฟันก่อนนอน ตื่นเข้ามากุงกิงพบว่าฟันของตนเองปกติดี จึงกินขนมต่อและไม่ยอมแปรงฟันก่อนนอน จนกระทั่งวันหนึ่งกุงกิงปวดฟัน คุณแม่จึงพาไปหาหมอฟัน หลังจากนั้นกุงกิงจึงหมั่นแปรงฟันและไม่ปวดฟันอีกเลย



ชื่อหนังสือ	กุงกิงไปโรงเรียน
ผู้แต่ง	มนฤดี ทองกลอย
ผู้สร้างภาพประกอบ	ชาตรี ศรีพลแผ้ว
สำนักพิมพ์	แฮปปี้ คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2553

กุงกิง เด็กหญิงตัวกลมอารมณ์ดีกลับมาอีกครั้ง พร้อมพาเพื่อน ๆ ไปสนุกที่โรงเรียน สถานที่ที่ทำให้กุงกิงได้เรียนรู้ประสบการณ์แปลกใหม่ และมีความสุขกับกิจกรรมต่าง ๆ เรื่องราวสนุกสนานน่ารักที่ช่วยพัฒนาจิตใจเด็ก ๆ ส่งเสริมให้มองโลกในแง่ดี และรู้จักการคิดบวก ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการใช้ชีวิตในสังคม



ชื่อหนังสือ	กุงกิงหัวเหม็น
ผู้แต่ง	มนฤดี ทองกลอย
ผู้สร้างภาพประกอบ	ชาตรี ศรีพลแผ้ว
สำนักพิมพ์	แฮปปี้ คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2549

เรื่องราวน่ารัก ๆ ของเด็กหญิงตัวน้อยชื่อกุงกิงที่ชอบเปลี่ยนทรงผมทุกวัน บางวันมัดจุก บางวันทำผมม้า กุงกิงนำเจลมาทาผมและเอาแป้งมาโรยผมเล่นปลอมตัวเป็นคนชรา ตอนเย็นคุณแม่บอกให้อาบน้ำสระผม แต่กุงกิงไม่ยอมสระผม หลายวันผ่านไปกุงกิงเริ่มคันหัวและผมเหม็น เพื่อน ๆ ไม่ยอมให้เข้าใกล้ กุงกิงออกไปวิ่งเล่นนอกบ้านแล้วสิ้นหวัง กบกระโดดเกาะหัวกุงกิงจึงยอมไปสระผม ผมของกุงกิงจึงหอมและไม่คันหัว



ชื่อหนังสือ

ไก่น้อยกับพลอยสีแดง

ผู้แต่ง

ตุ๊ปบอง

ผู้สร้างภาพประกอบ

อรอนงค์ ทศนาพิทักษ์

สำนักพิมพ์

แฮปปี้คิดส์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2550

นิทานอีสปเรื่องไก่ได้พลอยถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นคำกลอนด้วยภาษาที่งดงาม อ่านง่าย โดดเด่นด้านการใช้คำซ้ำและคำเลียนเสียง ช่วยฝึกทักษะด้านภาษา เด็กๆ จะสนุกกับคำ และเรื่องราวของพ่อไก่แม่ไก่ ที่พาลูก ๆ ทั้งสี่ตัวออกหาอาหาร ลูกไก่พบพลอยสีแดงจึงทะเลาะกันเพื่อแย่งพลอย แม่ไก่บอกลูก ๆ ว่าพลอยไม่มีค่า กินไม่ได้ อาหารสำคัญกว่า และสอนลูกไก่ให้รักกัน แล้วจึงช่วยกันหาอาหารต่อไป



ชื่อหนังสือ

ขนเทา กับเงาในน้ำ

ผู้แต่ง

ตุ๊ปบอง

ผู้สร้างภาพประกอบ

เชษฐัฐสุดา มีเงิน

สำนักพิมพ์

แฮปปี้คิดส์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2550

นิทานอีสปเรื่องหมากับเงาถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นคำกลอนด้วยภาษาที่งดงาม อ่านง่าย โดดเด่นด้านการใช้คำซ้ำและคำเลียนเสียง ช่วยฝึกทักษะด้านภาษา เด็กๆ จะสนุกกับคำ และเรื่องราวของหมาน้อยตัวหนึ่งชื่อขนเทาขโมยเนื้อในตลาดและวิ่งหนี ขนเทาวิ่งมาจนถึงสะพานข้ามแม่น้ำ ขณะกำลังข้ามสะพาน ขนเทาเห็นหมาในน้ำคาบเนื้อชิ้นใหญ่กว่าของตนเอง จึงอ้าปากเพื่อจะคาบเนื้อชิ้นที่ใหญ่กว่าเนื้อในปากตกน้ำ ขนเทาต้องทนหิวต่อไป



ชื่อหนังสือ

ขนมกล้วย กระถางน้อย

ผู้แต่ง

ตุ๊ปบอง

ผู้สร้างภาพประกอบ

พีหลิ

สำนักพิมพ์

แฮปปี้คิดส์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2551

นิทานคำกลอนสนุก ๆ ภาพประกอบที่สวยงาม ตัวละครน่ารัก มีชีวิตชีวาของตุ๊กตากับตุ๊ปบองสองพี่น้องที่ช่วยกันนำกล้วยน้ำว้าสุกงอม อ้อม หอม วุ้น หวาน มาทำขนมกล้วย กันเองได้ง่าย ๆ แถมยังอร่อยถูกอกถูกใจทุกคนในบ้านด้วย



ชื่อหนังสือ	ขนมครกน่าแคะ
ผู้แต่ง	ตุ๊ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	พีหลี
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2551

นิทานคำกลอนสนุก ๆ ภาพประกอบที่สวยงาม ตัวละครน่ารัก มีชีวิตชีวาของตุ๊กตุ๊กกับตุ๊ปองสองพี่น้องที่ชวนกันมาทำขนมหลังจากเล่นสนุกมาทั้งวัน พี่น้องสองคนช่วยกันคิดว่าจะทำขนมอะไรดีหนอ ในที่สุดก็ลงเอยที่ขนมครก ที่สองพี่น้องช่วยกันผสมแป้ง ปรงรสชาติ หยอดขนมครกและแคะคนละไม้ละมือ จนออกมาเป็นขนมครกที่รสชาติอร่อยถูกปากคนทั้งบ้าน



ชื่อหนังสือ	คุณฟองนักแปร่งพัน
ผู้แต่ง	ชีวัน วิสาสะ
ผู้สร้างภาพประกอบ	ชีวัน วิสาสะ
สำนักพิมพ์	แพรวเพื่อนเด็ก
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งที่ 7 พ.ศ.2548

คุณฟองเป็นนักแปร่งพันจึงสนุกสนานกับการแปร่งพันให้เพื่อน ๆ เช่นหมี ปลาฟันแหลม ฮิปโป จระเข้ และ ช้าง เวลาแปร่งพันคุณฟองจะร้องเพลงอย่างสนุกสนาน เด็ก ๆ จะเพลิดเพลินกับ คำคล้องจองง่าย ๆ หรือทายชื่อและเสียงร้องของสัตว์ที่คุณฟองไปแปร่งพันให้



ชื่อหนังสือ	จอมขोज้อ จ้อ เจี้ยก เจี้ยก
ผู้แต่ง	ตุ๊ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	นฤมล ตนะวรรณสมบัติ
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2549

นิทานอีสปเรื่องลิงจอมขอถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นคำกลอนด้วยภาษาที่งดงาม สั้น ๆ อ่านง่าย โดดเด่นด้านการใช้คำซ้ำและคำเลียนเสียง ช่วยฝึกทักษะด้านภาษา เด็ก ๆ จะสนุกกับคำ และเรื่องราวของลิงตัวหนึ่งที่ชอบเล่นซุกซน ชอบขอมขนมจากเพื่อน ๆ แต่ไม่เคยแบ่งปัน จนเพื่อน ๆ ระอา ลิงน้อยไปหาเพื่อนใหม่และยังคงขอมขอจนเพื่อน ๆ เบื่อ ในที่สุดเมื่อหาเพื่อนไม่ได้ก็ต้องเปลี่ยนนิสัย เพื่อน ๆ จึงกลับมาคืนดีด้วย



ชื่อหนังสือ	เจ้าป่าปวดหัว
ผู้แต่ง	ตุ๊ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	ณัฐวรรณ ตั้งศักดิ์จจะพจน์
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ. 2552

ขณะที่ราชสีห์เจ้าป่ากำลังจะเคลิ้มหลับต้องสะดุ้งตื่น เพราะมีเสียงประหลาดดังขึ้น เหล่าสัตว์น้อยใหญ่ กำลังบรรเลงดนตรีกันอย่างเพรียกเพลิน บ้างร้องเพลง บ้างเต้นรำ เจ้าป่าทนไม่ไหวจึงคว้าของสิ่งหนึ่งซ่อนไว้ข้างหลัง บรรดาสัตว์ทั้งหลายต่างตกใจกลัว เจ้าป่ากำลังจะทำอะไรนะ



ชื่อหนังสือ	เจ้าหมูห่วย
ผู้แต่ง	ตุ๊ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	รติมัย หงส์วิสุทติกุล
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ. 2549

หมูตุ๋ยมีนิสัยเกเรและชอบเอะอะโวยวายเสียงดัง ทำให้เพื่อน ๆ พากันเอือมระอาและเบื่อหน่าย เมื่อนางฟ้าหมาจู้เข้าก็สาปหมูตุ๋ยว่าถ้าหมูตุ๋ยแกล้งใคร ขอให้หูของหมูตุ๋ยหายไป เมื่อหมูตุ๋ยแกล้งเพื่อน หูทั้งสองข้างจึงหายไป หมูตุ๋ยอับอายมากจึงไปขอให้นางฟ้าหมาจู้ช่วยเสกหูกลับมาเหมือนเดิม เด็ก ๆ จะได้ช่วยกัน โอมนะมะนะเมียง โอมเพียง โอมเพียง นกเอี้ยงเลี้ยงควายเพื่อช่วยให้หูของเจ้าหมูกลับมาเหมือนเดิม



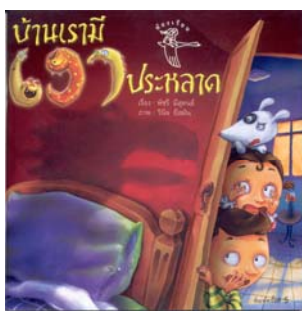
ชื่อหนังสือ	ตลาดเช้า ว้าวอร่อย
ผู้แต่ง	ตุ๊ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	พีหลิ
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ. 2551

นิทานคำกลอนสนุก ๆ ภาพประกอบที่สวยงาม ตัวละครน่ารัก มีชีวิตชีวาของตุ๊กตากับตุ๊ปอง ที่จูงมือกันไปเดินเที่ยวตลาดยามเช้า กับคุณพ่อคุณแม่ สองพี่น้องตื่นตาตื่นใจ เพรียกเพลินกับขนมไทยที่มีสีสันสวยงามมากมาย ห่อด้วยใบตองขายอยู่ในเรือ จึงซื้อขนมที่หอม หวาน กลับมาแบ่งให้ทุกคนในบ้านได้ลิ้มชิมรส อ่านแล้วจะทำให้เด็ก ๆ อยากลองชิมขนมไทยแสนอร่อย แถมทำด้วยเกร็ดน่ารู้เกี่ยวกับขนมไทยหลายชนิด



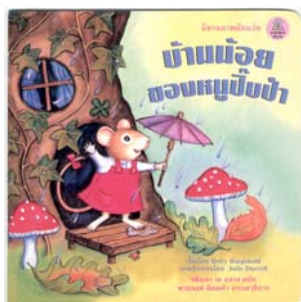
ชื่อหนังสือ	ตลาดน้ำอร่อย
ผู้แต่ง	ตุ๊ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	พีหลี
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2551

นิทานคำกลอนสนุก ๆ ภาพประกอบที่สวยงาม ตัวละครน่ารัก มีชีวิตชีวาของตุ๊กตักับตุ๊ปองที่ได้ไปเที่ยวตลาดน้ำกับคุณพ่อคุณแม่ สองพี่น้องตื่นตาตื่นใจ เพลิดเพลินกับขนมไทยที่มีสีสันสวยงามมากมาย จึงซื้อขนมที่หอม หวาน กลับมาแบ่งให้ทุกคนในบ้านได้ลิ้มชิมรส อ่านแล้วจะทำให้เด็ก ๆ อยากลองชิมขนมไทยแสนอร่อย แถมทำด้วยเกร็ดน่ารู้เกี่ยวกับขนมไทยหลายชนิด



ชื่อหนังสือ	บ้านเรามีเงาประหลาด
ผู้แต่ง	พัชรี มีสุคนธ์
ผู้สร้างภาพประกอบ	วินิจ ยี่สมัน
สำนักพิมพ์	ห้องเรียน
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2547

เรื่องราวที่เข้าใจธรรมชาติของเด็ก ๆ ทุกคนที่มี “ความกลัว” อันเป็นภาวะทางอารมณ์ที่เกิดจากความคิดและจินตนาการของเด็กเอง เรื่องสนุกสนานและภาพประกอบที่น่าสนใจ และยังทำให้เด็กได้เรียนรู้ถึงความกล้าหาญและการมีสติ



ชื่อหนังสือ	บ้านน้อยของหนูบีบป่า
ผู้แต่ง	Betty Boegehold
ผู้สร้างภาพประกอบ	Julie Durrell
ผู้แปล	รพินทร ณ อยุธยา
สำนักพิมพ์	ผักแว่น
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2547

เรื่องราวน่ารัก ๆ และภาพอบอุ่นดูสบายตาของหนูบีบป่าที่ขอให้แม่เล่านิทานให้ฟัง แต่แม่มีงานต้องทำหลายอย่าง หนูบีบป่าช่วยแม่ทำงานจนเสร็จแม่ แม่จึงเล่านิทานและถามคำถามสนุก ๆ ให้หนูบีบป่าตอบ หนูบีบป่ามีความสุขมาก



ชื่อหนังสือ

บ๊ิกซ่าจีโมโห

ผู้แต่ง

มณิศา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

ผู้สร้างภาพประกอบ

รติมัย หงส์วิสุทธิกุล

สำนักพิมพ์

แฮปปี้คิดส์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2551

ย้อนเวลาสู่โลกล้านปีก่อนเรื่องราวของเหล่าไดโนเสาร์ตัวน้อย ชื่อบ๊ิกซ่าที่จีโมโห เมื่อเวลาถูกขัดใจ จะอาละวาดทำลายทุกอย่างที่ขวางหน้า แต่แล้ววันหนึ่ง ความไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ของบ๊ิกซ่า ก็เกือบทำให้เขาต้องเสียใจไปตลอดชีวิต



ชื่อหนังสือ

เพราะว่าแม่รักลูกมากจ๊ะ

ผู้แต่ง

กิโด ฟาน เกเน็คเทน

ผู้สร้างภาพประกอบ

กิโด ฟาน เกเน็คเทน

ผู้แปล

ประวี ศรีนอก

สำนักพิมพ์

แพรวเพื่อนเด็ก

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2548

คำถามของเด็กๆ นำสู่คำตอบที่ยิ่งใหญ่เหมือนที่แม่ผู้มีอ่อนโยนใช้ตอบคำถามลูกหนีช่างซังก้างถาม คำตอบที่ได้รับจากแม่นั้น ช่างยิ่งใหญ่และสำคัญยิ่งนักสำหรับหัวใจดวงน้อย ๆ ของลูก หนังสือเล่มนี้ทำให้เห็นถึงความรักอันยิ่งใหญ่ของแม่ที่เด็กๆ จะเข้าใจได้อย่างง่าย ๆ และลึกซึ้ง



ชื่อหนังสือ

มดขยันกับจ๊กจั่นเสียงใส

ผู้แต่ง

ตีบปอง

ผู้สร้างภาพประกอบ

เชษฐัฐดา มีเงิน

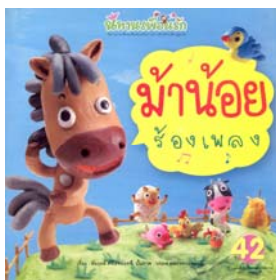
สำนักพิมพ์

แฮปปี้คิดส์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2550

นิทานอีสปเรื่องจ๊กจั่นกับมดถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นคำกลอนด้วยภาษาที่งดงาม สั้น ๆ อ่านง่าย โดดเด่นด้านการใช้คำซ้ำและคำเลียนเสียง ช่วยฝึกทักษะด้านภาษา เด็กๆ จะสนุกกับคำ และเรื่องราวของจ๊กจั่นจอมขี้เกียจ เขาแต่ร้องเพลงทุกวัน ไม่ยอมทำงานหาอาหาร มดน้อยจอมขยันหาอาหารและน้ำมาสะสมไว้ทุกวัน วันหนึ่งฝนตกน้ำท่วมป่า จ๊กจั่นออกไปไหนไม่ได้ หิวจนตาลาย จึงไปขออาหารจากมด มดสอนจ๊กจั่นให้ขยันหาอาหารสะสมไว้จะได้ไม่อดตาย



ชื่อหนังสือ	ม้าน้อยร้องเพลง
ผู้แต่ง	ชัยฤทธิ์ ศรีโรจน์ฤทธิ์
ผู้สร้างภาพประกอบ	นฤมล ตนะวรรณสมบัติ
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2548

หนังสือนิทานปั้นสีส้นสวยงาม เด็ก ๆ จะสนุกสนานกับการเรียนรู้ลักษณะของสัตว์ต่าง ๆ ทั้งสัตว์สี่เท้า สัตว์สองเท้า ไปพร้อม ๆ กับการเลียนเสียงสัตว์ในแต่ละหน้า อีกทั้งพ่อแม่ยังสามารถชวนลูก ๆ ปั้นภาพ สัตว์เหมือนตัวละครในเรื่องได้อีกด้วย



ชื่อหนังสือ	ราชสีห์ขุ่นปุ๋ยกับหนูจืดตัวจ้อย
ผู้แต่ง	ตีบปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	ณัฐพล ชัยวัฒน์
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2548

นิทานอีสปเรื่องราชสีห์กับหนูถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นคำกลอนด้วยภาษาที่งดงาม อ่านง่าย โดดเด่น ด้านการใช้คำซ้ำและคำเลียนเสียง ช่วยฝึกทักษะด้านภาษา เด็ก ๆ จะสนุกกับคำ และเนื้อหาที่ให้ข้อคิด เตือนใจว่าอย่าดูหมิ่นว่าคนตัวน้อยนั้นด้อยค่า วันหนึ่งคนตัวน้อยนี้แหละสามารถช่วยคนตัวโตได้



ชื่อหนังสือ	ลูกหมีเป็นหวัด
ผู้แต่ง	พรจันทร์ จันทวิมล
ผู้สร้างภาพประกอบ	ลักขมี วศิษฏ์นิภูวัฒน์
สำนักพิมพ์	ชมรมเด็ก
ปีที่พิมพ์	ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

เรื่องราวน่าเอ็นดูของเด็ก ๆ ที่ชอบเล่นน้ำฝนเหมือนลูกหมีที่ออกไปเล่นน้ำฝนอย่างสนุกสนานในวันที่ฝน ตก แต่ทำให้ลูกหมี ั๊ดเซ๊ย มีน้ำมูก ปวดหัว เจ็บคอ และตัวร้อน “ลูกหมีเป็นหวัด” แทนที่จะได้ไปเจอ เพื่อนและเล่นกับเพื่อน ๆ ที่โรงเรียน แต่ต้องไปหาหมอ..ไม่สนุกเลย



ชื่อหนังสือ

ลูกหมีปวดฟัน

ผู้แต่ง

พรจันทร์ จันทวิมล

ผู้สร้างภาพประกอบ

ลักษมี วศิษฏ์นิภูวัฒน์

สำนักพิมพ์

ชมรมเด็ก

ปีที่พิมพ์

ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

เรื่องราวน่าเอ็นดูของลูกหมีที่ชอบกินขนม แม่ที่อยู่ในปากจึงออกมาแทะกินเศษขนมที่ติดอยู่ตามซอกฟัน ฟันของลูกหมีจึงผุ และทำให้ลูกหมีปวดฟัน เด็ก ๆ จะสนใจสนใจในเรื่องที่สนุก ภาษาที่ดี และภาพประกอบที่ชัดเจน



ชื่อหนังสือ

หนูไม่เคยลืม

ผู้แต่ง

แสงโสม เตรียมอมรวุฒิ

ผู้สร้างภาพประกอบ

อะตอม

สำนักพิมพ์

แฮปปี้คิดส์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2551

ภาพที่สวยงาม สีสดใส เรื่องราวของเด็กหญิงตัวละครที่น่ารัก ที่มีกิจกรรมและกิจกรรมประจำวันมากมาย แต่ก็ไม่เคยลืมที่จะดูแล รับผิดชอบตนเอง เช่น การเก็บที่นอนให้เรียบร้อย เข้าแถว ล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและอื่น ๆ อีกมากมายที่จะทำให้เด็ก ๆ รู้ว่าควรทำอะไรด้วยตนเองบ้าง

ชื่อหนังสือ **หนูจัดกระจัดร้อยกับหนูจ้อยกระจัด**

ผู้แต่ง

ตู่ปอง

ผู้สร้างภาพประกอบ อนุรักษ์ ชัยวัฒน์

สำนักพิมพ์ แฮปปี้คิดส์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2550

นิทานอีสปเรื่องหนูนากับหนูเมืองถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นคำกลอนด้วยภาษาที่งดงาม สั้น ๆ อ่านง่าย โดดเด่นด้านการใช้คำซ้ำและคำเลียนเสียง ช่วยฝึกทักษะด้านภาษา เด็ก ๆ จะสนุกกับคำ และเรื่องราวของหนูสองตัวเป็นเพื่อนกัน ตัวหนึ่งอยู่ในทุ่งนา อีกตัวหนึ่งอยู่ในเมือง วันหนึ่งหนูเมืองชวนหนูทุ่งนามาเที่ยวในเมือง หนูทุ่งนาพบความวุ่นวายพลุกพล่านในเมือง ถึงจะมีอาหารบริบูรณ์ แต่ก็อันตรายจากสุนัขและแมว ในที่สุดจึงขอกลับไปอยู่ทุ่งนาที่มีแต่ความสงบสุขตามเดิม



ชื่อหนังสือ

หนูนิดไม่อยากกินผัก

ผู้แต่ง

ลำพู แสงลม

ผู้สร้างภาพประกอบ

ลำพู แสงลม

สำนักพิมพ์

อักษรฯ ฟอรั คิดส์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2549

หนูนิดไม่ชอบกินผักจึงไม่แข็งแรงและโตไม่ทันเพื่อน คุณแม่จึงทำอาหารกลิ่นหอมที่มีผักและนม ให้หนูนิดกิน ในที่สุดก็แข็งแรงและโตทันเพื่อนๆ นิทานเล่มนี้นอกจากจะมีภาพประกอบที่สวยงามแล้วยังช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก ๆ อีกด้วย



ชื่อหนังสือ

ห้าจิตเจี้ยวจ้าว กับแมวหง่าวตุ้ ดู

ผู้แต่ง

ตุ้บปอง

ผู้สร้างภาพประกอบ

อรอนงค์ ทศนาพิทักษ์

สำนักพิมพ์

แฮปปี้คิดส์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2550

นิทานอีสปเรื่องใครจะเอากระดิ่งไปแขวนคอแมวถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นคำกลอนด้วยภาษาที่งดงาม สั้น ๆ อ่านง่าย โดดเด่นด้านการใช้คำซ้ำและคำเลียนเสียง ช่วยฝึกทักษะด้านภาษา เด็กๆ จะสนุกกับคำ และเรื่องราวของเจ้าหนู 5 ตัว คือ นิม น้อย หน้อย หนอง และนิด แอบเข้ามากินอาหารในครัว แมวพบเข้าจึงวิ่งไล่ หนูหนีเข้าไปซ่อนในรูมืด ๆ แม้ว่าอยากออกไปข้างนอกแต่ก็กลัวแมว จึงคิดจะเอากระดิ่งไปแขวนคอแมวไว้ แต่ไม่มีใครกล้าเนื้อหาที่ให้ข้อคิดเตือนใจว่าไม่มีใครต้องการเสียงชีวิตของตน



ชื่อหนังสือ

เหมียวเหมียวไม่ยอมเหมียว

ผู้แต่ง

ตุ้บปอง

ผู้สร้างภาพประกอบ

รติมัย หงส์วิสุทติกุล

สำนักพิมพ์

แฮปปี้คิดส์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2552

ภาพสวย ๆ เรื่องราวสนุกปนเศร้าของเหมียวเหมียวแมวน้อยหูตึง ที่คิดว่าตัวเองเสียงหวาน ไพเราะเสนาะหู จึงได้ส่งเสียงร้องเหมียว เหมียวดังจนทำให้แม่วัว แม่นกรำคาญและตุ๋นเหมียวเหมียวไม่กล้าส่งเสียงดังอีก แต่วันหนึ่งเหมียวเหมียวได้ใช้เสียงที่ดังก้องปานนี้แหละช่วยไม่ให้หมาป่ามากินแม่ไก่และลูกเจี๊ยบ ต่อจากนั้นทุกตัวก็มีความสุขและไม่เปื้อเสียงของเหมียวเหมียวอีกเลย



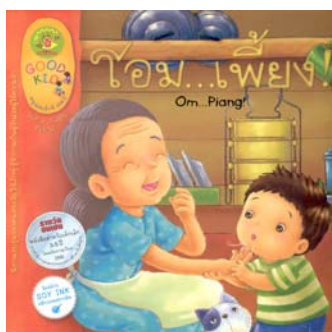
ชื่อหนังสือ	อีเล้งเค้งโค้ง
ผู้แต่ง	ชิว้น วิสาสะ
ผู้สร้างภาพประกอบ	ชิว้น วิสาสะ
สำนักพิมพ์	แพรวเพื่อนเด็ก
ปีที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งที่ 9 พ.ศ.2548

หนังสือภาพคำกลอนที่สวยงามทั้งภาพและเรื่อง น่าน้อยชื่อ อีเล้งเค้งโค้งจะพาเด็ก ๆ ไปท่องเที่ยวไปยังที่ต่างๆ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ๆ ว่าไม่มีที่ไหนปลอดภัยและมีความสุขเท่ากับที่บ้าน โดยมีการใช้คำซ้ำ ทำให้ง่ายสำหรับเด็กๆ ที่จะร่วมอ่านอย่างสนุกสนานตามเสียงร้องของเจ้าห่าน**อีเล้งเค้งโค้ง**



ชื่อหนังสือ	เอ๊ะ! หางของใคร
ผู้แต่ง	เกริก ยุ้นพันธ์
ผู้สร้างภาพประกอบ	เกริก ยุ้นพันธ์
สำนักพิมพ์	เกริกยุ้นพันธ์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2543

เด็ก ๆ จะรู้จักคำอุทานที่เปล่งออกมาจากตัวละครที่เป็นสัตว์ เช่น เอ๊ะ อ้าว อ๊ะ อู๊ อู๊ และสนุกกับการเชิญเชิญเชิญเชิญเชิญ เดินไปด้วยกัน เอ๊ะหางใครนั่น เร็วพลันรีบตอบ ...อู๊ หาง ยาว เร็ว ประเดี๋ยว ตอบ จ๊ะ คง ไซ้ หนู นะ ไซ้ ค่ะ หาง หนู



ชื่อหนังสือ	โอม...เพียง
ผู้แต่ง	เกวลิน กายทอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	เยาวภา จีราระวินศักดิ์ สุทัศน์ ปาละมะ
สำนักพิมพ์	บ้านแปลน
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2549

โอม...เพียงที่คุณยายพูดด้วยความรักและความห่วงใย เป็นเหมือนมนต์วิเศษที่ร้ายออกมาจากหัวใจ แทนความรู้สึกที่ดี ๆ ที่มีให้หลานชายตัวน้อย ที่เหมือนกับเด็ก ๆ ทุกคนที่ต้องการให้พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตายาย และผู้ใหญ่ทุกคนมา “โอมเพียง ไม่เจ็บนะ ไม่เจ็บ “



ชื่อหนังสือ	งานป่าตาหลังตุงตุง
ผู้แต่ง	ตี๋ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	ณัฐวรรณ ตั้งศักดิ์จะพจน์
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2552

"ตุงแซ่ ตุงแซ่ ตุ่มแม้ง ดนตรีบรรเลง ดังก้องป่าใหญ่ โฆษกประกาศกึกก้อง เชิญพี่ ชวนน้อง เทียวงานไวไว" จาก 1 ใน 12 นิทานแสนรักจากนักเขียนเอกแห่งวงการหนังสือเด็ก ที่จะครองใจนักอ่านตัวน้อยไปอีกนานแสนนาน



ชื่อหนังสือ	หีบวิเศษ
ผู้แต่ง	ศ.คุณหญิงแมนมาศ ชวลิต
ผู้สร้างภาพประกอบ	บุญญาดา จิตมะหิมา
สำนักพิมพ์	ตำรวจเดช อมรประเสริฐสุศรี
ปีที่พิมพ์	แฮปปี้คิดส์
	พ.ศ.2552

"ตาจับเอาหีบใบเล็ก ๆ นั้นมา พอแกะเปิดฝาหีบออกดู ทันใดนั้น มีคนเล็ก ๆ หลายคนออกมาจากหีบ ครูเดียวก็โตเท่ากับคนธรรมดา..." จาก 1 ใน 12 นิทานแสนรักจากนักเขียนเอกแห่งวงการหนังสือเด็ก ที่จะครองใจนักอ่านตัวน้อยไปอีกนานแสนนาน



ชื่อหนังสือ	ยายเข้าหัวเราะเสียงดัง ฮ่า ฮ่า
ผู้แต่ง	รศ.เกริก ยุ้นพันธ์
ผู้สร้างภาพประกอบ	รศ.เกริก ยุ้นพันธ์
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2552

ยายเข้าสุขใจ หัวเราะเสียงใส ดังฮาฮาฮาฮา นิทานแสนรักจากนักเขียนเอกแห่งวงการหนังสือเด็ก ที่จะครองใจนักอ่านตัวน้อยไปอีกนานแสนนาน สร้างสรรค์ขึ้นในวาระพิเศษฉลองครบรอบ 12 ปี แพลนฟอว์ คิดส์



ชื่อหนังสือ	ตุ๊กแกกับแจกลาย
ผู้แต่ง	คุณหญิงจางศรี หาญเจนลักษณ์
ผู้สร้างภาพประกอบ	ณัฐวรรณ ตังส์จจะพจน์
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2552

"และใคร ๆ ก็เห็นว่า ตาของตุ๊กแกกับสุกใสเป็นประกายด้วยความสุขที่สว่างวาบในใจมัน เดียวนี้ตุ๊กแกกับไม่เสียใจง่ายเหมือนแต่ก่อน มันรู้แล้วว่า ความสุขอยู่ในใจของมันเอง ไม่ใช่อยู่ที่ลายหรือคำชม" จาก 1 ใน 12 นิทานแสนรักจากนักเขียนเอกแห่งวงการหนังสือเด็ก ที่จะครองใจนักอ่านตัวน้อยไปอีกนานแสนนาน



ชื่อหนังสือ	เมื่อไหร่หนูจะได้กลับบ้าน
ผู้แต่ง	ตี๋ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	พรเนตร อร่ามมงคลวิชัย
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2553

ต้นน้ำจะพาให้เด็ก ๆ ไปรู้จักเพื่อน ๆ ที่ไม่ได้อยู่กับพ่อ ไม่ได้อยู่กับแม่ แต่อยู่กับคุณครู และเพื่อน ๆ มากมายหลายคนในสถานสงเคราะห์ที่ไม่ใช่บ้านของตนเอง เด็ก ๆ จะรอคำตอบไปพร้อมกับต้นน้ำว่า เมื่อไหร่แม่จะมารับต้นน้ำกลับไปบ้านเสียที และคำถามของต้นน้ำที่ถามว่า เมื่อไหร่..หนูจะได้กลับบ้าน นั้น ต้นน้ำจะได้กลับบ้านหรือไม่



ชื่อหนังสือ	เจ้าชายกับเจ้าหญิง
ผู้แต่ง	ตี๋ปอง
ผู้สร้างภาพประกอบ	ธวัชพงศ์ ตังส์จจะพจน์
สำนักพิมพ์	แฮปปี้คิดส์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.2552

เจ้าหญิงองค์หนึ่งทรงโปรดเล่นโยนบอลทองมาก วันหนึ่งพระองค์ทำบอลตกลงไปในบึง พระองค์ทั้งโมโหและเสียใจ แต่จู่ๆ กบตัวหนึ่งอาสาช่วยหอบอลทองให้ แลกกับการได้เข้าไปใช้ชีวิตในวังกับเจ้าหญิง เจ้าหญิงอยากได้บอลมาก จึงจำใจสัญญา เมื่อกบทำสำเร็จ จึงได้ไปอยู่ในวังสมใจ



ชื่อหนังสือ

ลูกเปิดซีเหร์

ผู้แต่ง

ตุ๋นปอง

ผู้สร้างภาพประกอบ

ธวัชพงศ์ ตั้งสัจจะพจน์

สำนักพิมพ์

แฮปปี้คิดส์

ปีที่พิมพ์

พ.ศ.2552

ครั้งหนึ่ง มีครอบครัวเปิดอาศัยอยู่ในฟาร์มแห่งหนึ่ง แม่เปิดมีลูกห้าตัว แต่ลูกตัวเล็กสุดกลับไม่เหมือนใคร เพราะมีขนสีเทาแล้วก็ตัวใหญ่กว่าพี่ ๆ เสียอีก จึงถูกล้อว่า ลูกเปิดซีเหร์ ลูกเปิดซีเหร์น้อยใจจึงหนีจากครอบครัวเปิดไป กระทั่งวันหนึ่งมีฝูงหงส์บินมาที่ริมบึง หงส์เข้ามาบอกความจริงว่า ลูกเปิดซีเหร์คือไข่หงส์ที่หายไปใบหนึ่ง ลูกเปิดไม่เชื่อ แต่เมื่อลองมองดูเงาตัวเองในน้ำ ก็เริ่มแน่ใจว่าตัวเองไม่ใช่เปิด แต่เป็นหงส์นั่นเอง ตั้งแต่วันนั้นก็ไม่มีใครเรียกมันว่าลูกเปิดซีเหร์อีกเลย มันไม่น้อยใจอีกแล้ว แถมยังภูมิใจกับความเป็นหงส์ที่สง่างามอีกด้วย

ภาคผนวก 2
ตัวอย่างแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
โดยมีหนังสือเป็นสื่อสำคัญ

แผนการสอนระดับปฐมวัย

เรื่อง กระต๊าก กระต๊าก



สาระการเรียนรู้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
3. ธรรมชาติรอบตัว
4. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

ตัวชี้วัด

1. เด็กเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การรักษาความสะอาด ความปลอดภัย การบริโภค การเล่นกับตนเองและผู้อื่น รวมถึงการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและมารยาท
2. เด็กเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ตั้งแต่ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กเกี่ยวข้อง
3. เด็กเรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว ทั้งสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต ฤดูกาล กลางวัน และกลางคืน
4. เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เรียนรู้เรื่องจำนวน ลักษณะ รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัส สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

1. เด็กเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง
2. เด็กรู้จักส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และสามารถดูแลรักษาความสะอาดได้
3. เด็กรู้จักการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย
4. เด็กรู้จักการเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์และไม่บริโภคอาหารที่ไม่มีประโยชน์
5. เด็กทำของเล่นเองได้
6. เด็กเล่นกับคนอื่นได้อย่างดี
7. เด็กกล้าแสดงออกทางความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นคนอื่น
8. เด็กแสดงออกทางความรู้สึกอย่างถูกต้องเหมาะสม
9. เด็กปฏิบัติตนอย่างผู้มีมารยาทดี
10. เด็กรู้จักบุคคลในครอบครัว
11. เด็กรู้จักสถานศึกษา และบุคคลในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับตน
12. เด็กรู้จักบุคคลในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับตน

13. เด็กรู้จักธรรมชาติรอบตัวว่าสิ่งใดมีชีวิต สิ่งใดไม่มีชีวิต
14. เด็กสามารถบอกฤดูกาล กลางวัน และกลางคืนได้ถูกต้อง
15. เด็กเข้าใจเรื่องจำนวน ลักษณะ รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัส และสามารถบอกได้อย่างถูกต้อง
16. เด็กรู้จักสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน
17. เด็กรู้จักยานพาหนะ และสามารถบอกประเภทได้ถูกต้อง
18. เด็กสื่อสารได้ชัดเจน เหมาะสมกับกาลเทศะ

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. หนังสือ เรื่อง กระต๊าก กระต๊าก
แต่งโดย ตูบปอง
วาดภาพประกอบโดย ณัฐวรรณ ตั้งสัจจะพจน์



2. เพลง

เพลงคุณหนู

คุณหนูเล็กเด็กทั้งหลาย	อย่านอนตื่นสายเป็นเด็กเกียจคร้าน
ตื่นเช้าจะได้เบิกบาน	สดชื่นสำราญ สมองผ่องใส
อาบน้ำ ล้างหน้า สีฟัน	รีบเร่งเร็วพลันแต่งตัวทันใด
รับประทานอาหารเช้าไว	เสร็จแล้วจะได้รีบไปโรงเรียน

เพลงบ้าน

บ้านคือที่อยู่อาศัย	มีบ้านทรงไทย บ้านไม้ บ้านตึก
กระท่อมกระต๊อบฉันทันนึ่งนี้(ข้า)	ถ้าเป็นบ้านตึกต้องทำด้วยปูน(ข้า)

3. เกมจับคู่บัตรภาพสัตว์กับที่อยู่อาศัยของสัตว์

- วิธีเล่น**
1. แจกบัตรภาพสัตว์และบัตรภาพที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้เด็ก
 2. เด็กแสดงท่าทางเป็นสัตว์ชนิดต่างๆเดินเป็นวงกลมตามจังหวะเพลงพร้อมชูบัตรภาพให้เพื่อนๆ ดูเป็นระยะ
 3. เมื่อครูให้สัญญาณหยุดเด็กที่ถือภาพที่อยู่อาศัยของสัตว์ต้องหยุดนิ่ง ส่วนคนที่ถือภาพสัตว์ต้องวิ่งไปจับคู่กับคนที่ถือภาพที่อยู่อาศัยของสัตว์แล้วนั่งลง

4. เกมบ้านฉันอยู่ไหน

- วิธีเล่น**
1. กำหนดมุมในสนาม 4 มุม เป็นลำไ้ รังนก รูหนู สระน้ำ
 2. เด็กทำท่าทางเป็นสัตว์ที่ตนเองชอบเคลื่อนไหวตามจังหวะ
 3. ครูให้สัญญาณหยุดพร้อมบอกชื่อสัตว์ เด็กต้องแสดงท่าทางเป็นสัตว์ที่ครูบอก และเดินกลับที่อยู่ตามมุมที่กำหนดให้

วัสดุอุปกรณ์

1. บัตรภาพสัตว์และที่อยู่อาศัยของสัตว์
2. เครื่องให้จังหวะ
3. บัตรภาพบ้านชนิดต่างๆ
4. นกหวีด

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูถามเด็กด้วยปริศนาคำทาย

อะไรเอ๋ย สีสันเดินมา หลังคามุงกระเบื้อง (เต่า)

อะไรเอ๋ย มีหางคล้ายไส้ แต่ร้องฮี้ ฮี้ (ม้า)

อะไรเอ๋ย อยู่ในน้ำแหวกว่ายไปมา ขาก็ไม่มี (ปลา)

อะไรเอ๋ย สองขาเดินมา ส่งเสียงร้องว่า กระต๊าก กระต๊าก (ไก่)

2. ครูพูดคุยกับเด็ก

- เคยฟังนิทานไหม
- ใครเล่าให้ฟัง
- อยากฟังนิทานหรือไม่
- อยากฟังเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- ใครต้องการฟังนิทานให้นับ 1-5 ชูมือขวาขึ้น แล้วร้อง เย้ พร้อมๆกัน

3. ครูแนะนำหนังสือภาพ เรื่อง **กระต๊าก กระต๊าก**

- เรื่องโดย **ตูปปอง**
- ภาพโดย **ณัฐวรรณ ตั้งสัจจะพจน์**



4. พูดคุยถึงรายละเอียดของภาพในหน้าปกหนังสือให้เด็กคาดเดาว่า

- หนังสือเล่มนี้น่าจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร
- เรื่องราวน่าจะเป็นอย่างไร

5. ครูฝึกการออกเสียงของเด็ก

- **ขนาดเสียง**
 - ให้เด็กปิดริมฝีปาก แล้วออกเสียงว่า **ฮิม**.....
ให้ยาวจนสุดเสียง
 - ทำ 3 ครั้ง
- **ขนาดริมฝีปาก**
 - ให้เด็กออกเสียง **ปลา – วาฬ** โดยให้เด็กออกเสียงและทำรูปปากที่ถูกต้อง ชัดเจน
 - ทำ 3 ครั้ง
- **ขนาดลิ้น**
 - ให้เด็กออกเสียง **จุก - กฐี** อย่างถูกต้อง ชัดเจน
ให้ยาวจนสุดเสียง
 - ทำ 3 ครั้ง

6. ครูอ่านหนังสือภาพ เรื่อง **กระต๊าก กระต๊าก** ให้เด็กฟังตั้งแต่ต้นจนจบที่ละหน้า โดย

- **ครั้งที่ 1** อ่านตั้งแต่ต้นจนจบ
- **ครั้งที่ 2** อ่านไปร้องเพลงไปเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับทำนอง
- **ครั้งที่ 3** ร้องเพลงจากเรื่องราวในหนังสือทีละหน้า

7. พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับภาพในหนังสือ

- **สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต**
 - ต้นไม้ ดอกไม้ ต้นหญ้า ต้นข้าว
 - สัตว์ ไก่ นก ผึ้ง กบ แมว หมู หนู ช้าง สุนัข ลิง

- สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต
 - รั้วไม้ ท้องฟ้า ภูเขา ดิน หิน น้ำ รั้วผึ้ง เมฆ ก้อนหิน ดวงอาทิตย์

ขั้นตอนการ

1. ครูอ่านหนังสือภาพ เรื่อง **กระต๊าก กระต๊าก** ให้เด็กฟัง 1 เที่ยว
2. สนทนากับเด็กในประเด็นทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
 - กระต๊าก กระต๊ากเป็นเสียงร้องของอะไร
 - ทำไมเพื่อน ๆ จึงอยากร้องกระต๊าก กระต๊าก เหมือนไก่อ้อย
 - เพื่อน ๆ ของไก่อ้อยมีตัวอะไรบ้าง
 - เพื่อน ๆ ของไก่อ้อยมาหาไก่อ้อยตอนไหน
 - ตอนกลางวัน
 - ตอนกลางคืน
 - ทำไมจึงรู้ว่าเพื่อน ๆ ของไก่อ้อยมาหาไก่อ้อยตอนกลางวัน
3. เด็กไปหาเพื่อนเวลาไหน (กลางวัน) ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของเวลากลางวัน

โดยครูใช้คำถาม ำานนำ

- เวลากลางวันเป็นอย่างไ มีดหรือสว่าง
 - เวลากลางวันอากาศร้อนหรืออากาศเย็นสบาย
 - เราทำอะไรบ้างในเวลากลางวัน และทำอะไรในเวลากลางคืน
 - ทราบได้อย่างไรว่าเป็นเวลากลางวัน
 - กลางวันมีดวงอาทิตย์ แล้วในเวลากลางคืนมีอะไรบ้าง
 - บนท้องฟ้ามีอะไรบ้าง
4. สัตว์ชนิดใดที่โง่คอกชัน เพื่อปลุกให้ตื่นในตอนเช้า (ไก่)
 5. ครูพูดคุยกับเด็ก
 - เด็กมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้างในเวลาเช้า และต้องทำอย่างไร
 - ให้เด็กบอกถึงกิจวัตรประจำวันของเด็ก ดังนี้
 - ตื่นนอน
 - เก็บที่นอน
 - ล้างหน้า แปรงฟัน อาบน้ำ
 - แต่งตัว
 - รับประทานอาหาร
 - ไปโรงเรียน
 6. ช่วยกันสรุปขั้นตอนในการทำกิจวัตรประจำวันของเด็ก

- แปร่งฟันอย่างไร
- อาบน้ำอย่างไร
- แต่งตัวอย่างไร
- เด็กทำเอง หรือ มีใครช่วย

7. ให้เด็กบอกขั้นตอนการทำกิจวัตรประจำวัน

- แปร่งฟันอย่างไร
- อาบน้ำอย่างไร
- แต่งตัวอย่างไร
- เด็กทำเอง หรือ มีใครช่วย

8. ครูสอนและให้เด็กร่วมกันร้องเพลงคุณหนู พร้อมทำท่าทางประกอบอย่างอิสระ โดยก่อนร้องเพลงให้เด็กฝึกการออกเสียง

● **นวดเสียง**

- ให้เด็กปิดริมฝีปาก แล้วออกเสียงว่า **ฮิม**.....
ให้ยาวจนสุดเสียง
- ทำ 3 ครั้ง

● **นวดริมฝีปาก**

- ให้เด็กออกเสียง **ปลา – วาฬ** โดยให้เด็กออกเสียงและทำรูปปากที่ถูกต้อง ชัดเจน
- ทำ 3 ครั้ง

● **นวดลิ้น**

- ให้เด็กออกเสียง **จู้ก - กรู๊** อย่างถูกต้อง ชัดเจน
ให้ยาวจนสุดเสียง
- ทำ 3 ครั้ง

เพลงคุณหนู

คุณหนูเล็กเด็กทั้งหลาย	อย่านอนตื่นสายเป็นเด็กเกียจคร้าน
ตื่นเช้าจะได้เบิกบาน	สดชื่นสำราญสมองผ่องใส
อาบน้ำ ล้างหน้า สีฟัน	รีบเร่งเร็วพลันแต่งตัวทันใด
รับประทานอาหารเช้าไว	เสร็จแล้วจะได้รีบไปโรงเรียน

9. พุดคุยเกี่ยวกับลักษณะของไก่ กระต๊าก กระต๊าก กับเพื่อนตัวอื่นๆ ตามเนื้อเรื่องในหนังสือว่ามีลักษณะที่เหมือนกันและต่างกันอย่างไรบ้าง

- สี
- น้ำหนัก
- ขนาด
- ที่อยู่อาศัย
- อาหาร
- เสียงร้อง
- การเคลื่อนไหว
 - ไก่กับนก มีลักษณะที่เหมือนกันและต่างกันอย่างไร
 - ไก่กับผีเสื้อ มีลักษณะที่เหมือนกันและต่างกันอย่างไร
 - ไก่กับกบ มีลักษณะที่เหมือนกันและต่างกันอย่างไร
 - ไก่กับแมว มีลักษณะที่เหมือนกันและต่างกันอย่างไร
 - ไก่กับหมู มีลักษณะที่เหมือนกันและต่างกันอย่างไร
 - ไก่กับหนู มีลักษณะที่เหมือนกันและต่างกันอย่างไร
 - ไก่กับช้าง มีลักษณะที่เหมือนกันและต่างกันอย่างไร
 - ไก่กับสุนัข มีลักษณะที่เหมือนกันและต่างกันอย่างไร
 - ไก่กับลิง มีลักษณะที่เหมือนกันและต่างกันอย่างไร
 - ไก่กินอะไรเป็นอาหาร
 - ช้างกินอะไรเป็นอาหาร
 - ลิงกินอะไรเป็นอาหาร
 - ไก่ร้องอย่างไร
 - ช้างร้องอย่างไร
 - ลิงร้องอย่างไร

10. แบ่งเด็กเป็นกลุ่มชื่อสัตว์ตามเนื้อเรื่อง กระต๊าก กระต๊าก ตามความสนใจ

11. ให้เด็กนั่งเป็นแถวตามกลุ่มสัตว์ที่เลือก

12. ครูร้องเพลงกระต๊าก กระต๊าก เมื่อถึงท่อนเพลงเสียงสัตว์ได้ร้อง ก็ให้เด็ก ๆ กลุ่มนั้นร้องเสียงสัตว์ตัวนั้น พร้อมๆกัน

13. ให้เด็กวาดภาพสัตว์ต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่อง ระบายสี ตัดตามรูป

14. ให้เด็กนำภาพที่วาดระบายสีมาประกอบการอ่านในครั้งต่อไป

15. พุดคุยถึงที่อยู่อาศัยของกระต๊าก และเพื่อน ๆ

- ที่อยู่ของไก่ คือ เล้า
- ที่อยู่ของนก คือ รัง
- ที่อยู่ของหมู ม้า คือ คอก

16. พูดคุยถึงที่อยู่อาศัยของเด็ก

- ที่อยู่อาศัยของเด็ก คือ บ้าน
- ให้เด็กเล่าถึงลักษณะที่อยู่อาศัยของตนเอง โดยแยกประเภทบ้าน เช่น บ้านไม้ บ้านตึก บ้านไม้ผสมบ้านตึก กระโจม
- การดูแลรักษาบ้าน
- สมาชิกในบ้าน
- การอยู่ร่วมกันในบ้านอย่างมีความสุข
- สิ่ง que เด็กควรปฏิบัติเมื่ออยู่ในบ้าน
 - เล่นของเล่นแล้ว จัดเก็บให้เรียบร้อย
 - ช่วยทำความสะอาดบ้าน ด้วยการ ปิดกวาด เช็ด ถู
 - ไม่ทะเลาะกัน
- การปฏิบัติตนให้ปลอดภัย โดยครูเสนอแนะเพิ่มเติม

17. ครูสอนแล้วให้เด็กร้องเพลง บ้าน ร่วมกัน

เพลงบ้าน

บ้านคือที่อยู่อาศัย มีบ้านทรงไทย บ้านไม้ บ้านตึก
 กระโจมกระท่อมนานั่งนึก(ซ้ำ) ถ้าเป็นบ้านตึกต้องทำด้วยปูน(ซ้ำ)

18. ให้เด็กเล่นเกมจับคู่ภาพสัตว์กับที่อยู่อาศัย

- วิธีเล่น**
1. แจกบัตรภาพสัตว์และบัตรภาพที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้เด็ก
 2. เด็กแสดงท่าทางเป็นสัตว์ชนิดต่างๆเดินเป็นวงกลมตามจังหวะเพลง พร้อมชูบัตรภาพให้เพื่อนๆ ดูเป็นระยะ
 3. เมื่อครูให้สัญญาณหยุดคนที่ถือบัตรภาพที่อยู่อาศัยของสัตว์ต้องหยุด ینگส่วนคนที่ถือภาพสัตว์ต้องวิ่งไปจับคู่กับคนที่ถือภาพที่อยู่อาศัยของสัตว์แล้วนั่งลง

19. พาเด็กลงเล่นกลางแจ้ง

20. ให้เด็กอาสาสมัครออกมาเป็นผู้นำอบอุ่นร่างกาย จำนวน 3 - 5 คน คนละ 1 ท่า โดยไม่ซ้ำกัน สุดท้ายให้ครูนำอบอุ่นร่างกายเป็นตัวอย่าง 1 ท่า ตัวอย่างเช่น

- กระโดดตบ 10 ครั้ง
- หมุนเข่า 10 ครั้ง

- ก้มแตะพื้น 10 ครั้ง
- หมุนไหล่ 10 ครั้ง
- กางแขน บิดตัว 10 ครั้ง

21. ครูแนะนำพร้อมสาธิตวิธีเล่นเกม **บ้านฉันอยู่ไหน**

วิธีเล่น 1.กำหนดมุมในสนาม 4 มุม เป็น

- ที่อยู่ของไก่ คือ เล้า
- ที่อยู่ของนก คือ รัง
- ที่อยู่ของหมู คือ คอก
- ที่อยู่ของปลา คือ น้ำ

2.เด็กทำท่าทางเป็นสัตว์ที่ตนเองชอบเคลื่อนไหวตามจังหวะ

3.ครูให้สัญญาณหยุดพร้อมบอกชื่อสัตว์ เด็กต้องแสดงท่าทางเป็นสัตว์ที่ครูบอกเดินกลับที่อยู่ตามมุมที่กำหนดให้

4.พักคลายกล้ามเนื้อและทำความสะอาดร่างกาย

5.สรุปผลจากการเล่นเกมหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเล่นเกม

- ปฏิบัติตาม กฎ กติกา
- มีน้ำใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย
- ระวังระวังอันตรายทั้งของตนเอง และผู้อื่น

22. ให้เด็กสังเกตและแยกประเภทของกระดูก และเพื่อน ๆ

- สัตว์ปีก
- สัตว์เลี้ยงไว้เป็นอาหาร
- สัตว์เลี้ยงไว้ดูเล่นสวยงาม
- สัตว์บก
- สัตว์น้ำ
- สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ

23. พุดคุยถึงสถานที่ที่กระดูกมาพบกับเพื่อน ๆ (สนามหญ้า)

24. พุดคุยเด็ก

- เคยเล่นกับเพื่อน ๆ ในสนามหญ้าหรือไม่
- เล่นอะไรกันบ้าง
- ทำไมจึงเลือกไปเล่นที่สนามหญ้า

- เมื่อสัมผัสหญ้าแล้วรู้สึกอย่างไร ให้เด็กตอบตามจินตนาการอย่างอิสระ(นิ่ม สบาย เย็น มีความสุข ฯลฯ)
- ให้เด็กบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ ในสนามหญ้าว่า
 - อะไรบ้างที่นิ่ม
 - อะไรบ้างที่แข็ง
 - อะไรบ้างที่หยาบ
 - อะไรบ้างที่ละเอียด
 - อะไรบ้างที่ลื่น

25. ให้เด็กเรียงลำดับเนื้อหาจากหนังสือ กระต๊าก กระต๊าก

- สัตว์ตัวใด เลียนเสียงไก่เป็นตัวแรก (เป็นตัวที่ 2 จนถึงตัวสุดท้าย)
- จากภาพไก่ยืนอยู่ที่ไหน (หลังต้นข้าว)
- จากภาพ มีสัตว์ยืนอยู่ข้างไก่กี่ตัว หนูสามตัวอยู่ตรงไหนของไก่
- จากภาพ มีสัตว์กี่ชนิดอยู่บนข้าง รวมมีสัตว์ทั้งหมดกี่ตัว
- ทำไมสัตว์ต้องขึ้นไปอยู่บนข้าง
- ถ้าเป็นเด็กๆ เด็กๆ จะขึ้นที่สูงหรือไม่ เพราะเหตุใด
- จากภาพสัตว์ชนิดใด อยู่สูงกว่าข้าง
- สัตว์ชนิดใดชอบห้อยโหนบนต้นไม้ แล้วเด็กๆ จะห้อยโหนบนต้นไม้ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- เด็กๆ คิดว่าสัตว์ทุกตัวกำลังจะไปไหน เพราะเหตุใด (กลับบ้าน เพราะเริ่มมืดแล้ว)
- ให้เด็กๆ สรุปข้อควรปฏิบัติในเวลากลางคืน ครูอธิบายเพิ่มเติม
- เรื่องนี้จะจบอย่างไร
- ให้เด็กเสนอความคิดเห็นว่าอยากให้เรื่องเป็นอย่างไร

26. ครูหนังสือภาพ เรื่อง กระต๊าก กระต๊าก ให้เด็กฟังตั้งแต่ต้นจนจบทีละหน้า โดย

- ครั้งที่ 1 อ่านตั้งแต่ต้นจนจบ
- ครั้งที่ 2 อ่านไปร้องเพลงไปเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับทำนอง
- ครั้งที่ 3 ร้องเพลงจากเรื่องราวในหนังสือทีละหน้า

27. ให้เด็กสังเกตพยัญชนะ

- ครูเขียนพยัญชนะ ก บนกระดาน
- ให้เด็กช่วยกันหาพยัญชนะ ก จากหนังสือภาพ เรื่อง กระต๊าก กระต๊าก
- ครูเขียนพยัญชนะ ข บนกระดาน

- ให้เด็กช่วยกันหาพยัญชนะ **ป** จากหนังสือภาพ เรื่อง กระต๊าก กระต๊าก
- ครูเขียนพยัญชนะ **ค** บนกระดาน
- ให้เด็กช่วยกันหาพยัญชนะ **ค** จากหนังสือภาพ เรื่อง กระต๊าก กระต๊าก
- ครูทำลักษณะนี้จนครบพยัญชนะไทย 44 ตัว

28. ครูอ่านหนังสือภาพ เรื่อง กระต๊าก กระต๊าก ให้เด็กฟัง

- ครั้งที่ 1 อ่านตั้งแต่ต้นจนจบ โดยให้เด็กที่สามารถจำเนื้อเรื่องได้อ่านตามอ่านไปพร้อมกับครู
- ครั้งที่ 2 อ่านไปร้องเพลงไป โดยให้เด็กที่สามารถจำเนื้อเรื่องได้ร้องไปพร้อมกัน

29. ให้เด็ก ๆ เสนอความคิดว่า

- อยากให้เรื่องเป็นอย่างไร
- เรื่องนี้น่าจะจบอย่างไร
- ให้เด็กช่วยกันแต่งเรื่องใหม่

30. ให้เด็กเล่นเรียงแถบประโยค

31. ให้เด็กช่วยกันทำหนังสือนิทานของตน

32. ให้เด็กสร้างเรื่องขึ้นใหม่ ล้อเนื้อเรื่องของเรื่องที่ย่าน

ขั้นสรุป

1. แบ่งกลุ่มเด็กแสดงบทบาทสมมติตามเนื้อเรื่องในหนังสือ
2. ครั้งที่ 1 แสดงโดยการพูด
3. ครั้งที่สองแสดงโดยการร้องเพลง

วัดผลประเมินผล

1. สังเกต

การแสดงความความคิดเห็น

- การร่วมกิจกรรม
- การนำเสนอผลงาน
- การปฏิบัติงานกลุ่ม
- การแสดงบทบาทสมมติ

2. ตรวจผลงาน

บันทึกหลังสอน

.....

.....

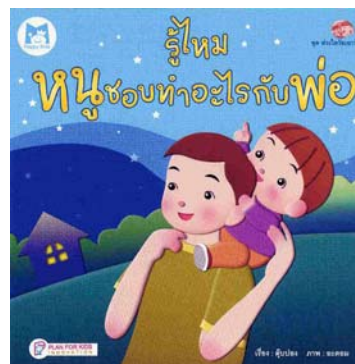
.....

แผนการสอนระดับปฐมวัย

เรื่อง รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับพ่อ

สาระการเรียนรู้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
3. ธรรมชาติรอบตัว
4. สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก



ตัวชี้วัด

1. เด็กเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การรักษาความสะอาด ความปลอดภัย การบริโภค การเล่นกับตนเองและผู้อื่น รวมถึงการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและมารยาท
2. เด็กเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็กตั้งแต่ ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กเกี่ยวข้อง
3. เด็กเรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว ทั้งสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต ฤดูกาล กลางวัน และกลางคืน
4. เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เรียนรู้เรื่องจำนวน ลักษณะ รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัส สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

1. เด็กเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง
2. เด็กรู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย และสามารถดูแลรักษาความสะอาดได้
3. เด็กรู้จักการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย
4. เด็กรู้จักการเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์และไม่บริโภคอาหารที่ไม่มีประโยชน์
5. เด็กทำของเล่นเองได้
6. เด็กเล่นกับคนอื่นได้อย่างดี
7. เด็กกล้าแสดงออกทางความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นคนอื่น
8. เด็กแสดงออกทางความรู้สึกอย่างถูกต้องเหมาะสม
9. เด็กปฏิบัติตนอย่างผู้มีมารยาทดี
10. เด็กรู้จักบุคคลในครอบครัว
11. เด็กรู้จักสถานศึกษา และบุคคลในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับตน
12. เด็กรู้จักบุคคลในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับตน

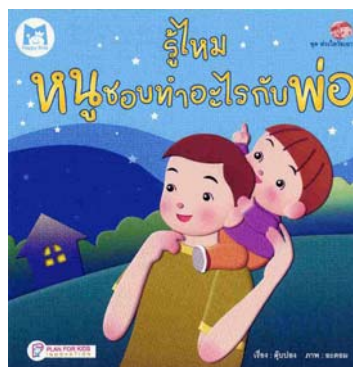
13. เด็กรู้จักธรรมชาติรอบตัวว่าสิ่งใดมีชีวิต สิ่งใดไม่มีชีวิต
14. เด็กสามารถบอกฤดูกาล กลางวัน และกลางคืนได้ถูกต้อง
15. เด็กเข้าใจเรื่องจำนวน ลักษณะ รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัส และสามารถบอกได้อย่างถูกต้อง
16. เด็กรู้จักสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน
17. เด็กรู้จักยานพาหนะ และสามารถบอกประเภทได้ถูกต้อง
18. เด็กสื่อสารได้ชัดเจน เหมาะสมกับกาลเทศะ

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. หนังสือ เรื่อง **รู้ใหม่หนูชอบทำอะไรกับพ่อ**

แต่งโดย **ต๋ับปอง**

วาดภาพประกอบโดย **อะตอม**



2. เพลงบ้านของฉัน

บ้านของฉันอยู่ด้วยกันมากมาย
 พ่อแม่ ลุงป้า ปู่ย่า ตายาย
 มีทั้ง น้ำอา ผีและน้องมากมาย
 ทุกคนสุขสบายเราเป็นพี่น้องกัน

3. เพลงกระต่าย

กระต่ายตัวขาว มีหูยาวเรียว
 หางสั้นนิดเดียว ตาแดงแวววาว
 กระโดดเล่น ชมแสงจันทร์สกา
 อยู่ตามราวป่า ช่างน่ารักเอ๋ย

4. เกมขี่ม้าส่งเมือง

วิธีเล่น

1. จับคู่ให้เด็กตัวเล็กกับตัวใหญ่ เด็กตัวใหญ่เป็นม้า เด็กตัวเล็กเป็นคนขี่
2. กำหนดจุดเริ่มต้นและจุดเส้นชัย
3. เมื่อได้ยินนกหวีด ม้าแต่ละตัวต้องวิ่งไปถึงเส้นชัยให้เร็วที่สุด คู่ไหนถึงก่อนโดยไม่ชนผู้อื่นคู่ไหนเป็นฝ่ายชนะ

5. เกมขี่ม้าก้านกล้วย

วิธีเล่น

1. เด็กยืนคร่อมบนม้าก้านกล้วย
2. กำหนดจุดเริ่มต้นและจุดเส้นชัย
3. เมื่อได้ยินนกหวีด ม้าแต่ละตัวต้องวิ่งไปถึงเส้นชัยให้เร็วที่สุด คนไหนถึงก่อน โดยไม่ชนผู้อื่นและม้าไม่หลุดจากตัวคนนั้นเป็นผู้ชนะ

6. เกมโอมเพียง

วิธีเล่น

1. ครูพูดคำว่าโอมเพียง แล้วตามด้วยเสียงร้องของสัตว์
2. เด็กแสดงท่าทางเป็นสัตว์ชนิดนั้นๆ เช่น ครูพูด
 - โอมเพียง ก๊าบ ก๊าบ เด็กแสดงท่าทางเป็นเปิดเดิน
 - โอมเพียง ฮี้ฮี้ เด็กแสดงท่าทางเป็นม้าวิ่ง

7. ปริศนาคำทาย


- อะไรเอ่ย สี่ตีนเดินมาหลัง คามุงกระเบื้อง (เต่า)
- อะไรเอ่ย สองตีนเดินมา หลังคามุงจาก (ไก่)
- อะไรเอ่ย อยู่ในน้ำแหวกว่ายไปมา ขาก็ไม่มี (ปลา)
- อะไรเอ่ย มีหางเหมือนแฉ้ ชอบร้องฮี้ฮี้ (ม้า)

วัสดุอุปกรณ์

- นกหวีด
- สีเทียน
- กระดาษ
- ดินน้ำมัน
- ก้านกล้วย
- เชือก
- เข็มกลัดขนาดใหญ่หุ้มขน
- กระป๋องขนาดต่าง ๆ
- กรวด/เมล็ดพืชต่าง ๆ
- กระดาษสีต่าง ๆ
- กระดาษขาว
- กาว

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ

1. ครูสอนเด็กร้องเพลง **บ้านของฉัน** โดยครูร้องนำและเด็กร้องตามทีละวรรค

**บ้านของฉันอยู่ด้วยกันมากมาย
พ่อแม่ ลุงป้า ปู่ย่า ตายาย
มีทั้ง น้าอา พี่และน้องมากมาย
ทุกคนสุขสบายเราเป็นพี่น้องกัน**
2. เด็กร้องเพลงพร้อมปรบมือให้จังหวะจนคล่อง
3. ครูสนทนาเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัวและกิจกรรมที่ทำร่วมกัน ดังนี้
 - ในบ้านของเด็กมีใครบ้าง
 - เด็กๆ ทำอะไรกับพ่อบ้าง
 - อะไรบ้างที่เด็กทำกับพ่อแล้วชอบมากที่สุดและอยากทำบ่อย
 - เด็กทำอะไรกับแม่บ้าง
 - อะไรบ้างที่เด็กทำกับแม่แล้วชอบมากที่สุดและอยากทำบ่อย ๆ
 - อะไรบ้างที่เด็กทำกับบุคคลในครอบครัว (พี่น้อง ลุงป้า น้าอา ปู่ย่า ตายาย) แล้วชอบมากที่สุดและอยากทำบ่อย ๆ
4. ครูแนะนำหนังสือ เรื่อง **รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับพ่อ**
แต่งโดย **ต๋ับปอง**
วาดภาพประกอบโดย **อะตอม**

5. สนทนาเกี่ยวกับภาพปกหนังสือ เรื่อง **รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับพ่อ**
 - เห็นภาพอะไรบ้าง (ธรรมชาติ ต้นไม้ ภูเขา บ้าน คน ดวงดาว)
 - ในภาพนี้มีใครบ้าง (คนผู้ชาย คือพ่อ เด็กผู้ชาย คือ ลูก)
 - สถานที่ในภาพคือที่ไหน (สนามหญ้า นอกบ้าน)
 - ในภาพนี้มีสีอะไรบ้าง (ฟ้า ม่วง เหลือง น้ำตาล เขียว ขาว น้ำเงิน)
 - ชอบสีอะไร ทำไมถึงชอบ
 - จากภาพนี้ คนไหนคือเด็ก (คนที่ชี้คอพ่อ)
 - ให้เด็กลองคาดเดาว่าหนังสือเล่มนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

ขั้นตอนการ

1. เปิดหนังสือเรื่อง **รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับพ่อ** ที่หน้า แล้วให้เด็กดูว่ามีภาพอะไรบ้างโดยครูไม่อธิบายใดๆ
2. อ่านหนังสือให้เด็กฟังที่หน้าจนจบพร้อมให้เด็กดูภาพประกอบ
3. พูดคุยเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสืออีกครั้งพร้อมตั้งคำถามประกอบที่หน้า
 - จากภาพเห็นอะไร (เด็กผู้ชาย)
 - จากภาพเห็นอวัยวะอะไรบ้าง (ตา จมูก คิ้ว หู ผม ปาก)
 - ส่วนล่างของภาพที่มองไม่เห็นน่าจะมีส่วนอวัยวะอะไรบ้าง (มือ แขน ขา ลำตัว นิ้วมือ นิ้วเท้า เท้า เล็บ)
 - เด็กในภาพเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย แล้วให้ช่วยกันตั้งชื่อ
 - สรุปจากหนังสือแล้วหนูชอบทำอะไรกับพ่อ
 - ให้เรียงลำดับเหตุการณ์ที่เด็กทำอะไรกับพ่อ
4. ครูเปิดหนังสือหน้า **อ่านหนังสือเล่มโปรด** พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับภาพพูดเชื่อมโยงเรื่องราวเข้ากับชีวิตประจำวันของเด็กดังนี้
 - เด็กช่วยกันบอกสีที่มองเห็นว่ามีสีอะไรบ้าง (เขียว เหลือง แดง ส้ม ชมพู กากี ขาว)
 - ในภาพนี้พ่อกับลูกอยู่ที่ไหน
 - ที่บ้านเด็กมีของแบบนี้ไหม
 - ทายชื่อว่ารูปสีแดงเป็นอะไร (หนังสือ)
 - หนังสือเล่มนี้ปกสีอะไร (สีแดง)
 - มีอะไรบ้างที่สีแดงเหมือนปกหนังสือ
 - ใครอ่านหนังสือให้เด็กๆ ฟังบ้าง (ครู พ่อแม่ เพื่อน พี่ ฯลฯ)
 - ที่บ้านมีหนังสือไหม
 - หนังสือเกี่ยวกับอะไร
5. ครูเปิดหนังสือ ตอน **ล้างรถคันเก่ง** แล้วพูดคุยกับเด็กๆ และสรุปด้วยการทำกิจกรรม
 - ในภาพนี้เด็กเห็นอะไรบ้าง (รถยนต์ เด็ก สายยาง เด็กกำลังฉีดน้ำ คนผู้ชาย)
 - ที่บ้านใครมีรถยนต์บ้าง
 - รถยนต์มีไว้ทำอะไร
 - ถ้าไม่มีสายยางจะล้างรถอย่างไร

- บนพื้นบริเวณที่ล้างรถเด็กคิดว่าเปียกหรือแห้ง (เปียก)
- ถ้าเด็กเดินบริเวณที่มีน้ำขัง หรือเปียกเด็กจะต้องระมัดระวังอย่างไรให้ปลอดภัย
- ทำไมต้องล้างรถ
- มาโรงเรียนอย่างไร(เดิน / นั่งรถจักรยาน/จักรยานยนต์/รถยนต์/รถสามล้อถีบ/รถประจำทาง)
- รู้จักรถอะไรบ้าง
- ให้เด็กวาดรูปรถที่ตนเองชอบระบายสีและตกแต่งให้สวยงามพร้อมนำเสนอ

6. ครูเปิดหนังสือ ตอน **ฟังเพลงของพ่อ** พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวในภาพและเนื้อหา นำสู่กิจวัตรประจำวันของเด็กพร้อมดำเนินกิจกรรมดังนี้

- **ครูร้องเพลงบ้านของฉัน**
บ้านของฉันอยู่ด้วยกันมากมาย
พ่อแม่ ลุงป้า ปู่ย่า ตายาย
มีทั้ง น้ำอา ฟี่และน้องมากมาย
ทุกคนสุขสบายเราเป็นพี่น้องกัน
- หลังจากนั้นเด็กร้องเพลงบ้านของฉันพร้อมทำจังหวะประกอบไปพร้อมๆ กัน
- ให้เด็กอาสาสมัครร้องเพลงบ้านของฉันประกอบท่าทางโดยร้องเดี่ยว/ร้องเป็นคู่/ร้องเป็นกลุ่ม
- พูดคุยกับเด็กว่าใครบ้างร้องเพลงให้ฟังเมื่อเด็กอยู่บ้าน (พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย)
- พูดคุยถึงความรู้สึกเด็กว่าเมื่อฟังเพลงแล้วรู้สึกอย่างไร (สนุกสนาน มีความสุข ชอบ อยากร้องเพลงให้เพื่อนฟังบ้าง)
- เด็กๆชื่นชม ขอขอบคุณผู้ที่ร้องเพลงให้เราฟังได้อย่างไรบ้าง (ปรบมือ พูดคำว่าเก่งจังเลย /ร้องเพราะจริงๆ)
- ครูแนะนำให้เด็กประดิษฐ์เครื่องดนตรีโดยใช้ก้อนกรวด หรือเมล็ดพืช บรรจุลงในกระป๋องน้ำอัดลมแล้วปิดรูกระป๋องด้วยกระดาษ ตกแต่งให้สวยงาม
- สรุปด้วยการให้เด็กแบ่งเป็นกลุ่มออกมาร้องเพลงพร้อมทำจังหวะโดยใช้เครื่องดนตรีกระป๋องที่ประดิษฐ์ขึ้น

7. ครูเปิดหนังสือ ตอน **ชีคอคว่าดาว** พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับธรรมชาติและทำกิจกรรม

- ให้เด็กบอกรู้ว่าเห็นอะไรในภาพบ้าง (ดาว ดวงจันทร์ ภูเขา บ้าน ต้นไม้)
- ภาพที่เด็กเห็นเป็นภาพเวลาใด (กลางวัน)
- รู้ได้อย่างไรว่าเป็นเวลากลางคืน (มีดวงจันทร์ ดวงดาว และไฟในบ้าน)
- เวลากลางคืนมีลักษณะอย่างไร (มืด)
- ถ้าเป็นเวลากลางวัน จะเห็นอะไรบ้าง (ดวงอาทิตย์ ก้อนเมฆ)
- คิดว่าจะขึ้นไปจับดวงดาวได้หรือไม่เพราะเหตุใด
- ครูแจกอุปกรณ์ให้เด็กต่อเติมภาพตามจินตนาการแล้วระบายสีให้สวยงาม เช่น ต่อเติมเป็นดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ผลไม้ หน้าคน นาฬิกา

8. ครูเปิดหนังสือ ตอน **ชีม้าขาวฮี้...กับกับ** พูดคุยกับเด็กและทำกิจกรรมดังนี้

- เล่นเกมปริศนาคำทาย
 - อะไรเอ่ย สีตีนเดินมาหลัง คามุงกระเบื้อง (เต่า)
 - อะไรเอ่ย สองตีนเดินมา หลังคามุงจาก (ไก่)
 - อะไรเอ่ย อยู่ในน้ำแหวกว่ายไปมา ขาก็ไม่มี (ปลา)
 - อะไรเอ่ย มีหางเหมือนแฉ้ ขอบร้องฮี้ฮี้ (ม้า)
- ชักถามเด็กเราเล่นเกมที่ไหนได้บ้าง (สนามหญ้า ลานดิน ใต้ร่มไม้)
- คิดว่าเล่นบนถนนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด (พูดเน้นถึงความปลอดภัย)
- นำเด็กเล่นเกมชีม้าส่งเมือง

วิธีเล่น

1. ให้เด็กจับคู่ตัวเล็กกับตัวใหญ่ เด็กตัวใหญ่เป็นม้า เด็กตัวเล็กเป็นคนขี่
2. กำหนดจุดเริ่มต้นและจุดเส้นชัย
3. เมื่อได้ยินนกหวีด ม้าแต่ละตัวต้องวิ่งไปถึงเส้นชัยให้เร็วที่สุด คู่ไหนถึงเส้นชัย ก่อนโดยไม่ชนผู้อื่นคู่ไหนเป็นฝ่ายชนะ

9. ครูเปิดหนังสือ ตอน **วิ่งไล่จับไปจับมา** ทำกิจกรรมและพูดคุยกับเด็กดังนี้

- ให้เด็กปฏิบัติตามสัญญาณนกหวีด โดยมีข้อตกลงดังนี้ เป่านกหวีด 1 ครั้ง วิ่งช้าๆ เป่านกหวีด 2 ครั้ง วิ่งเร็วๆ ให้เด็กปฏิบัติตามสัญญาณจนคล่อง
- ให้เด็กประดิษฐ์ม้าก้านกล้วยโดยครูนำตัวอย่างม้าก้านกล้วยที่สำเร็จแล้ว ให้เด็กดูและสาธิตให้เด็กทำตาม เมื่อเสร็จแล้วให้เด็กทุกคนลงเล่นแข่งม้ากันในสนาม กติกาเหมือนเกมขี่ม้าส่งเมือง

- เคยเล่นแบบนี้ไหม เล่นกับใคร
 - เล่นแบบนี้แล้วรู้สึกอย่างไร (ชอบ สนุก เหนื่อย)
 - เล่นอย่างไรให้ปลอดภัย (ไม่เล่นแรง ไม่ทะเลาะกัน)
 - สนทนากับเด็กเกี่ยวกับความปลอดภัย
10. ครูเปิดหนังสือ ตอน **นั่งบนขาโยกเยกเอ๋ย** พูดคุยกับเด็กดังนี้
- เห็นอะไรบ้างในภาพ (หมอน เด็กผู้ชาย พ่อ ที่รองนั่ง)
 - นั่งอยู่บนอะไร (เข้าพ่อ)
 - คิดว่าเราสามารถนั่งบนส่วนใดของร่างกายได้อีกบ้าง (ขา ออก ตัก หลัง ก้น คอ)
 - หมอนอยู่ที่ไหน
 - หมอนใช้ทำอะไรได้บ้าง
 - ชอบหมอนสีอะไร (ชมพู เขียว ฟ้ำ เหลือง แดง ส้ม)
 - ให้เด็กรับจำนวนหมอนในรูปภาพพร้อมกัน
11. ครูเปิดหนังสือ ตอน **อะไรเอ๋ยทายซิทาย** พูดคุยกับเด็กและทำกิจกรรมดังนี้
- ให้เด็กร้องเพลง **กระต่ายพร้อมแสดงท่าทางประกอบ**
 กระต่ายตัวขาว มีหูยาวเรียว
 หางสั้นนิดเดียว ตาแดงแวววาว
 กระโดดเล่น ชมแสงจันทร์สกา
 อยู่ตามราวป่า ช่างน่ารักเอ๋ย
 - ให้เด็กปฏิบัติ ตามคำสั่ง กระโดด / วิ่ง / เดิน เลียนแบบกระต่ายตามจินตนาการ
12. ครูเปิดหนังสือ ตอน **โอมเพียงกลายเป็นนก** พูดคุยกับเด็กและทำกิจกรรมดังนี้
- ให้เด็กเล่นเกมทำตามคำสั่ง
 วิธีเล่น
 1. ครูพูดคำว่าโอมเพียง แล้วตามด้วยเสียงร้องของสัตว์
 2. เด็กแสดงท่าทางเป็นสัตว์ชนิดนั้นๆ เช่น
 ครูพูด โอมเพียง ก๊าบ ก๊าบ เด็กแสดงท่าทางเป็นเป็ดเดิน
 ครูพูด โอมเพียง ฮึฮึ เด็กแสดงท่าทางเป็นม้าวิ่ง ฯลฯ
 - ให้เด็กผลัดกันเป็นผู้นำผู้ตามในการออกคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่ง ในการเล่น
 - ร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการเล่นเกม

- ให้เด็กปั้นดินน้ำมันเป็นรูปสัตว์ต่างๆ ตามความคิดสร้างสรรค์
13. ครูเปิดหนังสือตอน **ครอกพี บนอกหลับปุ๋ยสบาย** พูดคุยกับเด็กและทำกิจกรรม
- ให้เด็กลองทายชื่อว่าสองคนในภาพทำอะไร (นอนหลับ)
 - ลองทายชื่อว่าสองคนนั้นนอนเวลาใด (กลางวัน/กลางคืน)
 - ลองทายชื่อว่าสองคนนั้นนอนที่ไหน (ที่บ้าน/ที่โรงเรียน)
 - นอนกับใครที่บ้าน (พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ฯลฯ)
 - สนทนากับเด็กถึงประโยชน์ของการนอนหลับพักผ่อน
14. ครูเปิดหนังสือ**ภาพพ่ออุ้มลูก** สนทนาและทำกิจกรรมดังนี้
- หลังจากตื่นนอนแล้ว เด็กทำอะไรบ้าง (ล้างหน้า ไปปัสสาวะ ตีมนม กินขนม)
 - ครูแนะนำเกี่ยวกับการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์โดยให้เด็กช่วยกันบอกว่าอาหารชนิดใดควรบริโภค และไม่ควรบริโภค
 - ครูสัมผัสเด็กด้วยการกอดเด็กทีละคนแล้วถามความรู้สึกเด็กว่า รู้สึก
อย่างไร(ชอบ มีความสุข อบอุ่น เขินอาย)
 - ที่บ้านใครเคยกอดเด็กบ้างไหม (พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย พี่น้อง ฯลฯ)
 - เมื่อเด็กได้รับการกอดจากบุคคลเหล่านั้น รัก
เด็กรู้สึกอย่างไร(ชอบ รัก
สบายใจ มีความสุข)

ขั้นสรุป

1. ครูอ่านหนังสือให้ฟังอีกครั้งโดยนักเรียนร่วมอ่านทีละหน้าไปด้วย
2. เด็กช่วยกันสรุปว่าเด็กในหนังสือทำอะไรกับพ่อบ้าง

- อ่านหนังสือ	- ล้างรถ
- ฟังเพลง	- ซี่คอ
- เล่นเกม	- วิ่งไล่จับ
- ทายปัญหา	- นอน
3. ให้เด็กบอกสิ่งที่ชอบทำกับพ่อพร้อมบอกความรู้สึกที่ได้ทำกิจกรรมเหล่านั้นกับพ่อ
4. ให้เด็กวาดภาพระบายสีสิ่งที่เด็กชอบทำกับพ่อตามความคิดสร้างสรรค์
5. เด็กจัดแสดงผลงานบนป้ายนิเทศในชั้นเรียน

วัตถุประสงค์ประเมินผล

1. สังเกต

การแสดงความคิดเห็น

- การร่วมกิจกรรม
- การนำเสนอผลงาน
- การปฏิบัติงานกลุ่ม
- การแสดงบทบาทสมมติ

2. ตรวจผลงาน

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

บันทึก

ครูต้องตระหนักรู้เสมอว่า สิ่งที่สำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย คือ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทางการเรียนรู้ และพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ และสมอง โดยจุดมุ่งหมายหลักคือ การเรียนรู้ต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้เด็กเกิดความมั่นใจ และความภาคภูมิใจ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริม กระตุ้นเร้า และสร้างความรู้สึที่ดีแก่เด็ก ดังนี้

1. ให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง
2. ชื่นชมเมื่อเด็กทำดี
3. ระวังคำพูดที่ใช้กับเด็ก
 - ไม่ประณาม เยาะเย้ย ค่อนแคะ หัวเราะเยาะ
 - ไม่ออกคำสั่ง
 - ไม่บังคับข่มขู่
 - ไม่ครอบงำทางความคิด
 - ไม่ทำตลกล้อเลียนจุดบกพร่องของเด็ก
 - งดใช้คำว่า **อย่า**
4. กระตุ้นความคิดของเด็ก
5. ทำท่ายให้เด็กได้แสดงความสามารถ
6. แสดงออกถึงความรัก และความเข้าใจในตัวเด็ก

- แสดงให้เด็กรู้ว่าเรารักเขา
 - ให้โอกาสเมื่อเขาทำพลาด
7. เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก
8. ปฏิบัตินิสัยและค่านิยมที่ดีให้เด็ก
- ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก
 - การทำตัวให้ดีเพื่อให้พ่อแม่มีความสุข
 - หน้าที่ของพ่อแม่ลูก
 - การดูแลตนเอง
 - การเคารพตัวตน พึงใจในสิ่งที่ตนมีและเป็นอยู่
 - ความอดทนอดกลั้น
 - รักษากฎ กติกา
 - เหตุมีผล
 - ซื่อสัตย์
 - กล้าแสดงออกในทางที่ดี อย่างเหมาะสม
 - ปฏิบัตินิสัยรักการอ่าน

ภาคผนวก 3

ตัวอย่างแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

เรื่อง รู้ใหม่หนูชอบทำอะไรกับพ่อ

สาระการเรียนรู้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
3. ธรรมชาติรอบตัว
4. สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก

ตัวชี้วัด

1. เด็กเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก ส่วนต่างๆ ของร่างกาย การรักษาความสะอาด ความปลอดภัย การบริโภค การเล่นกับตนเองและผู้อื่น รวมถึงการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและมารยาท
2. เด็กเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็กตั้งแต่ ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กเกี่ยวข้อง
3. เด็กเรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว ทั้งสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต ฤดูกาล กลางวัน และกลางคืน
4. เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เรียนรู้เรื่องจำนวน ลักษณะ รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัส สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

1. เด็กเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง
2. เด็กรู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย และสามารถดูแลรักษาความสะอาดได้
3. เด็กรู้จักการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย
4. เด็กรู้จักการเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์และไม่บริโภคอาหารที่ไม่มีประโยชน์
5. เด็กทำของเล่นเองได้
6. เด็กเล่นกับคนอื่นได้อย่างดี
7. เด็กกล้าแสดงออกทางความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นคนอื่น
8. เด็กแสดงออกทางความรู้สึกอย่างถูกกาลเทศะ
9. เด็กปฏิบัติตนอย่างผู้มีมารยาทดี
10. เด็กรู้จักบุคคลในครอบครัว
11. เด็กรู้จักสถานศึกษา และบุคคลในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับตน
12. เด็กรู้จักบุคคลในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับตน
13. เด็กรู้จักธรรมชาติรอบตัวว่าสิ่งใดมีชีวิต สิ่งใดไม่มีชีวิต

14. เด็กสามารถบอกฤดูกาล กลางวัน และกลางคืนได้ถูกต้อง
15. เด็กเข้าใจเรื่องจำนวน ลักษณะ รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัส และสามารถบอกได้อย่างถูกต้อง
16. เด็กรู้จักสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน
17. เด็กรู้จักยานพาหนะ และสามารถบอกประเภทได้ถูกต้อง
18. เด็กสื่อสารได้ชัดเจน เหมาะสมกับกาลเทศะ

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. หนังสือ เรื่อง **รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับพ่อ**
แต่งโดย **ต๋ับปอง**
วาดภาพประกอบโดย **อะตอม**



2. เพลงบ้านของฉัน

บ้านของฉันอยู่ด้วยกันมากมาย
พ่อแม่ ลุงป้า ปู่ย่า ตายาย
มีทั้ง น้าอา พี่และน้องมากมาย
ทุกคนสุขสบายเราเป็นพี่น้องกัน

3. เพลงกระต่าย

กระต่ายตัวขาว มีหูยาวเรียว
หางสั้นนิดเดียว ตาแดงแวววาว
กระโดดเล่น ชมแสงจันทร์สกา
อยู่ตามราวป่า ช่างน่ารักเอ๋ย

4. เกมขี่ม้าส่งเมือง

วิธีเล่น

1. จับคู่ให้เด็กตัวเล็กกับตัวใหญ่ เด็กตัวใหญ่เป็นม้า เด็กตัวเล็กเป็นคนขี่
2. กำหนดจุดเริ่มต้นและจุดเส้นชัย
3. เมื่อได้ยินนกหวีด ม้าแต่ละตัวต้องวิ่งไปถึงเส้นชัยให้เร็วที่สุด คู่ไหนถึงก่อนโดยไม่ชนผู้อื่นคู่ไหนเป็นฝ่ายชนะ

5. เกมขี่ม้าก้านกล้วย

วิธีเล่น

1. เด็กยืนคร่อมบนม้าก้านกล้วย
2. กำหนดจุดเริ่มต้นและจุดเส้นชัย

3. เมื่อได้ยินนกหวีด ม้าแต่ละตัวต้องวิ่งไปถึงเส้นชัยให้เร็วที่สุด คนไหนถึงก่อน โดยไม่ชนผู้อื่นและม้าไม่หลุดจากตัวคนนั้นเป็นผู้ชนะ

6. เกมโอมเพียง

วิธีเล่น

1. ครูพูดคำว่าโอมเพียง แล้วตามด้วยเสียงร้องของสัตว์
2. เด็กแสดงท่าทางเป็นสัตว์ชนิดนั้นๆ เช่น ครูพูด
 - โอมเพียง ก๊าบ ก๊าบ เด็กแสดงท่าทางเป็นเปิดเดิน
 - โอมเพียง ฮี้ฮี้ เด็กแสดงท่าทางเป็นม้าวิ่ง

7. ปริศนาคำทาย

- อะไรเอ๋ย สี่ตีนเดินมาหลัง คามุงกระเบื้อง (เต่า)
- อะไรเอ๋ย สองตีนเดินมา หลังคามุงจาก (ไก่)
- อะไรเอ๋ย อยู่ในน้ำแหวกว่ายไปมา ขาก็ไม่มี (ปลา)
- อะไรเอ๋ย มีหางเหมือนแฉ้ ชอบร้องฮี้ฮี้ (ม้า)

วัสดุอุปกรณ์

- นกหวีด
- สีเทียน
- กระดาษ
- ดินน้ำมัน
- ก้านกล้วย
- เชือก
- เข็มกลัดขนาดใหญ่หุ้มมน
- กระป๋องขนาดต่าง ๆ
- กรวด/เมล็ดพืชต่าง ๆ
- กระดาษสีต่าง ๆ
- กระดาษขาว
- กาว

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูสอนเด็กร้องเพลงบ้านของฉันโดยครูร้องนำและเด็กร้องตามที่ละวรรค

บ้านของฉันอยู่ด้วยกันมากมาย
พ่อแม่ ลุงป้า ปู่ย่า ตายาย

มีทั้ง น้ำอา พิและน้องมากมาย

ทุกคนสุขสบายเราเป็นพี่น้องกัน

2. เด็กร้องเพลงพร้อมปรบมือให้จังหวะจนคล่อง

3. ครูสนทนาเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัวและกิจกรรมที่ทำร่วมกัน ดังนี้

- ในบ้านของเด็กมีใครบ้าง
- เด็กๆ ทำอะไรกับพ่อบ้าง
- อะไรบ้างที่เด็กทำกับพ่อแล้วชอบมากที่สุดและอยากทำบ่อย
- เด็กทำอะไรกับแม่บ้าง
- อะไรบ้างที่เด็กทำกับแม่แล้วชอบมากที่สุดและอยากทำบ่อย ๆ
- อะไรบ้างที่เด็กทำกับบุคคลในครอบครัว (พี่น้อง ลุงป้า น้ำอา ปู่ย่า ตายาย) แล้ว

ชอบมากที่สุดและอยากทำบ่อย ๆ

4. ครูแนะนำหนังสือ เรื่อง **รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับพ่อ**

แต่งโดย **ตุ้มปอง**

วาดภาพประกอบโดย **อะตอม**



5. สนทนาเกี่ยวกับภาพปกหนังสือ เรื่อง **รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับพ่อ**

- เห็นภาพอะไรบ้าง (ธรรมชาติ ต้นไม้ ภูเขา บ้าน คน ดวงดาว)
- ในภาพนี้มีใครบ้าง (คนผู้ชาย คือพ่อ เด็กผู้ชาย คือ ลูก)
- สถานที่ในภาพคือที่ไหน (สนามหญ้า นอกบ้าน)
- ในภาพนี้มีสิ่งอะไรบ้าง (ฟ้า ม่วง เหลือง น้ำตาล เขียว ขาว น้ำเงิน)
- ชอบสีอะไร ทำไม่ถึงชอบ
- จากภาพนี้ คนไหนคือเด็ก (คนที่ชี้คอพ่อ)
- ให้เด็กลองคาดเดาว่าหนังสือเล่มนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

ขั้นตอนการ

1. เปิดหนังสือเรื่อง **รู้ไหมหนูชอบทำอะไรกับพ่อ** ที่ละหน้า แล้วให้เด็กดูว่ามีภาพอะไรบ้าง โดยครูไม่อธิบายใดๆ

2. อ่านหนังสือให้เด็กฟังทีละหน้าจนจบพร้อมให้เด็กดูภาพประกอบ

3. พูดคุยเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสืออีกครั้งพร้อมตั้งคำถามประกอบทีละหน้า

- จากภาพเห็นอะไร (เด็กผู้ชาย)
- จากภาพเห็นอวัยวะใดบ้าง (ตา จมูก คิ้ว หู ริมฝีปาก)
- ส่วนล่างของภาพที่มองไม่เห็นน่าจะมีส่วนอวัยวะใดบ้าง(มือ แขน ขา ลำตัว นิ้วมือ นิ้วเท้า เท้า เล็บ)
- เด็กในภาพเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย แล้วให้ช่วยกันตั้งชื่อ
- สรุปจากหนังสือแล้วหนูชอบทำอะไรกับพ่อ
- ให้เรียงลำดับเหตุการณ์ที่เด็กทำอะไรกับพ่อ

4. ครูเปิดหนังสือหน้า **อ่านหนังสือเล่มโปรด** พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับภาพพูดเชื่อมโยงเรื่องราวเข้ากับชีวิตประจำวันของเด็กดังนี้

- เด็กช่วยกันบอกสิ่งที่มองเห็นว่ามีสีอะไรบ้าง (เขียว เหลือง แดง ส้ม ชมพู กากีขาว)
- ในภาพนี้พ่อกับลูกอยู่ที่ไหน
- ที่บ้านเด็กมีของแบบนี้ไหม
- ทายชื่อว่ารูปสีแดงเป็นอะไร (หนังสือ)
- หนังสือเล่มนี้ปกสีอะไร (สีแดง)
- มีอะไรบ้างที่สีแดงเหมือนปกหนังสือ
- ใครอ่านหนังสือให้เด็กๆ ฟังบ้าง (ครู พ่อแม่ เพื่อน พี่ ฯลฯ)
- ที่บ้านมีหนังสือไหม
- หนังสือเกี่ยวกับอะไร

5. ครูเปิดหนังสือ ตอน **ล้างรถคันเก่ง** แล้วพูดคุยกับเด็กๆ และสรุปด้วยการทำกิจกรรม

- ในภาพนี้เด็กเห็นอะไรบ้าง (รถยนต์ เด็ก สายยาง เด็กกำลังฉีดน้ำ คนผู้ชาย)
- ที่บ้านใครมีรถยนต์บ้าง
- รถยนต์มีไว้ทำอะไร
- ถ้าไม่มีสายยางจะล้างรถอย่างไร
- บนพื้นบริเวณที่ล้างรถเด็กคิดว่าเปียกหรือแห้ง (เปียก)
- ถ้าเด็กเดินบริเวณที่มีน้ำซัง หรือเปียกเด็กจะต้องระมัดระวังอย่างไรให้ปลอดภัย
- ทำไมต้องล้างรถ
- มาโรงเรียนอย่างไร(เดิน / นั่งรถจักรยาน/จักรยานยนต์/รถยนต์/รถสามล้อถีบ/รถประจำทาง)
- รู้จักรถอะไรบ้าง

- ให้เด็กวาดรูปรถที่ตนเองชอบระบายสีและตกแต่งให้สวยงามพร้อมนำเสนอ

6. ครูเปิดหนังสือ ตอน **ฟังเพลงของพ่อ** พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวในภาพและเนื้อหา นำสู่กิจกรรมประจำวันของเด็กพร้อมดำเนินกิจกรรมดังนี้

- ครูร้องเพลง**บ้านของฉัน**

บ้านของฉันอยู่ด้วยกันมากมาย

พ่อแม่ ลุงป้า ปู่ย่า ตายาย

มีทั้ง น้าอา พี่และน้องมากมาย

ทุกคนสุขสบายเราเป็นพี่น้องกัน

- หลังจากนั้นเด็กร้องเพลงบ้านของฉันพร้อมทำจังหวะประกอบไปพร้อมๆกัน
- ให้เด็กอาสาสมัครร้องเพลงบ้านของฉันประกอบท่าทางโดยร้องเดี่ยว/ร้องเป็นคู่/ร้องเป็นกลุ่ม
- พูดคุยกับเด็กว่าใครบ้างร้องเพลงให้ฟังเมื่อเด็กอยู่บ้าน (พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย)
- พูดคุยถึงความรู้สึกเด็กว่าเมื่อฟังเพลงแล้วรู้สึกอย่างไร (สนุกสนาน มีความสุข ชอบ อยากร้องเพลงให้เพื่อนฟังบ้าง)
- เด็กๆชื่นชม ขอบขอบคุณผู้ที่ร้องเพลงให้เราฟังได้อย่างไรบ้าง (ปรบมือ พูดคำว่าเก่งจังเลย /ร้องเพราะจริงๆ)
- ครูแนะนำให้เด็กประดิษฐ์เครื่องดนตรีโดยใช้ก้อนกรวด หรือเมล็ดพืช บรรจุลงในกระป๋องน้ำอัดลมแล้วปิดรูกระป๋องด้วยกระดาษ ตกแต่งให้สวยงาม
- สรุปด้วยการให้เด็กแบ่งเป็นกลุ่มออกมาร้องเพลงพร้อมทำจังหวะโดยใช้เครื่องดนตรีกระป๋องที่ประดิษฐ์ขึ้น

7. ครูเปิดหนังสือ ตอน **ชี้คอคว่าดาว** พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับธรรมชาติและทำกิจกรรม

- ให้เด็กบอกว่าเห็นอะไรในภาพบ้าง (ดาว ดวงจันทร์ ภูเขา บ้าน ต้นไม้)
- ภาพที่เด็กเห็นเป็นภาพเวลาใด (กลางคืน)
- รู้ได้อย่างไรว่าเป็นเวลากลางคืน (มีดวงจันทร์ ดวงดาว และไฟในบ้าน)
- เวลากลางคืนมีลักษณะอย่างไร (มืด)
- ถ้าเป็นเวลากลางวัน จะเห็นอะไรบ้าง (ดวงอาทิตย์ ก้อนเมฆ)
- คิดว่าจะขึ้นไปจับดวงดาวได้หรือไม่เพราะเหตุใด
- ครูแจกรูปวงกลมให้เด็กต่อเติมภาพตามจินตนาการแล้วระบายสีให้สวยงาม เช่น ต่อเติมเป็นดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ผลไม้ หน้าคน นาฬิกา

8. ครูเปิดหนังสือ ตอน **ขี่ม้าขาวฮี...กับกับ** พูดคุยกับเด็กและทำกิจกรรมดังนี้

- เล่นเกมปริศนาคำทาย

อะไรเอ่ย สีตีนเดินมาหลัง คามุงกระเบื้อง (เต่า)
 อะไรเอ่ย สองตีนเดินมา หลังคามุงจาก (ไก่)
 อะไรเอ่ย อยู่ในน้ำแหวกว่ายไปมา ซากก็ไม่มี (ปลา)
 อะไรเอ่ย มีหางเหมือนแฉ้ ขอบร่องฮี้ฮี้ (ม้า)

- ชักถามเด็กเราเล่นเกมที่ไหนได้บ้าง (สนามหญ้า ลานดิน ใต้ร่มไม้)
- คิดว่าเล่นบนถนนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด (พูดเน้นถึงความปลอดภัย)
- นำเด็กเล่นเกมขี่ม้าส่งเมือง

วิธีเล่น

1. ให้เด็กจับคู่ตัวเล็กกับตัวใหญ่ เด็กตัวใหญ่เป็นม้า เด็กตัวเล็กเป็นคนขี่
2. กำหนดจุดเริ่มต้นและจุดเส้นชัย
3. เมื่อได้ยินนกหวีด ม้าแต่ละตัวต้องวิ่งไปถึงเส้นชัยให้เร็วที่สุด คู่ไหนถึงเส้น

ชัย ก่อนโดยไม่ชนผู้อื่นคือนั้นเป็นฝ่ายชนะ

9. ครูเปิดหนังสือ ตอน **วิ่งไล่จับไปจับมา** ทำกิจกรรมและพูดคุยกับเด็กดังนี้

- ให้เด็กปฏิบัติตามสัญญาณนกหวีด โดยมีข้อตกลงดังนี้ เป่านกหวีด 1 ครั้ง วิ่งช้าๆ เป่านกหวีด 2 ครั้ง วิ่งเร็วๆ ให้เด็กปฏิบัติตามสัญญาณจนคล่อง
- ให้เด็กประดิษฐ์ม้าก้านกล้วยโดยครูนำตัวอย่างม้าก้านกล้วยที่สำเร็จแล้วให้เด็กดู และสาธิตให้เด็กทำตาม เมื่อเสร็จแล้วให้เด็กทุกคนลงเล่นแข่งม้ากันในสนาม กติกาเหมือนเกมขี่ม้าส่งเมือง
- เคยเล่นแบบนี้ไหม เล่นกับใคร
- เล่นแบบนี้แล้วรู้สึกอย่างไร (ชอบ สนุก เหนื่อย)
- เล่นอย่างไรให้ปลอดภัย (ไม่เล่นแรง ไม่ทะเลาะกัน)
- สนทนากับเด็กเกี่ยวกับความปลอดภัย

10. ครูเปิดหนังสือ ตอน **นั่งบนขาโยกเยกเอย** พูดคุยกับเด็กดังนี้

- เห็นอะไรบ้างในภาพ (หมอน เด็กผู้ชาย พ่อ ที่รองนั่ง)
- นั่งนั่งอยู่บนอะไร (เข้าพ่อ)
- คิดว่าเราสามารถนั่งบนส่วนใดของร่างกายได้อีกบ้าง (ขา ออก ตัก หลัง ก้น คอ)
- หมอนอยู่ที่ไหน
- หมอนใช้ทำอะไรได้บ้าง
- ชอบหมอนสีอะไร (ชมพู เขียว ฟ้า เหลือง แดง ส้ม)
- ให้เด็กนับจำนวนหมอนในรูปภาพพร้อมกัน

11. ครูเปิดหนังสือ ตอน **อะไรเอ๋ยทายซิทาย** พุดคุยกับเด็กและทำกิจกรรมดังนี้

- ให้เด็กร้องเพลงกระต่ายพร้อมแสดงท่าทางประกอบ
 กระต่ายตัวขาว มีหูยาวเรียว
 หางสั้นนิดเดียว ตาแดงแวววาว
 กระโดดเล่น ชมแสงจันทร์สกา
 อยู่ตามราวป่า ช่างน่ารักเอ๋ย
- ให้เด็กปฏิบัติ ตามคำสั่ง กระโดด / วิ่ง / เดิน เลียนแบบกระต่ายตามจินตนาการ

12. ครูเปิดหนังสือ ตอน **โอมเพียงกลายเป็นนก** พุดคุยกับเด็กและทำกิจกรรมดังนี้

- ให้เด็กเล่นเกมทำตามคำสั่ง
 วิธีเล่น
 1. ครูพูดคำว่าโอมเพียง แล้วตามด้วยเสียงร้องของสัตว์
 2. เด็กแสดงท่าทางเป็นสัตว์ชนิดนั้นๆ เช่น
 ครูพูด โอมเพียง ก๊าบ ก๊าบ เด็กแสดงท่าทางเป็นเบ็ดเต็น
 ครูพูด โอมเพียง ฮี้ฮี้ เด็กแสดงท่าทางเป็นม้าวิ่ง ฯลฯ
- ให้เด็กผลัดกันเป็นผู้นำผู้ตามในการออกคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่ง ในการเล่นเกม
- ร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการเล่นเกม
- ให้เด็กปั้นดินน้ำมันเป็นรูปสัตว์ต่างๆ ตามความคิดสร้างสรรค์

13. ครูเปิดหนังสือตอน **ครอกพี บนอกหลับปุ๋ยสบาย** พุดคุยกับเด็กและทำกิจกรรม

- ให้เด็กลองทายชื่อว่าสองคนในภาพทำอะไร (นอนหลับ)
- ลองทายชื่อว่าสองคนนั้นนอนเวลาใด (กลางวัน/กลางคืน)
- ลองทายชื่อว่าสองคนนั้นนอนที่ไหน (ที่บ้าน/ที่โรงเรียน)
- นอนกับใครที่บ้าน (พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ฯลฯ)
- สนทนากับเด็กถึงประโยชน์ของการนอนหลับพักผ่อน

14. ครูเปิดหนังสือ**ภาพพ่ออุ้มลูก** สนทนาและทำกิจกรรมดังนี้

- หลังจากตื่นนอนแล้ว เด็กทำอะไรบ้าง (ล้างหน้า ไปปัสสาวะ ตื่นนม กินนม)
- ครูแนะนำเกี่ยวกับการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์โดยให้เด็กช่วยกันบอกว่าอาหารชนิดใดควรบริโภค และไม่ควรบริโภค
- ครูสัมผัสเด็กด้วยการกอดเด็กทีละคนแล้วถามความรู้สึกเด็กว่า รู้สึกอย่างไร(ชอบ มีความสุข อบอุ่น เขิน อาย)
- ที่บ้านใครเคยกอดเด็กบ้างไหม (พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย พี่น้อง ฯลฯ)

- เมื่อเด็กได้รับการถอดจากบุคคลเหล่านั้น เด็กรู้สึกอย่างไร(ชอบ รัก สบายใจ มีความสุข)

ขั้นสรุป

1. ครูอ่านหนังสือให้ฟังอีกครั้งโดยนักเรียนร่วมอ่านที่ละหน้าไปด้วย
2. เด็กช่วยกันสรุปว่าเด็กในหนังสือทำอะไรกับพ่อบ้าง

- อ่านหนังสือ	- ล้างรถ
- ฟังเพลง	- ซี่คอ
- เล่นเกม	- วิ่งไล่จับ
- ทายปัญหา	- นอน
3. ให้เด็กบอกสิ่งที่ชอบทำกับพ่อพร้อมบอกความรู้สึกที่ได้ทำกิจกรรมเหล่านั้นกับพ่อ
4. ให้เด็กวาดภาพระบายสีสิ่งที่เด็กชอบทำกับพ่อตามความคิดสร้างสรรค์
5. เด็กจัดแสดงผลงานบนป้ายนิเทศในชั้นเรียน

วัด/ประเมินผล

1. สังเกต

๑ การแสดงความคิดเห็น

- การร่วมกิจกรรม
- การนำเสนอผลงาน
- การปฏิบัติงานกลุ่ม
- การแสดงบทบาทสมมติ

2. ตรวจผลงาน

๑ บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

บันทึก

ครูต้องตระหนักอยู่เสมอว่า สิ่งที่สำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัยคือ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทางการเรียนรู้ และพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ และสมอง โดยจุดมุ่งหมายหลักคือ การเรียนรู้ต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้เด็กเกิดความมั่นใจ และความภาคภูมิใจ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริม กระตุ้นเร้า และสร้างความรู้สึกที่ดีแก่เด็ก ดังนี้

2. ให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง
3. ชื่นชมเมื่อเด็กทำดี
4. ระมัดระวังคำพูดที่ใช้กับเด็ก
 - ไม่ประณาม เยาะเย้ย ค่อนแคะ หัวเราะเยาะ
 - ไม่ออกคำสั่ง
 - ไม่บังคับข่มขู่
 - ไม่ครอบงำทางความคิด
 - ไม่ทำตลกล้อเลียนจุดบกพร่องของเด็ก
 - งดใช้คำว่า **อย่า**
5. กระตุ้นความคิดของเด็ก
6. ทำทนายให้เด็กได้แสดงความสามารถ
7. แสดงออกถึงความรัก และความเข้าใจในตัวเด็ก
 - แสดงให้เด็กรู้ว่าเรารักเขา
 - ให้โอกาสเมื่อเขาทำพลาด
8. เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก
9. ปลุกฝังนิสัยและค่านิยมที่ดีให้เด็ก
 - ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก
 - การทำตัวให้ดีเพื่อให้พ่อแม่มีความสุข
 - หน้าทีของพ่อแม่ลูก
 - การดูแลตนเอง
 - การเคารพตัวตน พึงใจในสิ่งที่ตนมีและเป็นอยู่
 - ความอดทนอดกลั้น
 - รักษากฎ กติกา
 - เหตุมีผล
 - ซื่อสัตย์
 - กล้าแสดงออกในทางที่ดี อย่างเหมาะสม
 - ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน



ภาคผนวก 4
คู่มือการสอน



คู่มือครู

เอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือเป็นสื่อการสอน



รวบรวมโดย :

สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 12 ยะลา
(ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้)

คู่มือครู

เรื่อง

ราชสีห์ขงนปุยกัษหนุจืดตัวจ้อย

(เรื่อง : ตูบปอง ภาพ : ฉัฐพล ชัยวัฒน์)

เรื่องย่อ

ป่าใหญ่แห่งหนึ่ง มีสัตว์น้อยใหญ่อาศัยอยู่มากมาย วันหนึ่งขณะที่ราชสีห์กำลังนอนหลับอย่างสบายอารมณ์ ก็มีหนูจืดตัวหนึ่งวิ่งผ่านมาทำให้ราชสีห์สะดุ้งตื่น ราชสีห์โมโหมากจึงคว้าหมับจับตัวหนูจืดไว้ หนูจืดรีบกล่าวขอโทษและขอร้องให้ราชสีห์ปล่อยมันไป แล้วมันจะช่วยเหลือราชสีห์เป็นการตอบแทน ราชสีห์ได้ฟังก็หัวเราะเยาะ เพราะไม่เชื่อว่าหนูตัวเล็กๆ จะช่วยอะไรมันได้ แต่ก็ยอมปล่อยตัวหนูจืดไป ขณะที่ราชสีห์กำลังเดินหัวเราะอยู่นั้น มันค้นเดินไปเหยียบบ่วงกับดักของนายพรานจนโดนเชือกรัดคอ หนูจืดได้ยินเสียงร้องของราชสีห์จึงรีบวิ่งมาช่วยกัดเชือกจนขาด ราชสีห์ซึ่งในน้ำใจของหนูจืดจึงกล่าวขอบใจหนูจืดที่มาช่วยตนไว้ นับตั้งแต่นั้น ราชสีห์กับหนูจืดก็เป็นเพื่อนกันตลอดไป



กิจกรรมที่ ๑ จังหวะสนุก ๆ

นิทานเพื่อนรักเล่มนี้มีวิธีการแต่งแตกต่างจากนิทานเพื่อนรักเล่มก่อน ๆ คือ แต่งเป็นคำคล้องจอง และใช้คำซ้ำ ๆ ซึ่งเด็ก ๆ ต้องอ่านแบบมีจังหวะจึงจะสนุกมากขึ้น ยิ่งถ้ามีเสียงดนตรีหรือเสียงปรบมือประกอบก็จะยิ่งสนุกกันใหญ่

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็ก ๆ สนุกสนานกับการออกเสียงซ้ำ ๆ

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ภาษาและคำศัพท์
๒. การปรบมือให้เข้าจังหวะ
๓. ทักษะการฟัง

อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม

หนังสือนิทานเพื่อนรักเรื่อง “ราชสีห์ขนปุยกับหนูจืดตัวจ้อย”

วิธีทำ

๑. ครูอ่านนิทานเพื่อนรักให้เด็กฟังจนจบ แล้วพูดคุยกับเด็ก ๆ ว่านิทานเพื่อนรักเล่มนี้แต่งเป็นคำคล้องจองและภาพประกอบทำจากงานปั้น และถามเด็ก ๆ ต่อว่า จำได้ไหมว่านิทานเพื่อนรักเรื่องไหนที่แต่งเป็นคำคล้องจองและทำจากงานปั้นบ้าง ครูเฉลยให้เด็กฟังว่ามีเรื่อง “กระต่ายตื่นตูม” และ “ก๊วกโก่ปวดท้อง”

๒. ครูอ่านนิทานเพื่อนรักให้เด็กฟังอีกครั้ง แต่คราวนี้ครูออกเสียงคำซ้ำข้างหน้าและเว้นให้เด็ก ๆ ออกเสียงซ้ำ คำของครู เช่น ครูอ่านว่า “ราชสีห์ ขนปุย ปุย นอนหลับปุย ปุย สบาย สบาย (เด็กออกเสียงคำที่ขีดเส้นใต้)

๓. ครูเพิ่มกิจกรรมให้เด็กปรบมือเป็นจังหวะซ้ำ ๆ แล้วจึงเพิ่มจังหวะให้เร็วขึ้น เช่น

ราชสีห์ / ขนปุย ปุย / นอนหลับปุย ปุย / สบาย / สบาย
 จังหวะปรบมือ 3 / 3 / 4 / 2 / 2

กิจกรรมต่อเนื่อง

ครูอาจนำเครื่องดนตรีมาเป็นอุปกรณ์เสริมประกอบจังหวะ เพื่อให้เด็กฟังจังหวะได้ชัดเจน และสนุกมากขึ้น เช่น แทมโบรีน ลูกแซ็ก และกลอง เป็นต้น

กิจกรรมที่ ๒ เมื่อฉันเป็นหนูจืด

นิทานเพื่อนรักเรื่อง “ราชสีห์ขนปุยกับหนูจืดตัวจ้อย” สอนให้เด็ก ๆ รู้ว่า อย่าดูถูกคนที่อ่อนแอกว่าเรา เพราะวันหนึ่งเราอาจต้องขอความช่วยเหลือจากคน ๆ นั้น ลองให้เด็ก ๆ สมมติว่าตัวเองเป็นหนูจืดตัวจ้อยดีกว่า ดูซิว่าหนูจืดตัวจ้อยทั้งหลาย (ที่พื้นล่อ) จะช่วยเหลือราชสีห์ได้อย่างไร

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็ก ๆ เรียนรู้เรื่องการช่วยเหลือผู้อื่น

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ปลูกฝังการมีน้ำใจ
๒. การเล่นเกมบทบาทสมมติ
๓. จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
๔. ความกล้าแสดงออก
๕. ทักษะการคิด

อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม

หนังสือนิทานเพื่อนรักเรื่อง “ราชสีห์ขนปุยกับหนูจืดตัวจ้อย”

วิธีทำ

๑. หลังจากอ่านนิทานเพื่อนรักจบแล้ว ครูถามนักเรียนว่า ถ้าเด็ก ๆ เป็นหนูจืด เด็ก ๆ จะช่วยราชสีห์อย่างไร และรู้สึกอย่างไรกับนิทานเรื่องนี้ ครูจดคำตอบของเด็ก ๆ ไว้ แล้วบอกข้อคิดของนิทานเรื่องนี้ให้เด็ก ๆ ฟังด้วย

๒. ครูให้เด็ก ๆ จับกลุ่มกัน ๓ คน แล้วเล่นบทบาทสมมติเรื่อง “ราชสีห์ขมปุยกับหนูจืดตัวจ้อย” โดยมีตัวละคร ๓ ตัว คือ ราชสีห์ขมปุย หนูจืดตัวจ้อย และนายพราน

๓. ครูบอกกติกาให้เด็ก ๆ ฟังว่า หนูจืดตัวนี้เป็นหนูฟันหลอ ไม่สามารถกัดเชือกให้ขาดได้ เด็ก ๆ ต้องช่วยกัน คิดว่าจะช่วยเหลือราชสีห์ได้อย่างไร จากนั้นให้ออกมาแสดงที่ละกลุ่ม แล้วสลับบทบาทให้เด็กแต่ละคนเล่นด้วย

กิจกรรมต่อเนื่อง

๑. ครูอาจให้เด็ก ๆ แต่งตัวประกอบการเล่นบทบาทสมมติด้วยก็ได้ หรือใช้สีเพนท์หน้า แต่งเติมหนวดให้หนูจืด และทำขนฟู ๆ ให้ราชสีห์

๒. ครูเล่านิทานอีสปให้เด็ก ๆ ฟังอีกสัก ๓ เรื่อง แล้วช่วยกันสรุปข้อคิดของเรื่องนั้น จากนั้นให้เด็กเล่นเกมจับคู่นิทานกับตัวละครในเรื่อง โดยใช้บัตรภาพรูปสัตว์ประกอบการทำกิจกรรม

กิจกรรมที่ ๓ พวงกุญแจจ้าวป่า

นิทานปรัมปราช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจให้เด็ก ๆ อยากรับผิดชอบตัวเอง ลองชวนเด็ก ๆ มาสร้างผลงานปรัมปราให้กลายเป็นของใช้น่ารัก ๆ อย่างเช่นพวงกุญแจ ไปอวดคุณแม่คุณแม่กันดีกว่า

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็ก ๆ รู้จักรับผิดชอบสิ่งของ

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก
๒. จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม

๑. ดินไทย (หาซื้อได้ที่ร้านศึกษาภัณฑ์พาณิชย์)
๒. ห่วงกุญแจ (หาซื้อได้ที่ร้านศึกษาภัณฑ์พาณิชย์)
๓. สีโปสเตอร์สีต่าง ๆ เช่น น้ำตาล ชมพู แดง และเหลือง
๔. สีเมจิกสีดำ

กิจกรรมต่อเนื่อง

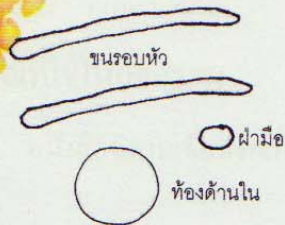
๑. เด็ก ๆ อาจปั้นสัตว์ชนิดอื่น เช่น นก หนู ยีราฟ ฯลฯ หรือสิ่งของอื่น ๆ เช่น บ้าน รถ เต่า ตามใจชอบ

๒. ครูอาจหาิทานที่มีเรื่องราวน่ารัก ๆ มาอ่านให้เด็ก ๆ ฟัง จากนั้นให้เด็ก ๆ ช่วยกันปั้นตัวละครในเรื่องตามจินตนาการของตนเอง

* เด็ก ๆ สามารถเลือกใช้สีผสมปั้นอวัยวะส่วนต่าง ๆ ได้ตามใจชอบ

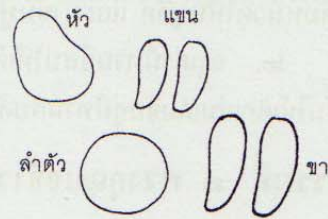
วิธีทำ

๑. แบ่งดินไทยออกเป็น ๕ ส่วน แล้วนำดินไทยแต่ละส่วนมาผสมสีโปสเตอร์

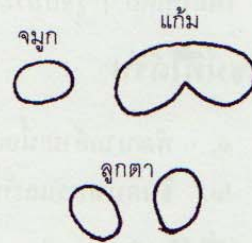


๓. ปั้นขนรอบหัวและท้องด้านในเป็นสีเดียวกัน

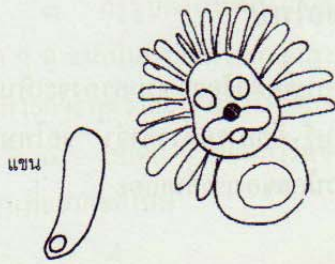
๓๑



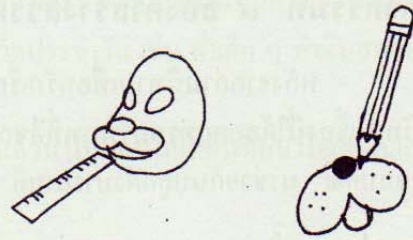
๒. นำดินไทยแต่ละส่วนมาปั้นเป็นอวัยวะต่างๆตามรูป โดยให้ หัว ลำตัว แขน ๒ ข้าง เป็นสีเดียวกัน



๔. ปั้นจมูกและแก้ม อย่างละ ๑ สี ส่วนลูกตา ๒ ข้าง ปั้นดินไทยด้วยดินไม่ผสมสี



๕. จากนั้นนำรายละเอียดแต่ละชิ้นมาประกอบกันตามรูป



๖. ใช้ไม้บรรทัดขีดเป็นปากสิงโต และใช้ปลายดินสอจิ้มที่แก้ม ดังรูป



๗. นำสีเมจิกมาวาดตาและตกแต่งให้สวยงาม



๘. สุดท้าย นำห่วงกุญแจมาติดที่หัวของสิงโตและทิ้งให้ดินไทยแข็งตัว



กิจกรรมที่ ๔ สองคำสร้างสรรค์ “ขอบคุณ” “ขอโทษ”

หลังจากอ่านนิทานเพื่อนรักเรื่อง “ราชสีห์ขนปุยกับหนูจืดตัวจ้อย” จบ ครูคงจะเห็นแล้วว่า นิทานเรื่องนี้ได้สอดแทรกมารยาทที่ดีของคนไทยให้เด็กได้เรียนรู้ คือการกล่าวคำว่า “ขอโทษ” และ “ขอบคุณ” มาช่วยกันปลูกฝังมารยาทดี ๆ แบบนี้ให้เยาวชนตัวน้อยของเรากันเถอะ

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็ก ๆ รู้จักการกล่าวคำ “ขอบคุณ” “ขอโทษ”

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. รู้จักมารยาทที่ดีของคนไทย
๒. ความมีน้ำใจ
๓. การให้อภัย

อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม

๑. หนังสือนิทานเพื่อนรักเรื่อง “ราชสีห์ขนปุยกับหนูจืดตัวจ้อย”
๒. บัตรภาพใบหน้าแสดงความรู้สึก

วิธีทำ

๑. ครูอ่านนิทานเพื่อนรักเรื่อง “ราชสีห์ขนปุยกับหนูจืดตัวจ้อย” พร้อมกับเด็ก ๆ แล้วถามเด็ก ๆ ว่าเมื่อราชสีห์จับคอกหนูจืด แล้วหนูจืดพูดว่าอะไร และหลังจากหนูจืดช่วยราชสีห์ ราชสีห์ตอบว่าอย่างไร ครูจดคำตอบของเด็ก ๆ ไว้ และเฉลยว่าคำตอบคือ “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ”
๒. ครูถามเด็ก ๆ ว่า เมื่อใดควรกล่าวคำว่า “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ” ครูสอนให้เด็ก ๆ รู้จักกล่าว “ขอบคุณ” เมื่อมีคนให้ความช่วยเหลือ และควรพูด “ขอโทษ” เมื่อทำผิด โดยยกตัวอย่างสถานการณ์ให้เด็ก ๆ ฟัง เช่น เมื่อเพื่อนนำขนมมาแบ่งให้ควรกล่าวคำว่า “ขอบคุณค่ะ / ขอบคุณครับ” หรือ เมื่อเด็ก ๆ วิ่งไปชนเพื่อนก็ควรกล่าวคำว่า “ขอโทษค่ะ / ครับ”



๓. ครูชูบัตรภาพหน้ายิ้มซึ่งแทนคำว่า “ขอบคุณ” และหน้าเสียซึ่งแทนคำว่า “ขอโทษ” ให้เด็ก ๆ ดู จากนั้นครูยกตัวอย่างสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น ถ้าเด็ก ๆ ทำดินสอของเพื่อนหายควรพูดว่าอะไร แล้วให้เด็กช่วยกันชี้ที่บัตรภาพ

๔. ให้เด็ก ๆ เขียนการ์ดขอบคุณหรือขอโทษ แล้วนำไปมอบให้เพื่อนที่มีน้ำใจกับตนเอง หรือคนที่อยากขอโทษ

กิจกรรมต่อเนื่อง

ครูอาจทำสมุดบันทึก “สองคำสร้างสรรค์” ให้เด็ก ๆ พกติดตัวคนละหนึ่งเล่ม แล้วให้เด็ก ๆ บันทึกว่าในแต่ละวันตนเองพูด “สองคำสร้างสรรค์” ในเหตุการณ์ใดบ้าง พอครบหนึ่งสัปดาห์ก็ให้นำมาพูดคุยในชั้นเรียนร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ (อาจขอให้ผู้ปกครองช่วยบันทึกก็ได้)

กิจกรรมที่ ๕ ต่างหรือเหมือนก็เพื่อนกัน

ราชสีห์หรือสิงโต เป็นเจ้าป่าที่ตัวใหญ่และแข็งแรงมีพลังกำลัง ส่วนหนูจืดเป็นหนูตัวเล็ก ๆ อาศัยอยู่ตามบ้านและมีความอ่อนไหวปราดเปรียว ครูมาช่วยสอนให้เด็ก ๆ รู้กันดีกันว่า สัตว์ทั้งสองตัวนี้มีอะไรแตกต่างหรือเหมือนกันบ้าง

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็กรู้จักสัตว์ชนิดต่าง ๆ

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทักษะการสังเกต
๒. ทักษะการคิด
๓. จินตนาการและความคิด
๔. การจำแนกแยกแยะ
๕. ลักษณะเฉพาะของสัตว์

อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม

๑. รูปภาพสิงโตและหนู
๒. รูปภาพสัตว์ประเภทต่าง ๆ

วิธีทำ

๑. ครูพูดคุยกับเด็ก ๆ เกี่ยวกับตัวละครในนิทานว่ามีตัวอะไรบ้าง และแต่ละตัวมีลักษณะอย่างไร
๒. ครูถามเด็ก ๆ ว่าเคยเห็นสิงโตและหนูตัวจริงหรือไม่ ถ้าเคย เคยเห็นที่ไหน ให้เด็ก ๆ ออกมาเล่าประสบการณ์ให้เพื่อน ๆ ฟัง
๓. ครูให้เด็ก ๆ ดูรูปสิงโตและหนู แล้วถามเด็ก ๆ ว่า สัตว์ทั้งสองตัวนี้มีอะไรเหมือนและต่างกันบ้าง ครูจดคำตอบของเด็กไว้และช่วยเด็กคิดคำตอบเพิ่มเติมด้วย
๔. จากนั้น ครูชูรูปสัตว์ที่เตรียมมาให้เด็ก ๆ ดู แล้วถามว่า สัตว์ชนิดใดเหมือนสิงโตและหนูบ้าง เช่น เสือมีสีขาเหมือนสิงโต กระรอกตัวเล็กเหมือนหนู เป็นต้น ครูให้เด็กช่วยกันแบ่งประเภทของสัตว์ โดยครูอาจกำหนดหัวข้อให้ เช่น แบ่งตามถิ่นที่อยู่อาศัยหรือแบ่งตามขนาด รูปร่าง เป็นต้น
๕. ครูถามเด็ก ๆ ว่า เพราะอะไรสิงโตกับหนูจึงเป็นเพื่อนกัน แล้วสัตว์ชนิดใดบ้างที่เป็นเพื่อนกัน เมื่อได้คำตอบแล้ว ครูเสริมว่ามีสัตว์บางชนิดเป็นเพื่อนกันและพึ่งพาอาศัยกัน โดยอาจยกตัวอย่างนกเอี้ยงที่เกาะอยู่บนหลังควาย เพราะมาช่วยกำจัดแมลงที่รบกวนควายหรือปลาพยาบาลตัวน้อยที่ว่ายน้ำเข้าไปในปากปลาตัวใหญ่ก็เพื่อช่วยขจัดเศษอาหารให้ปลาใหญ่นั้นเอง

กิจกรรมต่อเนื่อง

ครูอาจจะให้เด็ก ๆ จินตนาการว่าถ้าเอาสิงโตและหนุมารวมกันจะได้สัตว์พันธุ์ใหม่มีหน้าตาเป็นอย่างไร แล้วให้เด็กวาดภาพตามจินตนาการของตนเอง

คู่มือครู

เรื่อง

เหมียวเหมียวไม่อยากเหมียว

(เรื่อง : ตูบปอง ภาพ : รติมัย หงส์วิสุทธิกุล)

เรื่องย่อ

เรื่องราวของเจ้าลูกแมวที่ชื่อเหมียวเหมียวที่คิดว่าเสียงของตนเองเพราะ จึงร้องเหมียว...เหมียว
 ทั้งวัน จนเพื่อนบ้านต่างเอือมระอาและคุณเจ้าเหมียวเหมียวให้หยุดร้อง ลูกแมวน้อยน้อยใจที่ถูกดุ จึงตั้งใจ
 ว่าจะไม่ร้องอีกแล้ว แต่ระหว่างที่เดินคอดกกลับบ้านนั้น เจ้าเหมียวเหมียวเห็นหมาป่ามาด้อม ๆ มอง ๆ
 อยู่ที่เล้าไก่ ลูกแมวน้อยจึงตัดสินใจร้องเหมียว...เหมียว อีกครั้ง เพื่อนสัตว์จึงออกมาดูมันจนทำให้
 หมาป่าตกใจหนีไป พ่อไก่แม่ไก่และลูกเจี๊ยบจึงรอดพ้นจากกรงเล็บของหมาป่ามาได้เพราะเสียงร้อง
 เหมียวเหมียวนั่นเอง



กิจกรรมเสรี

แปลงมูมบ้านให้เป็นบ้านเหมียว

ลองเปลี่ยนอุปกรณ์บางอย่างในมูมบ้าน ให้เหมือนกับเรื่องในนิทานแล้วให้เด็ก ๆ ได้แสดงบทบาทสมมติกัน

เด็ก ๆ ได้อะไรจากกิจกรรมนี้

๑. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ
๒. พื้นที่และการกระยะ

อุปกรณ์

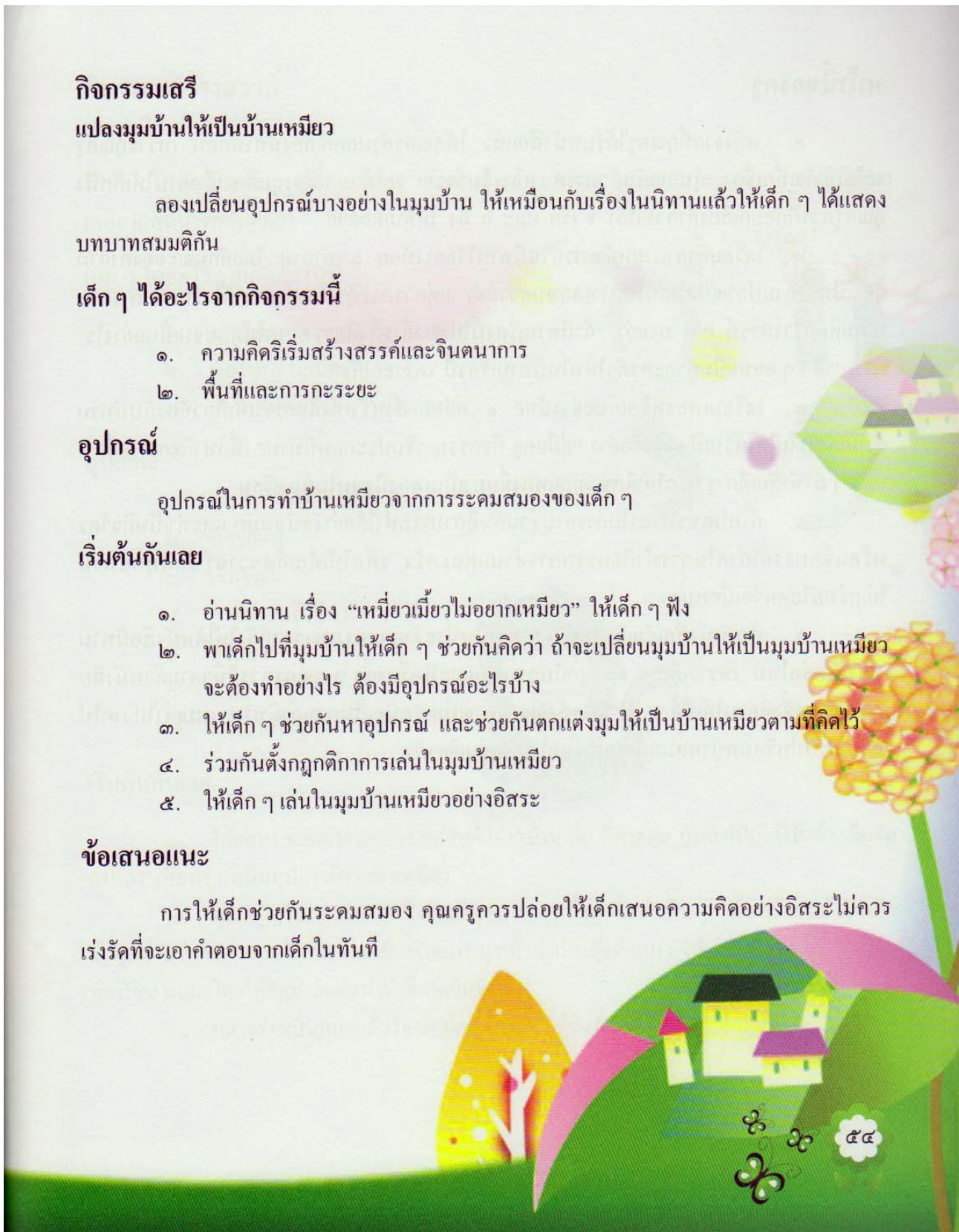
อุปกรณ์ในการทำบ้านเหมียวจากการระดมสมองของเด็ก ๆ

เริ่มต้นกันเลย

๑. อ่านนิทาน เรื่อง “เหมียวเมี้ยวไม่ยอมเหมียว” ให้เด็ก ๆ ฟัง
๒. พาเด็กไปที่มูมบ้านให้เด็ก ๆ ช่วยกันคิดว่า ถ้าจะเปลี่ยนมูมบ้านให้เป็นมูมบ้านเหมียว จะต้องทำอะไร ต้องมีอุปกรณ์อะไรบ้าง
๓. ให้เด็ก ๆ ช่วยกันหาอุปกรณ์ และช่วยกันตกแต่งมูมให้เป็นบ้านเหมียวตามที่คิดไว้
๔. ร่วมกันตั้งกฎกติกาการเล่นในมูมบ้านเหมียว
๕. ให้เด็ก ๆ เล่นในมูมบ้านเหมียวอย่างอิสระ

ข้อเสนอแนะ

การให้เด็กช่วยกันระดมสมอง คุณครูควรปล่อยให้เด็กเสนอความคิดอย่างอิสระไม่ควรเร่งรัดที่จะเอาคำตอบจากเด็กในทันที



หน้านี้ของครู

๑. หลังจากที่คุณครูได้รับหนังสือแล้ว ให้คุณครูอ่านออกเสียงนิทานก่อน เพราะคุณครูจะได้เข้าใจเนื้อเรื่อง คู่กันเคยกับตัวละคร และเว้นวรรค จะได้ออกเสียงถูกต้องเมื่ออ่านให้เด็กฟัง คุณครูควรฝึกออกเสียงคำควบกล้ำ ร เรือ และ ล ถึง ให้คู่กันเคยด้วย

๒. เตรียมตั้งคำถามหลังการอ่านนิทานไว้อย่างน้อย ๑ คำถาม โดยลักษณะของคำถามต้องเป็นคำถามปลายเปิดไม่เน้นการทดสอบความจำ แต่ควรกระตุ้นด้วยคำถามที่ฝึกจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เช่น ถามว่า “ถ้านิทานเรื่องนี้ไม่จบอย่างนี้ เด็ก ๆ อยากให้ตอนจบเป็นอย่างไร” หรือ “เด็ก ๆ อยากเป็นตัวละครตัวไหนในนิทานเรื่องนี้ เพราะอะไร”

๓. เตรียมเพลงหรือเกมอย่างน้อย ๑ อย่าง สำหรับทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนิทาน ถ้านึกอะไรไม่ได้ให้รีบเปิดผู้ช่วยอย่าง “คู่มือครู กิจกรรมเสริมประกอบนิทาน” เพื่อหากิจกรรมเล็กๆ น้อย ๆ มาทำกับเด็ก ๆ หรือให้เด็กช่วยคิดเพลงขึ้นมาเป็นเพลงนิทานในห้องเรียน

๔. กำหนดช่วงเวลาในการอ่านร่วมกันที่สามารถทำได้อย่างสม่ำเสมอ และทำเป็นกิจวัตร พร้อมจัดบรรยากาศในการทำกิจกรรมการอ่านแต่ละครั้ง เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนาน ไม่เคร่งเครียดหรือเบื่อหน่าย

๕. อ่านหนังสือเล่มเดิมให้เด็ก ๆ ฟังเป็นประจำตลอดระยะเวลาที่ยังไม่ได้หนังสือนิทานเพื่อนรักเล่มใหม่ เพราะเด็ก ๆ จะสนุกกับการอ่านและฟังเรื่องซ้ำ ๆ คุณครูควรชี้นิ้วตามตัวหนังสือไปด้วยทุกครั้งทีอ่านให้เด็ก ๆ ฟัง วันหลังคุณครูอาจเพิ่มเทคนิคเป็นการเล่านิทาน แบบเล่าไปวาดไปเล่าไปพับไปหรือบทบาทสมมติจากนิทานก็ทำได้เช่นเดียวกัน

กิจกรรมสร้างสรรค์

แมวเหมียว

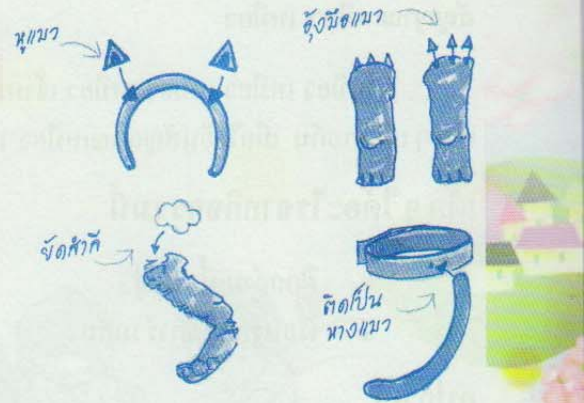
เหมียว เหมียว หูตั้ง หางยาว เท้าเป็นอุ้ง ร้องเหมียว เหมียว มาชวนเด็ก ๆ เล่นเป็นแมวเหมียวแสนน่ารักกันดีกว่า

เด็ก ๆ ได้อะไรจากกิจกรรมนี้

๑. ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
๒. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก
๓. ความสัมพันธ์ระหว่างมือและตา

อุปกรณ์

๑. ถุงเท้าที่ไม่ได้ใช้แล้ว
๒. ที่คาดผม
๓. เข็มขัด
๔. กระดาษแข็งสีต่างๆ
๕. ดูน้อง
๖. สำลี
๗. กาวลาเทกซ์



เริ่มต้นกันเลย

๑. ให้เด็ก ๆ ช่วยเตรียมอุปกรณ์ส่วนตัวจากบ้าน คือ ที่คาดผม ถุงเท้าที่ไม่ได้ใช้แล้ว เข็มขัด ดูน้อง เพื่อนำมาเป็นอุปกรณ์ทำแมวเหมียว
๒. คุณครูเตรียมกระดาษแข็งตัดเป็นรูปสามเหลี่ยมเพื่อทำเป็นหู เมื่อพร้อมแล้วให้เด็กนำหูแมวมาตกแต่งและติดที่คาดผมที่เตรียมมา ถุงเท้าทำเป็นอุ้งมือแมว ให้เด็กติดเล็บแมว ดูน้องทำเป็นหางแมวโดยให้ยัดสำลีและนำมาติดที่เข็มขัด
๓. กลายร่างเป็นแมวแล้วร้องเหมียว เหมียว ให้ดังลั่นห้องไปเลย



ข้อเสนอแนะ

คุณครูอาจนำอุปกรณ์แมวเหมียวนี้ไปวางในมุมบ้าน หรือนำมาเล่นในกิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมกลางแจ้ง

สัญญาณเหมียว เหมียว

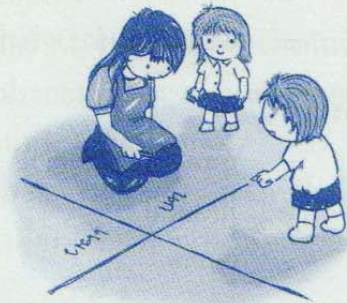
เหมียว เหมียว เหมียว เหมียว เจ้าหมาป่ามาแล้วจ้า เจ้าสัตว์สี่ขาทั้งหลายรีบหนีเร็ว มาชวนเด็ก ๆ เล่นเกมกัน เมื่อได้ยินสัญญาณเหมียว เหมียว อย่าลืมไปหาที่ซ่อนที่ปลอดภัยจากเจ้าหมาป่า

เด็ก ๆ ได้อะไรจากกิจกรรมนี้

๑. ฝึกกล้ามเนื้อใหญ่
๒. เรียนรู้กฎกติการ่วมกัน

อุปกรณ์

๑. ซอเล็ก
๒. อุปกรณ์แมวเหมียวจากกิจกรรมสร้างสรรค์



เริ่มต้นกันเลย

๑. ครูและเด็กช่วยกันกำหนดเขตบ้านสัตว์ต่าง ๆ เช่น บ้านแมว นก ไก่ และวัว โดยใช้ซอเล็กขีดแบ่งเขตบ้านสัตว์แต่ละชนิดไว้
๒. ขอบอาสาสมัครหนึ่งคนเป็นหมาป่า หนึ่งคนเป็นแมวรักษาความปลอดภัย ส่วนคนที่เหลือเป็นสัตว์อื่น ๆ เช่น นก ไก่ วัว
๓. เริ่มเล่นโดยให้สัตว์ทุกตัวนอนหลับอยู่กลางสนาม แล้วให้หมาป่าค่อย ๆ ย่องเข้ามาเงียบ ๆ เพื่อจะมากินพวกสัตว์ทั้งหลาย แมวรักษาความปลอดภัยเมื่อเห็นหมาป่ามาต้องร้องเหมียว ๆ ให้ดังที่สุด เพื่อให้สัตว์ทุกตัวตื่นและวิ่งหนีเข้าบ้านตนไป
๔. ใครหนีเข้าบ้านของตนช้าที่สุด หรือโดนหมาป่าจับได้ก่อนเข้าบ้าน ต้องมาเป็นหมาป่า

ข้อเสนอแนะ

เกมการละเล่นกลางแจ้งนี้ คุณครูอาจนำไปใช้จัดกิจกรรมกลางแจ้งใน ๑ วัน ส่วนวันต่อๆ ไป ควรให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ หรือเล่นน้ำ เล่นทราย เพื่อให้เด็กได้ออกกำลังกาย และพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ในทุกๆ ส่วน



กระบวนการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัยในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มต้นจากความคิดของคนกลุ่มหนึ่งที่มีความหวังดี และเป็นห่วงเป็นใยครูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ตกอยู่ภาวะความรุนแรง แล้วขยายความคิดสู่กลุ่มนักวิชาการที่มีแนวความคิดสอดคล้องกัน จนมีนักวิชาการกลุ่มหนึ่งซึ่งทุกคนล้วนมีประสบการณ์ที่หลากหลาย อาสาอย่างแข็งขันมาทำงานในพื้นที่กับครูกลุ่มนี้ ด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจอย่างเต็มที่ ในขณะที่มีเวลาน้อย และความคาดหวังที่สูง ประกอบกับการประเมินครูที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน ว่ามีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างดี ชัดเจน และเชี่ยวชาญชำนาญแล้ว จึงน่าจะมียุทธศาสตร์ความรู้และแนวทางในการเขียนแผนการเรียนการสอน ในระดับที่เอื้อต่อการทำงานตามภารกิจของโครงการ จึงจัดจังหวะก้าวของการทำงานที่เร็ว และกระชับ จนครูสะท้อนว่าเป็นการก้าวกระโดด จึงทำให้ครูไม่เข้าใจขั้นตอนการทำงานอย่างถ่องแท้ ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางความคิดระหว่างนักวิชาการและครูเป็นอย่างมาก

แต่ด้วยภารกิจสำคัญของโครงการที่มุ่งทำคือการทุ่มเทพลังในการจัดกระบวนการพัฒนาครูให้มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้หนังสือเป็นสื่อหลัก **ครู** จึงถือเป็นหัวใจของกระบวนการในการทำงานในครั้งนี้โดยแท้ ต่อเมื่อได้ทำงานร่วมกัน ทำให้เห็นชัดเจนว่า ครูส่วนใหญ่มีความสนใจใฝ่รู้ในการเรียนรู้แนวคิดใหม่ ๆ ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี มีความพยายามในการฝึกเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็ก ครึ่งแล้วครึ่งเล่า แต่ในขณะเดียวกันมีครูส่วนหนึ่งมาบรรมเพราะหน้าที่หรือมาแทนครูคนที่ไม่สามารถมาเข้าอบรมได้ จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องและทำให้ครูขาดแรงจูงใจ ถึงขั้นรู้สึกเป็นภาระ อีกทั้งครูส่วนใหญ่ขาด **ความมั่นใจ** ด้วยเพราะขาด **ทิศทาง** ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีเด็กเป็นสำคัญ เพราะไม่เข้าใจจุดประสงค์ เนื้อหาของบทเรียน การวิเคราะห์ ความคิดหลัก ความคิดรองและความคิดรวบยอด จึงเขียนแผนฯ โดยยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิด ความสามารถหรือในกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับยังยึดติดแผนฯ สำเร็จรูปที่มีจำหน่ายตามท้องตลาด ที่ซื้อแล้วนำมาใช้เป็นแผนหลักในการเรียนการสอน ที่ยึดโยงการสอนเด็กอยู่กับ **ความจำ** มากกว่า **ความเข้าใจ** เป็นแผนการเรียนการสอนแบบแยกส่วน (Fragmented Knowledge) และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Center) ซึ่งก็ต้องยอมรับว่ากระบวนการเช่นนี้ยังคงมีอยู่ในโรงเรียนส่วนใหญ่ของประเทศไทย **ที่สำคัญ คือ ครูยังขาดทักษะการอ่านหนังสือ** ไม่สามารถสรุปสาระจากการอ่านนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กได้

ทั้งนี้ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่ทางโครงการจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ครูกว่าครึ่ง มีพัฒนาการทางความคิดอย่างชัดเจน มีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างหลากหลายด้วยเข้าใจถึงแก่นของหลักสูตรอย่างลุ่มลึกมากขึ้น จนสามารถวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ของเด็ก กระทั่งนำไปใช้งานได้ทั้งในระดับขยายผล และใช้ในโรงเรียนของตน

กระบวนการเฉพาะในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดภาคเหนือ

1. กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยในกลุ่มชนเผ่าด้วยหนังสือภาพสำหรับเด็ก

เครือข่ายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจมาก ด้วยเพราะเป็นการกิจกรรมกับกลุ่มชนเผ่า และกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ที่ให้ความสนใจนับแต่ลงพื้นที่ เพื่อเลือกพื้นที่ดำเนินการ มีพ่อบ้านเผ่าขมุ และแม่บ้านเผ่าม้ง ที่มีความตั้งใจให้ชนเผ่าของตน โดยเฉพาะเด็ก ได้เรียนรู้ภาษาไทยให้ได้ในระดับใช้งานได้เป็นอย่างดี เมื่อได้รู้ถึงกระบวนการในการใช้หนังสือกับเด็กปฐมวัยแล้ว จึงเข้าเป็นพื้นที่ดำเนินการที่น่าสนใจของโครงการ โดยเริ่มคิด เริ่มวางแผน และลงมือปฏิบัติด้วยความกระตือรือร้น และจริงจัง

การดำเนินงานแบ่งเป็น 8 รูปแบบ คือ

1. ห้องสมุดครอบครัว

ถือเป็นความตั้งใจแรกในการดำเนินงาน ที่พยายามนำเสนอให้พื้นที่ดำเนินการใช้หนังสือเป็นยุทธศาสตร์หลักในการผูกเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง เด็ก กับสมาชิกในครอบครัว เพื่อสร้าง **ความสุขร่วมกันในโลกของหนังสือ** และผ่านต่อไปยังชุมชนของตนด้วยความเชื่อมั่นว่าพ่อแม่และสมาชิกทุกคนใน **ครอบครัว** นั้นเห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็ก และมีศักยภาพในการดูแลและส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนาที่ดีและเหมาะสม ด้วยการจัดบริบทรอบตัวเด็กให้เอื้อต่อการสร้างสติปัญญาด้วยการหาองค์ความรู้ จากหนังสืออย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ **ครอบครัวพ่อบ้านเผ่าขมุ และแม่บ้านเผ่าม้ง** ได้จัดมุมหนึ่งในบ้านของตนเป็นมุมหนังสือ แล้วชักชวนเพื่อนพ้องน้องพี่ในละแวกบ้านใกล้เคียงเวียนเคียงมาอ่าน หรือหยิบยืมไปอ่านให้เด็กฟังที่บ้านของตน

กระบวนการจัด **ห้องสมุดครอบครัว** เป็นกระบวนการสำคัญยิ่งเพราะมีสมาชิกทุกคนในครอบครัว เป็นผู้คอยช่วยเหลือทั้งนี้แม่บ้านเผ่าม้งดำเนินการเอง ในขณะที่พ่อบ้านเผ่าขมุ มีภรรยาเป็นชนเผ่าเข้าคอยเฝ้าเป็นกำลังใจ และให้ลูกสาวคนโตที่เข้าไปเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และลูกชายที่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนในชุมชนเป็น **ตัวหลักตัวจริง** ในการจัดกิจกรรมอย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอน และอย่างเป็นทางการ ดังนี้

- ช่วยกันจัดมุมหนึ่งของบ้าน ให้เป็นมุม **ห้องสมุดครอบครัว** ที่คนในครอบครัวเป็นกลุ่มแรกที่จะมาสร้างความสุขร่วมกันในโลกของหนังสือ ด้วยการอ่านหนังสือ เพื่อสัมผัสรับความสุขที่ได้ นำไว้เป็นข้อมูล
- ดูแลบริเวณ **ห้องสมุดครอบครัว** ให้สะอาด และเป็นที่น่าเข้ามานั่งอ่านหนังสือ
- ชี้อชวนประชาสัมพันธ์ โดยการนำเสนอความสุข สนุกสนาน ประโยชน์ที่ได้จากการอ่านหนังสือ ให้เพื่อนบ้านเข้าใจ แล้วเข้ามาใช้บริการการอ่าน และยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้านตน
- ให้บริการการอ่าน และยืมหนังสือแก่เพื่อนบ้านทุกครัวเรือน

- ประสานงานกับห้องสมุดประชาชน เพื่อการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- นำหนังสือใส่ตะกร้าเวียนไปตามบ้านในเขตความรับผิดชอบ เพื่อการนำเสนอหนังสือดี และแนะนำหนังสือใหม่ โดยใช้ระบบหมุนเวียนกันในชุมชนเฝ้า
- เมื่อพ่อแม่ และ/หรือเด็กนำหนังสือมาคืน มีการพูดคุยกันในประเด็นต่าง ๆ เช่น
 - เนื้อหาของหนังสือที่อ่าน
 - ประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน
 - แนวความคิดต่าง ๆ ที่เด็ก ๆ ได้จากหนังสือ
 - ชีวชนให้นำไปชักชวนให้ผู้อื่นอ่านต่อ

ลูกสาวและลูกชายได้รับกำลังใจอย่างดีจากพ่อแม่ชนเผ่าขมุและเย้า และแม่บ้านชนเผ่าม้งก็ได้รับกำลังใจจากสามีในการทำกิจกรรมดังกล่าว ความสำเร็จสำคัญที่เหนือความคาดหมายอยู่ที่ทั้งลูกสาวและลูกชายแกนนำชนเผ่าขมุ กลายเป็นนักประชาสัมพันธ์ชั้นดีเยี่ยม ในการเชิญชวนเพื่อน ๆ ในโรงเรียนมาเป็นก๊วนนักอ่าน เมื่ออ่านได้ อ่านดีแล้วจึงพากันออกไปชวนน้อง มาฟัง โดยการประชาสัมพันธ์ให้พ่อแม่พาลูก มาฟังนิทาน โดยมีลูกสาว ลูกชายและกลุ่มเพื่อน เป็นหลักในการอ่าน แล้วกระตุ้นให้พ่อแม่ยิ้มไปอ่านให้ลูกฟังที่บ้านอีกด้วย

ดังกล่าวข้างต้น

ทำให้เกิดการขยายผลได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นไม่เฉพาะในกลุ่มเด็กปฐมวัยเท่านั้น แต่ขยายผลไปกลุ่มเยาวชนระดับประถมและมัธยมศึกษาอีกด้วย การนี้ ทางโครงการจึงเร่งสนับสนุนด้วยการจัดส่งหนังสือที่เหมาะสมกับวัยเยาวชน เพื่อเสริมในมุมหนังสือครอบครัว โดยทำคู่ขนานกับงานหลักของโครงการ จนเกิดผลเป็นที่น่าชื่นใจยิ่ง

อนึ่ง การอ่านหนังสือของกลุ่มพี่น้องและผองเพื่อนนั้นมีกระบวนการที่คล้ายกัน คือ

- เริ่มอ่านเป็นภาษาไทยตามต้นฉบับก่อน
 - : แม่เด็กโตบางคน ยังสะกดไม่คล่อง อ่านไม่แตก อีกทั้งมีการอ่านเกินบ้าง ขาดบ้างตามความเข้าใจ และทักษะทางภาษาไทยที่มี แต่เด็กทุกคนที่ฟังนี่นี้ มีความสุข สนุกสนาน และตั้งใจฟังอย่างตั้งใจ
- อ่านเป็นภาษาถิ่นของตน
- อธิบายเรื่องราว ประกอบเรื่องเล่าจากประสบการณ์ตรงโยงเข้าสู่วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อมเป็นภาษาถิ่น
- ให้เด็ก ๆ ที่ฟังออกเสียงตาม
 - : กระบวนการเช่นนี้ทำให้เด็ก ๆ สามารถท่องหนังสือที่นำเสนอเป็นคำคล้องจอง

ได้และทำเหมือนอ่านได้

- เด็กทุกคนทั้งกลุ่มดำเนินการและกลุ่มที่เข้ามาใช้บริการอ่านภาษาไทยได้ชัดเจนมากขึ้น โดยเห็นพัฒนาการอย่างชัดเจน

กระบวนการเช่นนี้ ทำให้เด็ก ๆ และสมาชิกในครอบครัวแกนนำที่ทำห้องสมุดครอบครัวมีความรู้สึกผูกพันที่ลุ่มลึกกว่าหนังสือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต จึงดูแลหนังสือและจัดกิจกรรมอย่างมีความสุข ดำเนินงานอย่างแข็งขัน จริงจังและจริงใจ

แกนนำกลุ่มชนเผ่า ทั้งสองร่วมกันประเมินผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนว่า มีสิ่งดี ๆ ที่ตนได้รับมากมายจากการเป็นแกนในการนำหนังสือสู่เด็ก นำเด็กสู่หนังสือ

ดี .. ที่ได้ปรับพฤติกรรม หนังสือทำให้

- สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
- คนชนเผ่าสนใจการอ่านหนังสือภาษาไทยมากยิ่งขึ้น
- คนในชุมชนมีภาวะการเป็นผู้นำมากขึ้น
- การอ่านหนังสือทำให้คนในครอบครัวทะเลาะวิวาทลดลง มีความเอื้ออาทรต่อกันมากขึ้น
- คนในชุมชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- คนชนเผ่ามีทักษะการพูด และเขียนภาษาไทยมากขึ้น

ดี .. ที่ได้สร้างวินัย หนังสือทำให้

- คนในชุมชนมีวินัยในการอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ เคารพกติกาของสังคมมากขึ้น
- ทำให้เป็นคนในชุมชนคนมีวินัยในการอ่าน

ดี .. ที่ได้ฝึกความอดทน หนังสือทำให้

- มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น จนเห็นได้ชัด คือ มีความอดทน โดยเฉพาะอดทนรอคอยที่จะได้สิ่งดี ๆ จากการอ่านหนังสือ
- แม้ต้องอดทนแบกหนังสือหนักแสนหนัก แต่ก็มีความสุขเมื่อผู้คนในชุมชนสนใจอ่านหนังสือกันมากมาย

ดี .. ที่ได้รับมิตรชอบ หนังสือทำให้

- ได้รับมิตรชอบดูแลเพื่อนผองน้องพี่ที่มาอ่านหนังสือ และรับมิตรชอบที่จะหาวิธีทำให้คนอ่านหนังสือมาก ๆ

ดี .. ที่ดำรงชีวิตอยู่ในความสัมพันธ์อันดี หนังสือทำให้

- มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัวและสัมพันธ์กับคนในชุมชนดีมาก

2.ทำงานร่วมกับครูศูนย์การเรียนรู้และกลุ่มนักศึกษาผู้ไม่รู้หนังสือของ กศน.

กระบวนการเรียนการสอนของกศน.ในกลุ่มนักศึกษาผู้ไม่รู้หนังสือ มีเครื่องมือใหม่เป็นที่สนใจ มาเป็นตัวช่วยในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างง่าย ๆ หากแต่ได้ผลดียิ่ง คือหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ

ครูจากศูนย์การเรียนรู้ นำหนังสือที่ได้รับจากโครงการมาจัดแจกแยกชุด กระจายออกไปตามกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือ ซึ่งเป็นชนเผ่าขมุ ม้งและเย้า โดยการจัดกระบวนการง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ได้แก่

- 2.1 ครูสอนให้นักศึกษาอ่านหนังสือเพื่อการเรียนรู้ภาษาไทยที่ศูนย์การเรียนรู้ สอนสะกดแบบแตกลูกคำ จำเป็นคำ ๆ และจำเป็นประโยค ๆ เหมือนกับการสอนเด็กให้เริ่มออกเสียงภาษาไทย จนนักศึกษาบางคนอ่านได้บ้าง บางคนทำเหมือนอ่านได้ โดยเฉพาะในกลุ่มหนังสือที่เขียนด้วยคำคล้องจอง เพราะจำง่าย การส่งการรับที่สัมผัสกัน ทำให้เป็นระบบการจำที่ดี และง่ายกว่าหนังสือที่เขียนด้วยคำร้อยแก้วธรรมดา

ข้อสังเกต

การเรียนรู้ในลักษณะนี้ เหมือนกันกับกลุ่มเด็กปฐมวัย เมื่อนักศึกษานำหนังสือไปใช้ที่บ้าน กลุ่มที่ได้ประโยชน์สูงสุดไปพร้อม ๆ กับการหัดอ่านของนักศึกษากลุ่มนี้ คือ ลูกหลานวัย 0 – 5 ปีที่ยังอ่านไม่ได้

- 2.2 นักศึกษาฝึกอ่านหนังสือกับครูจนอ่านได้

ข้อสังเกต

พอจบโครงการนักศึกษามีพัฒนาการทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และเรียนรู้ภาษาไทยได้ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเทียบกับนักศึกษาในรุ่นก่อน ๆ ที่ไม่ได้ใช้หนังสือเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ภาษาไทย

- 2.3 ครูให้นักศึกษานำหนังสือกลับไปฝึกอ่านที่บ้าน

ข้อสังเกต

1. นักศึกษา กศน. ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย เพราะผู้หญิงชาวเผ่ามีภารกิจชีวิตมากกว่า ซึ่งนักศึกษาทุกคน ที่ครูมอบหมายให้นำหนังสือกลับไปฝึกอ่านที่บ้าน ประเมินว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยที่ดีมาก มากกว่าที่เคยรู้มา เพราะหนังสือสำหรับเด็กเป็นเครื่องมือที่ง่าย และเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน แม้นักศึกษากลุ่มนี้มีภารกิจชีวิตตน ต้องทำงานในไร่นา แต่พยายามจัดสรรเวลาเข้ามาเรียนที่ศูนย์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อฝึกฝนการพูด อ่าน เขียนและการเรียนรู้

ภาษาไทยจากหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัยหนังสือภาพสำหรับเด็กเช่นนี้

2. มีนักศึกษาแต่เป็นส่วนน้อยที่มีทำที่เฉย ๆ หรือไม่แสดงความสนใจมากนัก อ้างว่าไม่มีเวลา ต้องทำมาหากิน ครั้นพอสอบถามอย่างไม่เป็นทางการ ในท่าที่ที่สบาย ๆ อย่างให้เกียรติกัน จึงได้ความเป็น เพราะความกังวล ด้วยเพราะไม่รู้ภาษาไทย ต่อเมื่อครูและบรรณารักษ์ รวมถึงเพื่อนร่วมเผ่า ที่ร่วมเรียนด้วยอธิบาย พร้อมสาธิตให้ดูอย่างง่าย ๆ ว่าหนังสือนั้นนอกจากจะทำให้มีความรู้ทางภาษาไทยตามหลักสูตรแล้ว การอ่านให้ลูกฟังนั้น ยังทำให้ลูกฉลาดขึ้น คนกลุ่มนี้จึงเริ่มสนใจและนำไปใช้ตามกระบวนการดังกล่าว
3. ในกลุ่มนักศึกษาที่ภรรยาอ่านออกเขียนได้ หรือลูกที่เรียนในโรงเรียนจนสามารถอ่านออกเขียนได้ จะให้ภรรยาและลูก สอนจนอ่านได้คล่อง เช่นกัน บรรยายกาศเช่นนี้ทำให้ทุกคนรอบครัว มีช่วงเวลาที่มีค่า ที่พ่อแม่ลูกมีความสุขในโลกของหนังสือโดยแท้

2.4 ทดสอบการอ่านภาษาไทยของนักศึกษาด้วยการให้อ่านหนังสือให้ลูก หรือเด็กในละแวกบ้านฟัง

กลุ่มนักศึกษาผู้ไม่รู้หนังสือกลุ่มนี้ ประเมินร่วมกันอย่างชัดเจนว่า กระบวนการเช่นนี้เป็นกระบวนการง่าย ๆ น่าสนใจและได้ผลเป็นอย่างมากที่ทำให้รู้ภาษาไทยได้เร็วขึ้นและมากขึ้น ตัวอย่างเช่นหนังสือ เล่มใหญ่ (Big Book) เรื่อง **เจ้าหมูหาย** เป็นหนังสือยอดนิยม ที่นักศึกษาส่วนใหญ่ ขอยืมไปอ่านที่บ้าน แล้วพูดคุย ถามตอบกับเด็กเป็นภาษาไทย ครั้นเมื่อนักศึกษากลับมาอ่านให้ครูฟังเป็นภาษาไทยโดยพยายามออกเสียงให้ชัดเจนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้แล้วครูจะมีการพูดคุยโต้ตอบ สอบถามกันเป็นภาษาไทย

ปัจจุบันนี้ หนังสือภาพสำหรับเด็ก กลายเป็นกระบวนการหลักของการสอนภาษาไทยในกลุ่มคนผู้ไม่รู้หนังสือของ กศน. ในพื้นที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

3. ทำงานร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แกนนำเผ่าม้ง มีการประสานความร่วมมือกับครูและผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ลูกวัยปฐมวัยเรียนอยู่ เพื่อให้ให้นำหนังสือที่ทางโครงการสนับสนุนไปใช้กับเด็กทุกคนในศูนย์ โดยแกนนำเข้าไปอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวันอย่างสม่ำเสมอ แล้วชี้ชวนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองพาเด็กมาอ่านหนังสือ

ที่มุมห้องสมุดครอบครัวที่บ้านของตน ในช่วงเย็นหรือวันหยุด พร้อมกระตุ้นให้ยืมหนังสือกลับไปอ่านให้เด็กฟังที่บ้านด้วยไป

ผลจากการอ่านหนังสือให้ฟังบ่อย ๆ อ่านให้ฟังอย่างสม่ำเสมอทำให้เด็กในศูนย์ สามารถจดจำถ้อยคำ จำประโยคและเรื่องราวในหนังสือได้ แล้วทำเสมือนอ่านได้ด้วยการเล่นแบบคำพูดที่ครูและผู้ดูแลเด็กอ่านให้ฟัง เมื่อฟังอ่านซ้ำ ย้ำ ทวนบ่อย ๆ เด็กจึงเกิดความเข้าใจความหมายของคำและประโยคได้ในเวลาต่อมา จากวันแรกที่ฟังครูและผู้ดูแลเด็กอ่าน เด็กค่อย ๆ เรียนรู้ที่จะพูดคำหรือประโยคในหนังสือตามคำสองคำ แล้วพัฒนามาเป็นประโยคสั้น ๆ ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

นี่คือ พัฒนาการทางภาษาที่เด่นชัดมากของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตัวอย่างการใช้หนังสือภาพ เรื่อง **กูกี้ไก่ปอดท่อง** หนังสือยอดนิยามของเด็ก ๆ ที่เมื่อฟังครูและผู้ดูแลเด็ก อ่านด้วยเสียงที่แสดงอารมณ์คล้ายตามอารมณ์ของตัวละครตามเนื้อเรื่อง พร้อมได้เห็นรูปสีสดใสดึงดูดใจจากหนังสือ เด็ก ๆ จึงสนใจสนทนากัน ตั้งใจฟังอย่างใจจดใจจ่อ อย่างมีสมาธิ เมื่อไม่เข้าใจคำบางคำ หรือความบางตอน เด็ก ๆ จะขอให้ครูและผู้ดูแลเด็กอ่านซ้ำ หรือถามคำถาม นั้นแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าเด็ก ๆ กล้าแสดงออก อยากรู้ อยากเห็น และเมื่อครูอ่านซ้ำตามคำขอ หรือตอบคำถามด้วยท่าทีที่สบาย ๆ ยิ่งทำให้เด็ก ๆ เข้าใจความหมายต่าง ๆ มากขึ้น มีความมั่นใจมากขึ้น และฉลาดมากขึ้น

การใช้ชีวิตประจำวันของทั้งสองกลุ่มดังกล่าวข้างต้นนั้นไม่ได้พูดภาษาไทยเลย หนังสือจึงเป็นเครื่องมือและตัวแปรสำคัญ ที่ทำให้พ่อแม่ชนเผ่าใช้ภาษาไทยกับลูกอย่างตั้งใจ และจริงจังเป็นครั้งแรก โดยพ่อแม่จะอ่านภาษาไทยก่อนแล้วค่อยแปล เป็นภาษาม้ง มั่งและเข้าภาษาไทยบางคำที่ไม่มีใช้ในภาษาม้ง มั่งและเข้า ก็ใช้ทับเป็นภาษาไทยเด็ก ๆ ก็เข้าใจ

4. ศาลาหนังสือของพ่อหลวง

ชุมชนหนึ่งในพื้นที่ดำเนินการ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีพ่อหลวง (ผู้ใหญ่บ้าน) ที่ดี สนับสนุนการสร้างพฤติกรรมกรรมการอ่านในเด็ก เยาวชน ครอบครัวและชุมชน อย่างจริงจัง จึงถือเป็นโอกาสที่ดีอย่างยิ่งของมวลหมู่ลูกบ้าน

พ่อหลวง จัดศาลากลางบ้านเป็นที่อ่านหนังสือของคนในชุมชน การทำงานประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ด้วยเพราะพ่อหลวงเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่นิ่ง สงบ แต่ดูอบอุ่น ลูกบ้านจึงรักและเกรงใจ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ใส่ใจรายละเอียดในทุกขั้นตอนของการทำงาน และทำงานอย่างทุ่มเท ด้วยเห็นความสำคัญของการสร้างนิสัยการรักการอ่านในเด็ก ครอบครัว และชุมชน ที่จะนำพาให้ชุมชนกลายเป็นชุมชนแห่งการอ่าน เป็นฐานให้คนในชุมชนทั้งปัจจุบันและอนาคตได้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในสังคมใหญ่ที่ก้าวล้ำไปกับเทคโนโลยีที่ทำให้การสื่อสารสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ทั่วโลกอย่างรวดเร็วและไร้ขอบเขต แล้วส่งผลกระทบทั้งทางตรงและโดยอ้อมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องไปอย่างไม่สิ้นสุด พ่อหลวงเชื่อว่าหนังสือน่าจะเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทำให้คน

พัฒนาความคิดได้กว้างไกลอย่างไม่สิ้นสุด เมื่อคนในชุมชนอ่านหนังสือ ถือได้ว่ามีวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ ชุมชนจะได้ก้าวสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาที่มีสติสัมปชัญญะต่อไป

การปลูกฝังให้คนในชุมชนรักการอ่านจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องเร่งทำ และที่สำคัญคือพ่อ หลวงตระหนักว่าต้องทำอย่างจริงจังและทำอย่างต่อเนื่อง และต้องเริ่มที่ครอบครัวที่ต้องปลูกฝังพฤติกรรม การรักการอ่านในเด็ก ตั้งแต่ยังเล็ก ด้วยความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด และอบอุ่นอบอุ่นไปด้วยบรรยากาศแห่งการ เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากนิทานและเรื่องเล่า พร้อมภาพประกอบ ที่กระตุ้นเร้าให้เด็กสนใจ จนติดหนังสือ

กระบวนการสร้างนิสัยรักการอ่านที่ศาลาพ่อหลวง

1. เชิญชวนให้ลูกบ้านในกลุ่มพ่อแม่ที่มีลูกอยู่ในวัยปฐมวัยอาสาสมัครมาเป็นนักอ่าน เพื่อมารับผิดชอบร่วมกันในการอ่านหนังสือให้ลูกหลานของตนในชุมชน ฟัง
2. จัดอาสาสมัครให้รับผิดชอบในการดูแลระบบการใช้หนังสือ
 - นำหนังสือจากบ้านพ่อหลวงออกมาบริการที่ศาลากลางบ้านทุกวัน ตอนเช้าและจัดเก็บไว้ที่บ้านพ่อหลวงทุกวันตอนค่ำ
 - ช่วยกันดูแล ซ่อมแซมหนังสือที่ชำรุด ที่สามารถซ่อมแซมได้ ในส่วนที่ชำรุดเกินซ่อม ให้จัดการทิ้งไป
3. จัดตารางการจัดกิจกรรมให้อาสาสมัคร 7 คนมาเป็นหลักในการอ่านให้เด็ก และผู้ไม่รู้หนังสือฟัง

บันทึก

1. มีลูกบ้านพาลูกหลาน ที่อยู่ในวัยเด็กปฐมวัย กว่า 70 คนมาใช้บริการที่ศาลา และยิ้ม กลับไปอ่านที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ
2. หนังสือที่พ่อแม่ ผู้ปกครองยืมไปอ่านให้ลูกหลานฟังที่บ้าน ถูกนำส่งคืนอย่างดี ไม่มีชำรุด หรือสูญหาย เนื่องจากพ่อหลวงได้ทำความเข้าใจเรื่องความรับผิดชอบต่อ ลูกบ้านเป็นอย่างดี

5.อ่านได้ อ่านดีที่โรงเรียน

ในพื้นที่ดำเนินการบางโรงเรียนที่มีเด็กตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึง ชั้นประถมศึกษา มีการนำหนังสือที่โครงการสนับสนุน มาจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ คือ

5.1 พี่อ่านคล่องน้องฟังเพลิน

กระบวนการเริ่มที่นำหนังสือที่ทางโครงการสนับสนุนทั้งหมดมอบให้โรงเรียนเป็น

ผู้บริหาร จัดการ ดูแล ให้เข้าในระบบหนังสือในห้องสมุดโรงเรียน เพื่อให้เด็กทุกคนในโรงเรียนได้อ่าน ซึ่งผลสำเร็จที่สำคัญคือ เด็กในช่วงชั้นที่ 1 คือระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ยังคงชอบอ่านหนังสือภาพสำหรับเด็ก จึงมีการยืมไปอ่านให้ห้อง ๆ ฟังที่บ้านอีกด้วย

ในบางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการอ่าน และสร้างนิสัยการรักการอ่านให้เด็กระดับประถมศึกษาไปด้วยพร้อมกัน จึงมอบหมายให้ พี่ระดับประถมศึกษาปีที่ 2 - 6 เลือกรูปหนังสือที่ตนชอบ และอ่านได้ อ่านดี อ่านคล่องแล้ว ไป อ่านดัง ฟังชัด อ่านอย่างเกิดอรรถรส ให้น้องอนุบาล หรือน้อง ๆ ประถมศึกษาปีที่ 1 ฟัง ทั้งในรูปแบบอ่านในกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยและอ่านให้ฟังเป็นรายคน พร้อมกับกระตุ้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กยืมกลับไปอ่านให้เด็กฟังที่บ้าน ตามเจตนารมณ์ของโครงการ การทำงานในรูปแบบนี้จึงเกิดเครือข่ายนักอ่านที่โยงใยต่อกันในวงกว้างได้เป็นอย่างดี

การให้พี่อ่านหนังสือให้น้องฟัง ถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างกระบวนการที่สร้างให้เด็กมีความสุขร่วมกันในโลกของหนังสือ นำสู่พฤติกรรมกรรมการอ่านในเด็กที่ใช้การอ่านและการฟัง เป็นสะพานสร้างความสัมพันธ์ทางภาษาได้อย่างแยบยล ทั้งในฐานะผู้ฟังและผู้อ่าน ยิ่งเมื่อที่ผู้อ่าน อ่านด้วยสัมผัสที่เข้าใจทำให้ น้องที่ฟังเกิดอารมณ์ร่วมได้ จึงเกิดความสำเร็จอย่างดียิ่ง

5.2 อ่านหนังสือดีหลากหลายได้ต้นไม่ร่ม ๆ

มีการเปิดรับสมัครเด็กที่สนใจเป็นนักอ่านน้อย แล้วจัดกระบวนการในการอบรม ฝึกฝนจนเกิดทักษะการอ่านภาษาไทย กระทั่งอ่านได้ อ่านดี หรือทำเสมือนอ่านได้ อ่านดี อ่านได้อย่างสนุก และถูกภาษา อ่านออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน อ่านเสียงดัง ฟังชัด ตลอดจนฝึกฝนการอ่านอย่างมีศิลปะ รู้จักการทอดจังหวะและลมหายใจ เพื่ออ่านให้เป็นเหมือนเสียงพูดอย่างเป็นธรรมชาติ แล้วจัดกลุ่มเด็กเหล่านี้ให้รับผิดชอบในการยืมหนังสือจากห้องสมุด นำใส่กล่องออกไปวางบนโต๊ะ หรือ โต๊ะใต้ต้นไม้ แล้วชี้ชวนให้เพื่อน ๆ มาอ่านหนังสือร่วมกันในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน หลังอาหารกลางวัน และหลังเลิกเรียน โดยให้เด็กที่อ่านได้อ่านด้วยตนเอง และอ่านให้เด็กอ่านไม่ได้ อ่านไม่คล่องฟัง

5.3 จากหนังสือสู่เสียงตามสาย

ในพื้นที่ดำเนินการบางแห่งผู้อำนวยการศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จัดวิทยากรจากภายนอก เพื่อมาสาธิตพร้อมปฏิบัติการจริง ให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการเล่านิทาน และอ่านหนังสือให้เด็กคนอื่นฟัง โดยมีครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 1 คนเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคนอื่น ๆ จำนวน 8 – 9 คน เวียนเข้ามาเป็นครั้งคราวอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้หนังสือภาพที่โครงการสนับสนุนเป็นแบบสาธิตและปฏิบัติจริง โดยหนังสือที่ได้รับความนิยมอย่างมาก คือหนังสือเล่มใหญ่ (Big Book) กุ๊กไก่ปวดท้อง ราชสีห์ชนปุยกับหนูจืดตัวจ้อย และเจ้าหนูหุหุหาย ที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก ๆ ได้ดี

เมื่อเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 คนใดที่ฝึกฝนการอ่าน จนอ่านคล่อง อ่านดั่ง ฟังชัด อ่านอย่างถูกต้องอักขระวิธี และอ่านอย่างเกิดอรรถรสแล้ว จะสลับกันไปอ่านหนังสือออกเสียงตาม สายตามความยากง่ายของหนังสือที่เหมาะสมกับวัยและทักษะการอ่านของเด็ก เช่น เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อ่านนิทานสั้น ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม เป็นต้น โดย ชุดหนังสือที่เด็กเลือกที่จะอ่านมาโดย ตลอด เช่น ชุดขนมไทย 4 เล่ม ได้แก่ **ตลาดเช้า..ข้าวอร่อย ตลาดน้ำ..อ้ออร่อย ขนมกล้วยกระทง น้อย และขนมครกหน้าแคะ**

บันทึก

เรื่องนี้ผู้วิจัยเสนอความคิดเห็นว่า หนังสือ 4 เรื่องนี้ไม่ถ่วงน้ำหนักสำหรับเด็กที่จะฝึก อ่าน เพราะมีคำที่ยาก ที่เด็ก ๆ ไม่คุ้นเคย และอาจจะสะกดยากเกินไปสำหรับเด็กเล็กที่อยู่หลายคำ แต่ครูยืนยันว่า เด็ก ๆ โดยเฉพาะอนุบาลและชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ชอบหนังสือชุดนี้ทั้ง 4 เล่ม ตรงที่เสียงของคำอ่านออก เสียงแล้วสนุก จึงมีแรงบันดาลใจในการอ่านได้อย่างดี

นักอ่านเสียงตามสายแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อ่านตอนเช้าและกลุ่มที่อ่านตอน กลางวัน นั้นหมายถึง เด็ก ๆ ในโรงเรียนและชุมชนได้ฟังนิทานเสียงตามสายวันละ 2 ครั้ง โดยในระยะ หลังนี้ กิจกรรมเสียงตามสายขยายผลในวงกว้างมากขึ้น จึงต้องแบ่งเวลา ดังนี้

- วันจันทร์ วันพุธ วันพฤหัสบดีและวันศุกร์ เสียงตามสายในโรงเรียน
- วันอังคาร เด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – 6 จัดเสียงตามสายใน เทศบาล ที่ออกอากาศไปยัง 8 หมู่บ้าน ซึ่งเด็ก ๆ ในโรงเรียนก็ได้ฟังพร้อม กันด้วย

การจัดกิจกรรมเสียงตามสายในโรงเรียนหรือชุมชน เป็นช่องทางสำคัญของกระบวนการ แห่งการปรับภาษาเขียนให้เป็นภาษาพูดในการสื่อสาร ถือเป็นทักษะที่สูงขึ้นของการอ่านหนังสือเพื่อจับ ประเด็นเป็นใจความสำคัญ แล้วนำสู่การขยายผลองค์ความรู้สู่สาธารณะ อันจะก่อประโยชน์ในวงกว้าง ยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงควบคู่ไปกับการพูด การนำเสนอและการรับฟัง ไปพร้อม ๆ กันกับการสร้างความมั่นใจ และการแสดงออกในทางที่ดีแก่เด็ก เพราะการจัดกิจกรรมเสียง ตามสาย ไม่ใช่มีเพียงการอ่านหนังสืออย่างเดียว ผู้ดำเนินรายการต้องมีการพูดเปิดและปิดรายการ อีกทั้ง ในระหว่างรายการต้องมีการพูดคุย ซึ่งกระบวนการเช่นนี้ทำให้เด็กได้ฝึกการเตรียมตัวที่ดี ฝึกการคิด วิเคราะห์และปรับข้อมูลที่มีให้เข้ากับบุคลิกของตน จนเกิดความมั่นใจในการสื่อสารออกมาเป็นคำพูดได้ อย่างราบรื่น

5.4 กิจกรรมสนุก ๆ ..ความสุขจากหนังสือ

หนังสือหลายเล่มมีการนำเสนอกิจกรรมที่สนุกสนาน และน่าสนใจผ่านตัวละคร อย่างมีชีวิตชีวา ทำให้เด็ก ๆ เกิดจินตนาการ และตั้งใจที่จะทำตามแบบที่ตัวละครในหนังสือทำเป็น

อย่างมาก ครู ผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง จึงใช้ช่องทางนี้เป็นช่องทางสำคัญในการเรียนรู้ในมิติที่ลึกซึ้งขึ้นด้วยการชวนเด็ก ๆ ทำกิจกรรมตามอย่างที่ตัวละครทำ หรือต่อยอดจากหนังสือที่อ่าน เช่น หนังสือ เรื่อง **ขนมครกหน้าแคะ** และ **ขนมกล้วยกระทงน้อย** ที่นำเสนอขั้นตอนการทำขนมครก และขนมกล้วย นำเสนอด้วยภาพขนมของจริง พร้อมมีสูตรการปรุงให้ไว้ท้ายเล่ม จึงทำให้เด็ก ๆ กระตือรือร้น และตั้งใจในการทำขนมครกและขนมกล้วยมาก เด็ก ๆ ทุกคนตื่นเต้นกับขั้นตอนและเฝ้ารอขนมฝีมือของตนอย่างใจจดใจจ่อ



หนังสือดีในดวงใจของเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูและพี่เลี้ยงเด็ก

โดยแท้แล้ว หนังสือที่ทางโครงการสนับสนุนทุกเล่มถูกนำไปใช้จนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูและพี่เลี้ยงเด็กตามเจตนารมณ์ของโครงการอย่างดีเยี่ยม แต่มีหนังสือกลุ่มหนึ่งที่สร้างความประทับใจให้เด็ก พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูและพี่เลี้ยงเด็ก จนคัดสรรให้เป็นหนังสือดีในดวงใจ เมื่อมาวิเคราะห์แล้ว ทั้ง 3 กลุ่ม มีเหตุผลไม่ต่างกัน ในการเลือกหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งให้เป็นหนังสือดีในดวงใจ

เหตุผลสำคัญที่ได้รับการคัดสรรจากเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและพี่เลี้ยงเด็ก ให้เป็นหนังสือดีในดวงใจ

1. สนุกสนาน

จากรายชื่อหนังสือที่ เด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและพี่เลี้ยงเด็กให้เป็นหนังสือดีในดวงใจนั้น มีงานเขียนของ **ต๊อบปอง**จำนวนมาก ที่ผู้เลือกสะท้อนเป็นเสียงเดียวกันว่า เลือกเพราะ**ความสนุกสนานที่โดดเด่น**

ดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับพ่อแม่ผู้ปกครอง นักวิชาการและสื่อมวลชนสาขาต่าง ๆ ที่สะท้อนอย่างชัดเจน เช่น

ท่านว.วชิรเมธี กล่าวว่า

“..ขออนุโมทนาและเป็นกำลังใจให้ตีบปอง คุณเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป เพียรสร้างผลงานที่เปี่ยมด้วยคุณค่าออกมาประดับวรรณพิภพไทยต่อไปอย่างเสมอต้นเสมอปลาย..”

แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด ผู้อำนวยการเสถียรธรรมสถาน กล่าวว่า

“ ..ไม่มีชีวิตของเด็กคนไหนที่ไม่ผ่านนิทาน นิทานจึงเป็นเรื่องเล่าผ่านชีวิตคน..เมื่ออยู่กับเด็ก ๆ อย่าลืมที่จะมองเด็ก ๆ แล้วเล่านิทานให้เขาฟัง ชอบคุณตีบปอง ที่ช่วยให้โลกสมบูรณ์ โดยผ่านหนังสือ ที่เปี่ยมเพาะเมล็ดพันธุ์แห่งปัญญาในใจเด็ก..การอ่าน คือการเปิดโลก ให้เด็กรู้ทุกเรื่องผ่านการอ่าน หนังสือที่ตีบปองเขียนจากประสบการณ์อันงดงามในวัยเด็กที่ได้รับจากครอบครัว จากงานที่รับผิดชอบ จากสำนึกต่อสังคม จากกรุณาที่มีอยู่เต็มหัวใจของ ตีบปอง เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป .. “

ดร.ถนอมวงศ์ ส้ายอดมรรคผล คณะศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กล่าวว่า

“ หนังสือที่ตีบปองเขียน เป็นหนังสือมีชีวิต คนเขียนสร้างเสียงจากชีวิตจริง ๆ ผสมผสานกับจินตนาการได้ดีมาก

การเลือกคำเป็นเรื่องสำคัญ ความรู้ภาษาไทยของตีบปองดีมาก ไม่ใช่แค่ทฤษฎีหรือไวยากรณ์ แต่เป็นอิสระจากทั้งสองส่วนนี้ จึงใช้ภาษาไทยได้อย่างเสรี โดยเลือกคำที่มีความหมายและเสียงสัมผัสอย่างลงตัว

คำที่ใช้เป็นคำพื้นฐานที่เด็ก ๆ เข้าใจง่าย เกิดมโนภาพชัดเจน

บุคลิกภาพของหนังสือเป็นบุคลิกภาพของตีบปองผู้เขียนด้วย คือ ใจดี มีเมตตา อารมณ์ดี สนุกสนาน รั้าใจ”

รองศาสตราจารย์กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ สาขาวรรณกรรมสำหรับเด็ก คณะ

มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กล่าวว่า **จุดเด่นหนังสือเด็กของ “ตีบปอง”** มีจุดเด่นหลายด้านที่เด็ก ๆ ชอบ พอสรุปจุดเด่น ๆ ได้ดังนี้

1. หนังสือส่วนใหญ่เป็นหนังสือภาพสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กระดับปฐมวัย
ถ้อยคำที่ใช้เป็นคำสั้น ๆ ง่าย ๆ เด็กสามารถพูดตาม และจดจำถ้อยคำได้ง่าย เช่น จากหนังสือเรื่องกูกั๊กไปปวดท้อง

“กูกั๊กกินลูกกวาด

สีชูดขาดแดงแปด เขียวปี”

2. ใช้ถ้อยคำเลียนเสียงร้องของสัตว์ใกล้ตัวที่เด็ก ๆ รู้จักทำให้เด็ก ๆ สนุกกับการอ่าน
ได้เลียนเสียงสัตว์ต่าง ๆ ในหนังสือ เช่น จากหนังสือ เรื่อง **กระต๊าก กระต๊าก**

“ไก่อ้อย กระต๊าก กระต๊าก

นกน้อยอยากกระตักเหมือนไก่
เพื่อนเพื่อนหัวเราะชอบใจ
ร้องไม่เหมือนไก่ จีบตัก จีบตัก”

3. หนังสือเด็กของ ตู๊ปปอง ส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่อ่านออกเสียงได้อย่างสนุก เพราะนอกจากคำคล้องจองง่าย ๆ แล้ว เวลาอ่านสามารถ “เล่นเสียง” เป็นทำนองและจังหวะที่สนุกสนานได้เกือบทุกเรื่อง
4. หนังสือเด็กของ ตู๊ปปอง ส่วนใหญ่มักจะมีเสียงสระ ที่อ่านแล้วสนุก แต่ละคำออกเสียงได้ชัด คล้องจอง แสดงความหมายชัดเจน เป็นคำที่เห็นความเคลื่อนไหว เช่น หนังสือเรื่อง **โก๊ะเลี้ยงแกะ**

“ห้องทุ่งกว้างใหญ่

เขียวไปด้วยหญ้า

สุดลูกลูกตา

มีหญ้าเยอะแยะ

โก๊ะเดิน เดิน เดิน

โก๊ะเพลินวิ่งวิ่ง

โก๊ะเดินโก๊ะวิ่ง

ท่ามกลางฝูงแกะ

...

แกะเกือบหมดฝูง

อยู่ในพวงหมาป่า

โก๊ะเดินก้มหน้า

น้ำตาหยด **แหมะแหมะ**

5. หนังสือเด็กของ ตู๊ปปอง ส่วนใหญ่จะสอดแทรกความรู้และคุณธรรมสำหรับเด็กได้อย่างแนบเนียน กลมกลืนกับเนื้อเรื่อง เช่นเรื่อง ราชสีห์ขนปุยกับหนูจืดตัวจ้อย

“เอ้า **หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า**

กระโดดไปมา **ขวา ขวา ซ้าย ซ้าย**

...

ราชสีห์กอดคอหนูจืด

ที่ช่วยชีวิต “**ขอบใจ ขอบใจ**”

สรุป หนังสือเด็กของ ตู๊ปปอง มีจุดเด่น ๆ ดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้เด็ก ๆ ชอบ ผู้ใหญ่สามารถอ่านให้เด็กฟังอย่างสนุก สามารถนำไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้หลากหลายรูปแบบ

อาจารย์พจมาน พงษ์ไพบูลย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงาน การบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า

“ เด็ก ๆ ชื่นชอบหนังสือนิทานของตุ๊ปอง เพราะว่า ภาษา” **สะบัดสะบั้งพริ้งพราย** ” มีชีวิตชีวา รื่นเริง สนุกสนาน เหมือนว่าคำพูดนั้น ๆ กำลังส่งเสียงอยู่ข้างหู และรับรู้ได้ด้วยใจที่สัมผัสกับ จังหวะอันคล้องจอง สละสลวย ช่วยให้จำได้และมีความสุขขณะอ่านเหมือนกับกำลังได้พูดคุย สนทนา กับตัวละครนั้น ๆ ซึ่งก็คือเพื่อน ๆ ของเขานั่นเอง”

คุณทิพย์สุดา สุขเมธเสนีย์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและ โอกาสทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า

“ ..ตุ๊ปอง เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป ย่อยเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย บรรยายให้เห็นเป็นขั้น เป็นตอนอย่างชัดเจน และด้วยภาษาที่เขียนกระตู่กระต้างทำให้ใครอ่านก็สนุก..”

พญ.นิพรธพร วรมงคล หัวหน้ากลุ่มอนามัยแม่และเด็ก สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า

“..ได้ร่วมงานและติดตามผลงานของ ตุ๊ปอง เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป มานาน ชอบตรงที่ อ่านง่าย ภาษาสวย มีรายละเอียดปลีกย่อยดี ซึ่งดี รวมทั้งบางประเด็นได้ใส่การวิเคราะห์ลงไปด้วย ทำให้เห็นภาพชัดเจน..”

คุณสรวงมณฑ์ สิทธิสมาน บรรณาธิการบริหาร นิตยสารMother&Care ผู้ใหญ่ ที่หลงใหลนิทานของลุงตุ๊ปองเช่นกัน กล่าวว่า

ทำไมเด็กๆ ชอบนิทานของลุงตุ๊ปอง ?

คำตอบ...ก็คือ เพราะนิทานของลุงตุ๊ปองเข้าใจและเข้าถึงจิตใจของเด็กๆ

การเข้าใจและเข้าถึงจิตใจของเด็กๆ คืออะไร ?

.....

นิทานที่ดีจำนวนมากอาจจะมียอดประกอบทางวิชาการที่ดี ผ่านการกัณฑ์ได้รับ รางวัลมากมายจากหลายสำนัก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเข้าถึงจิตใจเด็กๆ หรือเด็กๆ จะชื่นชอบเสมอไป

นิทานที่ลุงตุ๊ปองแต่นั้นมีเสน่ห์ทุกครั้งที่ได้อ่าน

ดิฉันไม่แปลกใจที่เวลาเด็กๆ ได้อ่านแล้วมักจะชื่นชอบ เพราะผู้ใหญ่จำนวนมากก็ ชื่นชอบ และสนุกไปกับเรื่องราวและภาษาของนิทาน

เสน่ห์ที่ลุ่มลึกของนิทานที่ลุงตุ๊ปองแต่ง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มักจะรุ่มรวยภาษา มี

ความงามทางวรรณศิลป์ และเน้นคำคล้องจองเพื่อให้เด็กง่ายต่อการจดจำ โดยไม่ลืมที่จะใส่ความสนุกสนานให้สอดคล้องกับเนื้อหาของนิทาน

ที่สำคัญไม่ลืมสาระสำคัญของเนื้อหาที่เข้าใจถึงพัฒนาการตามวัยของเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ และส่งสารสื่อไปถึงตัวเด็กอย่างตรงประเด็น รวมทั้งเป็นเรื่องใกล้ตัว ทำให้เด็กใคร่สนใจ

ส่วนใหญ่ผู้เขียนที่ดีมักจะเป็นนักอ่านที่ดีมาก่อน และส่วนใหญ่ผู้แต่งนิทานที่ดี ก็มักจะได้รับฟังนิทานที่ดีมาก่อน

ลุงตุ๊ปองเป็นนักฟังนิทานที่ดีมาตั้งแต่เด็ก ทำให้มีโลกแห่งจินตนาการทางภาษาที่ดี และเมื่อถึงวันที่เป็นนักแต่งนิทาน สามารถเชื่อมโยงและขยายจินตนาการที่รำววยมาเป็นนิทานที่รำววย ภาษาย่างน่าฟังสำหรับเด็กได้มากมาย

ใครๆ ก็เป็นนักแต่งนิทานสำหรับเด็กได้ แต่ไม่ได้หมายความว่านักแต่งนิทานทุกคนจะเข้าใจและเข้าถึงจิตใจของเด็กได้ทุกคน

แต่...นิทานของลุงตุ๊ปอง “เข้าใจ” และ “เข้าถึง” ค่ะ

.....

บทความ เรื่อง **ตุ๊ปอง กับนิทานของน้องหนู** โดย...พัมพ์กิ้น_พาย หนังสือพิมพ์โพสท์ทูเดย์ วันที่ 26 มกราคม 2553 ส่วนหนึ่งกล่าวว่า

... ด้วยลีลาการเขียนนิทานสำหรับเด็กที่มีจังหวะจะโคนเป็นทำนองดนตรีอ่านแล้วเด็ก ๆ จะรู้สึกสนุกสนานไปกับ ตัวเอกในนิทาน จึงไม่แปลกที่ผลงานของ "ตุ๊ปอง" หรือ เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป จะได้รับการตอบรับจากทั้งเด็ก ๆ และ คุณพ่อคุณแม่เป็นอย่างดี...

คุณชนกวนันท์ วัชรคุณ นางแบบชื่อดัง กล่าวไว้ในบทความ เรื่อง “ **น้ำตุ๊ปอง** “
อัจฉริยะนักสร้างความสุขสำหรับเด็ก

...น้องแพรว ลูกสาวสุดน่ารัก ชอบหนังสือนิทานของน้ำตุ๊ปองมาก ชอบอยู่หลายเรื่อง โดยเฉพาะ **กูกักไปวัดทอง** ครั้งหนึ่งน้องแพรวงอแงเพราะไม่สบาย แม่ตุ๊กจึงจัดไม่ได้มากล่อมลูกน้อย ด้วยการนำคำคล้องจองจากนิทาน เรื่อง **กระต๊าก กระต๊าก** มาร้องเป็นเพลงให้ฟัง น้องแพรวที่กำลังงอแงก็สงบลง และนั่งฟังแม่ร้องเพลง กระต๊าก กระต๊าก ไปด้วยความเคลิบเคลิ้ม...

นายแทนคุณ จิตต์อิสระ พิธีกรรายการทีวี นักจัดรายการวิทยุ นักจิตวิทยา คณะกรรมการพิจารณาหนังสือสำหรับเด็ก 6 เดือน – 6 ปี ในโครงการหนังสือเล่มแรก Bookstart สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า

“ เด็ก คือ ก้อนเมฆสีขาวที่ล่องลอยอย่างเสรี บนท้องฟ้า สะอาดบริสุทธิ์และเคลื่อนที่ไปอย่างไร้ทิศทางตามแต่ลมจะพัดพาไป

หัวใจของเด็กแต่ละคนมีลักษณะคล้ายกัน ย่อมติดสปีดๆที่อยู่ใกล้ๆได้ง่ายๆ ถ้าผู้ใหญ่ไม่ทันระวัง เด็กก็จะเปื้อนเปราะสปีได้ จึงต้องถือเป็นหน้าที่ ของผู้ใหญ่ทุกคนที่ต้องแถมสปีที่ดีที่สุดให้กับเด็ก ๆ

หนังสือของตุ๊ปอง หรือพีปอง (เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป กรรมการผู้จัดการมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก) ที่ผมเคารพรักยิ่ง เป็นสิ่งที่ดีที่สุด ที่ผมเลือกให้ลูกที่ผมรักที่สุดเช่นกัน เขามีเพื่อนเป็นหนังสือตั้งแต่ตอนนอนแบเบาะ เติบโตด้วยหนังสือทุกวัน บางครั้งเขาขออ่านหนังสือของตุ๊ปองก่อนที่จะทานข้าวด้วยซ้ำ ยิ่งอ่าน เขายังมีความสุข เขาก็ด้วย ... ภาษาที่เรียงร้อยจับคำ สละสลวย เป็นเสียงดนตรี มีเอกลักษณ์ที่งดงาม ยิ่งเมื่อบวกอารมณ์ความรู้สึกที่เคลื่อนไหว ขึ้น ๆ ลง ๆ ดุจดังคลื่นเหมือนตัวละครเหล่านั้นมีชีวิตอยู่จริง

บ่อยครั้งที่ผมต่อยอดความคิดเขา ด้วยการทำให้สิ่งเหล่านี้มีชีวิตขึ้น เขารักเพื่อนๆของเขา เหมือนที่เขารักพวกเรา เขาเป็นเด็กอ่อนโยน มองเห็นโลกของเพื่อนที่เป็นสัตว์แทบทุกประเภท ที่ชอบที่สุดเห็นจะเป็นช้าง ถัดมาก็ไก่ สิงโต หนูและแกะ ไปจนถึงตัวละครที่มีชีวิตอย่างตุ๊กตักและตุ๊ปองสองพี่น้อง เราเปรียบเหมือนครอบครัวเดียวกัน มีหนังสือเป็นพ่อ มีการอ่านเป็นแม่ และมีความสุขเป็นลูก

การทำหนังสือเพื่อเด็กเป็นงานง่ายที่ยาก เพราะดูเหมือนเพียงมีจินตนาการเรื่องใดก็ได้แล้วก็ทำออกมาให้น่าสนใจ แต่ที่จริงแล้วเป็นงานละเอียดอ่อนเพราะผู้แต่งต้องคิดแล้วคิดอีก ว่าเนื้อเรื่องต้องแปลกใหม่ น่าสนใจ เหมาะที่จะส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยใด ระดับใด เรื่องใดและอย่างไร

กว่าจะมีหนังสือเพื่อนเด็ก (เพื่อ + น.หนู (ตัวหนูๆทั้งหลาย)กลายเป็น เพื่อน) คนคิดต้องผ่านการขบคิดนับครั้งไม่ถ้วน อานิสงส์เหล่านั้นนอกจากจะทำให้ผู้แต่งหน้าเด็กตลอดกาลแล้ว ยังทำให้หัวใจเด็กได้แบ่งบานเรื่ออย่างมีปัญญา ทำให้คนเป็นพ่อแม่ รู้สึกว่าพวกเราช่างโชคดีที่มีคนใจดีเห็นคุณค่าและความสำคัญสร้างโลกเพื่อลูกและเพื่อนลูกอย่างน่าสนใจ

การอ่าน คือ การสร้างโลกให้ลูก เพื่อลูกจะสร้างโลกของเราต่อไปในอนาคต ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญก็คือ หนังสือ ที่จะสร้างความสนใจให้กับเขา เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง วันนี้จึงอยากขอบคุณและเป็นกำลังใจทุกท่านที่ได้ช่วยสร้าง “หนังสือ” ที่มีค่ายิ่งเหล่านี้ เพื่อเด็กๆของเรา...”

คุณแม่สกุลศรี บุญโชติอนันต์ ของน้องเชสเตอร์ เด็กชายวัย 7 ปี ที่เข้าร่วม

โครงการอาสาสมัครนักอ่านเพื่อการบำบัด ที่ทางมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็กร่วมกับภาควิชาส่งเสริมการอ่านหลายองค์กร ซึ่งตรวจพบเป็นออทิสติกเมื่ออายุได้ 2 ขวบ

“น้องเชสเตอร์รักลูกตุ๊ปอง จะอ่านแต่หนังสือของคุณลุงตุ๊ปอง อ่านทุกวัน อ่านจนจำได้หมด แม้เสียงที่อ่านจะไม่ชัดนัก แต่อ่านได้อย่างลงจังหวะ แบ่งวรรคถูกต้อง น้องเชสเตอร์ชอบอ่านหนังสือ ชุด **ขนมไทย** ของ ตุ๊ปอง ทั้ง 4 เล่ม ตลาดน้ำ..อ้ออ้อย ตลาดเช้า..ว้าวอ้อย ขนมครกน้ำแคะ และ ขนมกล้วยกระทงน้อย ซึ่งตะกอนนี้้องเชสเตอร์กินขนมไทยไม่เป็น พออ่านหนังสือชุดนี้ให้ฟัง ต้องหามาให้กินทุกอย่าง..แล้วก็ชอบทุกอย่างซะด้วย”

คุณพ่อเสกสรรค์ ของน้องพุทธ เด็กชายพัทธดนย์ อภินทนาพงศ์ จาก

www.pantown.com กล่าวโดยสรุปว่า

“นิทานของพี่ตุ๊ปอง จะเป็นนิทานคำกลอนทั้งหมด ที่สำคัญ เมื่อเป็นคำกลอน เด็กจะจำได้ง่าย โดยส่วนตัวและเจ้าลูกชายจะชอบมากมาย หนังสือของพี่ตุ๊ปองนี่จะเป็นเล่มโปรดในหลาย ๆ หนมาก หนังสือ**ก๊ากโปวตห้อง** น้องพุทธชอบมากเลย ไม่เข้าใจทำไมน้องพุทธจึงชอบ แต่หนังสือเล่มนี้ผมอ่านมาเป็นพันรอบ ซึ่งมากที่สุดแล้วในหนังสือที่มีมาทั้งหมด”

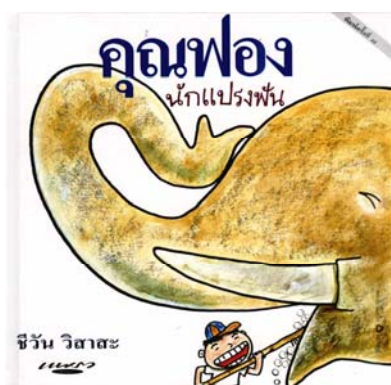
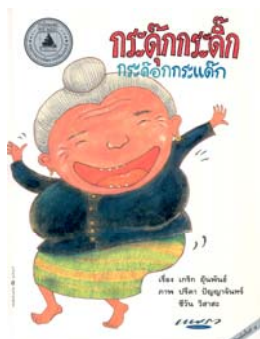
บันทึก

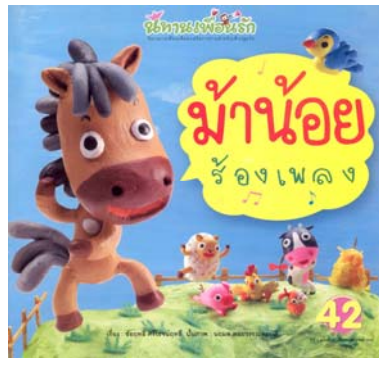
นอกจากความสนุกสนานดังกล่าวข้างต้นแล้ว อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการเลือกหนังสือดีในดวงใจ คือการรู้จักนักเขียนที่กลายเป็นเหตุผลสำคัญในการคัดสรรหนังสือดีในดวงใจของทั้งกลุ่มเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก โดยเฉพาะ “**ตุ๊ปอง**” นักเขียนหนังสือสำหรับเด็ก ที่เป็นผู้จัดการโครงการที่ทั้งเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กคุ้นเคย การลงพื้นที่แล้วเล่าเรื่องราวประกอบให้เห็นที่มาของการเขียนหนังสือแต่ละเล่ม เป็นการสร้างความสนใจให้เกิดความอยากอ่านยิ่งขึ้น อีกทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ในความเป็นจริงแล้ว เป็นความยากมากที่จะได้พบนักเขียนที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับที่รู้จักเช่นนี้ โดยที่ก่อนหน้านี้ทั้งในโรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและพ่อแม่ผู้ปกครองได้อ่าน แล้วชอบงานเขียน และชื่อผลงานของ “**ตุ๊ปอง**” มาก่อนกว่า 5 ปีแล้ว เมื่อได้มาทำงานร่วมกัน ได้ลงพื้นที่ ได้เยี่ยมครอบครัว ทำให้เกิดความสนิทสนมมากขึ้น จึงเฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ ทุกสาขาอย่างใกล้ชิด เมื่อหนังสือที่ทางโครงการสนับสนุนมีผลงานของตุ๊ปองทุกคนจึงสนใจเป็นพิเศษ อ่านทุกเล่ม เล่มละหลาย ๆ เทียว อ่านไปก็จะเล่าให้เด็กฟังถึงบุคลิกของตุ๊ปองที่เคยพบ ทำให้เด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็กเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น

1. ภาษาดี ภาษาสวยงาม โดยเฉพาะคำคล้องจองที่ไพเราะ ทำให้เด็ก ๆ จำได้ง่าย และทำเหมือนอ่านได้อย่างรวดเร็ว เด็กจึงเกิดความมั่นใจ และภาคภูมิใจในการอ่านของตน
2. ภาพประกอบสวยงาม
3. ตอบสนองความต้องการของเด็กได้
4. ต่อยอดความคิดได้
5. สร้างจินตนาการ
6. สร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้เด็ก

- สร้างจิตสำนึกที่ดีให้เด็ก โดยเฉพาะคุณธรรมพื้นฐาน เช่น ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความสะอาด ความมีวินัย ความขยัน
 - เด็กไม่รังแกคนที่อ่อนแอกว่า
 - รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเพื่อน และคนที่เดือดร้อน
 - เด็กรู้จักรักกัน
7. ทำให้เด็กลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลงได้
 8. สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

หนังสือดีในดวงใจของเด็กในพื้นที่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน



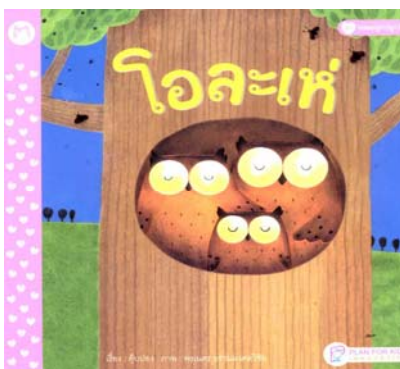


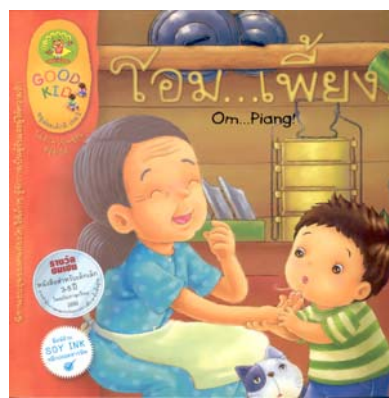
หนังสือดีในดวงใจของเด็กๆ ม้ง และ เย้า จังหวัดเชียงราย



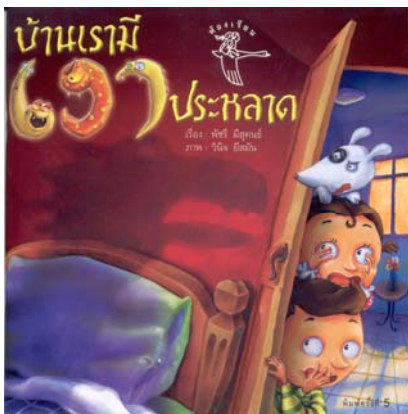


หนังสือดีในดวงใจของพ่อแม่ผู้ปกครองในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ และ จังหวัดลำพูน





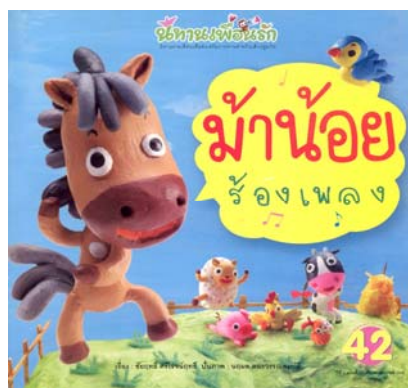
หนังสือดีในดวงใจของพ่อแม่ผู้ปกครองชม มั่ง และ เข้า จังหวัดเชียงราย

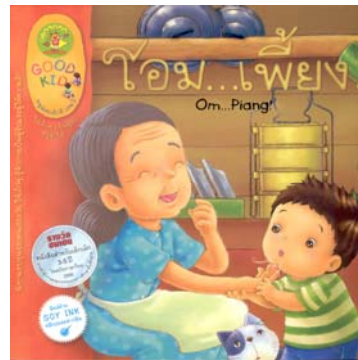




หนังสือดีในดวงใจของครูในพื้นที่ศึกษา จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ และ จังหวัดลำพูน



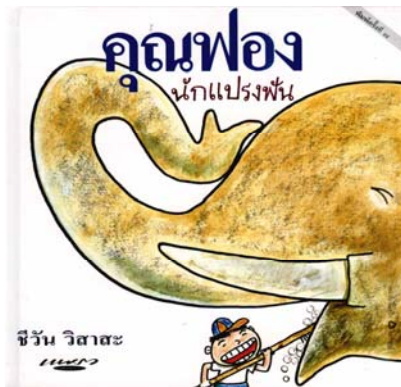




หนังสือดีในดวงใจของเด็กในพื้นที่ศึกษา จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และ จังหวัดนราธิวาส

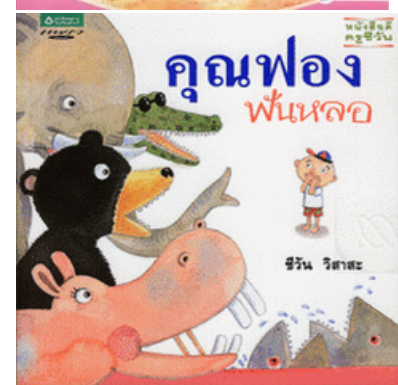
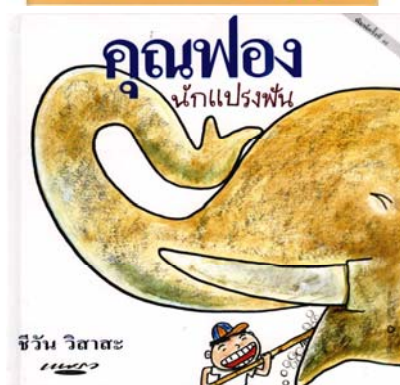






หนังสือดีในดวงใจของครูในพื้นที่ศึกษา จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และ จังหวัดนราธิวาส







ตัวอย่างความคิดเห็นของพ่อแม่ ผู้ปกครองและครู ต่อหนังสือในโครงการ

ตั้งไข่ล้ม

- เป็นเพลงร้องเล่นที่คุ้นเคย ร้อง เล่นมาก่อน และใช้กับเด็กๆ ได้ง่าย ๆ
- เพลงร้องเล่นไพเราะ จำง่าย เด็ก ชอบฟัง ชอบร้องเล่นกันบ่อย ๆ
- ภาพพ่อแม่ ลูกสื่อความรักชัดเจน ใช้เป็นสื่อในการต่อยอดความคิดได้เยอะ
- ได้ฟังคำร้อง การเล่นของไทยเก่าๆ ไม่ให้สูญหาย
- เด็กชอบทุกบท ท่องเป็นคำคล้องจองได้
- ทุกวันตอนเย็นก่อนกลับบ้าน เด็กๆ จะเลือกบทร้องแล้วท่องด้วยกันอย่างพร้อมเพรียง
- ให้เด็กคิดทำทางประกอบเพลงกันเองน่ารักดี
- ฝึกให้เด็กพูด ท่อง เล่น และแสดงบทบาทสมมติได้ง่าย
- เพลงร้องเล่น บทร้องน่าฟังมาก
- พ่อแม่ได้เล่นการละเล่นสนุกๆ กับลูก ทำให้ทราบถึงความรัก และอยากใกล้ชิดพ่อแม่

รู้ใหม่หนูชอบทำอะไรกับพ่อ รู้ใหม่หนูชอบทำอะไรกับแม่

- หนังสือดีมาก เนื้อหาดี ภาพสวยงาม
- ใช้เป็นเครื่องมือสอนให้พ่อแม่ทำอะไรดี ๆ กับลูกเหมือนในหนังสือ
- เป็นตัวแทนเด็กได้เป็นอย่างดีว่าแต่ละวันเด็กต้องการ การดูแล จากพ่อแม่อย่างใกล้ชิด
- ครูสั่งเป็นการบ้านให้พ่อแม่ทำอะไร ๆ กับลูกตามอย่างในหนังสือ
- ทำให้พ่อแม่เริ่มอ่านหนังสือกับลูกได้ดี เพราะภาพสวย คำน้อย เนื้อหาคล้องจอง ง่าย ๆ ทำง่าย
- เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก
- เด็กมีความสุขและชอบที่จะบอกครู และเล่าให้เพื่อนฟังในสิ่งที่ตนได้ทำกับพ่อแม่

- ชอบวิธีการเล่นของพ่อแม่ เช่นลูกขึ้นขี่คอร้องรำทำเพลง และทำกับข้าว
- เป็นกิจกรรมที่ทำให้พ่อแม่ลูกมีความสุข
- อ่านแล้วอบอุ่น ทำให้รู้ถึงความรัก ความอบอุ่นและความมีเมตตาของพ่อและทำดีต่อลูก
- เป็นตัวอย่างที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี อบอุ่น และใกล้ชิดในครอบครัว

กระดาษ...กระดาษ

- เป็นคำคล้องจองง่ายๆ มีคำซ้ำเยอะ จำง่ายอ่านเพียงครั้งเดียวเด็กก็จำได้ และทำเหมือนอ่านได้คล่อง
- เด็กๆ ชอบมาก จะคอยจ้อง ร้องเสียงสัตว์อย่างตังอกตังใจ และร้องร่วมกันอย่างสนุกสนานส่งเสียงดังอย่างมั่นใจ
- เด็กร้องเล่นได้เร็ว เพราะคำง่าย ซ้ำๆ
- ภาพสวยมาก
- เด็กหาสัตว์อื่น ๆ ที่ไม่มีในหนังสือแล้วพากันร้องอย่างสนุกสนาน
- เด็ก ครูและพ่อ แม่ ชอบเนื้อหาของนิทาน
- ครูใช้สอนการผสมคำ จากเสียงร้องของสัตว์
- เด็กเข้าใจแก่นของเรื่องว่า ไม่สามารถเป็นอะไรได้ตามใจ นอกจากเป็นตัวของตัวเอง ทำให้เด็กเล็ดลอดเลียนเพื่อนที่มีปมด้อย เช่นพิการ พุดติดอ่าง (ไม่รู้เกิดได้อย่างไร แต่ก็เกิดขึ้น)
- ร้องเป็นเพลงสนุกมาก เด็กชอบ ผู้ใหญ่ก็ชอบ

กูกไก่ ตุ๊กตัก เหง่เต่ง โอละเห่

- เด็กชอบ อ่านแล้วทำท่าทางตามตัวละครกันอย่างสนุกสนาน อ่านแล้วมีความสุข
- พ่อแม่ ยิ้มไปอ่านมาก เพราะภาพสวยคำคล้องจอง อ่านแล้วเสียงน่าฟัง เนื้อหา ก็มีแต่ความรัก ระหว่างพ่อแม่ลูก อ่านแล้วอึ้งใจ
- ภาพ และเนื้อหาทำให้เด็กมีจิตใจอ่อนโยนรู้ถึงความรักที่พ่อแม่มีต่อลูก
- เด็กเห็นความรักของพ่อแม่ลูกจากสัตว์ทำให้รู้สึกดีต่อพ่อแม่ ไม่ตีอกกับพ่อแม่
- เด็ก เรียนรู้ว่าพ่อแม่ เป็นบุคคลสำคัญของลูก และรักลูกมาก ลูกจึงต้องรัก เชื่อฟังและทำตามคำสั่งสอนของพ่อแม่
- เด็กท่องคำคล้องจองทุกบทรได้ แม่น เพราะคำง่ายๆ ไพเราะ จังหวะสนุก เด็กๆ จำง่าย
- มีการละเล่นสนุกๆ หลายอย่างให้เด็กได้เล่นตามอย่างตัวละคร
- ครูของเด็กทำหุ่นนิ้วมือพ่อแม่ลูก เด็กชอบ นำกลับไปร้องประกอบเล่นกับพ่อแม่ที่บ้าน

- เด็กเรียนรู้ประเภทของสัตว์ และความรักในหลายรูปแบบ
- เด็กชอบทำเสียง กู๊กไก่ ตุ๊กตัก เต็งเต็ง โอละเห่
- เป็นคำคล้องจอง ทำนองคุ่นๆ เลย์อ่านได้คล้อง ลงจังหวะได้ไม่ยาก จำง่าย
- บทกลอนสั้นๆ ช่วยฝึกทักษะการอ่านคำ ทำให้เด็กสนุกสนาน
- เห็นชีวิตครอบครัวสัตว์ เห็นความอบอุ่นได้ ทำกิจกรรมกับพ่อแม่ในครอบครัว

กระตู่กระตัก กระต็อก กระแต๊ก

- เด็กสนุกสนานกับเนื้อเรื่องที่แปลก แต่สนุกตื่นเต้น
- เพลิดเพลินกับภาพประกอบที่สวยงาม สีสดใส
- เด็กเกิดจินตนาการไปตามเนื้อเรื่อง และลักษณะเด่นๆ ของตัวละครอย่างยายเข้า
- เด็กเกิดความระมัดระวังในการกินอาหารมากขึ้น ปรับพฤติกรรมหันมากินอาหารที่มีประโยชน์มากขึ้น กินขนมลดลง เพราะกลัวท้องแตกเหมือนยายเข้า
- เด็กมีคำถามมากมาย เช่น
 - ทำไมยายเข้าจึงกินจุ
 - ทำไมยายเข้ากินทุกอย่าง
 - ทำไมยายเข้าตะกละอย่างนี้
- เกิดทักษะการเรียงลำดับเหตุการณ์จากสัตว์ที่ยายเข้ากลืน
- เด็กร้อง กระตู่กระตัก กระต็อก กระแต๊ก กันอย่างสนุกสนาน
- เด็กลุ้นว่าอะไรจะเป็นตัวต่อไปที่ยายเข้าจะกลืนต่อไป (ทั้งๆ ที่รู้ แต่เด็กๆ ก็เดากันสนุกสนาน)
- เด็กชอบเป็นพิเศษ ชอบให้อ่านบ่อยๆ ภาพตื่นเต้น ที่มีสัตว์อยู่ในท้องเยอะเยอะ
- เวลาไอ หรือจาม เด็กจะปิดปากทุกครั้งเพราะกลัวแมลงบินเข้าปาก
- เด็กชอบคำ และการเรียงลำดับสัตว์ในท้องยายเข้า

ลูกหมีปวดท้อง ลูกหมีปวดฟัน ลูกหมีเป็นหวัด

- เนื้อหาสนุก ได้ประเด็นในการสอนเด็กเนื้อหาชัดเจน ตรงไปตรงมา เข้าใจง่าย เข้าใจวิธีการให้ความรู้ เด็กในเรื่องสุขภาพอย่างง่าย ๆ
- เด็กู้สาเหตุ ของการปวดท้อง ปวดฟันและเป็นหวัด รู้วิธีการดูแล และป้องกันตนเอง ทำได้ง่ายๆ ไม่ยุ่งยาก
- เด็กู้วิธีการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน เช่น การล้างมือ การแปรงฟัน
- เป็นการสอนสุขนิสัยของเด็กได้เป็นอย่างดี
- เด็กจะทำท่าทางเหมือนตัวละครในหนังสือ

- เด็กดูแลตัวเองดีขึ้น เพราะไม่อยากไม่สบายเหมือนลูกหมี
- เป็นนิทานที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตประจำวันสำหรับเด็ก ช่วยส่งเสริมนิสัยสุขอนามัยที่ดีให้เด็ก
- ทำให้เด็ก รู้ถึงโทษของการไม่ดูแลตนเองให้ดี เช่น โทษของการไม่แปรงฟัน
- ทำให้เด็กดูแลตนเองดีขึ้นไม่ต้องคอยเตือนเหมือนก่อน เช่น ขยับแปรงฟัน หมั่นรักษาความสะอาด
- เด็กรักความสะอาดมากขึ้น
- เด็กๆ รู้สึกคล้อยตามเนื้อหาและตัวละคร เพราะทุกคนเคยปวดท้อง เคยปวดฟัน และเคยเป็นหวัด เป็นเรื่องใกล้ตัว เด็กจึงจินตนาการไปพร้อมประสบการณ์ตรง

ตลาดน้ำ..อ้ออ้อย ตลาดเช้า..ว้าวอ้อย ขนมหครน้าแคะ ขนมหกล้วยกระทงน้อย

- เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยแท้ ๆ
- ได้เห็นภาพจริงของขนมไทย
- ภาพสวยมาก เป็นภาพจริงผสมภาพการ์ตูนได้แนบเนียน
- เนื้อหาสนุก ลักษณะตัวละครคือนิสัยทั่วไปของเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกเหมือนได้พบเพื่อน ได้ออกไปดู ออกไปซื้อ และลงมือทำขนมตามไปด้วย
- เด็กมีส่วนร่วมในการทำกับข้าว ทำงานในครัวกับแม่
- เนื้อหาสนุก ใช้ภาษาง่ายๆ แต่ไพเราะ
- เข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา
- คำจังหวะดี
- เด็กได้รู้จัก ได้เห็นสิ่งที่ไม่เคยเห็น จากนิทานเรื่องนี้ โดยเฉพาะขนมไทยเป็นร้อยชนิด
- เด็กรู้ถึงประโยชน์ของกล้วย ที่สามารถทำอะไรได้มากมายหลายอย่าง พากันขอให้พ่อแม่และครูทำให้อิน
- เด็กอยากกินขนมตามหนังสือกันเป็นแถว
- เด็กชวนกันเล่นบทบาทสมมุติ ทำขนมเล่นแม่ค้า ลูกค้า ขายขนมกันสนุกสนาน
- ภาพเหมือนจริง (เป็นภาพขนมจริง) ชัดเจนทำให้อยากกินขนม
- เป็นกิจกรรมที่ทำกับเด็กได้ง่ายๆ เช่น ขนมหครก ขนมหกล้วย เป็นโครงการได้อย่างดี
- โดนใจทั้งผู้ใหญ่และเด็ก เพราะชอบกิน

กุงกิงตัวมอม กุงกิงหัวเหม็น กุงกิงท้องผูก

- สอนเรื่องสุขนิสัยได้ดีมาก สนุกสนาน ภาพสวยงาม สื่ออารมณ์ได้ดี
- สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทุกอย่าง
- ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กได้อย่างดี
- สร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในเด็กได้อย่างชัดเจน ทั้งเรื่องและภาพสื่อได้ตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย
- เด็กรู้จักการดูแลตนเองอย่างดี ทั้งการกินอาหาร การรักษาความสะอาด การเข้าสังคม
- เป็นเรื่องง่ายๆ ใกล้เคียงตัวเด็ก เด็กจึงมีอารมณ์ดีได้อย่างดี
- เด็กจะตั้งใจฟังทุกครั้ง
- เด็กบางคน จะล้อเพื่อนว่าหัวเหม็นเหมือนกุงกิง ตัวมอมเหมือนกุงกิง (ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ดี ครูต้องสอนให้แสดงพฤติกรรมต่อเพิ่มอย่างเหมาะสม)
- เวลาเด็กร้องไห้จะใช้หนังสือชุดนี้อ่านถึงความสนใจเด็ก ซึ่งได้ผลดี
- นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- เด็กคิดสามารถเล่า ตอบ-ถามได้ อย่างดี เพราะสนใจ จินตนาการและทำความเข้าใจอย่างดี
- รู้จักกติกาสังคม เข้าสังคม การดูแลตนเอง ทั้งในส่วนตัว และส่วนรวม
- ทำให้เด็กอยากไปโรงเรียน
- สร้างจิตสำนึกที่ดีให้เด็ก
- สร้างเสริมทักษะทางสังคม
- ทำให้เด็กรักเพื่อน รู้จักแบ่งปัน

น้องหมีเล่นกับพ่อ

- ภาพสวย สะอาดตา น่าจับต้อง
- เรื่องง่าย คำง่าย เด็กจำได้เร็ว
- มีการเล่นหลายอย่างที่ทำได้ เล่นด้วยกัน นั่งรถไฟ ชี้อวัยวะ ชี้อวัยวะ
- ทำให้พ่ออ่านหนังสือกับลูกมากขึ้นเพราะทั้งครู แม่และเด็กบอกเป็นเรื่องของพ่อไม่ใช่แม่

โก๊ะเลี้ยงแกะ

- คำคล้องจองสนุก เด็กจำได้แม่น
- เด็กชอบทั้งเรื่องและรูป ชอบดูแกะสีขาวที่ปั้นภาพได้สวยงาม
- สร้างจิตสำนึกให้เด็กไม่พูดโกหก เพราะรู้ว่าการพูดโกหก เป็นสิ่งไม่ดี ถ้าทำจะมีผลตามมา คือคนไม่รัก เด็กไม่พูดโกหกเพราะกลัวคนจะไม่รัก
- เด็กไม่อยากเป็นเด็กเลี้ยงแกะ

- เด็กชอบคำว่าโก๊ะ จะออกเสียงตามอย่างดังทุกครั้งทีอ่าน
- อ่านง่าย คำสนุก จังหวะคำดี

ดอกไม้ของนางฟ้า นางฟ้าสีรุ้ง นางฟ้าปีกหาย

- เด็กผู้หญิงชอบมาก อ่านแล้วอยากเป็นนางฟ้า
- เด็กเกิดจินตนาการสร้างสรรค์
- ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี เช่น ความมีน้ำใจต่อกัน
- เด็กเรียนรู้สีต่างๆ
- เด็กอยากมีปีก เลยช่วยกันทำปีกเหมือนนางฟ้ากลายเป็นนางฟ้า
- เนื้อเรื่องง่าย ๆ เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน
- ภาพประกอบง่าย ๆ เด็กวาดตามได้อย่างมั่นใจ

ม้าน้อยร้องเพลง

- เนื้อหาง่าย คำจำง่าย
- ภาพประกอบสวยงาม
- ครูพาเด็กปั้นภาพสัตว์ตามอย่างตัวละครในหนังสือ แล้วนำมาประกอบการเล่า/อ่านในครั้งต่อไป อย่างสนุกสนาน
- เด็กรู้จักลักษณะของสัตว์ 2 เท้า 4 เท้า ทั้งรูปร่าง และเสียงตามธรรมชาติ เห็นความเป็นอยู่ของสัตว์

อีเล้งเค้งโค้ง

- ภาพสวย
- คำกลอนอ่านง่าย
- เด็กๆ ชอบคำ อีเล้งเค้งโค้ง จะจำอ่านไปพร้อมๆ กันด้วยเสียงที่ดังทุกครั้ง
- เด็กเรียนรู้มากมายผ่านการใช้ชีวิตของหนานที่ไปตามที่ต่างๆ จะไปที่ไหน จะทำอะไร ก็ จะลงท้ายว่า อีเล้งเค้งโค้ง
- เด็กอยากอยู่บ้าน ดูแลบ้าน มากขึ้นเพราะครูใช้เนื้อหาในหนังสือสอนว่าไม่มีที่ใดที่มีความสุขเท่าบ้านของเรา

คุณฟองนักแปร่งฟัน คุณฟองฟันหลอ

- เด็กชอบมาก เรื่องดี ภาพสวย
- อ่านแล้วสนุกสนาน
- เด็กจะกลัวฟันผุ จึงขยันแปรงฟัน รักษาฟัน รักความสะอาดมากขึ้น เลียนแบบคุณฟอง

- เด็กสนุกกับการคาดเดา ถึงสิ่งที่คุณฟองทำทุกกิจกรรม
- เนื้อหาสอนให้เด็กตระหนักในการใช้ชีวิตที่เหมาะสม ช่วยส่งเสริมสุขนิสัยของเด็ก
- เด็กชอบร้องเพลงตอนคุณฟองแปร่งฟันให้เพื่อนๆ
- เด็กคอยเตือนเพื่อนให้แปร่งฟัน

ราชสีห์ชนปุ๋ยกับหนูจืดตัวจ้อย

- ได้เรียนรู้การใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาทขาดสติ
- ได้เรียนรู้การรู้จักขอโทษเมื่อทำผิด
- ได้เรียนรู้การให้อภัยกัน
- เห็นและเข้าใจเรื่องความกตัญญูรู้คุณ
- ทำให้เด็กไม่รังแกคนที่อ่อนแอกว่า รู้จักการช่วยเหลือเพื่อน ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน
- เด็กรู้จักรักกัน ไม่รังแกเพื่อน ไม่รังแกคนที่ตัวเล็ก หรืออ่อนแอกว่า รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เมื่อไหร่หนูจะได้กลับบ้าน

- บางครั้งเด็กไปโรงเรียน แล้วเด็กอยากกลับบ้าน ก็จะสอนให้เด็กมีเพื่อน และรอพ่อแม่ มารับกลับบ้าน เด็กถามว่าทำไมถึงต้องไปโรงเรียน นิทานเรื่องนี้จะสามารถตอบคำถามเรื่องนี้ได้
- เด็กและผู้ปกครองจะยิ้มเล่มนี้ไปเล่าตลอด
- ผู้ปกครองใช้เป็นช่องทางในการสอนลูกให้รู้จักการไปโรงเรียน ส่วนพ่อแม่จะต้องทำงาน
- ตัวอย่างพฤติกรรมของเด็ก เด็กจะสงสัยเนื้อหาที่เล่าว่าทำไมถึงต้องไปโรงเรียน ทำไมถึงอยู่บ้านไม่ได้ พ่อแม่ทำไมต้องไปทำงาน นิทานเรื่องนี้ทำให้เข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวมากขึ้น

ยามเช้าเบิกบาน

- สอนเด็กให้รู้จักเวลาตื่นนอนไปโรงเรียน เด็กจะรู้ว่าตัวเองต้องไปโรงเรียน
- เนื้อหาสาระในเล่มทำให้เด็กอยากไปโรงเรียน พบปะเพื่อนฝูง และจะเล่านิทานให้เพื่อนฟัง เด็กจะแนะนำเพื่อนๆ ให้มาเยี่ยมนิทาน เด็กแต่ละคนจะนำนิทานที่ยืมมาเล่า นิทานให้กันเองฟัง
- ตัวหนังสืออ่านง่าย ภาพน่ารัก
- เด็กมีข้อมูลในการพูดโต้ตอบกับครู
- เด็ก ๆ ตื่นแต่เช้า
- เด็กชอบภาพสวยและบรรยายกาศยามเช้า

หีบพิเศษ

- อ่านแล้วสนุก ลูกชอบ โดยเฉพาะตอนตายายช่วยลูกลิง
- อ่านแล้วสนุก
- รู้จักช่วยเหลือ และแบ่งปันของให้ผู้อื่น มีน้ำใจ ไม่โลภมาก
- รู้จักการอดกลั้น ไม่โลภเอาของผู้อื่น
- เพราะ เนื้อหาสนุกสนาน ใช้ภาษาง่าย ภาษาไพเราะ ทำให้เด็กเข้าใจง่าย ภาพสวยงาม เด็กได้รู้จัก ได้เห็น ได้ฟังถึงสิ่งแวดล้อมภายนอกต่างๆ ทั้งเรื่องอาหาร ที่อยู่ อาศัย และสัตว์ชนิดต่าง ๆ จากนิทาน

กากระหายกับเหยือกน้ำใสใบโต

- สามารถสอนเด็กเข้าใจวิธีแก้ปัญหา
- เนื้อหาสนุก เวลาอ่านเด็กจะสนใจฟังโดยเฉพาะกลุ่มเด็กเล็ก
- รู้จักการแก้ปัญหา

เหมียวเหมียวไม่อยากเหมียว

- อ่านแล้วสนุก ทำเสียงเลียนแมวเหมียว
- ฝึกเด็กให้รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- ภาพสวยงามและเด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทานไปกับครู
- ทำให้เด็กชอบร้องเลียนแบบเสียงของแมว
- สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม
- ชอบเสียงร้องเพลงของแมวเหมียว
- มีคำที่เน้นเสียงเด็กๆ ชอบ
- สนุกสนานตื่นเต้น
- ภาพสวย
- ตัวละครเป็นพ่อแม่ลูก

เจ้าหมูหาย

- อ่านแล้วสนุก ภาพสวยงาม
- ไม่รังแกคนที่อ่อนแอ หรือด้อยกว่า
- ตลกดี
- ไม่รังแกคนที่อ่อนแอ
- เวลาเล่านิทานเด็กสนุกสนานในการฟัง เด็กสามารถสนทนาโต้ตอบได้ เด็กได้คิดไปกับเนื้อหานิทานที่เล่า ใช้ภาษาที่ดี ทำให้เด็กเข้าใจง่าย

- เล่นคำและเสียงที่เล่าตื่นเต้น
- รูปภาพและการเล่นคำ
- เด็กไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหลังจากฟังนิทานไปแล้ว
- เด็กรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น และรู้จักให้อภัยผู้อื่น
- เด็กรู้จักการตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเล่นด้วยตัวเอง
- เด็กรู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น และการช่วยเหลือตนเอง
- ส่งเสริมให้เด็กและทำความดี ,สามารถทำให้เด็กที่ชอบรังแกเพื่อนหยุดไปได้ระยะหนึ่ง ,เด็กอยากเป็นนางฟ้า
- การทำความดี , อ่านสนุก ขำ

ก๊ากโกปวดห้อง

- เรื่องดีมาก ภาพน่ารัก เด็กๆ ชอบ
- ได้ข้อคิดมากมาย
- ภาพน่ารัก ลูกชอบ
- ภาพสวย
- เวลาเล่านิทานเด็กสนุกสนานในการฟัง เด็กสามารถสนทนาโต้ตอบได้ เด็กได้คิดไปกับเนื้อหานิทานที่เล่า ใช้ภาษาที่ดี ทำให้เด็กเข้าใจง่าย
- เวลาฟังนิทานเสร็จเด็กสามารถโต้ตอบคำถามที่ครูถามได้ดี รู้จักการนับเลขของสัตว์ต่างๆ ที่มีในเนื้อหาได้
- เด็กเห็นถึงความสำคัญของการทานผัก ว่าผักมีประโยชน์
- ภาพประกอบเป็นการปั้นดินน้ำมัน
- หลังจากฟังนิทานแล้ว เด็กๆ หันมาทานขนมที่มีประโยชน์มากขึ้น
- เนื้อหาเหมาะสำหรับเด็ก ภาพสวย มีคำซ้ำๆ เด็กได้ภาษา
- คติวิเคราะห์ในการเลือกซื้อขนม ได้ภาษา (คำว่า “ปวดห้อง”) เด็กเห็นและฟังบ่อยๆ จนจำได้
- เด็กไม่ซื้อขนมลูกกวาดสีฉูดฉาดรับประทาน
- เนื้อเรื่องสอนการเลือกทานอาหารและเสริมคุณธรรม
- เด็กอนุบาลชอบลูกอมหรือรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ พออ่านแล้วลดพฤติกรรมอย่างนี้ลงไปมาก
- ชอบก๊ากโก
- เด็กจะดูก๊ากโกตอนกินลูกกวาดแล้วทำให้ปวดห้อง

- ทำให้เด็กได้รู้ถึงโทษของการกินลูกกวาด
- การกินของที่ไม่มีประโยชน์ทำให้เกิดปวดท้อง
- เด็กรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์
- เด็กชอบฟังเพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก
- ทำให้เด็กรู้ว่าการรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์จะมีโทษต่อร่างกาย
- การเลือกกินอาหาร การกล่าวขอบคุณ
- สร้างนิสัยที่ดีในการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์
- สัตว์มีหลากหลายสามารถบอกพฤติกรรมของสัตว์ได้
- เด็กอยากเป็นกูกไก่
- กูกไก่ปวดท้องเพราะกินลูกกวาดอาหารที่ไม่มีประโยชน์ ไม่ให้เด็กรับประทานของที่ไม่มีประโยชน์
- ชอบสีและเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์
- มีสัตว์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ
- สอนการดูแลสุขภาพ การเลือกทานอาหารที่มีประโยชน์
- เนื้อหาสั้นเข้าใจง่าย
- สีสดใสสวยงาม ฝึกอ่านคำที่ยาก
- ชอบป่าหมี

ปากของใคร

- รูปภาพน่ารัก
- ภาพน่ารัก
- เป็นเรื่องราวใกล้ตัวเนื้อหาสนุก
- เวลาเล่านิทานเด็กสนุกสนานในการฟัง เด็กสามารถสนทนาโต้ตอบได้ เด็กได้คิดไปกับเนื้อหานิทานที่เล่า ใช้ภาษาที่ดี ทำให้เด็กเข้าใจง่าย
- เพราะ เนื้อหาสนุกสนาน ใช้ภาษาง่าย ภาษาไพเราะ ทำให้เด็กเข้าใจง่าย ภาพสวยงาม เด็กได้รู้จัก ได้เห็น ได้ฟังถึงสิ่งแวดล้อมภายนอกต่างๆ ทั้งเรื่องอาหาร ที่อยู่อาศัย และสัตว์ชนิดต่างๆ จากในนิทาน
- ดึงดูดความสนใจสำหรับเด็ก
- ภาพประกอบดึงดูดความสนใจ

กระดาษดีนตุ้ม

- ภาพมีสีสันสวยงาม
- ตัวหนังสืออ่านง่าย
- คำสนุก
- ภาษาเหมือนยาก แต่เด็กกลับจำได้แม่น
- ภาษาสนุกมาก

ภาคผนวก 5
ความคิดเห็นของคุณ

ตัวอย่างความคิดเห็นของครูที่แสดงถึงการทำงานร่วมกันในความรู้สึกเชิงบวก

: ข้อมูลดิบจากความคิดเห็นของครู

1. ครูได้รับการพัฒนาตนเอง

- ได้แนวทางในการเขียนแผนแบบบูรณาการและวิธีการเขียนแผนที่ถูกต้องนำไปจัดการเรียนรู้ให้เด็กได้มากยิ่งขึ้นและช่วยเพิ่มเนื้อหาสาระในการสอนให้น่าเรียนรู้อีก
- ได้เรียนรู้เทคนิคการเล่านิทาน การจัดกิจกรรมนำมาสอนเด็กที่หลากหลายและแปลกใหม่ แต่ยังต้องการเรียนรู้เทคนิคการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเขียนสรุปความ
- ได้รับความสนุกสนาน ประสบการณ์ วิธีการใช้ภาษาไทยและวิธีการสอนที่ถูกต้องและข้อคิดที่ดีๆ จากวิทยากร ช่วยให้มีกำลังใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น
- ได้เทคนิคการจัดกิจกรรมการทดลองเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ แนวทางการจัดทำวิจัย วิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน รูปแบบการสอนใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ได้พัฒนาศักยภาพของครูให้ดีขึ้นจากการได้พบกับวิทยากรซึ่งเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียงและมีความรู้ ทำให้รู้จักการเลือกใช้นั่งหนังสือให้เหมาะสมกับกิจกรรม – ระดับชั้น
- ได้พบเพื่อนครูต่างโรงเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ได้เปิดโลกทัศน์แนวคิดการทำงานใหม่ๆ รู้จักวิธีการทำงานเป็นขั้นตอน การทำงานเป็นทีมที่เป็นระบบมากขึ้น
- ได้รับการต้อนรับและดูแลอย่างดีจาก สบย.12 โดยเฉพาะหนังสือที่ได้รับมีคุณค่ากับการเรียนการสอนอย่างที่ไม่เคยได้รับมาก่อน อยากให้จัดอบรมความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมอีก
- ได้แนวทางในการเขียนแผนแบบบูรณาการไปใช้กับเด็กให้เกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น
- ได้เทคนิคการเล่านิทาน
- ได้รับความรู้เพิ่มเติมเข้าใจความคิดในการสอน
- ได้กิจกรรมเพิ่มเติมนำมาสอนเด็ก
- ได้รู้การทำงานของสมองของเด็กและนำไปใช้กับเด็กโดยพัฒนาทั้งสมองซีกซ้ายและขวา
- ได้รับความสนุกสนาน

- ได้ประสบการณ์
- รู้วิธีการทำแผนที่ถูกต้อง
- ได้วิธีการใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง
- ได้วิธีการสอนที่ถูกต้องมากขึ้น
- ได้เทคนิคการจัดกิจกรรมการทดลองวิทยาศาสตร์
- ได้แนวทางการจัดทำงานวิจัย
- ได้วิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
- ได้รูปแบบการสอนใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอน
- ได้พัฒนาศักยภาพของครูให้ดีขึ้นจากการได้พบกับวิทยากรที่มีความรู้
- ได้พบเพื่อนครูต่างโรงเรียน และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
- ได้รู้จักนักเรียน จากเมื่อก่อนรู้แต่ชื่อ
- เข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพจิตเด็ก
- รู้จักการเลือกใช้นั่งสื่อบุคคลให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก
- รู้จักการวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือ
- รู้จักการนำหนังสือมาแยกเนื้อหาในการบูรณาการกับวิชาต่างๆ
- เข้าใจความคิดหลักในการจัดหลักสูตรอย่างละเอียดขึ้น
- สามารถออกแบบเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ฝึกความเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ธรรมชาติ
- เป็นวิทยากรไปเผยแพร่ให้เพื่อนครูที่โรงเรียนได้
- ได้รับ หนังสือ คู่มือ และเอกสารประกอบการอบรม
- ได้แนวความคิดการทำงานที่ดีมาก
- ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน
- ได้เปิดโลกทัศน์ใหม่ ๆ
- ได้ทัศนคติใหม่ ๆ
- ได้ความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ตในการหาเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่สอน
- ได้ศึกษางานของเพื่อนครูเพื่อนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติ
- ได้ความคิดนำไปพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ ค่ายกิจกรรม
- ได้นำไปสอนในเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

- ได้นำสมาธิไปใช้เป็นขั้นนำในการสอน
- ได้ความรู้การจัดทำ ID PLAN
- ได้รับความประทับใจ
- มีทัศนคติในการสอนของครูต่อผู้เรียนในแง่ที่ดีขึ้น
- มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- รู้จักวิธีการทำงานเป็นขั้นตอน และเป็นระบบมากขึ้น
- ได้รู้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ BBL
- ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองและผู้อื่น
- ได้แนวคิดและหลักในการบริหารภายในโรงเรียน
- สอนเด็ก LD ได้ตรงตามความต้องการของเด็ก
- เปิดโลกทัศน์ที่หายไป
- ได้วิทยากรที่เก่ง อารมณ์ดี มีความเป็นกันเองกับผู้เข้าอบรม สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุงใช้กับชีวิตประจำวัน
- ได้รับความรู้และทักษะการเขียนแผนและการนำแผนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น
- ได้รับความรู้และเทคนิควิธีการเล่านิทาน
- วิทยากรถ่ายทอดความรู้ได้ดีมาก
- ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูจากต่างโรงเรียน
- ได้อ่านหนังสือ และมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น
- ได้สาระจากการอ่านหนังสือในแบบต่างๆ
- มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำความรู้ไปใช้ในหลายๆสาระไม่มองด้านเดียว
- รักการสอนอยากนำไปเผยแพร่ให้นักเรียนรู้เท่าๆกับครู
- นำหนังสือและความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้กับผู้อื่น
- ครูรู้จักวิธีการเลือกสรรหนังสือดีๆให้เด็ก
- ได้ความรู้เกี่ยวกับหนังสือมากขึ้น
- ได้จัดทำแผนการจัดประสบการณ์
- ได้ความรู้และรู้จักหนังสือแปลกใหม่
- ได้รับการต้อนรับและดูแลอย่างดีจาก สบย. 12
- ได้รู้จักนักเขียนหนังสือเด็กชื่อดังของประเทศไทย

- มีความสนุกในการอบรมแต่ละครั้ง
- ได้รับคำแนะนำที่ดีๆในการทำงานเพื่อที่จะปรับปรุงไปใช้ในโรงเรียน
- นำความรู้จากการเล่านิทานไปสอนนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ในการประกวดการเล่านิทานที่ TK park
- ได้ความรู้เกี่ยวกับการเล่นคำ สระมากขึ้น
- ทำให้รู้จักคิดวิเคราะห์
- ได้รับรู้จากการใช้หนังสือเป็นสื่อในการเขียนแผนการสอน
- นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน
- ได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- รู้วิธี เทคนิคการสอนใหม่ๆ
- รู้วิธีการทำแผนแบบบูรณาการ
- ตัวเราเองต้องปรับตัวเองให้ดียิ่งขึ้น
- ได้หนังสือที่ดีและมีคุณค่ากับการเรียนการสอน เนื้อหาดี รูปภาพสวย
- รู้จักการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก
- ได้รู้และนำเทคนิคการเล่านิทานไปเล่าให้ลูกฟัง
- ได้ใช้หนังสือที่ สบย. 12 แนะนำมาเขียนแผนควบคู่กับหนังสือเรียนของนักเรียน
- ได้ทัศนคติใหม่
- ได้ทำงานกันเป็นทีม
- เพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับครูใน 3 จังหวัดชายแดนใต้
- ได้แผนการสอนนักเรียนให้ได้เรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน
- ทักษะการนำแผนไปใช้
- ได้รับความสามัคคี
- ได้พบเพื่อนที่ดีมีน้ำใจ
- ฝึกให้รู้จักการแก้ปัญหา
- สามารถเล่านิทานให้เด็กฟังด้วยความสนใจ
- ไม่รบกวนเวลาเรียนของเด็กเพราะ อบรมวันเสาร์-อาทิตย์
- มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
- รู้จักการเข้าสังคม
- ได้ฝึกการมีระเบียบวินัย

- ได้เทคนิคการร้องเพลง
- ได้รับแนวทางการจัดกิจกรรมโดยใช้หนังสือเป็นสื่อ
- ได้เครือข่ายเพื่อนครูเพิ่มขึ้น
- ช่วยให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือมากขึ้น
- มีการแนะนำหรือบอกข้อบกพร่องจากตัวครู เพื่อนำไปพัฒนาต่อไป
- ทำให้หนังสือนิทาน 1 เล่มมีประโยชน์มากขึ้น
- เด็กสามารถเล่านิทานให้เพื่อนฟังได้
- ได้ฝึกการอ่านภาษาไทยถูกต้อง ชัดเจน
- ทำให้อ่านหนังสือนิทานได้เก่งขึ้น
- ได้รับข้อคิดดี ๆ จากคณะวิทยากร
- สอนเรื่องกระบวนการในการคิดรวบยอดได้สมบูรณ์แบบมาก

2. เด็กได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการที่น่าสนใจ

- เด็กได้รับความสนุกสนานจากการอ่านหนังสือดี ๆ เพิ่มทักษะกระบวนการคิดมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
- เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการฟังนิทาน กล้าที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงออกมากขึ้น
- เด็กมีนิสัยรักการอ่านและมีความรับผิดชอบมากขึ้นโดยเฉพาะการรักษาหนังสือ
- เด็กได้รับความสนุกสนานจากการอ่านหนังสือดี
- เด็กได้ทักษะกระบวนการคิดและแนวทางในการแก้ไขปัญหา และทางออกของปัญหาได้
- มีนิทานดี ๆ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และกระตือรือร้น
- เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการฟังนิทาน
- เด็กมีนิสัยรักการอ่าน และมีทักษะในการอ่าน
- เด็กได้ฝึก คิด วิเคราะห์
- เด็กมีความรับผิดชอบมากขึ้น

3. ครูและเด็กได้วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนที่ดี :

- ได้หนังสือที่ดี จากนักเขียนที่ดี และมีชื่อเสียง

- ได้แผนการเรียนการสอน
- ได้เพลงเพิ่มขึ้น

ตัวอย่างความคิดเห็นของครูที่แสดงถึงการทำงานร่วมกันในความรู้สึกเชิงลบ

: ข้อมูลดิบจากความคิดเห็นของครู

- วิทยากรคาดหวังมากเกินไป
- วิทยากรไม่ตรงต่อเวลา ไม่กระชับมีการยืดหยุ่นมากเกินไป บางครั้งไม่ต้องเรียกมาอบรมก็ได้ สิ่งงานอย่างเดียวกันก็พอแล้ว
- ทำงานไม่ชัดเจน ทำงานไม่เป็นระบบ
- ผู้เข้าอบรมไม่เข้าใจงานที่มอบให้เลยไม่มีการบ้านส่ง
- คำพูดของวิทยากรบางท่านตรงเกินไป ดู ทำให้ครูท้อแท้และตื่นเต้น
- วิทยากรชอบบ่น ใช้คำพูดไม่เหมาะสม หยาบคาย พูดจาดูหมิ่นไม่ให้เกียรติครู ทำให้ครูเสียกำลังใจเสียเกียรติ
- วิทยากรบางครั้งอารมณ์ร้อนไปหน่อยและมีความต้องการมากเกินไป
- ตามอารมณ์วิทยากรไม่ทัน
- ทำงานในบรรยากาศที่มีความกดดันสูง มีความเครียด เพราะไม่สามารถทำงานตามจุดประสงค์ เนื่องจากขาดความเข้าใจที่ถูกต้องและเวลาน้อย
- ไม่อยากให้อบรมในวันเสาร์-อาทิตย์ เพราะเป็นเวลาพักผ่อน

ในขณะที่ครูบางคนสะท้อนว่า

- วิทยากรบ่นได้ตลกดี ไม่เครียด รับผิดชอบได้
- วิทยากรทุกคนน่ารัก
- ครูได้รับประสบการณ์ในการจัดทำแผนที่ดีขึ้น
- มีความสนุกกับหนังสือนิทาน
- ตีชมครูได้เยี่ยมมากตรงประเด็น

กล่าวโดยสรุปว่า

ทุกคนที่เข้าร่วมโครงการมีเจตนาในการเรียนรู้เช่นเดียวกัน ในขณะที่มีเจตนาร่วมที่ไม่พร้อมกันจึงเกิดความคาดหวังไม่ตรงกัน ส่งผลให้ทำงานอยู่บนความไม่เข้าใจกัน เห็นได้ชัดจากความคิดของครูกลุ่มที่มีความรู้สึกเชิงลบ ที่คิดว่าผู้บริหารโครงการ นักวิชาการและครูมีทิวทัศน์ไม่เสมอกัน มีความรู้ความสามารถต่างกัน จนเป็นช่องว่างทางความคิดที่ต่างกว้างมากจนน่าตกใจ จึงคิดว่า

นักวิชาการดูถูกดูหมิ่นตนเองว่าต่ำต้อยด้อยค่า และนักวิชาการไม่ให้เกียรติ สื่อสารด้วยคำพูดและกิริยาท่าทางที่หยาบคาย ไม่สุภาพ เป็นการดูหมิ่นถิ่นแคลนครู เหตุนี้ แม้นักวิชาการจะมีความมุ่งมั่นอันแน่วแน่ แต่การทำงานกับครูกลุ่มนี้ก็ไม่มีประสพผล หรือแม้ประสพผลแต่คงได้ไม่ดีดังเจตนารมณ์ของโครงการ

แต่ด้วยความมุ่งหวังที่ต้องการช่วยเหลือครูให้เกิดความคิดที่สามารถปรับเปลี่ยนตนเอง นำสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้หนังสืออ่านประกอบเป็นสื่อการสอนเพิ่มเติมนอกเหนือจากหนังสือแบบเรียน จึงยังคงจัดการอบรมและเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการนำสาระจากหนังสือที่ครูได้อ่านและทำความเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว มาตกเป็นกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง สนุกสนานกับเรื่องราวที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษาไทยในเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

จนจบโครงการ

ครูสามารถจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ได้อย่างดี ด้วยความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เนื้อหาของบทเรียน และสามารถวิเคราะห์ สรุปเนื้อหาของหนังสือเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ตามหลักสูตรได้ โดยมีครูกว่าครึ่งที่มีพัฒนาการทางความคิดที่เป็นกระบวนการมากขึ้น มีการเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ได้หลากหลายมากขึ้น ด้วยความเข้าใจถึงแก่นของหลักสูตรมากขึ้น และสามารถนำไปใช้งานได้ทั้งในโรงเรียนของตน และขยายผลทางความคิดไปโรงเรียนอื่น ๆ ได้

ที่ปรึกษาโครงการ

1. ดร. สายสุรี จุติกุล รองประธานกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (กพป.)
2. ศาสตราจารย์พิเศษทอง จันทรางศุ เลขาธิการสภาการศึกษา
3. นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล รองเลขาธิการสภาการศึกษา
4. นางโสมณา ตาแก้ว ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ผู้เขียนรายงาน

นายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป กรรมการผู้จัดการมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก

ผู้พิจารณารายงาน

1. นางสุภาทิพ รัชชพงษ์ รองประธานมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
2. นางทิพย์สุดา สุขเมธเสนีย์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต และโอกาสทางการศึกษา

ผู้ติดตามและประสานการดำเนินงานโครงการฯ และเรียบเรียงรายงาน

นางสาวสมพร พรหมดี นักวิชาการศึกษาศำนาญการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มนโยบายพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
สำนักนโยบายด้านพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

